

T.C
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ARKEOLOJİ (PROTOHİSTORYA VE ÖNASYA ARKEOLOJİSİ)
ANABİLİM DALI

**M.Ö. II. Binde Anadolu Tasvirli Sanat Eserlerinde “Signe Royal”
Motifi**

Yüksek Lisans Tezi

Ayşe Gül ERDEN

Ankara-2014

T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
PROTOHİSTİRYA VE ÖNASYA ARKEOLOJİSİ (ARKEOLOJİ)
ANABİLİM DALI

M.Ö. II. Binde Anadolu Tasvirli Sanat Eserlerinde “Signe Royal”

Motifi

Yüksek Lisans Tezi

Tez Danışmanı : Prof. Dr. Akiye ÖZTAN

Tez Jürisi Üyeleri

Adı ve Soyadı

Prof. Dr. Akiye ÖZTAN
Prof. Dr. Tayfun YILDIRIM
Prof. Dr. Yasemin ARİKAN

İmzası

Prof. Dr. Akiye ÖZTAN
Prof. Dr. Tayfun YILDIRIM
Prof. Dr. Yasemin ARİKAN

Tez Sınavı Tarihi 13.08.2014

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Bu belge ile, tezdeki bütün bilgilerin akademik kurallara ve etik davranış ilkelerine uygun olarak toplanıp sunulduğunu beyan ederim. Bu kural ve ilkelerin gereği olarak, çalışmada bana ait olmayan tüm veri, düşünce ve sonuçları andığımı ve kaynağını gösterdiğimi ayrıca beyan ederim.(13/08/2014)

Ayşe Gül ERDEN

İÇİNDEKİLER.....	I
ÖNSÖZ.....	V
I.GİRİŞ.....	1
I.1Konu.....	1
I. 2 Amaç.....	2
I.3 Kapsam.....	2
I.4 Yöntem.....	3
II. “SİGNE ROYAL” SEMBOLÜHAKKINDAKİ GÖRÜŞLER.....	4
II.1 Krali işaret.....	5
II.2 Şimşek.....	6
II.3 Kapadokya Sembolü.....	6
II.4 Güneş Sembolü.....	8
II.5 Hava Tanrısı Sembolü.....	11
II.6 Tanrıça İştâr’ın Sembolü.....	13
III. “SİGNE” ROYAL1 SEMBOLÜNÜN ORTAYA ÇIKIŞI VE GELİŞİMİ	
.....	14
IV. MÖ. II. BİNDE “SİGNE ROYAL” SEMBOLÜ İLE	
İLİŞKİLENDİRİLEN TANRILAR.....	21
V.ANADOLUDA “SİGNE ROYAL” SEMBOLÜ İLE SÜSLÜ ESERLERİN	
ELE GEÇTİĞİ MERKEZLER.....	25
V.1 Acemhöyük.....	25
V.2 Alaca Höyük.....	27
V.3 Alalah.....	30
V.4 Alişar.....	32

V.5 Beycesultan.....	34
V.6 Boğazköy-Hattuşa.....	35
V.7 Boyalı Höyük.....	39
V.8 Dede Mezarı.....	39
V.9 Eski yapar.....	41
V.10 Gordion.....	42
V.11 İmikuşağı.....	43
V.12 Kaman-Kalehöyük.....	44
V.13 Karahöyük-Elbistan.....	46
V.14 Karahöyük-Konya	47
V.15 Kültepe.....	48
V.16 Uluburun Batığı	52
VI. “SİGNE ROYAL” SEMBOLÜNÜN GÖRÜLDÜĞÜ ARKEOLOJİK	
MALZEMELER	53
VI.1 Çift Kulplu Çömlek	53
VI.2 Dört Kulplu Küçük Çömlek.....	54
VI.3 Emzik Uçları Boğa Başlı Biçimindeki İçki Kapları.....	54
VI.4 Gagası Boğa Başlı Şeklinde Testiler.....	55
VI.5 Kapaklı Vazolar.....	56
VI.6 Küpler	59
VI.7 Mezar Küpü.....	60
VI.8 Yuvarlak Ağızlı Silindirik Boyunlu Testiler.....	61
VI.9 Seramik Parçaları.....	63

VI.10	Damga Mühürler.....	65
VI.11	Mühür Baskıları.....	68
VI.12	Kolcuklu Baltalar.....	68
VI.13	Madalyon.....	70
VI.14	Fildişi Plak.....	73
VI.15	Bronz Levha.....	74
VI.16	Kalıp.....	75
VII.	TİPOLOJİ.....	77
VII.1	1.Tip.....	78
VII.2	2.Tip.....	85
VII.3	3.Tip	90
VII.4	4.Tip.....	91
VII.5	5.Tip	92
VII.6	6.Tip.....	93
VII.7	7.Tip	94
VII.8	8.Tip	94
VII.9	9.Tip	95
VII.10	10.Tip	95
VII.11	11.Tip.....	95
VIII.	DEĞERLENDİRME VE SONUÇ.....	97
IX.	KISALTMALAR VE KAYNAKÇA.....	102
X.	ÖZET.....	131
XI.	ABSTRACT.....	132
XII.	KATALOG.....	133

XIII.HARİTA, TABLO VE LEVHA LİSTESİ.....204

XIV.LEVHALAR

ÖNSÖZ

Öncelikle bu tez konusunu öneren, tezimin hazırlanması sırasında, bilgisi ve tecrübesi ile beni yönlendiren, tezin danışmanlığını üstlenen ve desteklerini esirgemeyen Sayın hocam Prof. Dr. Aliye Öztan’a bütün içtenliğimle teşekkür ederim.

Öğrenim hayatım boyunca manevi desteğini hiçbir zaman esirgemeyen Sayın hocam Prof. Dr. Aykut Çınaroğlu’na çok teşekkür ederim.

Çalışmalarım sırasında yardımlarını esirgemeyen, önerileri ile her daim yol gösteren Sayın hocam Prof. Dr. Tayfun YILDIRIM’a ne kadar teşekkür etsem azdır.

Tezimin her aşamasında manevi desteğini esirgemeyen meslektaşım Araş. Gör. Ali GÜNEY’e çok teşekkür ederim.

Çalışmalarım esnasında desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen meslektaşlarım Araş. Gör. Metin BATIHAN ve Araş. Gör. Aslı KISA’ya teşekkür ederim.

Kütüphane çalışmalarım sırasında her türlü kolaylığı sağlayan Türk Tarih Kurumu, AÜ DTCF Kütüphanesi, Bilkent Üniversitesi Merkez Kampüs Kütüphanesi ve İngiliz Arkeoloji Enstitüsü personeline teşekkür ederim.

Son olarak öğrenim hayatım boyunca maddi ve manevi olarak her zaman yanımda olan aileme çok teşekkür ederim.

Ankara, 2014

I. GİRİŞ

Sofistik ve dini tasavvurlardan yoksun olan, avcılık ve devşiricilikle geçinen primitif insan, yağmur, fırtına, rüzgar ve gökteki gezegenler gibi doğadaki güçlere tapınmaktaydı.¹ İnsanoğlu varlığına inandığı bu güçleri bazı işaretlerle sembolize ederek kullanmış ve bu işaretlerle süslü objelere anlamlar yüklemiştir.

Böyle bir sembol olması muhtemel olan “signe royal”, Mezopotamya güneş sembolünün Anadolu’da değişime uğramış ve üsluplaşmış halidir. Anadolu’da ilk olarak M.Ö. II. binin ilk çeyreğinde, Asur Ticaret Kolonileri Çağı’nın erken evrelerinde ortaya çıkmaktadır. M.Ö. II. bin yıl boyunca seramik, mühür, silah, madalyon gibi arkeolojik malzeme üzerinde karşımıza çıkan sembolün kullanımı M.Ö. I. bin yılda azalarak devam etmektedir.

Bu işarete sahip arkeolojik malzemenin Anadolu’dan Mısır’a kadar birçok yerleşmede ele geçmiş olması, bölgeler arası ilişkileri ortaya koymaktadır.

I.1 Konu

“M.Ö. II. Binde Anadolu Tasvirli Sanat Eserleri’nde “Signe Royal” Motifi” başlıklı çalışmanın konusunu tasvirli sanat eserleri üzerinde görülen “signe royal” sembolleri oluşturmaya rağmen, söz konusu sembolün anlamının daha iyi kavranabilmesi açısından M.Ö. II. Binde tasvirli sanat eserleri yanında, her türlü arkeolojik malzeme üzerinde görülen “signe royal” sembolleri de değerlendirmeye alınmıştır.

¹ Ünal 2003, s.74

I.2 Amaç

Araştırmamızda “signe royal” olarak adlandırılan işaret bugüne kadar çeşitli araştırmacılar tarafından değişik isimlerle anılmıştır. Anadolu’da M.Ö. II. bin yılın ilk çeyreğinden itibaren karşımıza çıkan bu işaret üzerine anlamlar yüklenerek; bir krallığa ait yönetsel mekanizmanın parçası veya dönemin inanç sistemi içerisinde değerlendirilmesi gereken bir “sembol” olduğu konusunda çeşitli yorumlar yapılmıştır.

Anadolu’da çeşitli kazılar ve yüzey araştırmaları ile bugüne kadar bulunmuş “signe royal” sembollerinin bir araya getirilerek tipolojik tasniflerinin yapılması; tipolojik sınıflandırmaların dönemler veya bölgeler arası bir ayırım oluşturup oluşturmadığı, ne tür arkeolojik eserler üzerinde bulunduğu, işlevi ve bu işaretin anlamı konusunda yeni veriler ortaya koymayı amaçlamaktadır.

I.3 Kapsam

Anadolu’da bilimsel kazılar ve yüzey araştırmalarında bulunmuş veya müzelere satın alma yolu ile kazandırılmış, üzerinde “signe royal” sembolü bulunan her türlü arkeolojik malzeme, bu araştırmanın ana konusunu oluşturmaktadır.

Araştırmamızın coğrafi kapsamını Anadolu sınırları oluşturmaktadır. Ancak, sembolün yayılımını tespit edebilmek amacıyla Anadolu sınırları dışında bulunmuş örnekler de karşılaştırmalarda kullanılmış ve levhaya eklenmiştir. Araştırmamızın zamansal kapsamını ise M.Ö. II. bin yıl oluşturmaktadır sembolün tipolojik

gelişimini anlayabilmek ve sembole yüklenen anlamı yorumlayabilmek adına M.Ö. I. bin yıl örnekleri de karşılaştırmalarda kullanılmıştır.

Ayrıca Uşaklı² ve Karataş Semayük'ten³ ele geçen seramik parçaları üzerinde görülen “signe royal” sembolü olarak yorumlanan işaretler, Konya Karahöyük'ten pişmiş toprak yarım ay biçimli bir obje⁴ üzerinde görülen “signe royal” olarak isimlendirilen işaret, alışılmış “signe royal” sembolünden çok farklı olduklarından ve incelediğimiz hiçbir tip ile benzerlik göstermediklerinden değerlendirmeye alınmamıştır.

I.4 Yöntem

Bu çalışma, araştırma konumuzun konu, amaç, kapsam ve yönteminin belirlendiği giriş bölümü; “signe royal” sembolünün tanımının yapılarak hakkındaki görüşlerin ve tartışmaların değerlendirildiği ikinci bölüm; “signe royal” sembolünün gelişiminin anlatıldığı üçüncü bölüm; M.Ö. II. binde “signe royal” sembolü ile ilişkisi muhtemel olan tanrıların anlatıldığı dördüncü bölüm; Anadolu'da “signe royal” sembolü ile süslü eserlerin ele geçtiği merkezlerin kısaca tanıtıldığı beşinci bölüm; “signe royal” sembolünün görüldüğü arkeolojik malzemelerin anlatıldığı altıncı bölüm; “signe royal” sembolünün tipoloji çalışmasının yapıldığı yedinci bölüm; katalog ve çalışmanın sonucunun yer aldığı sonuç bölümü olmak üzere sekiz bölümden oluşmaktadır.

² Mazzoni ve diğ. 2010, fig. 25.

³ Mellink 1967, s. 264 fig 5.

⁴ Alp 1994, şek 153

Araştırma sürecinde, Anadolu'dan sistemli kazılarla ve yüzey araştırmaları ile ele geçen, ayrıca çeşitli müzelerde bulunan “signe royal” sembolleri toplanmış ve toplanan örnekler kronolojik sıra takibi içerisinde incelenmiştir. Katalog çalışması ile örneklerin bütün özellikleri açıklanmış, tipolojik ve ikonografik incelemeler sonucunda söz konusu örneklerin dönemsel ve coğrafi ayrımları belirlenmeye çalışılmıştır.

Çalışmada, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Kütüphanesi, Türk Tarih Kurumu Kütüphanesi, British Institute at Ankara (BIAA) Kütüphanesi, American Research Institute in Turkey (ARIT) Kütüphanesi ve Bilkent Üniversitesi Kütüphanesinden faydalanılmıştır.

II. “SİGNE ROYAL” SEMBOLÜ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLER

II.1 Krali işaret

H. de Genouillac konumuz kapsamındaki sembolü, bir kral veya hanedanlığın sembolü olarak yorumlamış ve “hitit krali işareti” olarak tanımlamıştır.⁵ H. de Genouillac’ın “Hitit Krali İşareti” adlandırmasına katılan H. Frankfort, sembolün krali mühürlerde bulunmayış sebebini ise kraldan ziyade, yönetim mekanizmasının henüz tanımlanamayan bir bölümü ile ilişkili olmasından kaynaklandığını belirtmiştir.⁶ 1935 yılında sembol hakkında görüşlerini yayınlayan K. Bittel ve H.G. Güterbock, söz konusu sembolün o tarihte Boğazköy’de dördü arşiv binasında kil tabletler ile birlikte olmak üzere yalnızca beş adet ele geçmiş olmasından dolayı bu işareti taşıyan kapların resmi amaçlara hizmet ettiği görüşünü savunmuşlardır.⁷

U.Calmeyer-Seidl Anadolu’da ele geçen “signe royal” sembollerinin Mezopotamya güneş sembolü formundan geliştirilmiş olduğunu belirtmiş, ancak söz konusu sembolü taşıyan damga mühürlerin bulunmasından sonra, H. de Genouillac’ın önerdiği “signe royal” terimini kabul ederek, H. Frankfort’un belirttiği gibi krali yönetimin bir simgesi olduğu düşüncesini benimsemiştir.⁸

⁵ Genouillac 1926, s.33f.

⁶ Frankfort 1970, dip not 48.

⁷ Güterbock & Bittel 1935, s.42.

⁸ Calmeyer-Seidl 1972, s. 68.

II.2 Şimşek

K. Bittel ilk önce, Boğazköy'den ele geçen, bir seramik parçası üzerinde yer alan sembolü şimşek olarak tanımlamıştır.⁹

II.3 Kapadokya Sembolü

Sembolü ilk kez E. F. Schmidt “Kapadokya Sembolü” olarak adlandırmıştır.¹⁰ E. F. Schmidt'in “Kapadokya Sembolü” adlandırmasına katılan, G. A. Wainwright, sembolün Mezopotamya güneş kurslarından türediğini savunan görüşlere karşı çıkarak, güneş kurslarında ışınların doğrudan dışa açılarak gösterildiklerini¹¹ sembolümüzün temel unsurlarından biri olan “S” motiflerinin ise kıvrımlı oldukları için güneş ışınlarının normal gösterimine benzemediğini, ayrıca güneş sembollerinde noktaların yer almadığını belirtmiştir.¹² Ancak, güneş Mezopotamya'da Ay tanrısı Sin'in çocuğu olarak kabul edilen, güneş tanrısının sembolüdür ve güneş sembolünün birçok örneğinde dört ışın arasında dört nokta korunmuştur.¹³

G. A. Wainwright'a göre “S” motifleri için yapılan yılan benzetmesi de yanlıştır, çünkü “S” motifleri asla yılan başları ile gösterilmez.¹⁴

⁹ Bittel 1932, s. 23, fig.11.

¹⁰ Schmidt 1932, 146f.

¹¹ Wainwright 1956, s.137.

¹² Wainwright 1956, s.138.

¹³ Maxwell-Hyslop 1971, s.144.

¹⁴ Wainwright 1956, s.138.

G. A. Wainwright, “signe royal” sembolünün kökeninin Mısır’da 12. Sülale Döneminin geç zamanları, İkinci Ara Dönem ve 18. Sülale’nin yaygın görülen scarabelerinin üzerindeki desenler olduğunu önermiştir.¹⁵ Söz konusu scarabeler bazı süsleme farklılıkları ile Filistin’e kadar yayılım gösterir. Tell el Fara, Tell Jemmeh, Tell el Ajjul, Tell ed Duweir, Ain Shems, Gezer, Jericho, Balata ve Megiddo’dan örnekler ele geçmiştir.¹⁶ Bunlar ayrıca Suriye’de Byblos’tan¹⁷ daha kuzeyde Zincirli’den¹⁸ bilinmektedir. Tarsus’tan ele geçmiş bir örnek¹⁹, motifin Kilikya’ya kadar ulaştığını gösterir. Scarabelerin üzerindeki desenlerin kökeni yaklaşık MÖ. 1780 yıllarına kadar uzanır. Bu tarih Hitit İmparatorluk Çağı’ndan yaklaşık 300 yıl daha eskidir. G. A. Wainwright, Kapadokya Sembolü’nün Hitit Uygarlığı’nın bu evresine kadar bilinmediğini; bu nedenle böyle desenlerle süslü scarabelerin, Kapadokya sembollerinin kökeni olabileceği görüşünü ileri sürmüştür.²⁰ İki desen arasındaki benzerlik açıktır, ancak G. A. Wainwright, Anadolu’da Asur Ticaret Kolonileri Çağı’nın erken evresinden itibaren “signe royal” sembolünün görülmeye başlamasını göz ardı etmiştir.

¹⁵ Wainwright 1956, s.140.

¹⁶ Rowe 1936, lev. II, III, IX, XVI, XVII.

¹⁷ Montet 1928, lev. LXV, no. 456.

¹⁸ Andrae 1943, lev. 38, Fig. h.

¹⁹ Goldmann 1937, s. 280, Fig. 37.

²⁰ Wainwright 1956, s.138-139.

Mısır’da 6. ve 12 Hanedanlık dönemleri arasındaki İlk Ara Dönem (MÖ 2200-2000) tarihlerine ait bir scarabe üzerindeki desende her bir haç kolu arasında görülen “S” motifleri çifttir.²¹

Scarabelerin üzerindeki desenlerde her bir haç kolu arasındaki ikişer “S” motifinin, tek “S” motifine dönüşümü, Mısır’da 12. Hanedanlığın başında (MÖ.1969-1926), Senusret’in hükümdarlığında görülen yeni modelden etkilenmiş olmalıdır.²² 12. Sülale tasarımının uzun bir geçmişi vardır ve çok geniş bir dağılıma sahiptir, daha sonra yaklaşık MÖ.1450’de Keftiuan halkının eteğinde de görülür.²³

II.4 Güneş Sembolü

H. G. Güterbock ve K. Bittel, Schaffer’ın sembolümüz için güneş ve ışınlarını temsil ettiğini, bu yüzden güneş kültü ile birlikte ele alınmasını belirttiğini bildirmişlerdir.²⁴ H. G. Güterbock ve daha önce işareti yıldırım olarak adlandıran K. Bittel da, C. Schaffer’ın görüşüne katılmış ve bu görüşe kanıt olarak Sippar’dan ele geçen, M.Ö. 9. YY’a tarihlenen, Babil kralı Nabu-appal-iddina’nın tasvir edildiği kabartmayı²⁵ göstermişlerdir. Kabartmada Sippar Şehri’nin güneş tanrısı Šamaš, gölgelikli bir tahtın üzerinde oturmaktadır, Šamaš’ın karşısındaki altar üzerinde onun simgesi olan dört kollu yıldız ve ışıklardan oluşan güneş diski yer alır. H. G.

²¹ Wainwright 1956, Fig. 4

²² Wainwright 1956, s. 140.

²³ Wainwright 1954, s. 36, Fig. 2.

²⁴ Güterbock & Bittel 1935, s.42.

²⁵ Hall 1928, s.32.

Güterbock ve K. Bittel bu diskin, sembolümüze benzerliğine dikkat çekerek ve buradaki güneş diski ile arasındaki farkın, yalnızca “S” motiflerinin sayısı olduğunu belirtmişlerdir.²⁶

H. Frankfort, K. Bittel ve H. G. Güterbock’un belirttiği gibi sembolün Mezopotamya güneş kurslarına benzemediğini, tamamen farklı bir tasarıma sahip olduğunu, ayrıca sembolün Mezopotamya örneklerinin aksine kanatlı güneş kursunun içinde görülmediğini vurgular.²⁷ Ancak, T. Beran, Kuzey Mezopotamya’da yer alan Tell Feheriye yerleşiminde bulunan, fildişi bir kanatlı güneş kursunun²⁸ merkezinde sembolün görülmesi ile H. Frankfort’un görüşünün doğru olmadığını öne sürmüştür.²⁹

Sembolün güneş işareti ile bağlantısı olduğunu savunan Th. Bossert, Naram-Sin stelinde görülen güneş sembolünün “signe royal” sembolünün başlangıcı olması gerektiğini düşünmüştür. Anadolu Hiyerogliflerinin de güneş sembolünü MÖ. III. binde Mezopotamya’dan aldığını ancak, Anadolu’da bunun üzerine karakteristik “S” motifi veya ışınlar eklendiğini belirtir. Th. Bossert’e göre Asurlu tüccarlar Mezopotamya güneş sembolünün Anadolu Hiyeroglif çeşitini, Anadolu’ya transfer ederek Anadolu’yu bu sembolle tanıştırmışlardır.³⁰ G. A. Wainwright, Th. Bossert’in güneş sembolünü tartıştığı makalesinde³¹ fig.11 ve 16b de verdiği “signe royal” örnekleri ile 6, 10, 12 de verdiği güneş sembolleri arasında büyük fark

²⁶ Güterbock & Bittel 1935, s.42.

²⁷ Frankfort 1970, dip not 48.

²⁸ Kantor 1958, lev. 62, s. 52.

²⁹ Beran 1965, s.63.

³⁰ Bossert 1957, s. 124.

³¹ Bossert 1957.

olduğunu, verdiği güneş sembolü örneklerinden yalnızca birinin (fig. 12) “signe royal” sembolüne benzediğini belirtmiştir.³² Ayrıca G. A. Wainwright sembolümüz ile Naram-Sin stelinde yer alan güneşin birbirinden farklı olduğunu, steldeki güneşin “signe royal” sembolü için gerekli olan bir haç, bir “S” motifi ve noktalarının olmadığını belirtmiştir.³³ Ancak incelediğimiz “signe royal” sembolünün tipleri içinde “S” motiflerinin değişik formları olduğu gibi, noktası bulunmayan tiplerini de görmekteyiz. T. Beran, sembolün güneş tanrısı için bir simge olduğunu, Anadolu hiyeroglifinde (Çivi yazısında ^DUTU veya ^DUTU^{si}) güneş karakteri olarak tanımlandığını belirtir. “Signe royal” Anadolu’da Asur Ticaret Kolonileri Çağı’na karşılık gelen Kültepe Karum Ib tabakasında damga mühürler ve kaplar üzerinde yer alan baskılarda görülür. Bu durum T. Beran’a göre Kaniş’te hiyeroglif yazıların ortaya çıkması ile tutarlıdır.³⁴

Asur Ticaret Kolonileri Çağı’nda görülen “signe royal” sembolünün, hiyeroglif yazıtlara girmesi, bu sembolün Hitit ile bağlantısı ve bunun üzerindeki yerli etki henüz kanıtlanmamış olsa da Anadolu Hiyerogliflerinde görülen güneş ideogramı ile sembolümüzün bağlantısını kurma yolunu izleyen T. Beran, bu ideogramların Asur Ticaret Kolonileri Çağ’ında geliştiğini öne sürmüş ve kanıt olarak, Boğazköy Aşağı Şehir, 3. Tabakada bulunmuş bir mühür baskısını işaret etmiştir.³⁵ Bu baskıda, daire içinde diğer işaretlerle beraber “signe royal” sembolü yer alır, ayrıca üstte bir aslan ve altta bir boğa görülmektedir. T. Beran’a göre haçın alt ve üst kollarının geriye kıvrımlı olması ve uçlarında spirallerin yer almasıyla

³² Wainwright 1958, s.287.

³³ Wainwright 1958, s.287.

³⁴ Beran 1965, s. 66.

³⁵ Beran 1965, fig. 5

oluşan bu güneş tanrısı sembolü, Asur Ticaret Kolonileri Çağı'nda görülen güneş sembolünün bir çeşiti gibidir.³⁶

II.5 Hava Tanrısı Sembolü

U. Calmeyer-Seidl, MÖ. II. binin son çeyreğinde Hitit Hava tanrısı Teşup'un ideogramı olarak yorumladığı, ve Anadolu Hiyeroglif sisteminde hece olarak 'ha' nın karşılığı olan "W" işaretinin en erken örnekleri üzerinde çalışmış ve bunun ideogram dışında yıldırım demeti veya üçlü çatal biçimli bir alem olabileceğini de belirtmiştir.³⁷ U. Calmeyer-Seidl, "W" işaretinin bir çift boğa boynuzunu temsil ettiği noktasından hareket ederek, E. Laroche'un³⁸ özellikle mühür sanatında saptadığı "W" stillerini incelemiş ve bunlardan M.Ö. 16. yüzyıla tarihlenen Tarsus mühründe³⁹ görülenin en eski örnek olduğunu belirtmiştir.⁴⁰

Ö. Bilgi, U. Calmeyer-Seidl'in "W" işareti üzerindeki çalışmasına ilave olarak bazı görüşler sunmuştur. Ö. Bilgi, Anadolu'da ilk kez Neolitik Çağ'da kutsal bir öge olarak kullanılan boğa boynuzlarının, Kalkolitik Çağ'da şematize olarak kaplar üzerine boya ile işlendiğini daha sonra boğa boynuzunu temsil eden örneklerle Asur Ticaret Kolonileri Çağı'nın geç evresiyle, takip eden Eski Hitit Döneminde rastlandığını, sonraki Hitit İmparatorluk Çağı'nda bu tür boynuz betimlerinin

³⁶ Beran 1965, s.66.

³⁷ Calmeyer-Seidl 1983, s.151-154.

³⁸ Laroche 1960, s.106.

³⁹ Bittel 1976, s.150, Res.154.

⁴⁰ Calmeyer-Seidl 1983, s.151-154.

madalyon olarak nitelenen altın objeler üzerinde tasvir edildiğini belirtmiştir.⁴¹ Bu görüş için çıkış kaynağı İkiztepe’den mezar eşyası olarak ele geçmiş küçük boyutlu, iki çift veya daha fazla sayıda boynuz dizileri içeren arsenikli bakırdan yapılmış plakalar; Eski Tunç Çağı II sonlarına ait 11. Tabakada bulunmuş, omuzları üzerinde bir çift kabartma olarak işlenmiş “W” motifi bulunan bir kap ve Horoztepe’den ele geçmiş arsenikli bakırdan üretilip alem olarak kullanıldığı düşünülen bir çift boğa boynuzudur. Ö. Bilgi Asur Ticaret Kolonileri Çağı’nın geç evresinde “signe royal” sembolünün esas unsurlarından olan bir haç kolunun yanında yer alan “S” motiflerini bir çift boğa boynuzu olarak düşünmüş ve “krali işaret” şeklindeki adlandırmanın yanlış olduğunu, aslında hava tanrısı ile ilişkili dinsel bir sembol olarak algılanması gerektiğini belirtmiştir.⁴²

R. Maxwell-Hyslop, “güneş sembolü” ile “Kapadokya sembolü” arasındaki ayrım için, ışıklı veya yıldırımlı güneş kursunun üç önemli örneğini vermiştir. Bu sembolle süslü altın madalyonlar Alalah ve Shechem’den ele geçmiştir. Šamaš’ın sembolü ile ilişkisinin kolaylıkla kurulmasına rağmen, bu madalyonların bazılarının herhangi bir ilahi sembol olarak tanımlanması zordur. Dört noktalı haç kolları arasında “S” motiflerinin gösterilmesi, bunların yıldırımı temsil ettiğini düşündürebilir.⁴³ Ayrıca bu işaretler R. Maxwell-Hyslop’a göre, Babil’in Erken Hanedanlık Dönemi’nde Mezopotamya’nın tanrısı Adad’ın çift ışığını da temsil ediyor olabilir.⁴⁴ Kültepe’den birçok silindir mühür ve mühür baskılarında bu

⁴¹ Bilgi 2006, s.158-159.

⁴² Bilgi 2006, s.158-159.

⁴³ Maxwell-Hyslop 1971, s.146-147.

⁴⁴ Maxwell-Hyslop 1971, s.147.

tanrının gösterilmesi dikkat çekicidir. Bir boğa veya ejderin üzerinde duran tanrı, çift ışığını ya da yıldırımını tutar.⁴⁵

II.6 Tanrıça İştar'ın Sembolü

K. A. Yener, Alalah 4. Tabaka Niqmepa Sarayı'ndan ele geçen altın kaplama fildişi bir disk üzerinde görülen sembol için Tanrıça İştar'ın atribt olabileceği yorumunu yapmıştır.⁴⁶

⁴⁵ zg N. 1965, Lev. 1/2.

⁴⁶ Yener 2007, s.156.

III. “SİGNE ROYAL” SEMBOLÜNÜN ORTAYA ÇIKIŞI VE GELİŞİMİ

Th. Bossert, Naram-Sin stelinde görülen güneş sembolünü, “signe royal” sembolünün başlangıcı olarak düşünmüştür ve O’na göre, Asurlu tüccarlar Mezopotamya güneş sembolünü, Anadolu’ya transfer ederek Anadolu’yu bu sembolle tanıştırmışlar ve sembole Anadolu’da karakteristik “S” motifleri eklenmiştir.⁴⁷

N. Özgüç Kültepe-Kaniş Karumu II. tabakasından ele geçen Anadolu üslubundaki, mühürlerde yer alan güneş kursu sembollerinden yola çıkarak “signe royal” sembolüne, Anadolu’da ilk kez, Asur Ticaret Kolonileri Çağı’nın erken evresinde, yalnızca mühür baskıları üzerinde astral sembol olarak rastlandığını belirtmiştir.⁴⁸ Asur Ticaret Kolonileri Çağı’nın geç evresinde, seramikler bu sembol ile damgalanmaya başlamıştır.⁴⁹ Kültepe Ib tabakası⁵⁰ ve çağdaşı Boğazköy⁵¹, Alaca Höyük⁵², Alishar⁵³, Acemhöyük⁵⁴ ve Konya-Karahöyük gibi Orta Anadolu

⁴⁷ Bossert 1957, s.111.

⁴⁸ Özgüç N. 1965, s.33.

⁴⁹ A.g.e, s.33; Beran 1967, s.49.

⁵⁰ Özgüç N. 1968, Lev. XXXVI, 6b; Özgüç T. 1959, s.51, Lev. XXXII/I, Res. 59; Özgüç T. 1950, s.64, Lev. XXXIX 162a; Özgüç T. & Özgüç N. 1953, s.39,50, 56, Lev. XXVI, 126, Lev. XXXIII, Res. 231, Lev. XLI, Res. 308; Özgüç, T. 1955, s. 75, s.136, no. 138, fig.29; Özgüç N. & Tunca 2001, s.64, L.79-19, st. 48; Kulakoğlu & Kangal 2011, kat. 40, kat 124-125, 132; Özgüç T. 2005, s. 121, s.136, no. 138, s. 141, no. 145, s. 158, No. 177; Genouillac 1926, fig.114, lev. 25, fig.114-116; Özgüç T. 1999, s. 54, Lev. 104, 3a-b, Özgüç T.1978, s.47, fig. 110; von der Osten 1930, s.27, fig.14a; Özgüç T. 1999, Lev. 68, 2; Şek. A/19; Özgüç T. 1986, s.55, lev. 105, 3a-b; Özgüç T. 1999, s.21, Lev. 68, 1; Şek. A/18

⁵¹ Calmeyer-Seidl 1972, s.16, fig.1, A11

⁵² Koşay 1967, s.169, Al. P.161.

yerleşimlerinde bu sembolle damgalanmış kaplar ve seramik parçaları ele geçmiştir. Ayrıca Asur Ticaret Kolonileri Çağı'nın geç evresinde damga mühür⁵⁵ ve mühür baskılarında⁵⁶ ve silahlar⁵⁷ üzerinde söz konusu sembolün kullanıldığı görülür. Eski Hitit Dönemi'nde Alaca Höyük⁵⁸, Eskişehir⁵⁹, Boğazköy⁶⁰, Boyalı Höyük,⁶¹ İmikuşağı⁶² ve Elbistan-Karahöyük⁶³ yerleşimlerinde görülmeye devam etmiştir.

H. de Genouillac'a göre "signe royal" sembolü, Eski Hitit Dönemi'ne aittir ve bir gelişim sürecine sahiptir. H. de Genouillac, Halep'ten satın alınan ve Ashmolean Müzesi'nde bulunan, halka kulplu bir mührün⁶⁴ baskı yüzeyinde görülen işaretin "signe royal" sembolünün kökeni olması gerektiğini belirtir.⁶⁵

Th. Bossert, Tarsus'tan ele geçen bir mühür üzerinde yer alan sahnede⁶⁶ mühürdeki tüm tanrılar gibi bir tabureye oturan güneş tanrısının, sol elinde

⁵³ Schmidt 1932, s.146-147, b 1529- b 2175, fig. 184; von der Osten 1937b, fig. 257, d 1628, e 1611, e 1584, e 1251, e 1218, d 2838; von der Osten 1937b, fig. 251, d 1906.

⁵⁴ Bittel & Schneider 1940, s.579.

⁵⁵ Kulakoğlu & Kangal 2011, kat. 487-488; von der Osten 1937b, fig. 251, d 1906, s.221; Delaporte 1920, lev. 98, fig.12,14,16.

⁵⁶ Özgüç N. 1965, Lev. II/6, III/8 Özgüç N. 1980, s.86, Fig. III/48, Fig. III/38 a-c; Özgüç N. 1988, s.19; Özgüç N. 1971, Fig. 2, lev. II/1; Özgüç N. 1991, s. 298, 308; Özgüç N. 1966b, s.15, lev. XVIII/2; Özgüç N. 1965, lev. XIV/40, lev. XIX/57;

⁵⁷ Alp 1994, lev. 249, 758; Bossert 1959, s. 76.

⁵⁸ Koşay 1967, s.169, Al. P.161; Koşay 1951, s.99, lev. LXXVII, res. 3, lev. LXXVII, Res. 1b; Koşay & Akok 1973, s. 20, lev. 36

⁵⁹ Toker 2002, kat. no. 82; Özgüç T. 1988, s.145, lev. D.3

⁶⁰ Boehmer & Güterbock 1987, s.51, lev. XIV; No.144; Calmeyer-Seidl 1972, s.22, fig.4, A40

⁶¹ Sipahi 2010, s. 736, şek. 4

⁶² Sevin & Derin 1986, s.188, Res. 13; Sevin 1987, s.305,324, Res. 17/c, Res. 12, s.305

⁶³ Özgüç T. & Özgüç N. 1949, s.43, lev. XLVIII, res. 14

⁶⁴ Hogarth 1920, s. 74, fig. 76.

⁶⁵ Genouillac 1926, s.33.

⁶⁶ Hogarth 1920, Lev.VII /196c; Bittel 1976, s.15, res. 154.

bulunan yıldırım demetinin “signe royalin” kısaltılmış formu olduğunu belirtmiştir. Burada güneş tanrısı bir litus taşımaz ancak onun başındaki yuvarlak başlığın üzerinde kanatlı güneş yer alır. Uzun elbiseli mühür sahibi güneş tanrısına bakar, başı kartal maskesi ile kapalıdır.⁶⁷

T. Beran “signe royal” sembolünün yuvarlak başlı mühürlerin görülmeye başladığı Asur Ticaret Kolonileri Çağı’nın geç evresinde ortaya çıktığını, Eski Hitit Dönemi’nde de kullanımda olduğunu ancak, Boğazköy, Aşağı Şehir II ve Büyükkale III. Tabakalarından, Hitit İmparatorluk Çağı’nın erken evrelerine tarihlenen “signe royal” sembolü ile baskılı seramik parçalarının ele geçmesine rağmen, kap kapatmaları ve bullalar üzerinde sembolün baskıların olmayışı ile bu sembolün bu zamanda artık kullanılmadığını düşünmektedir.⁶⁸

Hitit İmparatorluk Çağı’nda sembolün Anadolu’da kullanımı azalmıştır. Boğazköy’den ele geçen örnekler dışında, Geç Tunç Çağı’nda Uluburun Batığı’nda bulunan, altın levhadan dört madalyon üzerinde “signe royal” sembolüne rastlanır.⁶⁹ Ayrıca Beycesultan Geç Tunç Çağı’na tarihlenen Ib tabakasında fildişinden çekiç başlı bir mührün baskı yüzeyinde “signe royal” sembolü görülür.⁷⁰

R. Alexander, Hitit İmparatorluk Çağı’nda Fraktin kaya kabartmasında kraliçe Puduhepa’nın başının üzerinde “signe royal” sembolünün bulunduğunu iddia etmiştir.⁷¹ Burada kraliçe Puduhepa’nın güneş sembolü ile gösterilmesini de Tanrıça

⁶⁷ Bossert 1957, s.98.

⁶⁸ Beran 1967, s.49.

⁶⁹ Yalçın ve diğ. 2006, fig.105-108.

⁷⁰ Lloyd & Mellaart 1956, s. 126, XII/c, fig.343

⁷¹ Alexander 1977, s. 199.

Hepata'a bağılılığının kapsamlı bir şekilde devam etmesi ile ilgili olmasına bağlamaktadır.⁷²

Sembol, Hitit İmparatorluk Çağı'nda geniş bir coğrafi bölgeye yayılmış; Suriye, Filistin ve hatta Mısır'a kadar ulaşmıştır. K. Bittel ve H. G. Güterbock, Ras Shamra'da tapınak arşivinden ele geçen bronz üzerine gümüş kakma bir plakada⁷³ “signe royal” sembolünün görülmesinden yola çıkarak, sembolün MÖ. 14-13. yy'da kullanımda olduğunu savunmuşlardır.⁷⁴ Bronz plakanın olasılıkla bir destek içine yerleştirmek amacıyla yapılmış bir uzantısı vardır.⁷⁵ R. Alexander ritüel bir ekipmanın parçası veya sembolü olarak bir kaide üzerinde duruyor olabileceğini ve küçük ölçüleri göz önünde bulundurulunca bir ritüel aktivite kıyafetinin bir parçası olarak takılmış olabileceğini belirtmiştir.⁷⁶ Ras Shamra'da fildişi bir mobilya panelinde kanatlı bereket tanrıçasının başlığı üzerinde de böyle bir sembol görülmektedir. Burada tasvir edilen çocuk ya da genç erkek çiftini emziren tanrıça, Fırtına ve Işık Tanrısı heybetli Baal'ın kız kardeşi Anat'tır.⁷⁷ İki çift kanada sahip olan tanrıça uzun bir elbise giyer. Boynuzlu hathor başlığı, stilize ışın ve yıldızlı bir disk ile çevrelenmiştir. Tanrıçalar tarafından emzirme sahnesi Mezopotamya, Mısır ve Kenan'dan bilinen bir sahnedir. Tanrıçanın emzirdiği ikiz figürler kralidir, muhtemelen iki ayrı kişiyi temsil etmez, simetri adına iki tane tasvir edilmiştir. Tanrıçanın ayakları profilden, ama diğer hatları cepheden gösterilmiştir. Emen figürlerin ayakları profilden olmasına rağmen, beş parmağı da görülür. Bununla

⁷² Alexander 1977, s. 205.

⁷³ Schaeffer 1931, pl. XIII, 4.

⁷⁴ Güterbock & Bittel 1935, s.42.

⁷⁵ Schaeffer 1954, s.55, n. 1.

⁷⁶ Alexander 1977, s. 201.

⁷⁷ Maxwell-Hyslop 1971, s.144.

beraber tanrıçanın yüz özellikleri başarılıdır. Kabartma tekniği ile yapılmıştır. Ayrıca Ras Shamra saray alanında bir mezarda bulunan altın ve gümüş bir madalyon üzerinde de “signe royal” sembolünün yer aldığı belirtilmiştir⁷⁸ ancak bunlar yayınlanmamıştır.

Geç Tunç Çağı’nda sembol yaygın olarak madalyonlar üzerinde kullanılmaya başlamıştır. Kamid el-Loz’da, Saraydaki hazineden ele geçen altın levhadan üç madalyon üzerinde “signe royal” sembolü görülür. Saray yerel kral Arahattu Dönemi’ne (M.Ö. 1390-1352) tarihlenir. Mısır’da III. Amenofis ile çağdaştır.⁷⁹

Shechem’de Geç Tunç Çağı atığından ele geçen altından bir madalyon üzerinde (Lev. XXXIII/3) “signe royal” sembolü yer almaktadır. El-Amarna’dan sembolü üretmek için kullanılmış, fayanstan bir kalıp⁸⁰ ve bir madalyon ele geçmiştir. Mısır’da 18. Sülaleye tarihlenen Harageh’ten bir madalyon üzerinde görülür.⁸¹

Tell Feheriye’den ele geçen (Lev. XXXII/1) fildişinden bir güneş kursunun merkezinde “signe royal” sembolü yer alır. M.Ö. 1. bin yıla ait Suriye ve Fenike yapımı fildişleri ile benzerlikler sunmamaları sebebiyle, Feheriye fildişlerinin bulunduğu taban 6’nın Erken Demir Devri’ne ait saraydan daha önceye ait olduğu düşünülür. Taban 6 da ele geçmiş diğer buluntular da homojen olmadıkları için fildişleri için güvenilir bir tarih sunmaz. Feheriye fildişlerinin ikonografik gelenekleri, Suriye’de Orta Tunç Çağı’nın sonlarında gelişen “First Syrian Group”a

⁷⁸ Gachet-Bizzolon 2001, s.30.

⁷⁹ Gachet-Bizzolon 2001, s.30.

⁸⁰ Petrie 1894, Lev. XVIII, 440 m

⁸¹ Petrie 1986, no. 29-9. Söz konusu madalyon Londra’da University College Collection’da yer almaktadır.

dahil silindir mühürler ile karşılaştırılabilir. Bu dönem Babil'in 1. Hanedanlığı ile çağdaştır. Konu olarak benzerleri “Second Syrian Group” ve “Third Syrian Group” ‘a dahil silindir mühürlerde de karşımıza çıkar.⁸²

Kantir’de Ramses II’nin ikametgahının fayans dekorasyonunda boğa boynuzları arasında “signe royal” sembolü popüler olmasının yanında formunun tamamlandığı belirtilmiştir.⁸³

Sembol M.Ö. I. bine kullanımı azalsa da tam anlamıyla ortadan kalkmamıştır. Suriye Halep’ten M.Ö. 10. Yüzyıla tarihlenen bir kabartma üzerinde biraz farklı formu görülür.⁸⁴ Megiddo’dan Demir Çağı I’e tarihlenen bir mezardan ele geçen bir madalyon üzerinde “signe royal” sembolü yer alır.⁸⁵ Karkamış İçşehir’de, üzerinde kanatlı güneş kursu olan bir stel bulunmuştur.⁸⁶ Söz konusu stelde sekiz hiyeroglif yazıt vardır, üst satırda kralların isimlerinin bulunduğu açıkça görülür. Stelin üzerindeki güneş kursu “signe royal” sembolüne benzetilmiştir. Steldeki güneş kursu, Yazılıkaya ve Boğazköy’den ele geçen krali mühürlerde görülen kanatlı güneş kurslarından farklılık gösterir ve bu stelde rozetler vardır. Karkamış Anıtsal yazıtlar ve kanatlı güneş kurslarıyla ilintili olarak sembolü Mezopotamya’dan ödünç almış olmalıdır.⁸⁷

Th. Bossert, daha geç tarihte özel bir Roma koleksiyonunda bu mührün devamını bulunduğunu ve bunun Eski Hitit Dönemi’ndeki signe royal

⁸² Kantor 1958, s. 63.

⁸³ Gachet-Bizzolon 2001, s.30.

⁸⁴ Dussaud 1931, s. 95-96.

⁸⁵ Guy 1938, s.119, fig.169.

⁸⁶ Hogarth 1914, Lev. A 4b.

⁸⁷ Bittel 1936, s. 62.

sembolleri gibi olduğunu belirtmiş⁸⁸, ancak yayınlanıp yayınlanmadığı hakkında bilgi vermemiştir.

Th. Bossert “signe royal” ile Meriggi 315’in ilişkisini kurmuş, Güneş ideogramının “ua” karşılığının hece değeri olduğunu belirtmiştir.⁸⁹

⁸⁸ Bossert 1957, s.110.

⁸⁹ Bossert 1957, s.124.

IV. MÖ. II. BİNDE “SİGNE ROYAL” SEMBOLÜ İLE İLİŞKİLENDİRİLEN TANRILAR

Koloni Çağı’nda Kaniş’te yaşayan Asurluların panteonu Asur’da yaşayanlardan farklı değildir. Aşşur, fırtına tanrısı Adad, tanrıça İştar, ay tanrısı Sin, Amurru, Anum, Ea, Šamaš bunlardan bazılarıdır.⁹⁰

Kültepe Kaniş II. tabaka metinlerinde bu dönemde tapınılan tanrı ve tanrıçaların isimleri sıralanmaktadır. Bunlardan, ^DUTU ideogramı ile belirtilenlerin güneş kültü ile ilgili olmaları muhtemeldir. Bu tanrıların isimleri, Tiwad, Anna, Nipaš, Higiša, Nisaba, Haribari, Ilali, Kubabat, Parka, Per(u)wa, Tuhtulani’dır. Panteonda kuzeydeki Hatti geleneklerinin bir etkisi olmamakla birlikte, Güney Anadolu ve hatta Kuzey Suriye etkileri (Nisaba, Kubabat) kendini hissettirmektedir. Bunlardan bazıları (Harihari) Eski Hitit Dönemi’nde Hatti topraklarında tapınım görse de, birçoğu (Anna, Perka, Perwa) Hitit Dönemi’nde Luwi çevrelerinde saygı görmüştür.⁹¹

Anna, Asurlu tüccarlar ve Anadolulu partnerleri arasındaki sözleşmelerde bir ilahi tanık olarak Tanrı Aşşur yanında görünen, Kaneş kentin baş ilahlarında biriydi. Anna, “şehrin tanrıçası” veya “Kaneş’in tanrıçası” gibi sıfatlarla nitelenmiştir. Kral, Anna’nın festivalinde her yıl tapınağını ziyaret ederdi. Anna’dan sonraki Hitit metinlerinde de bahsedilir. Söz konusu metinler Luwi kültürleri ile ilişkilidir.⁹² Kaneş’in diğer bir önemli ilahı olan Nipaš’ın festivalleri Anna’ninkinden sonra gelmektedir ancak kutlanış ritüelleri benzerlikler göstermektedir. Nipaš’tan Hitit

⁹⁰ Taracha 2009, s. 27

⁹¹ Taracha 2009, s. 28

⁹² Taracha 2009, s.28

metinlerinde bahsedilmemektedir. Parka'nın festivali ise, muhtemelen hasattan sonra sonbahar döneminde kutlanmaktadır.⁹³

Harihari ve Tuhtuhani'nin de kendilerine ait festivalleri vardır. Eski Hitit metinlerinde Ziplanda'nın büyük festivali boyunca Halebare/Halihari adına yapılan ritüellerden bahsedilmektedir. Kış boyunca Hattuşa'da güneş tanrıçası Arinna'nın festivali kutlanır. Kraliçenin bu festivalde, kral adına, güneş tanrıçasının kutsal yatak odasında Halihari'ye libasyon yaptığından bahsedilmektedir.⁹⁴

Šamaš'ın bir çok karakteristik özelliği, Hurrili Šimige aracılığı ile, Arinna'nın Güneş Tanrıçası'na geçmiştir.⁹⁵ Arinna, Hitit topraklarında gerçek hükmedendir. Kral ve kraliçe sadece onun hizmetindedirler.⁹⁶ Mezopotamya'da Utu/Šamaš güneş tanrısı olarak tapınım görmüştür. Güneş ışınlarının her yere ulaşması ve gücü sebebiyle doğruluk ve adaletle ilişkili hale gelmiştir. Mezopotamyalılar, onu meseleleri ile direkt olarak ilgilenen yardımsever bir tanrı olarak kabul etmiştir. Šamaš, zayıfları adalet duygusu içerisinde korumaktadır. Tanrı Šamaš, Mezopotamya geleneğinde her şeyi gören, iyilik ve doğrunun tanrısı olarak kabul edilir. Krallığın kozmik düzen üzerine meşrulaştırılarak oturtulmasında aracı olmuştur. Bu gelenek, Babil modeli aracılığı ile, Hitit dünyasında Iştanu ismiyle vücut bulmuştur.⁹⁷

⁹³ Taracha 2009, s.29

⁹⁴ Taracha 2009, s.29

⁹⁵ Taracha 2009, s.89

⁹⁶ Taracha 2009, s. 88

⁹⁷ Haas 1994, s. 141f

Eski Asur ve Kapadokya metinlerinde *surennu* olarak ifade edilen terim tapınağın girişine yerleştirilen ilahi sembol olarak kullanılır ve bir şahit ifadesini verdikten sonra doğruluğunu kanıtlamak için yapılan bir törenden örnekler verilir.⁹⁸

Güneş kursunun, genellikle uzanmış kanatlar üzerinde iki sütun tarafından desteklenen Hitit anıtlarında kullanılmış olması süpriz değildir. Boğazköy'den ele geçen metinler güneş kursundan *sittar* olarak söz eder, bu metinlerde *sittar* daima metalden yapılır. Bir örnek olarak kült heykelinin göğsünde altın güneş kursu içeren bir madalyon gerilmiştir, ayrıca ritüel veya festival boyunca tapınağın camının yakınına *sittar* yerleştirildiğine dair referanslar vardır.

Hitit tarihinin başlangıcında itibaren panteonun baş tanrısı Hatti'nin Hava Tanrısıdır. Kozmik düzeni sağlayan, krallığı ve ülkenin yasal düzenini koruyan daima Hava Tanrısı'dır. Keal efendisi adına Hatti ülkesini yönetir. Başlangıçtaki krallar Pithana ve Anitta döneminde de Hava Tanrısı en fazla yaptırıma sahip tanrıydı. Ele geçirdikleri kentleri yakıp yıkarken ve harabelerini dokunulmaz olarak tanımlarken, her şeyi Hava Tanrısı'nın isteği üzerine gerçekleştirdiklerini belirtmişlerdir. I Hattuşili Dönemi'nde Güneş Tanrıçası Arinna, kızı Mezzulla ve adı Tarun/Tarun(t)a olan Hava Tanrısı ile birlikte panteonun başında yer almışlardır. Orta Hitit ve Hitit İmparatorluk Çağı panteonunda, Hurri Hava Tanrısı Teşup, kız kardeşi Şauška ve karısı Hepat en önemli ilahlardır. Orta Krallıktan itibaren, Hitit devlet panteonunu etkilemiş olan Mitanni panteonunun zirvesinde, Teşup ve İştar ya da Ninive'deki adıyla Şauška oturmaktadır. Suriye geleneğini izleyen Hitit rahipleri,

⁹⁸ Maxwell-Hyslop 1971, s. 145.

eski Güneş Tanrıçası Arinna ile eşdeğer olan Tanrıça Hepat'ı, Teşup'un karısı olarak tanımlamışlardır.⁹⁹

⁹⁹ Haas 2002, s. 438-439.

V. ANADOLUDA “SİGNE ROYAL” SEMBOLÜ İLE SÜSLÜ ESERLERİN ELE GEÇTİĞİ MERKEZLER

V.1 Acemhöyük

Acemhöyük Ankara'nın 225 km güneyinde Hasan Dağ eteklerindeki Aksaray'ın 18 km kuzeybatısındadır. (Har. 21) 6 km kuzeyindeki Koçaş Devlet Üretme Çiftliği'ne bir köy yoluyla bağlıdır. Kültepe'nin kuzeybatısında, Konya'nın kuzeydoğusunda, Tuz Gölü'nün güney ucuna çok yakın bir yerde, Ulurmak'ın (Melendiz Çayı) suladığı geniş ovanın ortasındadır. Çukurova'dan gelen kuzey-güney anayolu yakınında Konya-Kayseri doğu-batı yolunun 10 km kuzeyindedir.¹⁰⁰

Acemhöyük ilk kez I. Gelb¹⁰¹ tarafından bilim alemine “Acemköy” olarak tanıtılmış, sonrasında B.Tezcan¹⁰² ve J. Mellaart'ın¹⁰³ bölgedeki çalışmalarına konu olmuştur. Acemhöyük'te ilk bilimsel çalışmalara 1962 yılında, Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü ile Ankara Üniversitesi adına N. Özgüç başkanlığında başlanmıştır.¹⁰⁴ 1962 yılından itibaren devam eden Acemhöyük Kazısına, Samsat kurtarma kazılarının aciliyeti nedeni ile dört yıl ara verilmiş ve 1988 yılında tekrar başlanmıştır. Kazılar 1989 yılından itibaren Prof. Dr. A. Öztan tarafından yürütülmektedir.¹⁰⁵

Acemhöyük'te yapılan kazılar sonrasında Aşağı Şehrin yalnızca Asur Ticaret Kolonileri Çağı'nda, höyüğün ise en az MÖ. III. binden itibaren iskan

¹⁰⁰ Özgüç N. 1966b, s.2.

¹⁰¹ Gelb 1939, s.4.

¹⁰² Tezcan 1958, s.519.

¹⁰³ Mellaart 1958, s.311.

¹⁰⁴ Özgüç N, 1966b, s.3.

¹⁰⁵ Öztan 1991, s.247-258.

edildiği anlaşılmıştır. Asur Ticaret Kolonileri Çağı'nın sonunda, hem höyük hem de aşağı şehir tamamen terk edilmiştir. Höyük bu dönemden sonra Hellenistik ve Roma Çağlarında tekrar yerleşim görmüştür.¹⁰⁶ Acemhöyük'te gerçekleştirilen kazılarda 12 tabaka saptanmıştır. Höyüğe ait tabakalaşma şu şekildedir.

I. Tabaka	Asur Ticaret Kolonileri Çağı	
II. Tabaka		
III. Tabaka		M.Ö. 19. YY'ın ikinci yarısı- M.Ö. 1813
IV. Tabaka		Kaniş-Karum III-IV ve II. katın erken seviyeleri
V. Tabaka		
VI. Tabaka		Geçiş Dönemi
VII. Tabaka	Eski Tunç Çağı	ETÇ III
VIII. Tabaka		ETÇ III, Kültepe 12
IX. Tabaka		ETÇ III, Kültepe 13
X. Tabaka		ETÇ II, Kültepe 14
XI. Tabaka		ETÇ II
XII. Tabaka		ETÇ II

Tablo: Acemhöyük Stratigrafisi¹⁰⁷

Acemhöyük, Aşağı Şehir'in I. tabakasına ait bir evin tabanından ele geçen bir mühür baskısında (Lev.XII/1), Sarıkaya Sarayı'ndan ele geçen damga mühür

¹⁰⁶ Özgüç N. 1966b, s.3-4.

¹⁰⁷ Özgüç N. 1990, s.72-73, Öztan 1989, s.408-409; Özgüç N.1966b, s.3-4; Özgüç, N. 1964, s. 96-97.

baskılarında (Lev. XII/2; Lev. XII/3; Lev. XVIII/2-5) “signe royal” sembollerine astral sembol olarak rastlanmaktadır.

Ayrıca, kazılardan önce Acemhöyük’ten çıkarılmış yuvarlak ağızlı silindir boyunlu testinin (Lev. XI/2) omzu üzerinde “signe royal” sembolü yer almaktadır.

V.2 Alaca Höyük

Ankara’nın 160 km doğusunda, Boğazköy’ün 25 km kuzeydoğusunda yer alır.¹⁰⁸

Alaca Höyük ilk kez W. J. Hamilton tarafından 1835 yılında ziyaret edilmiş ve onun 1842 yılında yayınladığı bir kitapla bilim dünyasına tanıtılmıştır.¹⁰⁹ 19. yüzyılın başlarından itibaren sfenksli kapı ve kulelerine bağlı kabartmalı ortostatları sayesinde birçok gezginin ve araştırmacının dikkatini çekmiş¹¹⁰, 1893-94 yıllarında E. Chantre¹¹¹ ve 1907 yılında T. Makridi Bey¹¹² tarafından sfenksli kapı çevresinde kısa süreli kazılar yapılmıştır. 1935 yılında R.O. Arık başkanlığında ilk sistemli kazılara başlanmıştır¹¹³, 1936-39 yılları arasında H. Z. Koşay¹¹⁴, 1940-1948 yılları arasında H. Z. Koşay başkanlığında M. Akok’un da katılımıyla kazılmıştır¹¹⁵. 1949 yılından itibaren ara verilen kazılar 1963 yılında yeniden başlatılmış ve yine Koşay

¹⁰⁸ Özgüç T. 2002a, s. 468.

¹⁰⁹ Hamilton 1842, s.382-383.

¹¹⁰ Garstang 1910, s.242-270.

¹¹¹ Chantre 1898: XII, 1-12.

¹¹² Macridy 1908.

¹¹³ Arık 1937.

¹¹⁴ Koşay 1938; Koşay 1951.

¹¹⁵ Koşay & Akok 1966.

başkanlığında Akok'un da katılımıyla 1982 yılına kadar sürmüştür¹¹⁶. 1994-95 yıllarında Çorum Müze Müdürlüğü ile birlikte H. Baltacıoğlu temizlik, araştırma, ve kazı çalışmalarında bulunmuştur.¹¹⁷ Daha sonra A. Çınaroğlu başkanlığında 1997 yılında başlayan kazılar halen devam etmektedir.¹¹⁸

Alaca Höyükte yapılan kazılar sonucunda Kalkolitik Dönem'den Osmanlı Devri'ne kadar uzanan, 4 kültür çağı ve 15 mimari tabaka belirlenmiştir.

Alaca Höyük 4 ve 3b tabakaları arasındaki yanmış enkaz kalıntıları, Anitta tarafından yakılan Büyükkale IVD ve Boğazköy Aşağı Şehir 4. Tabakalar ile çağdaştır. Bu yangın felaketi Alaca Höyük tarihi için önemli bir olaydır. Alaca Höyük'ün 4. tabakası Asur Ticaret Kolonileri Çağı ile özellikle Kaniş-Karum Ib ve Ia tabakaları ile çağdaştır.¹¹⁹

¹¹⁶ Koşay & Akok 1964, s. 63; Koşay & Akok 1982, s. 972.

¹¹⁷ Baltacıoğlu 1996, s. 91; Baltacıoğlu 1997, s. 353.

¹¹⁸ Çınaroğlu & Genç 2000, s.327

¹¹⁹ Özgüç, T. 1993, s.474.

Dönem	Kültür Katı	Koşay 1936	Koşay, Akok, 1940-1948	Mellink	Orthmann
Geç Dönem	I	1	1		1
Hitit İmp.		2	2		2
Orta Hitit		3a 3b	3a-3b		3b
Eski Hitit	II	4	4	3b	4
As. Tic. Kol. Dön.				4	
		5	5	5	5
		6	6	6	6
Eski Tunç Çağı	III	7	7	7	7
		8	8	8	8
		9	9	9	9
		10	10	10	10
Kalkolitik Dönem	IV	11	11	11	11
		12	12	12	12
		13		13	13
		14		14	14
		15		15	15

Tablo: Alaca Höyük Stratigrafisi¹²⁰

¹²⁰ Koşay 1938 s. 169-170; Koşay & Akok 1966; s.5; Orthmann 1963, s.73, Tab.6; Mellink 1965, s.119, 126-127

Alaca Höyük'te Orta Hitit Çağı'na tarihlenen IIIa tabakasından ve tabakası belirtilmeyen ancak Hitit Dönemi'ne ait olduğu belirtilen yuvarlak ağızlı, silindirik boyunlu iki testinin omzu üzerinde (Lev. I/1, Lev. XXXI/4); 4. tabakadan (Lev. XVIII/3; Lev. XXIV/8; Lev. XXVIII/3) ve Hitit Dönemi'ne ait, ancak tabakası belirtilmeyen (Lev. I/2-3; Lev. XIV/4-5; Lev. XVIII/3-4; Lev. XVII/6; Lev. XXIV/3; Lev. XXXI/2) seramik parçaları üzerinde; Hitit İmparatorluk Çağı'na ait olduğu belirtilen yuvarlak başlı, konik kulplu kurs biçiminde kaidesi olan bir damga mührün (Lev. XXVI/5) baskı yüzeyinde “signe royal” sembolüne rastlanır.

V.3 Alalah

Alalah Hatay İli, Reyhanlı İlçesi'ne 20 km. uzaklıkta ve Asi Nehri'nin kıyısında yer alır.¹²¹

İlk olarak University of Chicago Oriental Institute adına R. J. Braidwood tarafından yürütülen Amik Ovası yüzey araştırması sırasında tespit edilmiştir¹²². Sistemli kazılar, 1936-39 ve 1946-49 yıllarında British Museum ve Oxford Üniversitesi adına S. L. Woolley tarafından gerçekleştirilmiştir. Amik Ovası Bölgesel Projesi'nin ikinci aşaması 1995 yılında başlamış ve 2000 yılında çalışmalar ovanın en önemli ören yerlerinden, Açıana Höyüğü'nde yoğunlaşmıştır, 2003 yılında ise bil fiil kazı çalışmaları Aslıhan Yener başkanlığındaki ekip tarafından sürdürülmektedir¹²³

¹²¹ Yener&Akar 2013, s. 335.

¹²² Braidwood 1937, s. 34.

¹²³ Braidwood 1937, s. 45.

L. Woolley höyükte 17 yapı katı ortaya çıkarmıştır.¹²⁴ Alalah M.Ö. II. bine ait kronoloji tablosu aşağıdaki gibidir.

	Smith 1940	Woolley 1955	Lands- berger 1954	Kantor 1956	Albright 1957	Goetze 1957	Rowton 1962	Collon 1975	Williams 1975	Na'aman 1976	Gates 1981	Dever 1985	Gates 1987	Heinz 1992	Bergoffen 2002
1200	I	I						I							
	II														
1300	III	II						II III							
		III											IV		IV
1400	IV	IV	II III	IV	IV	IV		IV			IV	VI	VB		VB
			IV		V VI	V	IV	V	V VI	IV	VA VB VIA VIB		VA	VIB	VA
1500	V	V	V	V VI	?	VI	V VI	VI	VII	V VI	VII	VII	VIA VIB	VIA	VIA
1600	VI	VI	VI	VII		VII	VII	VII	VIII IX X XI XIII XV	VII			VII	VII	VII
1700	VII	VII	VII					VIII		VIII					
1800		VIII		VIII				XVI				VIII			
1900				IX				XVII							

Tablo: Alalah Stratigrafisi¹²⁵

Alalah'ın Hitit İmparatorluk Çağı'na tarihlenen 4. tabakasında yer alan Niqmepa Sarayı'nın 18 nolu, odasından üzerinde "signe royal" sembolü bulunan altın kaplama, fildişi bir disk (Lev. XIX/3) ele geçmiştir.

¹²⁴ Braidwood 1937, s. 45; Woolley 1955, s.399

¹²⁵ Yener 2013; fig.2.

V.4 Alishar

Alishar Yozgat'ın yaklaşık 45 km güneydoğusunda yer alır¹²⁶. Höyük 520x350m. boyutunda ve 30m. yüksekliğindedir.¹²⁷

Alishar, Chicago Üniversitesi Oriental Institute adına H. von der Osten tarafından 1927-1932 yıllarında 6 mevsim kazılmış¹²⁸, ara verilen kazılara 1993-1994 yıllarında R. Lee Gorny tarafından yeniden başlanmıştır¹²⁹.

Alishar, Geç Kalkolitik Çağ'dan, Selçuklu-Osmanlı Dönemi'ne kadar kesintisiz iskan edilmiştir.

¹²⁶ von der Osten & Schmidt 1930, s.20.

¹²⁷ Yakar 1985, s.198

¹²⁸ von der Osten 1937a.

¹²⁹ Gorny 1990, s. 191.

Yaklaşık Tarih	OIP XVIII-XXX			OIP XIX- XX	OIP VI-VII	Gorny	
	Dönem	Tepe (m)	Teras (t)	Dönem	Dönem	Tepe (m)	Teras (t)
18. yy 11. yy 0	Osmanlı- Selçuklu	1	1	VII	~~Osm-~~ Sel.		
	Bizans ve Roma	1	2-3	VI	Biz.- Rom.		
	~~Hellenistik~~	2-3	4-7	V	Geç III		
				(Hel + Frig)			
M.Ö. 7. yy	~~Frig~~	4a 4b 4c	8-9	IV (Hitit İmp.)	Orta III	4a-b	8t 9t
M.Ö. 12 yy	Hitit İmparatorluk (Koloni Çağını da içine alır)		10-11	II (Kolonistler)	II	4c 5a(Karum Ib) 5b(Karum III-IV)	10a (GTÇ IIa) 10b (GTÇ IIa-GTÇ I) 10c 11a 11b (Karum Ib-II) 11c (Karum II) 12
M.Ö. 2000 -	Eski Tunç Çağı (Hitit Devletinin kuruluşuna dek uzanır)	5 5-6	12	III (Hitit Öncüleni)	Erken III	6m(ETÇ IIIa) 7m(ETÇ IIIb)	
M.Ö. 24. yy sonu	Bakır Çağı	7-9 10-11	13-14	I (Erken Anadolulular)	I		
	Kalkolitik Çağ	12-19					

Tablo: Alishar Stratigrafisi¹³⁰

¹³⁰ von der Osten 1937a, s. 269, fig. 281, Gorny 1990, tab. 8

Alişar'da Kompleks I'de 1. tabaka, GG 11 planında 7. Bölümün ocağında pişmiş topraktan bir kalıp üzerinde (Lev. XIX/4), yine Kompleks I'de Tabaka 1 ve 2 arasında DD EE 10 planlarından (Lev. XIX/5), Hitit Şehir duvarının yakınından (Lev. XII/5; Lev. XX/1), poternin güneyinden (Lev. XX/2), şehir terasının güneyinden (Lev. XII/6), Hitit Dönemi dolgusundan (Lev. XII/7) ve toprak yığınından ele geçen seramik parçaları üzerinde; ayrıca Q31 nolu alanın 2.50-2.90m derinliklerinde ele geçen serpantinden yuvarlak başlı, konik kulplu kurs biçiminde kaidesi olan bir damga mührün (Lev. XII/4) baskı yüzeyinde “signe royal” sembolüne rastlanır.

V.5 Beycesultan

Beycesultan, Denizli il merkezinin kuzeydoğusunda, Çivril İlçesi'nin 5 km. güneybatısında, Menteşe Köyü yakınındadır. Tepe üzerinde yer alan ve Osmanlı Dönemi'ne tarihlenen “Behice Sultan”a ait türbeden dolayı yöre halkı tarafından “Behicesultan Tepesi” ya da “Höyüğü” olarak da anılmaktadır.¹³¹

1954-1959 yılları arasında S. Lloyd başkanlığında J. Mellaart'ın katılımıyla kazılmıştır.¹³² 2007 yılından itibaren E. Abay başkanlığındaki bir ekip tarafından kazı çalışmaları sürdürülmektedir.¹³³

Yapılan çalışmalar sonucunda höyükteki yerleşimin Geç Kalkolitik Çağ'dan başlayarak Geç Tunç Çağı'nın sonuna kadar kesintisiz devam ettiği anlaşılmıştır.

¹³¹ Lloyd&Mellaart 1955, s.39.

¹³² Lloyd&Mellaart 1962, s.7-8.

¹³³ Abay 2010, s. 40.

Höyükte 40 tabaka tespit edilmiştir. Bu tabakalardan XL-XX. tabakalar Geç Kalkolitik, XIX-XVII. Tabakalar Erken Tunç Çağı I, XVI-XIII. tabakalar Erken Tunç Çağı II, XII-VI. tabakalar Erken Tunç Çağı III, V-IV. tabakalar Orta Tunç Çağı, III-I. tabakalar ise Geç Tunç Çağı'na tarihlendirilmiştir.¹³⁴

Beycesultan, Geç Tunç Çağı'na tarihlenen Ib tabakasına ait fildişinden üretilmiş çekiç başlı bir mührün baskı yüzünde “signe royal” (Lev. XXVI/6) sembolü görülür.

V.6 Boğazköy

Boğazköy, Orta Anadolu'da, Ankara'nın yaklaşık 150 km doğusunda, Kapadokya Bölgesi'nin kuzey sınırına yakın bir yerde yer almaktadır.¹³⁵

Boğazköy, yakınındaki Yazılıkaya'yla beraber C. Texier tarafından 1834'te keşfedilmiştir. 1836 yılında W. J. Hamilton¹³⁶, 1858 yılında H. Barth ve A.D Mordtmann, 1862 yılında G. Perrot, 1864 yılında H. J. Van Lennep Boğazköy'ü ziyaret edenler arasındadır.¹³⁷ 1882 yılında C. Humann ile O. Puchstein Boğazköy ve yakınındaki Yazılıkaya'yı gezmiş, Yazılıkaya kabartmalarının kalıbını çıkarmışlardır.¹³⁸

1893 ve 1894 yıllarında E. Chantre ve E. Schäffer Boğazköy'de çeşitli sondajlar açarak araştırmalar yapmış ve çivi yazılı tabletler bulmuşlardır. 1906, 1907,

¹³⁴ Lloyd&Mellaart 1962; s.7-17.

¹³⁵ Seeher 2002, s.460.

¹³⁶ Hamilton 1842, s.391.

¹³⁷ Neve 1982, s.IX

¹³⁸ Humann & Puchstein 1890, s.71-82.

1911 ve 1912’de Alman Doğu İncelemeleri Kurumu ve Alman Arkeoloji Enstitüsü adına H. Winckler ve T. Makridi tarafından ilk büyük kazılar gerçekleştirilmiştir.¹³⁹ Yerleşimin stratigrafisini oluşturmaya yönelik bilimsel kazılar 1931 yılında K. Bittel’in başkanlığında başlamış ve 1939’a kadar devam etmiştir. İkinci Dünya Savaşı nedeniyle verilen aradan sonra, kazılar 1952 yılında yeniden başlamış ve günümüze kadar aralıksız devam etmiştir. Bittel’den sonra, sırasıyla P. Neve (1977-1993), J. Seeher (1994 - 2005) ve A. Schachner (2006- ...) kazı başkanlığını yürütmektedir.¹⁴⁰

	BÜYÜKKAYA	BÜYÜKKALE	AŞAĞI ŞEHİR
TARİHLEME			
	Bizans	Tabakasız Buluntular	
	Roma	Sur, Evler	
MÖ. 3-1. Yy	Galat-Hellenistik	Tabakasız Buluntular	
	Geç Demir Çağ (Geç Frig)	Ia	
	Geç Demir Çağ (Geç Frig)	Ib	
MÖ.700/650’dan önce	Orta Demir Çağ (Erken Frig)	IIa	
	Orta Demir Çağ (Erken Frig)	IIb	
MÖ. 9. Yy	Orta Demir Çağ (Büyükkaya Evresi)	?	
	Erken Demir Çağ (Karanlık Çağ 2)	Tabakasız Buluntular	

¹³⁹ Bittel 1972, s.78.

¹⁴⁰ Seeher 2006, s.193.

MÖ. 1200/1180'den sonra	Erken Demir Çağ (Karanlık Çağ 1)		
MÖ. 1200	Büyük İmparatorluk Çağı (Son Dönem)	IIIa	1a
	Büyük İmparatorluk Çağı (Geç Dönem)	III	1b
	Büyük İmparatorluk Çağı (Erken Dönem)	IVa-b	2
MÖ. 1650/1600'den sonra	Eski Hitit Krallığı	IVc	3
MÖ.1700'den önce	Karum Dönemi	IVd	4
MÖ. 2000'den önce	Eski Tunç III	V	5
	Erken Kalkolitik Çağ 2		
MÖ. 6. Binyıl	Erken Kalkolitik Çağ 1		

Tablo: Boğazköy Stratigrafisi¹⁴¹

K. Bittel, Osmankayası'ndan ele geçen urnelerin ve çok sayıda seramik parçasının Kültepe- Kaniş Karum Ib-a, Alaca Höyük 2-3, Alişar 10T, Kusura C ve Beycesultan I-II tabakalarında görülen örneklerle benzediğini, bu sebeple mezarlığın

¹⁴¹ Seeher 2000, çiz.1.

erken evresinin M.Ö. 18. yüzyıla kadar inebileceğini, yaygın olarak kullanıldığı zamanın Eski Hitit Çağı başı olabileceğini belirtmektedir.¹⁴²

Boğazköy’de yüzey enkazından (Lev. XV/8; Lev. XXIV/4; Lev. XXIV/5), tabakası belli olmayan bir alandan (Lev. XXIII/5), Frig tabakasının altından (Lev. XXIV/2), I nolu tapınak magazininden (Lev. XIII/1) ele geçen seramik parçaları ve Boğazköy 6 nolu evin üzerinde modern çatı oluğundan ele geçen bir damga mührün baskı yüzünde (Lev. XIII/5) “signe royal” sembollerine rastlanır.

Büyükkale’de tabakası belli olmayan alandan (Lev. XIII/2; Lev. XIV/6), U/17 açması enkazından (Lev. XXIII/6), Ib tabakasından (Lev. XXVI/7), I-II tabakasından (Lev. XVI/3), II. tabakadan (Lev. XIII/3), III. tabakadan (Lev. XVII/1), IIIb tabakasından (Lev. XIV/7-8; Lev. XV/1; Lev. XXIV/6), IIIb ve IVa tabakaları arasından (Lev. XXIV/1; Lev. XXVIII/5), IV. tabakadan (Lev. XIII/4), IVb tabakasından (Lev. XV/2; Lev. XXVI/4) ve IVc tabakasından (Lev. XXVIII/4) ele geçen seramik parçaları üzerinde ve IVc tabakasından bulunan kurşun bir madalyon üzerinde (Lev. XXVIII/2), ayrıca Büyükkale G binasının doğu duvarının üzerinde ele geçen sap kısmı kırılmış bir damga mührün baskı yüzeyinde (Lev. XXVII/1) “signe royal” sembolleri görülmektedir.

Aşağı Şehir’de tabakası belirtilmeyen bir alandan (Lev. XVI/2), Aşağı Şehir 1. tabakadan (Lev. XXIII/7; Lev. XXVI/3), 2. tabakadan (Lev. XV/3-5; Lev. XVI/3-4; Lev. XXIII/4; Lev. XXIII/8; Lev. XXVI/8) ele geçen seramik parçaları üzerinde ve 4. tabakadan yarısı korunmuş bir mühür baskısı üzerinde (Lev. XXVII/2) “signe royal” sembolleri yer almaktadır.

¹⁴² Bittel vd. 1958, s. 24, 29.

Son olarak, Osmankayası'nda (Lev. XV/6; Lev. XV/7; Lev. XVII/2) bulunmuş seramik parçaları üzerinde de “signe royal” sembolleri görülmektedir.

V.7 Boyalı Höyük

Çorum İli, Sungurlu İlçesi'nde Yörüklü Kasabası'nın yaklaşık 2 km. doğusundaki ovada, Fatih Mahallesi'nin 450 m. doğusunda yer alır.¹⁴³

1997 yılında T. Yıldırım ve T. Sipahi tarafından Çorum İli'nde yapılan yüzey araştırmaları sırasında keşfedilmiş¹⁴⁴, höyükteki ilk sistemli kazılara ise 2005 yılında T. Sipahi'nin bilimsel başkanlığında Çorum Müzesi ile birlikte başlanmış¹⁴⁵, bu çalışmalar 2008 yılına kadar devam etmiştir.

Boyalı Höyük Kazılarında, Eski Tunç Çağı, Hitit Dönemi ve Demir Devri olmak üzere 3 kültür katının varlığı belirlenmiştir.¹⁴⁶

Boyalı Höyük'ün Eski Hitit Dönemi'ne tarihlenen tabakalarından ele geçen bir seramik parçası üzerinde “signe royal” sembolü (Lev. XVIII/8) görülmektedir.

V.8 Dede Mezarı

Afyonkarahisar İli Bayat İlçesi, Yukarı Çaybelen'in 400 m. batısında, Havuzun Başı Deresi'ne yaslanan sırtın üzerinde, Köy Kalesi yerleşmesinin 400 m.

¹⁴³ Yıldırım & Sipahi 1999, s. 433.

¹⁴⁴ Yıldırım & Sipahi 1999, s. 433.

¹⁴⁵ Sipahi & Ediz 2007, s. 481

¹⁴⁶ Sipahi 2010, s. 728; Yıldırım & Sipahi 1999, s. 433.

güneydoğusunda bulunmaktadır. Kazılar 2005 yılında, M. Üyümez başkanlığındaki ekip tarafından başlatılmıştır¹⁴⁷

Yukarı Çaybelen Köyü'nün 500 m. batısında Köy Kalesi yerleşmesi bulunmaktadır. Köy Kalesi yerleşmesi Dede Mezarı Nekropolü'nün 400 m. kuzeybatısında yer almaktadır. Burası konumundan ve Orta Tunç Çağı'nı temsil eden buluntulardan anlaşıldığı kadarıyla, mezarlığı kullanan topluluğun yerleşmesi olmalıdır¹⁴⁸.

Köy Kalesi yerleşmesini Eski Tunç Çağı ve Roma Döneminde iskân edenler, bu dönemlerde mezarlıklarını 200 m. güneydeki Gavur İni Önü Mevkii'ne; Orta Tunç Çağı'nda kullananlar ise Dede Mezarı Mevkii'ne yapmışlardır. Bu durum, Köy Kalesi Eski Tunç Çağı, Orta Tunç Çağı ve Roma yerleşimcilerinin mezarlıklarını farklı dönemlerde birbiriyle hemen hemen bitişik iki sırta yaptıklarını göstermektedir¹⁴⁹.

Dede Mezarı buluntuları ve kemik bulgular üzerinde yapılan değerlendirmeler, bu alanın M. Ö. XX. yüzyıl sonları ve XVI. yüzyılın son çeyreği arasında kullanılmış olabileceğini düşündürmektedir¹⁵⁰.

Dede Mezarı'ndan "signe royal" baskılı J5 küp mezarı (Lev. XXVII/5), J7 küp mezarı ile aynı oygu alanına yerleştirilmiştir.¹⁵¹ J5 küpünün ağız kısmına yakın

¹⁴⁷ Üyümez ve diğ. 2008, s.403.

¹⁴⁸ Üyümez ve diğ. 2008, s.403.

¹⁴⁹ Üyümez ve diğ. 2008, s.404.

¹⁵⁰ Üyümez ve diğ. 2008, s.407.

¹⁵¹ Üyümez ve diğ. 2010, s.119.

bir noktada bronz bir küpe, topuz başlı bronz saç iğnesi, boncuklar ve küçük bir çömlek bulunmuştur.¹⁵²

V.9 Eskiypar

Eskiypar Höyük, Alaca-Hüseyinabad Ovası'nda, Alaca'nın 5 km. batısında, kara yolunun güneyinde kalan bir höyüktür.¹⁵³

Eskiypar 19. yüzyılın ilk yarısında birçok araştırmacı ve gezginin dikkatini çekmiştir.¹⁵⁴ H. H. von der Osten, Eskiypar'ı "Altıyapan" olarak tanımlamış¹⁵⁵; J.G.C. Anderson ise "Karissa" olarak lokalize etmiştir.¹⁵⁶ 1945 yılında E.Akurgal, Eskiypar'da bir sondaj gerçekleştirmiş, Eskiypar'ın, Pazarlı ve Alaca Höyük'te temsil edilen medeniyetlere sahip olduğunu vurgulamıştır.¹⁵⁷ Aynı yıl Anadolu Medeniyetleri Müzesi Müdürü R. Temizer başkanlığında Eskiypar'da incelemeler yapılmış¹⁵⁸ ve Anadolu Medeniyetleri Müzesi tarafından 1968 yılında ilk arkeolojik kazı başlatılmıştır.¹⁵⁹ Bu çalışmalar 1982 yılına kadar devam etmiştir. Ardından, 1989-1991 ve 1992 yıllarında, Çorum Arkeoloji Müzesi kısa süreli kazılar

¹⁵² Üyümez ve diğ. 2010, s.120.

¹⁵³ Sipahi 2012, s.515.

¹⁵⁴ Hamilton 1842, s. 403.

¹⁵⁵ von der Osten 1929, s. 23.

¹⁵⁶ Anderson 1903, 20-21.

¹⁵⁷ Sipahi 2012, s. 515.

¹⁵⁸ Temizer 1949, s. 796.

¹⁵⁹ Bayburtluoğlu 1979, s. 293.

gerçekleştirmiştir.¹⁶⁰ Çalışmalar 2010 yılından itibaren T. Sipahi tarafından yürütülmektedir.¹⁶¹

Höyükte yapılan kazılar sonucunda yukarıdan aşağıya doğru sırasıyla Roma Çağı, Hellenistik Çağ, Frig Çağı, Hitit İmparatorluk Çağı, Eski Hitit Çağı ve Erken Tunç Çağı sonuna kadar süren 6 kültür katı tespit edilmiştir.¹⁶²

Eskiyapar'dan ele geçtiği belirtilen ancak kazı buluntusu olmayan bir kapaklı vazunun (Lev. XVI/1) omzu üzerinde “signe royal” baskısına rastlanmıştır.

V.10 Gordion

Gordion, Ankara'nın 100 km. güneybatısındaki Polatlı ilçesinde yer alır.¹⁶³ 1900 yılında Alfred ve Gustav Körte adlı iki Alman kardeş tek sezonluk kazısının ardından; Pennsylvania Üniversitesi'nden R. S. Young başkanlığında 1950-1974 yılları arasında bilimsel kazılar gerçekleştirilmiştir.¹⁶⁴ Young'ın ölümünden sonra kazı başkanlığını K. De Vries üstlenmiştir. 14 yıl süren bu süreçten sonra, kazılar 1988 yılından beri G. K. Sams başkanlığında yürütülmektedir.¹⁶⁵

¹⁶⁰ Ediz 1994, s.109.

¹⁶¹ Sipahi 2011, s. 79

¹⁶² Sipahi 2012, s. 518-519.

¹⁶³ Rossberger & Sams 2007, s. 49.

¹⁶⁴ Rossberger & Sams 2007, s. 51.

¹⁶⁵ Dusingberre 2005, s. 5.

-	Erken Tunç Çağı
10	Orta Tunç Çağı
8-9	Geç Tunç Çağı
7	Erken Demir Devri
6A	Erken <u>Frig</u> Dönemi Başlangıcı
6B	Erken <u>Frig</u> Dönemi
-	Erken <u>Frig</u> Yıkımı
5	Orta <u>Frig</u> Dönemi
4	Geç <u>Frig</u> Dönemi
3B	Erken <u>Hellenistik</u>
3A	Geç <u>Hellenistik</u>
2	Roma
1	Ortaçağ

Tablo: Gordion Stratigrafisi¹⁶⁶

Gordion’da Geç Tunç Çağı’na ait bir çöp çukurunun altından ele geçen iki seramik parçası üzerinde “signe royal” sembolü (Lev. XX/2, Lev. XXIV/7) görülür.

V.11 İmikuşağı

İmikuşağı Höyüğü Elazığ İli, Baskil İlçesine bağlı İmikuşağı (Eski Malhasan) Köyü’nün kuzeybatısında yer alır..¹⁶⁷

İmikuşağı Höyüğü ilk kez 1975 yılında, Karakaya Baraj Gölü altında kalacak tarihi eserlerin belirlenmesine yönelik yüzey araştırmaları sırasında, Ü. Serdaroğlu başkanlığındaki bir araştırma kurulunca saptanmış, 1976 ve 1977 tarihlerinde ise M. Özdoğan tarafından daha ayrıntılı bir biçimde incelenmiştir. Bu ilk keşiflerden sonra, 1981 yılında, V. Sevin ve O. Belli İmikuşağı’nda yeni bir yüzey araştırmasında

¹⁶⁶ Voigt 2005, tab. 3-1.

¹⁶⁷ Sevin 1983, s. 121

bulunarak, Höyüğün Geç Kalkolitik Çağ'dan, Osmanlı Çağı'na kadar yerleşmelere sahne olduğunu belirlemişlerdir.¹⁶⁸

İmikuşağı Höyüğü kazılarında, Orta Çağ'dan MÖ. 2 bin yılın başlarına kadar uzanan 14 yapı katı belirlenmiştir. 1-3b-a Ortaçağ, 4b-a Hellenistik, 5b-a Geç Demir Çağı, 6c-a Erken/Orta Demir Çağı, 7-8 Geç Tunç II (Hitit İmparatorluk Dönemi), 9 Geç Tunç II- Son Tunç I geçiş (Eski Hitit Devleti Dönemi) 10d-a-11 Geç Tunç I (Eski Hitit Devleti Dönemi), 12-13 Orta Tunç II (Koloni Çağı geç evre) 14 Orta Tunç I Çağları'na tarihlenmektedir.¹⁶⁹

Bu tabakalaşmadan ayrı olarak, Eski Tunç Çağı'nın tüm evreleriyle; Kalkolitik Çağ'ın ise (en azından) Geç Kalkolitik Çağ'da temsil edilmiş olabileceği hakkında kanıtlar elde edilmiştir.¹⁷⁰

İmikuşağı 10. tabakadan ele geçen, iki küp (Lev. XXIX/1-2), bir kapaklı vazo (Lev. XXX/1) ve beş adet seramik parçası üzerinde (Lev. XXX/2-5; Lev. XXXI/1) “signe royal” sembolleri görülür.

V.12 Kaman-Kalehöyük

Kaman-Kalehöyük, Ankara'nın kuşuçuğu 100 km. güneydoğusunda; Kırşehir ili, Kaman ilçesinin 3 km. doğusundadır.¹⁷¹ Çok evreli olarak yerleşim gören höyük yaklaşık 280 m. çapındadır.¹⁷²

¹⁶⁸ Sevin 1983, s. 122 vd.

¹⁶⁹ Sevin 1984, s.96-97.

¹⁷⁰ Sevin 1995, s.8.

¹⁷¹ Omura S. 1996, s.189-190.

Kaman-Kalehöyük'te 1986 yılında Japonya Orta Doğu Kültür Merkezi ve Japon Anadolu Arkeoloji Enstitüsü adına, T. Mikami başkanlığında başlayan kazılar¹⁷³ 1987 yılında Mikami'nin vefatı üzerine M. Mori başkanlığında 1994 yılına kadar sürdürülmüştür.¹⁷⁴ 1994 yılından itibaren S. Omura başkanlığında kazılara devam edilmektedir.¹⁷⁵

1986 yılından beri, Kaman-Kalehöyük kuzey açmasında stratigrafi üzerine çalışmalar yapılmış ve höyük üzerinde dört kültür katı tespit edilmiştir.¹⁷⁶

Kaman Evre	Dönem
I	Osmanlı
IIa	Geç Frig
IIb	Orta Frig
IIc	Erken Frig
IId	Karanlık Çağ
IIIa	Hitit İmparatorluk
IIIb	Eski Hitit
IIIc	Asur Ticaret Kolonileri Çağı
IV	Eski Tunç Çağı

Tablo : Kaman-Kalehöyük Stratigrafisi¹⁷⁷

¹⁷² Fairbairn & Omura S. 2005, s.16.

¹⁷³ Mikami & Omura S.1987, s.1.

¹⁷⁴ Omura S. 1988, s.353.

¹⁷⁵ Omura S. 1996, s.189.

¹⁷⁶ Omura S. 2008, s. 1.

¹⁷⁷ Fairbairn & Omura 2005, s.16, tablo 1

Kaman-Kalehöyük tabakası belirtilmeyen bir alandan ele geçen bir seramik parçası (Lev. XIX/2) ve III. tabakadan ele geçen bir seramik parçası (Lev. XII/8) üzerinde “signe royal” sembolü görülür. Ayrıca S. Omura, II. Tabakadan ele geçen bir damga mührün baskı yüzünde saç örgüsü bandının ortasında “signe royal”i andıran bir sembolün yer aldığını belirtmiştir.¹⁷⁸

V.13 Karahöyük-Elbistan

Elbistan İlçesinin 10 km. kuzeybatısında yer alır. 500 m uzunluğunda, 300 m genişliğinde ve 22 m yüksekliğinde büyük bir höyüktür.¹⁷⁹

1906-1907 yılında Kayseri ile Maraş arasındaki dağlık bölgeyi jeoloji, coğrafya ve yol bakımından inceleyen ve bu araştırmalarını klasik kaynaklarla karşılaştıran H. Grothe, aynı zamanda Karahöyük’te de bir sondaj yapmış¹⁸⁰ ve bu sondajda açığa çıkarılan tek renkli ve mat boyalı çanak çömlek parçaları L. Curtius tarafından yayınlanmıştır.¹⁸¹ 1929 yılında Çukurova, Gaziantep ve Kahramanmaraş çevresini inceleyen von der Osten, Elbistan’da da uzunca dönem kalmış buradaki höyükleri, bazı tümülüsleri tespit etmiş ve Ovanın iskan tarihi bakımından önemini belirtmiş.¹⁸² Ayrıca Hitit Çağı’na ait şehir surunun iri taşlarını in situ olarak

¹⁷⁸ Omura S. 1988, s.356, Res. 10/4.

¹⁷⁹ Özgüç T. 1948, s. 230.

¹⁸⁰ Grothe 1911, CCLXXXIII vd.

¹⁸¹ Grothe 1911, CCLXXV.

¹⁸² Özgüç T. & Özgüç N. 1949, s.4.

incelemiştir.¹⁸³ Karahöyük'te ilk bilimsel kazılar, T. Özgüç ve N. Özgüç başkanlığındaki bir ekip tarafından 1947 yılında gerçekleştirilmiştir.

Karahöyük'te yapılan kazılar sonrasında Roma, Geç Hitit ve Hitit İmparatorluk Çağları olmak üzere 3 kültür katı ve bu kültür katlarına bağlı 6 yapı katı tespit edilmiştir. Bunlardan son kültür katını temsil eden Roma Devri'nde tek yapı katı görülmüştür. Geç Hitit Kültür katı dört tabaka ile temsil edilirken, en eski kültür katı olan Hitit İmparatorluk Çağı'nın ise tek bir tabaka ile temsil edildiği anlaşılmıştır.¹⁸⁴

Konumuzla ilgi signe royal sembolü, Hitit İmparatorluk Çağı'na ait binanın altındaki yığıntıda küp baskısı olarak (Lev. XXXI/3) ele geçmiştir.

V.14 Karahöyük-Konya

Karahöyük, Konya'nın güneybatısında yer alır, Höyüğün kuzey-güney yönünde uzunluğu 500 m'dir.¹⁸⁵

İlk kez 1941 yılında R. O. Arık'ın yapmış olduğu Ankara-Konya arası ve Konya'nın güney ve güneybatısını tetkik gezisi sırasında ziyaret edilmiş¹⁸⁶, sistemli kazılar 1953 yılından 1990 yılına kadar 1959 ve 1967-1970 yıllarında ara vermek suretiyle S. Alp tarafından yürütülmüştür.¹⁸⁷

¹⁸³ Özgüç T. & Özgüç N. 1949, s.18.

¹⁸⁴ Özgüç T. & Özgüç N. 1949, s.36.

¹⁸⁵ Arık 1956, s. 16-17.

¹⁸⁶ Arık 1956, s.16.

¹⁸⁷ Alp 1994, s. VII.

Karahöyük'te yapılan araştırmalarda 27 yapı katı tespit edilmiştir. İlk dört tabaka (I.-IV) Orta Tunç Çağı'na aittir. Bunlardan I. tabaka, Kültepe-Karum Ib ile çağdaştır¹⁸⁸. V.-VI. tabakalar Erken Tunç Çağı'ndan, Orta Tunç Çağı'na geçiş devrinin özelliklerini taşır¹⁸⁹. VII.-VIII. tabakalar Alaca Höyük Kral Mezarları ve Truva II kültürüyle çağdaştır. Karahöyük'ün daha alttaki tabakaları Truva I Kültürü, Kalkolitik Can Hasan Kültürü ve Neolitik Çatalhöyük Kültürleri ile ilişkilidir. Höyüğün yaklaşık M.Ö. 5000'den M.Ö. 1750'ye kadar iskan edilmiş olduğu görülmektedir.¹⁹⁰

Konya Karahöyük I. tabakasında bulunmuş olan bir kolcuklu balta üzerinde insize işlenmiş “signe royal” sembolü (Lev. XXVII/4) yer almaktadır.

V.15 Kültepe

Sivas-Kayseri doğrultusundaki tarihi doğu-batı yolunun üzerinde, Kayseri'nin 8 km kuzeydoğusundadır.¹⁹¹

1893-1894 yıllarında E. Chantre höyüğün doğusunda ve kısmen de merkezi kısımlarında çeşitli sondajlar yapmıştır. 1906 yılında H. Winckler burada 8 gün kalmış ve tepenin kenar kısımlarında çeşitli sondajlar yapmıştır.¹⁹² H. Winckler'den hemen sonra aynı sene içinde Kültepe'ye gelen H. Grothe birisi tepenin ortasında

¹⁸⁸ Çoker 1983, s.155; Alp 1994, s.258.

¹⁸⁹ Alp 2011, s. 43-44.

¹⁹⁰ Çoker 1983, s.155

¹⁹¹ Özgüç T 2002b, s.458.

¹⁹² Winckler 1906, s.634.

diğeri doğusunda olmak üzere, iki sondaj açmış,¹⁹³ ve H. Grothe'nin meydana çıkardığı eserleri L. Curtius yayınlamıştır.¹⁹⁴ Uzunca bir aradan sonra, 1925 yılında B. Hrozny kazı yapmıştır. Kültepe'de sistemli kazılara 1948 yılında Türk Tarih Kurumunun desteğiyle, Prof. Dr. T. Özgüç 'ün başkanlığında başlanmıştır.¹⁹⁵ Kazılar 2005 yılından itibaren F. Kulakoğlu tarafından sürdürülmektedir.¹⁹⁶

KARUM	KANİŞ	
	1	
	2	Roma Dönemi
	3	Hellenistik
	4	
	5	Geç Hitit
Ia	6	Asur Ticaret Kolonileri
Ib	7	Çağı Geç Evresi (M.Ö. 1830-1720)
II	8	Asur Ticaret Kolonileri Çağı Erken Evresi (M.Ö. 1920-1835)
III	9	
IV	10	M.Ö. 2050/2000-1950

¹⁹³ Grothe 1911, s.290-292.

¹⁹⁴ Grothe 1911, s.275-289.

¹⁹⁵ Özgüç T. 1950.

¹⁹⁶ Kulakoğlu 2011, s. 40.

	11	
	12	
	13	Eski Tunç Çağı III
	14	
	15	
	16	Eski Tunç Çağı II
	17	
	18	Eski Tunç Çağı I

Tablo: Kültepe Stratigrafisi¹⁹⁷

Kültepe Kazıları’nda bulunan dönemin siyasi, ekonomik ve sosyal yaşantısı hakkında bilgi veren yaklaşık 23.000 tablet sayesinde, Anadolu’da tarihi devir başlar. Bu dönem, Asur Ticaret Kolonileri Çağı olarak adlandırılan Kaniş-Karumu II ve Ib tabakalarının yaşandığı zamandır. Ele geçen yazılı belgelerden, kentte ticaretin Eski Asur Kralı Erişum I (M. . 1974-1935) Dönemi’nde yoğunlaştığı görülmektedir. Erişum I’den başlayarak, tabletlerde geçen limu adları ve mühür baskıları sayesinde Asur kenti yöneticileri ile ağdaşlıklar tespit edilebilmiş ve böylece Anadolu’nun arkeolojik buluntulara dayanan kronolojisi kesinlik kazanmıştır. C. Günbattı tarafından yayınlanan KEL G’ye göre ise Ib tabakasının M. . 1720’ye kadar varlığını sürdürdüğü kanıtlanmıştır.¹⁹⁸

¹⁹⁷ zg T. 2005 s.12, Kulakoğlu 2011 s.41, tablo. 1

¹⁹⁸ Günbattı 2008, s.2.

Kültepe’den ele geçen dört kulplu bir çömleğin (Lev. XXI/1) ve hayvan başı biçimli emziği olan ibriğin (Lev. XXI/2) gövdeleri üzerinde “signe royal” sembolleri yer alır.

Karum Ib tabakasından (Lev. VII/3; Lev. VIII/1-2; Lev. IX/1), bu tabaka ile ağdaş olan tepedeki Geç Saray’ın 33 nolu odasından (Lev. IX/2; Lev. X/1) ve resmi depo binasından (Lev. X/2) ele geçen yuvarlak ağızlı, silindir boyunlu, yumurta biçimli gövdeli, omuzu üzerinde dikey şerit kulbu olan testilerin göğsü üzerinde “signe royal” sembolleri görülür.

Karum Ib tabakasına ait atölyeden ele geçen çift kulplu bir çömleğin omzu üzerinde (Lev.V/1) ve Karum Ib tabakasında zengin bir yerlinin evinde bulunmuş, akıtacağı boğa başı biçiminde testinin gövdesi üzerinde (Lev. VII/1; Lev. XX/3) “signe royal” sembollerine rastlanır.

“Signe royal” sembolünün görüldüğü bir diğer form kapaklı vazolardır. Bunlar, Karum Ib tabakasında (Lev. III/1-2; Lev. IV/1-2; Lev. XXII/1) ve bu tabaka ile ağdaş olan tepedeki Geç Saray’ın 24 nolu odasında (Lev. V/1) bulunmuştur.

Ayrıca Kültepe’den ele geçen seramik parçaları (Lev. XXII/3; Lev. XXIII/1; Lev. VI/2), H. de Genouillac tarafından Kültepe kökenli olarak yayımlanan iki seramik parçası (Lev. XXII/4-5) ve 1926 yılında Von der Osten’ın Anadolu’da yaptığı keşif gezileri sonucunda Kültepe kökenli olarak yayımladığı, yerli halkın suni gübre yapmak için tepeden aldıkları topraktan ele geçen bir seramik parçası üzerinde (Lev. VI/1) “signe royal” sembolü bulunur.

Kültepe’de bulunmuş pişmiş toprak (Lev. XXII/2) ve taştan iki damga mühür (Lev. II/3), ile Karahöyük Köyü’nden, Kültepe kökenli olarak satın alınan damga mührün baskı yüzeyinde “signe royal” sembolü (Lev. II/2) yer almaktadır. Ayrıca,

Warsama Sarayı'nın 51 nolu odasında ele geçmiş bir damga mühür baskısında (Lev. XXVII/3) bu sembole rastlanmaktadır.

V.16 Uluburun

Antalya İli, Kaş İlçesi'nin 8.5 km güneydoğusunda, Uluburun'un 60-70 m doğusunda, burnun yaklaşık 400 m önünde bulunmaktaydı.¹⁹⁹

Uluburun Batığı'nı bir sünger avcısı olan Mehmet Çakır 1982 yılında keşfetmiştir. Teknenin kaptanı, INA²⁰⁰ araştırmacılarını yapılan keşif hakkında bilgilendirmiş, bunun üzerine 1983 yılında C. Pulak Uluburun Batığı'nın olduğu yerde 10 günlük bir deneme kazısı yapmıştır. Texas A & M Üniversitesi Su Altı Arkeoloji Enstitüsü adına G.F. Bass başkanlığında oluşturulan bir ekip 1984 yılından 1994 yılına kadar, Uluburun Batığı'nın kazısını gerçekleştirmiştir.²⁰¹

Batığın, M.Ö. 14. yy. sonları - 13. yy. başlarına tarihlenmesi uygun görülmüştür.²⁰²

Uluburun Batığı'ndan ele geçen altın levhadan dört madalyon üzerinde “signe royal” sembolleri (Lev. XXIII/2-3, Lev. XXVI/1-2) yer almaktadır.

¹⁹⁹ Yalçın ve diğ. 2006, s.57

²⁰⁰ Institute of Nautical Archaeology

²⁰¹ Bass 1986, s.622

²⁰² Bass ve diğ. 1989, s. 29.

VI. “SİGNE ROYAL” SEMBOLÜNÜN GÖRÜLDÜĞÜ ARKEOLOJİK MALZEMELER

VI.1 Seramikler

VI.1.1 Çift Kulplu Çömlek

Yumurta gövdeli, geniş silindir boyun üzerinde, dışa doğru genişleyen ağızlıdır. Ağız kenarı dışa taşkındır. Omzu üzerinde karşılıklı dikey çift kulbu olan çömlek, yuvarlak diplidir. Gövdenin üst kısmı kırmızı astarlı, alt kısmı hamur rengindedir.²⁰³

Kültepe Kaniş-Karumu Ib tabakasına ait bir atölyeden ele geçmiştir. II. Tabakada görülmeyen bu form Ib tabakası için tipiktir. Şekilleri bakımından birbirinin aynı olan çift kulplu çömleklerden altı tane bulunmuştur.²⁰⁴ Çömleklerin bir tanesi (Lev. VIII/2) “signe royal” sembollü iri bir damga mühür ile mühürlenmiştir. Diğerlerinin omuzları üstünde simetrik durumda, damga mühür baskıları veya kabartma şeklinde işaretler vardır. Bu kapların bazılarının ikinci önemli özelliği kulplarının daima aşağı kısımlarına açılan deliklerden geçirilen çivilere tutturulan kurşun levhacıkların varlığıdır. Bu levhalardan dışta olanları, artık motifleri belli olmayan, damga mühürlerle mühürlenmiştir. Bunların gerçek anlamda birer bulla olduklarında şüphe edilmemektedir. Aslında bu çeşit kurşun bullalar yine Ib tabakası evlerinde ve daha iri küpler üstünde de görülmüştür.²⁰⁵

²⁰³ Özgüç T. 1955, s. 75.

²⁰⁴ Özgüç T. 1955, s.75.

²⁰⁵ Özgüç T. 1955, s.75.

VI.1.2 Dört Kulplu Küçük Çömlek

Kültepe Ib tabakasından kırmızımsı kahverengi boya banyolu. Hamuru küçük mika taneli olan keskin gövdeli (Lev. XXI/1) bir çömlek yer alır. Boynu dört yivlidir. Halka dipli, dört dik kulplu, ağız kenarı dışarıya taşkındır. Kulplar arasında “signe royal” sembollü aynı mührün dört baskısı yer alır.²⁰⁶

Kaniş Karum’unda en çok kullanılmış kaplardandır. Çoğu, kaba mutfak kapları grubuna girer.²⁰⁷

VI.1.3 Emzik Ucu Boğa Başı Biçimindeki İçki Kabı

Emzik uçları boğa başı biçiminde olan içki kapları, Kültepe-Kaniş Karumu’nun her iki tabakasından da kullanılmış olmalarına rağmen Ib tabakasından daha çok sevilmiştir. Emziğin deliği ya da hayvanın ağız yuvarlak, patlak gözleri badem şeklinde veya yuvarlaktır.²⁰⁸

Kültepe Ib tabakasından ele geçen, gövdesi “signe royal” sembollü aynı mühür ile iki defa damgalanmış olan emzik ucu boğa başı biçiminde olan kabın (Lev. XXI/2) devetüyü astarı silinmiştir. Keskin gövdeli, küçük halka dipli, ağız kenarı kalın, omzu iki yivlidir. Gövdesinin keskin kesiminde iki paralel düğmecik bulunur. Boğanın boynuzları birer kulp şeklinde başından ibriğin omzuna bağlanmıştır.²⁰⁹ Bu

²⁰⁶ Özgüç T. 1986, s.52.

²⁰⁷ Özgüç T. 1986, s.53.

²⁰⁸ Özgüç T. 1986, s.54.

²⁰⁹ Özgüç T. 1986, s.54.

içki kabının benzerlerine Kültepe’de rastlanır²¹⁰, ancak söz konusu örneklerde signe royal motifinin baskısına yer almamaktadır.

VI.1.4 Gagası Boğa Başı Şeklinde Testiler

Yumurta gövdeli, düz dipli, kısa-silindir boyunludur. Kısa, geniş gagasının ucu boğa başı biçiminde bitmektedir. Bu tür büyük testiler yukarıdan aşağıya doğru genişleyen bir yapıya sahiptir. Omuzu üstünde iki paralel dik şerit kulba ek olarak ağız kenarını omuza bağlayan üçüncü bir kulp vardır.

Konumuz kapsamındaki “signe royal” sembollü testilerden bir tanesi Kültepe-Kaniş Karumu’nda zengin bir yerlinin evinde, depo odası duvarları boyunca yerleştirilen iri kapların arasından ele geçmiştir. (Lev. XX/3) Bu testinin gövdesinin yukarı kesimi açık kırmızı astarlı, perdahlı, aşağısı ise devetüyü astarlıdır. Göğsünü ve gövdenin daraldığı kesimi üç yatay yiv çevirmektedir. Bunların araları sekiz dik kabartma şerit ile on altı çerçeveye bölünmüştür. Omuzu üstünde iki paralel dik şerit kulp yer alır. Üçüncü kulp ise ağız kenarını omuza bağlamaktadır. Göğsünde “signe royal” sembollü aynı mührün üç ayrı baskısını taşır. Çerçevelerin çoğu kabartma birer küre ile süslüdür.

Bir diğer örneğin (Lev. VII/1), gövdesinin yukarı kesimi kırmızı astarlı, perdahlı, aşağısı ise devetüyü astarlıdır. Testinin gövdesi üzerinde “signe royal” sembollü bir mührün birden fazla baskısı yer alır. Bu testinin neredeyse aynısı, ancak yalnızca gövdesinin üst kısmı ele geçen ve bu kısmında “signe royal” sembolü ile damgalandığına dair bir iz bulunmayan bir başka örnek yine kırmızı astarlı ve perdahlıdır. Her iki testide de boğa başında kabartma

²¹⁰Özgüç T. 1986, s.54, Lev. 104,2; Özgüç T.& Özgüç N. 1953, Lev. XXVII/ 139; Kulakoğlu&Kangal 2011, kat. 27-28.

olarak gösterilen basit taramalara sahip bir yular vardır ve bu yular kulakların altından altına geçer.²¹¹

Orta Anadolu’da akıtacakları boğa başı şeklindeki büyük testiler, ilk defa Kültepe-Kaniş Karum’u Ib katında, Hammurabi ile çağdaş dönemde kullanılmıştır.²¹² İnandık’ta kabartmalı vazunun yanında ele geçen, bir boğa kafası ile biten emziğe sahip büyük bir testi, aynı formun kullanımının I. Hattuşili zamanında da devam ettiğini gösterir. İnandık’ta bulunmuş testi tapınağın envanterine aittir, Kaniş’tekiler ise özel evlerden gelmektedir. T. Özgüç bu testilerin muhtemelen törenlerde kullanılacak sıvıları depolamak için hizmet verdiğini belirtmiştir.²¹³ Söz konusu testi tipi, Asur Ticaret Kolonileri Çağı’nın seramik sanatını Eski Hitit Çağı seramik sanatına bağlayan canlı örneklerden biridir.²¹⁴

VI.1.5 Kapaklı Vazolar

Asur Ticaret Kolonileri Çağı’nda yaygın görülen bu iri kapların çeşitli tipleri Kültepe Kaniş-Karum’u I-IV katlarında karşımıza çıkmaktadır. Büyük boylu, yumurta gövdeli, kısa silindir boyunlu, ağız kenarları düz birer tabak tarzında ve abartılı derecede dışarı taşkındır. Çoğunun ağız kenarları içinde tek veya çift kabartma şeritlerin arasında derince yivler bulunmaktadır. Kapakların ağız kenarları bu yivlere veya keskinliğe oturmaktadır. Bu durum kaplara verilmiş olan kapaklı iri

²¹¹ Özgüç T. 1983, s.424, lev. 86-3

²¹² Özgüç T. 1986, s.58.

²¹³ Özgüç T. 1983, s. 424.

²¹⁴ Özgüç T. 1988, s.11.

vazo terimini doğrulamaktadır.²¹⁵ Çift veya tek kulplu olan bu vazolardan konumuz kapsamına giren “signe royal” damga mührü ile baskılı olanları omuz ve karınları üzerinde yer alan dört kulba sahiptir. Çoğunluğu dört dik kulplu iken (Lev. III/1-2; Lev. IV/2; Lev. V/1; Lev. XXX/1) bir örneğin (Lev. IV/1) kulplarının ikisi yatık, ikisi diktir.

“Signe royal” baskılı kapaklı vazoların bir tanesi Eskiypar’dan, bir tanesi İmikuşağı’ndan, altısı Kültepe’dendir. Bunlardan iki tanesi (Lev. IV/2; Lev. V/1) halka dipli, diğerleri ise (Lev. III/1-2; Lev. IV/1; Lev. XVI/1, Lev. XXII/1) yuvarlak diplidir.

İmikuşağı’ndan ele geçen kapaklı vazo (Lev. XXX/1) yüksek boyunlu, dibe doğru daralan gövdeli, ve omuzdan karına doğru uzanan dört kulpludur.²¹⁶ Ağız kenarları belirgin olarak dışa doğru inceltilerek çekilmiş vazoun üzerinde bordo boya bezeme görülür. Ağız kısmından başlayarak kabın dip kısmına kadar çeşitli aralıklarla yatay bantlar çekilmiş, bu bantların arası da zikzak ve kafes bezeme ile doldurulmuştur.²¹⁷

“Signe royal” sembolü ile damgalı kapaklı vazolardan bir tanesinin (Lev. III/2) her tarafı şarap kırmızısı astarlı, perdahlıdır. Dört vazoun (Lev. III/1; Lev. IV/1; Lev. V/1; Lev. XXII/1) omuzlarındaki krem zemin içleri taranmış üçgen ve satranç tahtası motifleriyle süslü iken Kaniş Karumu Ib tabakasında bir evden in-situ olarak ele geçen vazoun (Lev. XXII/1) omzundaki krem zemininde koyu kahverengi ile tasvir edilmiş bir geyik, önündeki kutsal ağıla doğru ilerlemektedir.

²¹⁵ Özgüç T. 1950, s.78.

²¹⁶ Konyar 2002, s.387.

²¹⁷ Konyar 2002, s.408.

Ana geyiğin üzerinde başını arkaya çevirmiş fakat çok silinmiş bir geyik yavrusu güçlükle de olsa görülebilmektedir. T. Özgüç buradaki kutsal ağılı Cemdet Nasr Çağı silindir mühürlerindeki kutsal ağıllara benzetir ve bu geleneğin Anadolu’da uzun zaman devam ettiğini, Demir Çağı stilize geyik tasvirlerinin de bu köke dayanarak, kutsal hayvan olarak düşünüldüğünü savunur.²¹⁸

Kahverengi astarlı ve parlak perdahlı olan kapaklı vazoda (Lev. IV/2), omuz üzerinde yer alan dört dik kulbun aralarında ikişer tane çubuk şeklinde kabartı ve bunların arasında “signe royal” damga mühür baskısının yer alması ile farklıdır.²¹⁹

Kültepe’den ele geçen omzunda “signe royal” sembolü bulunan kapaklı vazolar için T. Özgüç hydria terimini kullanmıştır. Bu kapların kült işlemlerinde kullanımını gösteren tasvirlerle Asur Ticaret Koloniler Çağı yerli üslupta işlenmiş mühürlerinde sıklıkla rastlandığı belirtilmiştir.²²⁰

Eskiyapar’dan ele geçen örnekte (Lev. XVI/1) ağız kenarındaki tekne aracılığı ile içi boş boruya dökülen içki, dört boğa başının ağzından, vazunun içine akmaktadır. Omuzları üstünde ve dört simetrik kulbun yukarı uçları arasında oturan dört boğa tasviri vardır. Boğaların gövdeleri kabartma olarak, baş ve boyunları da heykel tarzında işlenmiştir. Boğaların alınları üstündeki üçgenlerin içleri kısa çizgilerle doldurulmuş, yularları yuvarlak noktalarla gösterilmiş, içleri nokta sıraları ile bezeli kabartma birer şerit halindeki uzun kuyrukları yatan boğaların altında ve kulplar arasında alışılamamış bir biçimde tasvir edilmişlerdir. Boğa gövdelerinin ortasında birer daire vardır. Asur Ticaret Kolonileri Çağının hayvan kabartmaları,

²¹⁸ Özgüç T. 1978, s.47.

²¹⁹ Özgüç T. 2005, s. 141, no. 145.

²²⁰ Özgüç, N. 1965, s.13.

Eski Hitit ve Hitit Çağı kabartmalarının ilk örnekleridir.²²¹ Gövdeleri boğa kabartmaları ile süslü vazolar Kaniş Karum'u Ib tabakasında yapılmaya başlanmış ancak ağız kenarlarına emzik görevini gören boğa başlarının bağlanması biraz daha geç bir gelişmedir. Bu grup vazoların gelişmiş örneğini İnandık'ta I. Hattuşili zamanına ait olan boğa tanrısının mabedinde bulunmuş olan ve kutsal evlenme töreninin anlatıldığı vazo temsil etmektedir.²²²

Boğaların altında ve yine kulplar arasında aynı mührün signe royal motifli dört baskısı vardır. Motifin stilize üslubu, Kaniş Karumu'nun Ib tabakası mühürlerinin üslubundan farklıdır. T. Özgüç, Eski Yapar Vazosu'nun üzerinde görülen signe royal baskısının (Lev. XVI/1) üslubundan yola çıkarak, Eski yapar vazosunun Kaniş Karumu vazolarından biraz daha geç, fakat İnandık–Bitik vazolarından daha eski tarihe ait olduğunu vurgulamıştır.²²³

VI.1.6 Küpler

İri vazolarla işlev ve büyüklük açısından aynı gruba dahil edilebilecek kap tipleri arasındadır. Muhtemelen katı veya sıvı gıda depolanması için kullanılmıştır.²²⁴

²²¹ Kültepe- Karum Ib katında pişmiş topraktan damga mühür şeklinde bir boğa kalıbı ele geçmiştir. Kalıpta gövde, boyun, 4 bacak, kuyruk ve gerdan işlenmiştir. T. Özgüç, bu kalıptan çıkarılacak boğa gövdelerinin Kültepe vazosunda olduğu gibi, boğanın başı ayrıca heykel şeklinde hazırlandıktan sonra boğanın boynuna yapıştırılacağını ve sonrasında bunların vazolara yapıştırılacağını Bitik-İnandık tipi vazolarda da aynı teknik uygulanmış olacağını düşünmektedir. Kültepe kalıbı bu tekniği gösteren güzel bir örnektir.

²²² Özgüç T. 1978, s.47.

²²³ Özgüç T. 1978, s.47.

²²⁴ Konyar 2002, s.387.

İmikuşağı'ndan ele geçen bu tipte bir küp (Lev. XXIX/2), portakal renkli hamurlu, hamurunun renginde astarlıdır. İçe doğru kapanan ağızlı, küresel gövdeli ve ağız kenarı içte ve dışta olukludur. Karşılıklı dört kenara yerleştirilmiş dört dikey kulba sahiptir.²²⁵ Omzu üzerinde çapları 10 cm'ye kadar çıkan “signe royal” motifi baskısı vardır. Bu küpün üzerinde de iri vazolarda olduğu gibi, bordo boya bant bezeme görülür. Ağız kenarı ve omuz kısmı yivli olanlarda, gövde ağız kenarından karın kısmına kadar boyanmış, bu kısmın hemen altına yerleştirilen bir bantla oluşturulan alana ise zikzak bezeme yapılmıştır.²²⁶

VI.1.7 Mezar Küpü

Genellikle, büyük boyda kaba hamurlu, kalın cidarlı çömlek tipinde iri kaplar arasında değerlendirilir.

Dede Mezarı'ndan ele geçen büyük boyutlu, yuvarlak ağızlı, dışa çekik ağız kenarlı, dibe doğru daralan geniş gövdeli bir mezar küpünün (Lev. XXVII/5) ağız kısmının altında iki adet paralel bant vardır. Bu bantların da altında iki adet simetrik ve dikey kulp yer almaktadır. Bu kulpların arasında dikey kabartılar ve bunların arasında da simetrik sekiz adet “signe royal” baskısı yer almaktadır.²²⁷

Söz konusu küpün benzer formlarına, Yanarlar Mezarlığı'nda²²⁸ rastlanmıştır. Yanarlar Mezarlığı'ndan ele geçen küpler boyunlarındaki kabartma ip şeridi ve tek sıra yiv gibi bezemelerin yanı sıra omuzları üzerinde tek merkezli daire baskısını

²²⁵ Konyar 2002, s.387.

²²⁶ Konyar 2002, s.387

²²⁷ Üyümez ve diğ., 2010, s.120.

²²⁸ Emre 1978, şek. 18-26; Lev. XIX, 2; XXIV, 2; XVII,2; XIII, 1-2.

sınırlandıran üç sivri düğmeden oluşan bezeme grubu, kabartma yiv motifi, üçgen, yuvarlak ve oval şekilli düğmeler, ortadaki stilize boğa başı kabartmasının iki yanında ikişer tek merkezli daire baskısından oluşan bezemelere sahiptir. Ancak “signe royal” sembolüne sahip başka bir küp henüz ele geçmemiştir.

VI.1.8 Yuvarlak Ağızlı Silindir Boyunlu Testiler

Yuvarlak ağızlı, silindir boyunlu, yumurta gövdeli, omuzu üzerinde dikey şerit kulbu olan testiler, ilk kez Kültepe-Kaniş Karum Ib tabakasında görülmeye başlayan formlar arasındadır.²²⁹ Konumuz kapsamındaki “signe royal” sembolü ile damgalı bu testilerin gövdelerinin üst kısmı koyu kırmızı astarlı, perdahlı; alt kısmı ise hamurunun rengindedir. Göğsündeki üç köşeli iki düğmenin ortasında “signe royal” sembolü baskısı yer alır.

Sistemli kazılarla “signe royal” damga mührü ile baskılı iki tanesi Alaca Höyük (Lev I/1, Lev. XXXI/4), yedi tanesi Kültepe’den (Lev. VII/3; Lev. VIII/1-2, Lev. IX/1-2; Lev. X/1-2) olmak üzere toplam dokuz tane silindir boyunlu yuvarlak ağızlı testi ele geçmiştir. Bunlar dışında Kültepe’de görülen bu testilerin tam paraleli kazılardan önce Acemhöyük’ten çıkarılmış ve Kayseri Müzesi’ne götürülmüş olan testi (Lev. XI/2) K. Bittel tarafından yayınlanmıştır²³⁰. T. Özgüç bu testinin Acemhöyük’ün II. tabakasına ait bir yapıdan çıkarılmış olduğunu belirtmiştir. Ayrıca Louvre Müzesinde bulunan bu tipte bir testi (Lev. XI/1) H. De Genouillac tarafından

²²⁹ Özgüç T. 1953, s.39; Emre 1963, s. Kt. e/k 239.

²³⁰ Bittel & Schneider 1940, s.579.

yayınlanmıştır. Doğu Anadolu kökenli olarak bildirilen bir testi de (Lev. XIX/1) Boston Müzesinde yer almaktadır.

Kültepe’den ele geçen testilerin gövdelerinin üçte ikisi koyu kırmızı astarlı ve perdahlı, üçte biri ise hamurunun rengindedir. Ağız kenarları kalınlaştırılmıştır. Omuzlarına bağlanan dikey kalın şerit kulpları vardır. “Signe royal” sembolü, kabın göğsündeki üç köşeli düğme şeklinde iki kabartının ortasında yer alır. Kültepe’den ele geçen bu tipteki testilerde kulbun hemen karşısında tek bir “signe royal” sembolüne yer verilirken, bir tanesinin (Lev. VII/3) süslemesi farklıdır. Söz konusu testinin karnında ve omuzunda üç sıra halinde 16 daire biçimli kabartma düğme ve orta sırada krem zemin üzerinde üç “signe royal” baskısı yer alır. Yuvarlak ağızlı silindir boyunlu Kültepe testilerinin, üzerinde signe royal motifi bulunmayan düz dipli bir örneği Alişar’dan ele geçmiştir.²³¹

Alaca Höyük testilerinin, Kültepe testilerine göre gövdeleri daha dar, boyunları daha uzundur. Şerit kulpları ağız kenarının hemen altına bağlanır. Alaca Höyük IIIa tabakasından ele geçen testi (Lev. I/1) 62 cm yüksekliği ile en uzun testidir. Testinin ağız kenarı hariç diğer kısımları tamdır. Yumurta gövdenin üçte ikisi koyu kırmızı astarlı ve perdahlı, üçte biri ise hamurunun rengindedir. Kulbunun karşısında bulunan “signe royal” sembolünün yanında üç köşeli düğme şeklinde iki kabartı yer alırken, Hitit tabakasından ele geçtiği belirtilen testide (Lev. XXXI/4) söz konusu kabartı yoktur. Birinin (Lev. I/1)’in ağız kenarı dışa taşkınken, diğerinin (Lev. XXXI/4) ağız kenarı dışa doğru kalınlaştırılmıştır. Üzerinde “signe royal” sembolü

²³¹ von der Osten 1937b, s.50, fig. 46, d.2115,

olmayan ancak aynı formda olan testilere Alaca Höyük'ün II. Kültür Katı'na ait tabakalarda rastlanmıştır.²³²

Louvre Müzesi'nde bulunan testi (Lev. XI/1) Kültepe testilerinin tam paralelidir. Testinin yumurta gövdesinin üst kısmı kırmızı astarlı ve perdahlı, alt kısmı hamurun rengindedir. Göğsündeki üç köşeli düğme şeklindeki iki kabartının ortasında “signe royal” sembollü bir mührün baskısı vardır.

Boston Müzesi'nde bulunan testi (Lev. XIX/1) silindir boyunlu, yuvarlak ağızlı olması ile bu tip altında değerlendirilmiştir. 49 cm yüksekliği ile bu tipin en küçük örneğidir. Testinin üst kısmı kırmızı astarlı ve perdahlı, alt kısmı hamurun rengindedir. Omzu üzerine bağlanan dikey şerit kulbu vardır. Diğer testilerden farklı olarak yuvarlak dipli değil, halka diplidir. Testinin omzu üzerinde birbirine simetrik iki “signe royal” baskısı yer alır. “Signe royal” sembollerinin hemen altında birbirine paralel üç yiv bezemesi bulunur.

VI.1.9 Seramik Parçaları

Konumuz kapsamında “signe royal” sembolü ile baskılı seramik parçaları Kültepe (Lev. VI/1-3; Lev. XXII/3; Lev. XXIII/1; Lev. XXII/4-5), Alishar, Alaca Höyük, (Lev. I/2-3; Lev. XIV/4-5; Lev. XVII/3-8; Lev. XVIII/1; Lev. XXIV/8; Lev. XXXI/2), Gordion (Lev. XVIII/7; Lev. XXIV/7), Boğazköy (Lev. XIII/1-4; Lev. XIV/6; Lev. XIV/7-8; Lev. XV/1-2; Lev. XV/3-6; Lev. XVI/3-5; Lev. XVII/1; Lev. XV/7-8; Lev. XVI/2; Lev. XXIII/4-6; Lev. XXIII/7-8; Lev. XXIV/1-2; Lev.

²³² Koşay 1938, s.36, lev. XXIV, Al/A 225; Koşay 1951, lev. I/res.1-2. ; Koşay & Akok 1966, s.35, lev. 9,105/Al.k154; Koşay & Akok 1973, s.12, lev. XXV/Al.s 99.

XXVI/3; Lev. XXVI/4,7; Lev. XXVI/8; Lev. XXIV/3; Lev. XXVIII/4-5), Elbistan-Karahöyük (Lev. XXXI/3), Kaman-Kalehöyük (Lev. XII/8; Lev. XIX/2), Boyalı Höyük (Lev. XVIII/8) ve İmikuşağı (Lev. XXX/2-5, Lev. XXXI/1) yerleşimlerinde görülür.

Ele geçen örneklerden birkaçının formu hakkında çıkarım yapılabilmektedir. Bunların çok azının nitelikleri belirtilmiştir.

Alaca Höyük'te mabedin güneyinden döşeme seviyesinden ele geçen bir küp parçası (Lev. I/2) kiremit renginde hamura sahiptir.²³³

Elbistan-Karahöyük'ten ele geçen küp parçası (Lev. XXXI/3), gri hamurlu ve astarlıdır.

Boğazköy'den tam kap ele geçmemiştir. Değerlendirmeye alınan 39 adet seramik parçasında "signe royal" sembolü her kabın yüzeyine doğrudan basılmıştır, çoğunun iç tarafında parmak izleri mevcuttur.²³⁴ "Signe royal"li parçaların hemen hemen tümü, kırmızımsı kahverengi astarlı ve perdahlıdır. Bir örnek (Lev. XV/3) beyazımsı sarı astarlı, bir örnek (Lev. XIII/2) siyahımsı kahverengi astarlı, üç örnek ise (Lev. XV/5; Lev. XV/8; Lev. XXVI/8) kahverengi astarlıdır.²³⁵

Boğazköy verilerinden sadece birkaç küçük seramik parçası kap formları hakkında bilgi vermektedir. Seramik parçalarından (Lev. XVII/2, Lev. XXIII/4; Lev. XXVI/4) anlaşıldığına göre bunlar, şişkin karınlı formlara aittir. Ayrıca üç küçük parçanın karın bölgesinde bir çift kabartı şeklinde düğmeler bulunmaktadır. Bir parçada (Lev. XXVI/3) baskının yanında üç köşeli bir düğme yer alır. Eğer baskının

²³³ Koşay 1951, s.99, lev. LXXVII, Res. 1b

²³⁴ Calmeyer-Seidl 1972, s.65.

²³⁵ Calmeyer-Seidl 1972, s.65.

diğer tarafında ikinci düğme varsa, Kültepe ve Alaca Höyük'ten bilinen yuvarlak ağızlı, silindir boyunlu testiler ile benzer formda olabilir.²³⁶

Alişar'da toprak yığınının ele geçen bir seramik parçası (Lev. XVIII/6) ve Alişar, HH-II 7 poternin güneyinden ele geçen seramik parçası (Lev. XX/2) devetüyü hamurlu ve gri özlüdür, (Lev. XX/2) üzerinde yer alan “signe royal” sembolü muhtemelen kalıpla basılmıştır. Alişar örnekleri arasında en büyüğüdür.²³⁷ Şehir terasının güneyinde, O 33-34 alanından ele geçen bir seramik parçası (Lev. XII/6) kırmızı astarlı, gri özlüdür. Hitit Şehir Duvarı'nın yakınından ele geçen seramik parçası (Lev. XII/5) kırmızı astarlıdır.

VI.2 Damga Mühürler

Konumuz kapsamındaki “signe royal” sembollü baskı yüzeyine sahip damga mühürler, Kültepe (Lev. II/2-3; Lev. XXII/2), Alişar (Lev. XII/4), Boğazköy (Lev. XIII/5; Lev. XXVII/1), Alaca Höyük (Lev. XXVI/5) ve Beycesultan (Lev. XXVI/6) yerleşimlerinden ele geçmiştir.

“Signe royal” sembollü baskı yüzeyine sahip damga mühürlerden beş tanesi, M.Ö. 18 yüzyılda Anadolu'nun karakteristik tipi olan²³⁸ yuvarlak bir şekilde sonlanan tepesinde, yatay deliği bulunan konik bir kulp ve kurs biçimli mühür

²³⁶ Calmeyer-Seidl 1972, s.65.

²³⁷ von der Osten 1937b, s.229, fig. 257, e 1584.

²³⁸ Özgüç N. 1971, s.9.

kaidesine sahiptir. Bu form, Anadolu’da M.Ö. 3. Binde yaygın biçimde kullanılmış, konik biçimli pişmiş toprak mühürlerden gelişmiştir.²³⁹

Bunlardan üç tanesi (Lev. XII/4; Lev. XIII/8; Lev. XIV/1) kulbu saran yatay yivler ile süslüdür. Bu tipte kulbu saran yatay yivli mühürler Kültepe²⁴⁰, Alişar²⁴¹ Boğazköy²⁴² ve Alaca Höyük’te²⁴³ bulunmuştur. Diğer örneklerin kulbunda yatay yiv bulunmaz. Kulbunda yatay yiv olmayan bu tipteki örnekler, Boğazköy²⁴⁴, Alişar²⁴⁵, Alaca Höyük’te²⁴⁶ ele geçmiştir. Kaman Kalehöyük 2. Tabakadan ele geçen bu tipte kulbunda yatay yiv bulunmayan bir mührün baskı yüzünde, saç örgüsü bandının ortasında “signe royal”i andıran işaret vardır.²⁴⁷

L. Delaporte tarafından yayınlanan baskı yüzeyinde “signe royal” sembolü olan mühürlerden biri (Lev. XIII/8), yivli konik kulplu, kulbunun üstünde deliği bulunan, kurs biçimli mühür kaidesine sahiptir. Bu tipte mühürlere Alişar,²⁴⁸ ve Kültepe’de²⁴⁹ rastlanır.

Kültepe’den pişmiş topraktan bir damga mührün (Lev. XXII/2) tipi hakkında bilgi verilmemiş, yalnızca baskı yüzünün fotoğrafı yayınlanmıştır.

²³⁹ von der Osten 1957, s.45.

²⁴⁰ Özgüç N. 1968, lev. XXXIV/1, XXXVI/4

²⁴¹ von der Osten 1937b, fig. 249, c 2656.

²⁴² Boehmer & Güterbock 1987, lev. I/9.

²⁴³ Koşay 1951, lev. LXXXI, Res.2

²⁴⁴ Boehmer & Güterbock 1987, lev. I/12,15; lev. VIII/82-84

²⁴⁵ von der Osten 1937b, fig. 249, d 2222/d 1140/c 666; fig. 250, e 632; fig. 251, d. 2067, e 555.

²⁴⁶ Koşay & Akok 1966, lev. 32, f.93; Koşay 1951, lev. LXXX, Res.4; Koşay 1951, lev. LXXXI, Res.3.

²⁴⁷ Omura 1988, s.356, Res. 10/4.

²⁴⁸ von der Osten 1937b, fig.250, d745.

²⁴⁹ Özgüç N. 1968, lev. XXXIII,1 ve 6; XXXVIII,6

Beycesultan Ib tabakasından ele geçen (Lev. XXVI/6) fildişinden damga mühür D. G. Hogarth'ın "çekiç başlı" olarak adlandırdığı tiptedir. Çekiç şeklindeki başında silindirik bir deliği mevcuttur. Mührün kaidesi kurs biçimlidir. Kulbu sekizgen konik şeklindedir. N. Özgüç çekiç başlı mühürleri, Alişar'da Asur Ticaret Kolonileri Çağı'nın geç evresinde görülmeye başlayan silindir-damga mühürlerden geliştiğini²⁵⁰ ve bu tipin ilk örneğinin yine Alişar'da bulunmuş olan diorit bir mühür olduğunu belirtir.²⁵¹ Bu tipte bir mühür Niğde civarından bulunmuş ve Kayseri Müzesi tarafından satın alınmıştır.²⁵² Bu tipteki mühürler Boğazköy'ün, Asur Ticaret Kolonileri Çağı ve Eski Hitit Çağı tabakalarından²⁵³ bilinir. Çekiç başlı, kurs biçimli kaideli bronzdan bir başka mühür, Alaca Höyük Orta Hitit Çağı tabakasından bulunmuştur.²⁵⁴

Boğazköy'den ele geçen fasetli kulba sahip pişmiş toprak mühürde (Lev. XIII/5), sembolü diğer güneş işaretlerinden ayıran farklı bir durum söz konusudur. Sembolün kolları arasından merkeze doğru uzanan bir dal motifi seçilebilmektedir. Bunun bir hata ya da mühür kazıyıcısının bir tercihi olmadığını Boğazköy'den ele geçen kurşun bir madalyon kanıtlamaktadır.²⁵⁵ Bu madalyon Eski Hitit Dönemi'ne tarihlenen Büyükkale IVc tabakasından ele geçmiştir. Bu yüzden söz konusu mühür

²⁵⁰ Özgüç N. 1966, s.165.

²⁵¹ Özgüç N. 1966, s.165; von der Osten 1937b, fig. 251, d975

²⁵² Özgüç N. 1971, s.9.

²⁵³ Beran 1967, Lev. 2/12, 20; Boehmer & Güterbock 1987, lev. III/31, 37,38; lev. XIV, 135.

²⁵⁴ Koşay& Akok 1973, lev. LXXXII/Alt.124.

²⁵⁵ Boehmer & Güterbock 1987, s. 51-52.

de aynı döneme ait olmalıdır. Bu mühür, Eski Hitit Çağı'na yabancı olsa da, taşıdığı dal motifi ile Asur Ticaret Kolonileri Çağı örneklerinden ayrılır.²⁵⁶

Konya Karahöyük'te, Asur Ticaret Kolonileri Çağı'na tarihlenen üst kısmı kırık, baskı yüzünde “signe royal” sembolü bulunan bir damga mühür ele geçmiştir.²⁵⁷

VI.3 Mühür Baskıları

Konumuz kapsamında incelenen “signe royal” sembollerinin, Kültepe ve Acemhöyük'ten ele geçen mühür baskılarında astral sembol olarak uygulandığı görülmektedir. Kültepe'den ele geçen örnekler silindir mühür baskısı iken (Lev. XXV/1-3; Lev. VII/2), Acemhöyükten ele geçen örnekler (Lev. XII/1-3; Lev. XVIII/2-5) damga mühür baskısıdır. Ayrıca Boğazköy, Aşağı Şehir IV. tabakadan ele geçen (Lev. XXVII/2) bir damga mühür baskısında “signe royal” sembolü görülür.

VI.4 Kolcuklu Baltalar

Bu tip baltalar, sap ile kesici kısmı arasında yer alan çıkıntılardan dolayı “kolcuklu balta” olarak isimlendirilmiştir.

Kolcuklu baltaların kullanım amacı konusunda farklı görüşler vardır. S. Przeworski, A. Müller-Karpe ve H. Ertem bu baltaların alet olarak kullanılmış

²⁵⁶ Boehmer & Güterbock 1987, s. 51-52.

²⁵⁷ Alp 1992, s.314.

olabileceğini savunurken²⁵⁸, R. Maxwell-Hyslop ve H. Erkanal silah amaçlarının olmasının yanı sıra alet olarak da kullanıldıklarını savunmaktadır.²⁵⁹

Biri Konya Karahöyük'ten ele geçen (Lev. XXVII/4), diğeri Kayseri Müzesi'nde bulunan ve Yozgat-Boğazlıyan yakınındaki, Müftüler Köyü'nden geldiği bildirilen (Lev. XIV/2) iki adet balta üzerinde konumuz kapsamındaki “signe royal” sembolü görülür. Konya Karahöyük I. tabakasında bulunmuş olan örnekte kolcuklar arasında, çizilerek yapılmış işaret, S. Alp tarafından hiyeroglif olarak yorumlanmaktadır.³ Müftüler Köyü'nden geldiği bildirilen baltanın kolcukları arasındaki sembol, Th. Bossert tarafından “güneş sembolü” olarak yorumlanmıştır.²⁶⁰

“Signe royal” sembolü ile süslü kolcuklu baltalar dışında, Acemhöyük II. tabakada bir küp mezar içerisinde ölü hediyesi olarak ele geçen bir kolcuklu baltanın kolcuklarının arasındaki bölge zikzak ve iç içe açılarla süslenmiştir.²⁶¹ Seyitömer Kazılarında bulunan balta da kolcukları arasında zikzak motifi taşımaktadır.²⁶² H.G. Buchholz ve S. Przeworski'nin yayınladığı iki adet kolcuklu baltanın, kolcukları arasında da benzer şekilde çizilerek yapılmış zikzak ve iç içe açılar bulunmaktadır.²⁶³ Ayrıca, biraz daha farklı tipteki bir kolcuklu baltanın kolcukları arasında, iç içe iki daire içerisinde haç motifi bulunmaktadır. Th. Bossert bu sembolü “hiyeroglif işareti” olarak

²⁵⁸ Przeworski 1967, s.117; Müller-Karpe 1988, s.203; Ertem 1988, s.28.

²⁵⁹ Maxwell-Hyslop 1953, 71; Erkanal 1977, s.8.

²⁶⁰ Bossert 1959, s. 76.

²⁶¹ Özgüç N. 1966b, s.7-8, lev. XXI-2; Erkanal 1977 s.3, lev. 1-8.

²⁶² Bilgen vd. 2011, 320, Res. 319-a

²⁶³ Buchholz & Drescher 1987, şek. 3b; Przeworski 1935, s.413, lev. 50a.

yorumlamaktadır.²⁶⁴

Madeni silahlar üzerine çalışma yapan araştırmacılar tarafından kolcukların pozisyonuna göre tipolojik sınıflandırılması yapılan kolcuklu baltaların, üzerinde süsleme olanlarının biri dışında hepsi aynı tiptedir. Söz konusu baltalar Orta Anadolu kökenlidir. Kültepe-Kaniş Karumu II. katından ele geçen dikdörtgen prizma şeklindeki bir açık kalıp, kolcuklu baltaların Asur Ticaret Kolonileri Çağı'nın erken safhasından itibaren üretildiğini gösterir.²⁶⁵ Ancak sistemli kazılardan ele geçen, konumuz kapsamındaki üzerinde “signe royal” sembolü görülen kolcuklu balta tipinin en eski örneklerinin Asur Ticaret Kolonileri Çağı'nın geç safhasına ait olduğu anlaşılır. Kolcuklu baltalarda yer alan “signe royal” sembolleri ve diğer motifler, M.Ö. II. binde Anadolu'da kolcuklu baltaları süsleme geleneğinin var olduğunu ortaya koyar.

VI.5 Madalyon

Eski Hitit Dönemi'ne tarihlenen Büyükkale IVc tabakasından ele geçen kurşun bir madalyonun (Lev. XXVIII/2) iki yüzü de süslüdür. Bir yüzünde, “signe royal” sembolünün farklı bir çeşidi görülmektedir. Buradaki “S” motifleri, tıpkı dörtlü ters dönmüş omega benzeri bir işaret oluşturacak şekilde birleştirilmiştir. Burada dört kollu bir haç yerine noktalar, bir kolun yerine de dal motifi kullanılmıştır. Madalyonun diğer yüzünde, alanı çevreleyen bir çember içerisine yıldız motifi yerleştirilmiştir.²⁶⁶

²⁶⁴ Bossert 1942, s.63, no.671.

²⁶⁵ Özgüç T. 1986, s.38, lev. 79/10a-b.

²⁶⁶ Boehmer & Güterbock 1987, s. 51-52

Uluburun batısından ele geçen “signe royal” sembolü ile süslü dört madalyon (Lev. XXVI/1-2) yuvarlak altın levhalara baskı tekniği ile işlenmiş ancak motifin etrafı çizilerek belirginleştirilmiştir. Söz konusu madalyonlarda rulo halinde kıvrılmış zincir geçirme yeri mevcuttur. Madalyonların ikisinde (Lev. XXIII/2-3) haçın merkezinde ve “S” motiflerinin arasında baskı tekniği ile işlenmiş noktalar yer alırken, motifin dış sınırını yer yer hasar görmüş, art arda yerleştirilmiş daha küçük boyutlu noktalar çevreler. Diğer iki örnekte (Lev. XXVI/1-2), haçın merkezinde, haç kollarının ve “S” motiflerinin arasında yer alan, baskı tekniğiyle işlenmiş nokta kümelerine rozet biçimi verilmiştir.

Uluburun örneklerinin yanı sıra (Lev. XXVI/1-2), baskı tekniğiyle işlenmiş nokta kümelerine rozet biçimi verilerek oluşturulan süslemenin bir başka örneğine, Megiddo’nun Erken Demir Çağı’na ait 39 nolu mezardan ele geçen altın bir madalyonda rastlanır. Çizimden anlaşıldığı kadarıyla, “signe royal” sembolünün esas unsurlarından olan “S” motiflerinin yanında yer alan, nokta kümelerine rozet biçimi verilmiştir. Madalyonun kenarı içe doğru dövülmüş ve kasten bükülerek mezara bırakılmıştır.²⁶⁷

Uluburun madalyonlarının ikisinin (Lev. XXIII/2-3) süsleme tekniği Kamid el-Loz ve Shechem’den ele geçen altın madalyonlara benzer²⁶⁸ söz konusu madalyonlarda da baskı ve çizi bezeme tekniği birlikte kullanılmıştır.

Kamid el-Loz’da saraydan ele geçmiş hazine buluntularından olan üç altın madalyonun üzerinde görülen “signe royal” sembollerinin (Lev. XXXIII/4) tipi, Uluburun’dan ele geçen iki madalyon üzerinde görülenler (Lev. XXIII/2-3) ile

²⁶⁷ Guy 1938, lev. 166/8.

²⁶⁸ Maxwell-Hyslop 1971, s. 144, lev. 115.

aynıdır. Kamid el-Loz madalyonlarının ortasında iki ya da üç delik mevcuttur. Söz konusu madalyonların ikisi zincir geçirme bölmesine sahipken, diğerinde böyle bir uygulama bulunmamaktadır Kamid el-Loz'dan ele geçen bir başka altın madalyon üzerinde görülen “signe royal” sembolü çok yüzeysel işlenmiştir. Burada “S” motifleri ve bunların arasında yer alan noktalara yer verilmemiş, dokuz kollu güneş işlenmiştir.

Qatna'dan ele geçen M.Ö. 15-14. yy'a ait olan altın madalyon üzerinde yer alan “signe royal” sembolü (Lev. XXXIV/2) tip olarak Uluburun'dan ele geçen iki madalyondakilerle (Lev. XXIII/2-3) aynı olup, süsleme tekniği farklılık gösterir. Qatna madalyonu üzerindeki sembol baskı tekniği ile işlenmiştir. Motifin hatları küçük boyutlu noktalar ile belirtilmiştir.

Shiloh'dan ele geçen gümüş bir madalyon (Lev. XXXIV/3), 11.8 cm çapındaki boyutuyla şimdiye kadar ele geçen madalyonların en büyüğüdür.²⁶⁹ Söz konusu madalyon döküm tekniği ile yapılmıştır²⁷⁰ ve rulo şeklinde bir zincir geçirme yerine sahiptir.

Tell Munbaqa-Ekalte'den iki yüzü de işlenmiş gümüş bir madalyon (Lev. XXXIV/6) ele geçmiştir. Söz konusu madalyonun bir yüzünde merkezden köşelere düzensiz aralıklarla ışınlar dağılmaktadır. Işınlardan biri tahrip olmuştur ama izi hala görülebilir.²⁷¹ Diğer yüzünde merkezden köşelere yayılan altı ışın ve ışınların arasında birer “S” motifleri bulunan “signe royal” sembolü görülür. Madalyonun zincir geçirme bölümü tahrip olmuştur.

²⁶⁹ Finkelstein & Brandl 1985, s.23.

²⁷⁰ Finkelstein & Brandl 1985, s.23.

²⁷¹ Czichon & Werner 1998, s.191, lev. 130, 213.

Tell el Amarna'dan ele geçen “signe royal” sembollü bir kalıp (Lev. XXXIV/1) ve Megiddo'dan ele geçen bir yüzünde yarısı korunmuş “signe royal” sembolü bulunan, steatitten ikiyüzlü bir kalıp (Lev. XXXIII/1), bu tarz madalyonların yapımında kalıpların da kullanıldığını göstermektedir. .

Gordion Hitit Mezarlığı'ndan ele geçen madalyonun üzerinde görülen sembol M. J. Mellink'e göre “signe royal” sembolü ile aynı değildir ancak bunun güneş ile ilişkisi açıktır.²⁷²

Madalyonlar tipik Suriye mücevheridir, ayrıca S. Hassan ve P. Montet tarafından Suriye kökenli oldukları iddia edilen, kanatlı sfenkslerde de bu tarzda madalyonlar görülür.²⁷³

Puyemre Thebes Mezarlığı'nda yabancı temsilciler grubunun tasvir edildiği bir duvar resminde (Lev. XXXV/1) baştan ikinci figürün boynunda bu tarzda bir madalyon vardır. Burada yerli Suriye şeflerinin işlendiğini belirtmek gerekir.²⁷⁴

VI.6 Fildişi Plak

Alalah Niqmepa Sarayı'nın batısındaki 18 no.lu büyük odada 0.60 m derinliğe kadar gömülü zeminin külleri arasından fildişi kakmalar toplanmıştır.²⁷⁵ Disk şeklinde fildişi kakmanın üzerindeki “signe royal” sembolü altın ile kaplanmıştır.

²⁷² Mellink 1956, s.41, lev. 23 h-j.

²⁷³ Dessenne 1957, Fig. 272,277-279.

²⁷⁴ Davies 1922, s.90

²⁷⁵ Woolley 1939, s.12.

VI.7 Bronz Levha

Alaca Höyük'ün Hitit İmparatorluk Çağı'na tarihlenen tabakalarından 16.3 cm yüksekliğinde, 7 cm genişliğinde bronz bir levha (Lev. II/1) ele geçmiştir. Levhanın alt tarafındaki düzleştirilmiş çıkıntı, bir kaideye monte edileceğini ve belki standart olarak taşınmış olabileceğini göstermektedir.²⁷⁶ Arka yüzü işlenmeden bırakılmış, önyüzünde iki güneş kursu iki boğa adam tarafından taşınmaktadır, Boğa adamlar, dağlar üzerine yerleştirilmiş iki boğa üzerinde ayakta durmaktadır. Aralarında stilize hayat ağacı yer alır. Sakallı boğa adamların başları ve gövdelerinin üst kısmı cepheden, gövdelerinin alt kısmı ve bacakları profilden gösterilmiştir. Ortalarında hayat ağacı yer alır. Boğa adamların üzerinde durdukları iki boğa dağlara basmaktadır.²⁷⁷ Sembolleri taşıyan boğa adamlarından oluşan sahnelere Anadolu'da Asur Ticaret Kolonileri Çağı'ndan itibaren rastlanır.²⁷⁸ Levhada tasvir edilen kanatlı güneş kursunun merkezindeki işaret için şimdiye kadar “signe royal” sembolü yorumu yapılmasa da, bunun “signe royal” sembolü olduğu çok açıktır.

Levhadaki boğa adamlar karşılıklı olarak yerleştirilmelerine karşın, Yazılıkaya'da tasvir edilen boğa adamlara (nr. 28-29) benzemektedir. Ancak, Yazılıkaya'daki boğa adamlar güneş diskini iki eliyle kaldırırken, Alacahöyük levhasındakiler birer elleriyle kaldırmaktadır. Diğer elleri stilize hayat ağacına

²⁷⁶ Koşay 1951, s.127.

²⁷⁷ Toker 2002, kat. no. 123

²⁷⁸ Özgüç N. 1965, s.71, lev. 2/7; 19/57.

uzanır. Levhadaki boğa adamlar göğüslerine kadar inen sakalları ile Elbistan-Karahöyük vazosundaki boğa adama benzemektedir.²⁷⁹

K. Bittel bu levhayı, Eflatunpınar anıtında benzer bir sahne ile karşılaştırmıştır. Eflatunpınar anıtındaki tanrıçanın “güneş tanrıçası” olduğunu belirtmiştir. Ayrıca, I. Şuppiluliuma, onun üçüncü eşi Tawananna, III Murşili ve IV. Tudhaliya’nın kartuşlarında da ikili güneş diskinin olduğu bilinmektedir.²⁸⁰

Bir boğa adam tarafından taşınan sembolden oluşan konu, Anadolu’da Asur Ticaret Kolonileri Çağı’nda görülmeye başlamaktadır.²⁸¹ Benzer bir şemadaki kurşun figürin Acemhöyük’te açığa çıkarılmıştır.²⁸²

VI.8 Kalıp

Alişar, 1. Tabaka, Kompleks I, GG 11 planında 7. bölümün ocağından ele geçmiş pişmiş topraktan kalıp üzerinde, “signe royal” motifi negative olarak işlenmiştir. Kalıp şu an Çorum Müzesi’nde teşhir edilmektedir. Kalıpta tasvir edilen motifin tipi Alişar’dan ve Kültepe’den ele geçen seramik parçalarında ve Kültepe’den ele geçen kaplar üzerinde görülen “signe royal” motifleri ile aynıdır. Özellikle büyük boyutlu Kültepe baskıları, bunların damga mühür yerine bir kalıp yardımı ile basıldığını akla getirmekteydi. Söz konusu Alişar örneği konuya açıklık getirmesi açısından önem arz etmektedir.

²⁷⁹ Emre 1993, s.237;

²⁸⁰ Emre 1993, s.236.

²⁸¹ Emre 1993, s.237; Özgüç N. & Özgüç T. 1949, s.88, lev. 47/1.

²⁸² Emre 1971, s. 138, lev. 12/1.

Anadolu dışında; Tel el-Amarna’da²⁸³ fayanstan ve Megiddo’da²⁸⁴ taştan, bir yüzünde “signe royal” sembolünün negatif hali bulunan iki yüzlü kalıplar ele geçmiştir. Ancak söz konusu kalıplar Alişar örneği gibi seramik üzerine uygulamak için değil, Geç Tunç Çağı’nda görülen madalyonların üretiminde kullanılmış olmalıdır.

²⁸³ Petrie 1894, lev. XVIII, 440 m

²⁸⁴ Lamon & Shipton 1939: lev. 105-6

VII. TİPOLOJİ

“Signe royal” sembolünün tipoloji çalışmasında, sembol hakkında bugüne kadar çalışma yapan araştırmacıların görüşleri incelenmiştir. Sembolü “Kapadokya Sembolü” olarak adlandırmayı tercih eden G. A. Wainwright bunları, noktalı ve noktasız olmak üzere iki esas tipe ayırmıştır. Noktalı örneklerde “S” motiflerinin çoğunlukla haçın dikey kollarına bitişik şekilde gösterildiğini, noktasızlarda ise “S” motiflerinin daha kıvrımlı olduğunu belirtmektedir.²⁸⁵

T. Beran bu görüşe karşı noktalı ve noktasız örnekleri karşılaştırarak, G. A. Wainwright’ın varsayımının doğru olmadığını, neredeyse her bir tipin noktalı ve noktasız olarak üretildiğine dair örnekler olduğunu belirtmiştir. T. Beran bu durumu açıklamaya yönelik yapılan tipolojik çalışmada yalnızca sekiz örnek kullanıldığını, ancak yayınlanmamışların çok daha fazla olduğunu belirtmiştir. Sadece Boğazköy’de yapılan kazılarda yüzlerce “signe royal” sembolü ele geçmiştir.²⁸⁶ T. Beran’a göre noktaların varlığı ya da yokluğu önemsizdir ve dekoratif süslemeden başka bir anlam ifade etmemektedir.²⁸⁷

Çalışmamızda, U. Calmeyer-Seidl’in Boğazköy’den ele geçen “signe royal” sembollerini Anadolu ve Anadolu dışındaki örneklerle de karşılaştırarak yapmış olduğu tipoloji esas alınmıştır. U. Calmeyer-Seidl’in tipolojisine, ele geçen yeni örnekler de eklenerek bu sembolün 11 farklı tip ve bunlara bağlı alt tipler ile temsil edildiği belirlenmiştir.

²⁸⁵ Wainwright 1956, s.137.

²⁸⁶ Beran 1965, s.64.

²⁸⁷ Beran 1965, s.65.

VII.1 1.Tip

Bir daire içinde bir haç ve onun kolları arasında yer alan bir “S” motifi ile temsil edilir. “S” motiflerinin yerleştirilişine göre iki alt tip altında değerlendirilir.

1a) Haçın her bir kolu arasına birbirine simetrik olarak yerleştirilmiş, bir ucu haçın merkezinden uzanan “S” motifleri yer alır.

Bu tipe giren “signe royal” sembollerine Alaca Höyük’ün Orta Hitit Çağı’na tarihlenen 3a tabakasından ele geçen, yuvarlak ağızlı silindir boyunlu bir testinin (Lev. I/1) omuzu, Hitit Dönemi’ne ait olduğu belirtilen bir seramik parçası (Lev. I/3) ve mabedin güneyinde döşeme seviyesinden ele geçen bir küp parçası (Lev. I/2) üzerinde rastlanır. Küp parçası üzerindeki “signe royal” sembolü guilloche bir bandın çevirdiği bir daire içerisinde yer alır. Ayrıca, boğa adamların betimlendiği bronz plakada (Lev. II/1) kanatlı güneş kursunun merkezinde yer alan “signe royal” sembolü, bu tipteki örneklerle benzerdir.

Karahöyük Köyü’nden, Kültepe kökenli olarak satın alınan damga mührün baskı yüzeyinde, iki telli saç örgüsü ve tek merkezli iki daireden ibaret çerçeve ortasında yer alan “signe royal” sembolü de (Lev. II/2) bu tiptedir. Burada haç kollarının arasında yer alan “S” motifleri özensiz işlenmiştir.

Kültepe’den ele geçen tepesinde yatay deliği bulunan yuvarlak şeklinde sonlanan konik kulplu, kurs biçimli kaidesi olan taştan bir damga mührün baskı yüzeyinde görülen “signe royal” sembolü (Lev. II/3) 1a tipindedir. Burada sembolü birbirine paralel verev çizgilerden oluşan bir daire çevreler. Haç kollarının birleştiği merkezde bir nokta mevcuttur.

Kültepe-Kaniş Karumu Ib tabakasından (Lev. III/1-2; Lev. IV/1-2) ve bu tabaka ile çağdaş olan tepedeki Geç Saray'ın 24 nolu odasından (Lev. V/1) ele geçen beş kapaklı vazoun karınları üzerinde yer alan “signe royal” sembolleri de bu tiptedir, bu örneklerde sembolün merkezinde bir nokta ve bu noktayı çevreleyen bir daire görülür. Bu kapaklı vazolardan bir tanesinde (Lev. III/1) “signe royal” sembolü çok net belli olmasa da, seçilebildiği kadarıyla 1a tipindedir. Söz konusu örneklerde haçın kolları merkezden uçlara doğru daralır şekildedir.

Kültepe-Kaniş Karumu Ib tabakasına ait bir atölyeden ele geçen çift kulplu bir çömlek (Lev.V/1), 1926 yılında von der Osten'ın Kültepe kökenli olarak yayınladığı seramik parçası (Lev. VI/1) ve yine Kültepe'den ele geçen bir seramik parçası üzerinde yer alan “signe royal” sembolü de (Lev. VI/2) 1a tipindedir.

Kültepe-Kaniş Karumu Ib tabakasından (Lev. VII/3; Lev. VIII/1-2; Lev. IX/1), bu tabaka ile çağdaş olan tepedeki Geç Saray'ın 33 nolu odasından (Lev. IX/2; Lev. X/1) ve resmi depo binasından (Lev. X/2) ele geçen form olarak ilk kez Asur Ticaret Kolonileri Çağı'nın geç evresinde ortaya çıkan yuvarlak ağızlı, silindir boyunlu, yumurta biçimli gövdeli, omuzu üzerinde dikey şerit kulbu olan yedi testinin göğsü üzerinde yer alan “signe royal” sembolleri bu tiptedir. Bu testilerin altı tanesinde (Lev. VII/3; Lev. VIII/1-2; Lev. IX/1-2; Lev. X/1-2) “signe royal” sembolünün merkezinde, kapaklı vazolarda görülen “signe royal” sembollerinde olduğu gibi, bir nokta ve bu noktayı çevreleyen bir daire görülür.

Louvre Müzesi'nde bulunan form olarak Kültepe testilerinin tam paraleli olan ancak ağız kısmı kırık olan testinin (Lev. XI/1) göğsü üzerinde, aynı tipte “signe royal” sembolü görülür.

Kazılardan önce Acemhöyük'ten çıkarılmış ve Kayseri Müzesi'ne götürülmüş, yuvarlak ağızlı silindir boyunlu, Kültepe testilerinin tam paraleli olan testinin (Lev. XI/2) omzu üzerinde yer alan “signe royal” sembolü bu tiptedir.

Acemhöyük, Aşağı Şehir'in I. tabakasına ait bir evin tabanından ele geçen bulla (Lev. XII/1) üzerinde, arka arkaya oturan ve yukarı kaldırdıkları kuyrukları birbirine değen bir çift grifon, bu tipte bir “signe royal” taşıyıcısı olarak görülmektedir. Ayrıca, Sarıkaya Sarayı'ndan ele geçen damga mühür baskılarından, birinde (Lev. XII/2) tahtlarında oturan tanrı ve tanrıça çiftinin üzerinde astral sembol olarak işlenen “signe royal” sembolü ile iki defa tekrar eden ve arka arkaya oturmuş iki aslan, iki antilop ve bir maymundan oluşan çerçeve bantının ortasındaki “signe royal” (Lev. XII/3) sembolü, 1a tipinin temsilcileridir.

Alişar, Hitit Şehir Duvarı'nın yakınından (Lev. XII/5), şehir terasının güneyinden (Lev. XII/6) Hitit Dönemi dolgusundan (Lev. XII/7) ele geçen seramik parçaları üzerinde görülen “signe royal” sembolleri de bu tiptedir. Söz konusu motiflerde “signe royal”ın esas unsurlarından olan haçın, kolları merkezden uca doğru daralmaktadır ve bu haliyle dört kollu bir yıldız görünümündedir.

Alişar'dan ele geçen, tepesinde yatay deliği bulunan yuvarlak şeklinde sonlanan konik kulplu, kurs biçimli kaidesi olan (Lev. XII/4) taştan bir damga mührün baskı yüzeyinde görülen “signe royal” sembolü ve dikey kollarının birleştiği yerde ortası delik bir kabartı yer alır. Kültepe mühründe (Lev. II/3) olduğu gibi sembolün etrafını, birbirine paralel verev çizgilerin oluşturduğu bir daire çevreler.

Kaman-Kalehöyük yerleşmesinin III. tabakasından ele geçen bir seramik parçası üzerindeki “signe royal” sembolü (Lev. XII/8) 1a tipindedir, fakat sembolün

korunan kısmından anlaşıldığı kadarıyla, bu tipin temel unsurlarından biri olan haçın dikey kolu burada birbirine paralel iki doğrudan oluşmaktadır.

Boğazköy, I nolu tapınak magazininden (Lev. XIII/1), Büyükkale’de tabakası belli olmayan bir alandan (Lev. XIII/2), Büyükkale II (Lev. XIII/3) ve IV. (Lev. XIII/4) tabakalarından ele geçen seramik parçaları üzerinde görülen “signe royal” sembollerini de bu tip içerisinde değerlendirmek uygun olacaktır. Büyükkale IVd tabakasından bulunmuş seramik parçası üzerinde görülen “signe royal” sembolünde (Lev. XIII/4), haçın dikey kolları merkezden uca doğru daralırken, yatay kollarının ucundan “S” motiflerinin uzanması ve bu motiflerin boğumlu bir şekilde sonlanması ile farklılık gösterir. Diğer örneğin de (Lev. XIII/3) korunan kısmından anlaşıldığı kadarıyla bu örneğe (Lev. XIII/4) benzediği görülür. Boğazköy, I nolu tapınak magazininden ele geçen seramik parçası üzerinde görülen “signe royal” sembolü de (Lev. XIII/1) Büyükkaledeki örneklerle benzemektedir. Ancak, muhtemelen basılırken oluşan bir hata nedeni ile sembolün şekli bozuktur.

Boğazköy 6 nolu evin üzerinden, modern çatı oluğundan ele geçen, Eski Hitit Dönemi’ne ait olması gereken²⁸⁸ bir damga mührün (Lev. XIII/5) baskı yüzünde görülen “signe royal” sembolü 1a tipindedir. Motifin merkezinde 1a tipindeki motiflerin çoğunda görülen noktaya yer verilmemiş, haçın yatay ve dikey kolları merkezde kesişmiştir. Haçın kolları arasından merkeze doğru uzanan bir dal motifi seçilebilmektedir.

²⁸⁸ Söz konusu damga mührün tarihlendirilmesi “damga mühürler” başlığında detaylı olarak açıklanmıştır.

Ashmolean Müzesi'nde bulunan, Halep'ten geldiği bildirilen halka kulplu bronz bir damga mührün (Lev. XIII/6) baskı yüzeyinde bulunan “signe royal” sembolü 1a tipindedir.

L. Delaporte tarafından yayınlanan üç damga mührün baskı yüzünde görülen “signe royal” sembolleri de (Lev. XIII/7-8; Lev. XIV/1) bu tiptedir. Söz konusu mühürlerin bir tanesinde sembol (Lev. XIV/1) çok şematize işlenmiştir. Diğer örnekte sembolün etrafını iki sıra kafes taramadan oluşan bir daire çevrelerken (Lev. XIII/8), bir diğerini (Lev. XIII/7) saç örgüsü motifinden oluşan bir daire, saç örgüsü motifini de guilloche bir bant çevreler.

Yozgat Boğazlıyan yakınındaki Müftüler Köyü'nden geldiği bildirilen Asur Ticaret Kolonileri Çağı'nın geç evresine ait bronz bir kolcuklu balta (Lev. XIV/2) üzerinde insize işlenmiş “signe royal” sembolü de 1a tipindedir. Bu örnekte “signe royal” sembolü zikzaklarla oluşturulmuş bir daire içinde yer alır ve haçın kolları arasında bulunan “S” motiflerinin ucu geriye doğru kıvrılmaktadır.

Bu tipe giren “signe royal” sembolüne Suriye'de Tell Feheriye Kazıları'nda MÖ. 13. Yüzyıla tarihlenen fildişi kanatlı güneş kursunun, kanatlarının ortasındaki alanda rastlanır. Ancak burada haçın kolları rozet görünümündedir. Ayrıca Amarna'dan ele geçen bir madalyon üzerinde (Lev. XXXII/2) görülen “signe royal” sembolü de 1a tipindedir, söz konusu madalyonda sembolün esas unsurlarından biri olan “S” motiflerinin uçları boğumludur.

1b)Bu tipte haçın merkezinden ve kollarından bağımsız uzanan “S” motifleri yer alır. “S” motiflerinin yerleştirilişine göre iki alt tipte değerlendirilir.

1b1)Haçın merkezinden ve kollarından bağımsız uzanan, haçın her bir kolu arasına birbirine simetrik yerleştirilmiş “S” motifleri ile temsil edilir.

R. Alexander tarafından Fraktin kaya kabartmasında Kraliçe Puduhepa’nın konik tacının üzerinde olduğu iddia edilen²⁸⁹, “signe royal” sembolünün (Lev. 12/2), yayımlanan çizime göre bu tipte değerlendirmek mümkündür. Ancak söz konusu sembolde haçın her bir kolunun uçlarında ikişer tane boğum yer alır.

Alaca Höyük, Hitit tabakasından ele geçtiği belirtilen bir seramik parçası (Lev. XIV/4) ve tabakası belirtilmeyen bir başka seramik parçası (Lev. XIV/5) üzerinde yer alan “signe royal” sembolleri 1b1 tipindedir. Bu örneklerden birinde (Lev. XIV/4), “signe royal” sembolü çentiklerle süslenmiş bir daire içinde yer alır.

Boğazköy, Büyükkale’den tabakası belirtilmeyen bir alandan (Lev. XIV/6), IIIb (Lev. XIV/7-8; Lev. XV/1) ve IVb (Lev. XV/2) tabakalarından, Aşağı Şehir 2 (Lev. XV/3-5) tabakasından ve Osmankayası’ndan (Lev. XV/6, Lev. XV/7) ele geçen seramik parçaları üzerinde görülen “signe royal” sembolleri; korunan kısımlarından anlaşıldığı kadarıyla bu tipe aittir. Büyükkale’den tabakası belirtilmeyen bir alandan ele geçen örnekte (Lev. XIV/6) sembolü çevreleyen dairenin etrafında birbirinden bağımsız ancak yan yana, yarım ay şeklinde süslemeler mevcuttur. Büyükkale IIIb tabakasından ele geçen bir örnekte (Lev. XIII/2) sembolün büyük çoğunluğu kırıktır, ancak “S” motiflerinin konumundan anlaşıldığı kadarıyla 1b1 tipine aittir. Bunlardan; Büyükkale IIIb tabakası (Lev. XIV/7), Aşağı Şehir 2. tabaka (Lev. XV/3,5) ve Osmankayası’ndan (Lev. XV/6) ele geçen örneklerde sembolün merkezinde bir nokta yer alır. Aşağı Şehir 2. tabakadan ele

²⁸⁹ Alexander 1977, s.201, fig.3

geçen örneklerden birinde (Lev. XV/3) bu nokta diğer örneklerle göre daha büyük iken, bir başka örnekte (Lev. XV/5) diğer örneklerle göre daha küçüktür. Büyükkale IIIb tabakası (Lev. XIV/7) ve Osmankayası'ndan ele geçen örnekte (Lev. XV/6) ise noktayı bir daire çevreler.

1b2) Haçın merkezinden ve kollarından bağımsız uzanan, haçın her bir kolu arasına serbest şekilde yerleştirilmiş “S” motifleri yer alır.

Eskiyapar'dan ele geçtiği belirtilen kapaklı vazonun (Lev. XVI/1), omzu üzerindeki dört dikey kulp arasında üç boyutlu olarak betimlenen dört boğanın altında yer alan “signe royal” sembolleri 1b2 tipindedir. Haçın merkezinde bir nokta vardır.

Boğazköy, yüzey enkazından (Lev. XV/8), Aşağı Şehir'de tabakası belirtilmeyen bir alandan (Lev. XVI/2), Aşağı Şehrin 2. tabakasından (Lev. XVI/3-4), Büyükkale I-II tabakasından (Lev. XVI/3), Büyükkale III. tabakadan (Lev. XVII/1) ve Osmankayası'ndan ele geçen seramik parçaları üzerinde görülen “signe royal” sembolleri bu tip altında değerlendirilir. Ele geçen örneklerden motifin merkezi korunarlarda, motifin esas unsurlarından olan haçın merkezinde bir nokta ve bu noktayı çevreleyen bir daire yer alır. Yalnızca Aşağı Şehir'de tabakası belirtilmeyen bir alandan ele geçen örnekte (Lev. XVI/2) noktayı çevreleyen daireye yer verilmez.

VII.2 2.Tip

Bu tip, bir daire içinde bir haç ve onun kolları arasında yer alan bir “S” motifleri ile temsil edilir, ancak haçın kollarının yanına yapılmış noktalar ile farklılık gösterir.

2a) Haçın kolları arasındaki her “S” motifinin bir yanında, nokta şeklinde yer alır.

Alaca Höyük’ten ele geçen ancak tabakası belirtilmeyen dört seramik parçası (Lev. XVII/3-6), Alaca Höyük Müzesi Deposu’nda etütlük eserler arasından bulunan iki seramik parçası (Lev. XVII/7-8) ve 4. tabakadan ele geçen bir seramik parçası (Lev. XVIII/1) üzerinde görülen “signe royal” sembolleri aynı mühürden çıkmışçasına birbirine benzemektedir. Hepsinde bir daire içinde daireyi dörde bölen ve kolları birleşmeyen bir haç yer alır. Haçın merkezinde bir nokta ve bu noktayı çevreleyen bir daire bulunur. Haçın kollarının arasında birer nokta olan “S” motifleri görülür.

Acemhöyük Sarıkaya Sarayı’ndan ele geçen bir damga mühür baskısında bir ırmağın kenarında yükselen ağacın gölgesinde oturan Bitki Tanrıçası ve onun hizasında iki elini ona doğru uzatmış bir figürün üst kısmında bulunan “signe royal” sembolü (Lev. XVIII/2) ile bir podyumun üzerinde antitetik boğa adamların ve çapraz iki kahramanın yer aldığı damga mühür baskısında, figürlerin aralarındaki “signe royal” sembolü (Lev. XVIII/3) bu tiptedir. Sarıkaya Sarayı bulla odası ile 3 nolu odanın ortak duvarının temizliği sırasında ele geçen damga mühür baskısında saç örgüsü, daire, yapraklı helezon ve ip şeridinden oluşan çerçeve ortasında bulunan “signe royal” sembolü de (Lev. XVIII/4) 2a tipindedir. Ancak buradaki “signe royal” sembolündeki haç, merkezden uca doğru daralan dört kollu yıldız görünümündedir.

Ayrıca Sarıkaya Sarayı’ndan ele geçen Saç örgüsü motifinin çevrelediği bir daire içerisinde, geniş aralıklı helezon şeridi ve merkezde bir dairenin içinde yer alan “signe royal” sembolü de bu tiptedir.

Alişar’da toprak yığınının ele geçen bir seramik parçası üzerinde görülen “signe royal” sembolünü (Lev. XVIII/6) 2a tipinde değerlendirmek uygun olacaktır. Ancak, bu örnekte, haçın kollarının arasında yer alan motifler “S” motifi şeklinde değil, iki ucu birbirine bakan “C” motifi şeklindedir ve “C” motiflerinin ucu açık kısmında birer nokta yer alır.

Gordion Geç Tunç Çağı’na ait bir çöp çukurunun altından ele geçen seramik parçası üzerinde az bir kısmı korunmuş “signe royal” sembolü baskısı da (Lev. XVIII/7), korunan kısımdan anlaşıldığı kadarıyla “S” motiflerinin yanında birer nokta olması ile 2a tipinde değerlendirilir.

Haluk Perk koleksiyonunda kurşundan yuvarlak bir obje üzerinde görülen “signe royal” sembolü de bu tip altında değerlendirilebilir. Bu eser henüz yayımlanmamıştır.²⁹⁰

2b) Haçın kolları arasındaki her “S” motifinin iki yanında birer nokta ile temsil edilir.

Boston Müzesi’nde bulunan (Lev.XIX/1), Doğu Anadolu’dan ele geçtiği belirtilen küçük boyutlu bir testinin omzu üzerinde yer alan “signe royal” sembolleri 2b tipi içinde değerlendirilir. Söz konusu sembolde “S” motifleri haçın dikey kollarına bitişik uzanır. “S” motifinin yanında yer alan noktalar bu tipin diğer

²⁹⁰ Tuliya 1. Sayının kapağını süsleyen signe royal sembolü ile süslü kurşun bir objenin gelecek sayıda yayımlanacağı belirtilmişse de yayımlanmamıştır. (Perk 2005, s.11.)

örneklerine kıyasla daha küçüktür. Sembolün merkezinde yer alan nokta ise daha büyüktür.

Kültepe Kaniş-Karumu Ib tabakasında zengin bir yerlinin evinden ele geçen gagası boğa başı biçiminde testinin (Lev. XX/3) gövdesi üzerinde yer alan “signe royal” sembolleri 2b tipindedir. Ayrıca dört kulplu bir çömleğin (Lev. XXI/1), hayvan başı biçimli emziği olan ibriğin (Lev. XXI/2) ve kapaklı vazonun (Lev. XXII/1) gövdeleri üzerinde yer alan “signe royal” sembolleri de bu tiptedir. Hepsinde sembolün merkezinde haç kollarının arasında bir nokta bulunur. Çömleğin üzerinde yer alan “signe royal” sembollerinin merkezinde yer alan nokta haç kollarından bağımsızdır. Tam kaplar dışında Kültepe’den ele geçen iki seramik parçası (Lev. XXII/3, Lev. XXIII/1) ve H. de Genouillac tarafından Kültepe kökenli olarak yayınlanan iki seramik parçasında (Lev. XXII/4-5) görülen “signe royal” sembollerinin korunmuş kısımlarından yola çıkılarak 2b tipinde değerlendirilmeleri mümkündür.

Kültepe’den ele geçen pişmiş toprak bir damga mührün baskı yüzeyinde görülen “signe royal” sembolü de (Lev. XXII/2) bu tiptedir.

Alişar Kompleks I’de 1. tabakadan (Lev. XIX/4), Kompleks I’de 1. ve 2. tabaka arasından (Lev. XIX/5), Hitit Şehir Duvarı’nın yakınından ve poternin güneyinden (Lev. XX/2) ele geçen seramik parçalarının üzerinde görülen “signe royal” sembolleri ile Çorum Müzesi’nde teşhirde yer alan ve Alişar’dan ele geçtiği belirtilen pişmiş topraktan bir kalıp üzerinde görülen “signe royal” sembolü (Lev. XIX/4) 2b tipindedir. Seramik parçalarından bir tanesinin çok küçük bir kısmı korunduğundan (Lev. XX/1) tam olarak anlaşılamasa da diğer örneklerde haçın kolları merkezden uca doğru daralır şekildedir ve bu haliyle dört kollu bir yıldız

görünümündedir. Sembolün merkezinde bir nokta ve bu noktayı çevreleyen bir daire yer alır.

Boğazköy'den ele geçen tabakası belli olmayan bir seramik parçası (Lev. XXIII/5) üzerinde görülen az bir kısmı korunmuş “signe royal” sembolü, Aşağı Şehir I (Lev. XXIII/7) ve II. (Lev. XXIII/4, Lev. XXIII/8) tabakalardan ele geçen seramik parçaları üzerinde görülen “signe royal” sembolleri ve Büyükkale U/17 açması enkazından ele geçen seramik parçası (Lev. XXIII/6) üzerinde görülen “signe royal” sembolleri bu tip içinde değerlendirilebilir. Örneklerin birinde (Lev. XXIII/4) haçın kolları merkezden uca doğru daralır şekildedir. Ayrıca Boğazköy'de Frig tabakasının altında (Lev. XXIV/2) ve Büyükkale IIIb ve IVa (Lev. XXIV/1) arasından ele geçen seramik parçaları üzerinde yer alan “signe royal” sembolleri 2b tipinde değerlendirilmiştir, ancak söz konusu sembollerde, sembolün temel unsurlarından olan haç kolları diğer örneklerle göre daha kalın yapılmıştır ve üçgen şeklinde merkezden uca doğru daralmaktadır ve dört kollu bir yıldız görünümündedir. Sembolün merkezinde yer alan noktanın boyutu da diğer örneklerle göre daha büyüktür. 2b tipinde Boğazköy örneklerine genel olarak baktığımızda haçın kolları arasında yer alan “S” motiflerinin kıvrımları, bu tipin diğer örneklerine kıyasla daha bükümlüdür.

Boyalı Höyük'ten ele geçen bir seramik parçası üzerinde görülen, yarısı korunmuş “signe royal” sembolü de (Lev. XVIII/8) korunan kısmından anlaşıldığı kadarıyla 2b tipi içinde değerlendirilmiştir.

Alalah 4. Tabaka'da Niqmepa Sarayı'nın 18 nolu odasından ele geçen fildişi bir disk (Lev. XIX/3) üzerinde görülen “signe royal” sembolü 2b tipindedir. Ancak

haçın merkezindeki nokta, burada daha küçüktür ve bu örnekte de haçın kolları merkezden uca doğru daralır şekildedir.

Uluburun Batığı'ndan ele geçen iki adet altın madalyon (Lev. XXIII/2-3) üzerinde görülen “signe royal” sembolleri bu tiptedir. Sembolün merkezinde ve “S” motiflerinin yanlarında yer alan noktalar küçük boyutludur.

Bu tipin Anadolu dışındaki yayılım alanı geniştir. Megiddo yamaç yüzeyinden ele geçen iki yüzlü steatit bir kalıbın arka yüzünde görülen “signe royal” sembolü (Lev. XXXIII/1), Megiddo MÖ. 1550-1479 yılları arasına tarihlenen IX. tabakadan ele geçen fayanstı iki madalyon (Lev. XXXIII/2) ve Megiddo'dan Demir Çağı I'e tarihlenen bir mezardan ele geçen, altın bir madalyon üzerinde görülen “signe royal” sembolleri bu tip altında değerlendirilmiştir. Ras Shamra'da tapınak arşivinden ele geçen bronz üzerine gümüş kakma bir plakada görülen “signe royal” sembolü (Lev. XXXIV/5), Amarna'dan fayanstı bir kalıp üzerinde görülen (Lev. XXXIV/1) “signe royal” sembolü, Hazor'da F alanından ele geçen (Lev. XXXII/3) pişmiş toprak bir kulp üzerinde görülen “signe royal” sembolü ve Tell Brak HH alanının yüzeyinden bulunmuş (Lev. XXXII/4) çok az bir kısmı korunmuş seramik parçası üzerinde görülen “signe royal” sembolü de 2b tipindedir. Kamid el-Loz'dan ele geçen (Lev. XXXIII/4) altın levhadan üç madalyon, Qatna'dan ele geçen (Lev. XXXIV/2), Shechem'den (Lev. XXXIII/3) ve Mısır'da Harageh yerleşiminden (Lev. XXXIV/4) ele geçen madalyonlar üzerinde görülen semboller bu tiptedir.

Ayrıca Ugarit'te fildişi bir yatak panelinde görülen tanrıçanın başının üzerinde yer alan (Lev. XXXV/2) sembol de bu tiptedir.

VII.3 3.Tip

Bir daire içinde haç ve haçın kolları arasında yer alan ikişer “S” motifi ile temsil edilir. Haçın kolları arasında yer alan “S” motiflerinin yönüne göre farklılık gösterirler.

3a: Bir daire içinde haç ve haçın kolları arasında birbirine karşılıklı bakan iki “S” motifi yer alır.

Alaca Höyük’ten ele geçen bir seramik parçası üzerinde görülen sembolde (Lev. XXIV/3) bir daire içerisinde tam olarak haç motifi yer almasa da, daireye dörde bölünmüş izlenimi verilmiştir ve her bir bölüm arasında birbirine bakan iki “S” motifi yer alır. Bu haliyle bu tip altında değerlendirilebilir. Sembolün merkezinde bir daire bulunur. Alaca Höyük 4. Tabakadan ele geçen bir seramik parçası üzerinde görülen “signe royal” sembolü, bir daireyi dörde bölen haç kollarının her biri arasında birbirlerine bakan iki “S” motifinin yer alması ile 3a tipinde değerlendirilmiştir. Şimdiye kadar değerlendirilen tüm tiplerdeki örneklerde sembolün merkezinde yer alan noktadan haç kolları uzanıyorken, söz konusu sembolde haç kollarının kesiştiği merkezin etrafını bir daire çevreler.

Boğazköy’de yüzey toprağından ele geçen bir seramik parçası üzerinde görülen “signe royal” sembolü (Lev. XXIV/4) bir daire içinde bir haç ve bu haçın kolları arasında yer alan, birbirine karşılıklı iki “S” motifi ile temsil edilir. Sembolün merkezinde büyük düğme şeklinde bir nokta ve bu noktanın etrafında bir daire yer alır. Büyükkale’den enkaz dolgusundan ele geçen bir seramik parçası üzerindeki (Lev. XXIV/5) sembol de, korunan kısmından anlaşıldığı üzere bu tiptedir. Fakat buradaki “S” motifi haçın kolunun yarısından başlar ve çok stilizedir. Büyükkale IIIb

tabakasına ait olan bir seramik parçasında görülen “signe royal” sembolünün (Lev. XXIV/6) korunan yarısından anlaşıldığı kadarıyla, bu tip altında değerlendirilmesi mümkündür.

Gordion’da Geç Tunç Çağı çöp çukurundan ele geçen bir seramik parçası üzerinde görülen “signe royal” (Lev. XXIV/7) sembolünün de az bir kısmı korunmuştur. Korunan kısımda ise haç motifinin bir kolu ve bu kolun yanında birbirine karşılıklı bakan “S” motifi yer alır.

3b: Bir daire içinde haç ve haçın kolları arasında birbirine paralel iki “S” motifi yer alır.

Bu tip yalnızca Kaniş-Karumu II. tabakasından ele geçen yerli üslupta işlenmiş silindir mühürler üzerinde yer alan güneş sembollerinde (Lev. XXV/1-3) görülür.

VII.4 4.Tip

Bir daire içinde haç ve haçın kolları arasında birbirine paralel iki “S” motifi yer alır. 3b tipinden “S” motiflerinin her iki yanında birer nokta bulunması ile ayrılır.

Uluburun Batığı’ndan ele geçen altın levhadan iki madalyon üzerinde (Lev. XXVI/1-2) görülen “signe royal” sembolü 4. tipe aittir. Söz konusu örneklerde “S” motiflerinin birer yanından yer alan noktalar, birçok küçük noktanın birleştirilmesiyle oluşturulmuş rozet şeklindedir.

VII.5 5.Tip

Bir daireyi bölen haç kollarının her biri arasına basitleştirilmiş spiral yerleştirilmiştir. Spirallerin haça olan konumuna göre iki alt tipte değerlendirilir.

5a: Haçın kolları arasına yerleştirilen spirallerin başlangıç noktası merkezdeydir.

Boğazköy Aşağı Şehir I (Lev. XXVI/3) ve Büyükkale IVb (Lev. XXVI/4) tabakalarından ele geçen seramik parçaları üzerinde görülen “signe royal” sembolleri bir daire içinde bir haç ve haçın kolları arasına yerleştirilen basitleştirilmiş spirallerin yer aldığı 5. tip altında değerlendirilmektedir. Spirallerin başlangıç noktası haçın merkezindedir. Her ikisinde de sembolün merkezinde bir nokta yer alır. Bunlardan bir tanesinde (Lev. XXVI/3) haçın kolları birbirine paralel ikişer tane çizgi ile gösterilir.

5b: Haçın kolları arasına yerleştirilen spirallerin başlangıç noktası, haçın yatay ya da dikey kollarıdır.

Alaca Höyük, Hitit İmparatorluk Çağı tabakalarından ele geçtiği belirtilen siyah taştan bir damga mührün (Lev. XXVI/5), Boğazköy - Büyükkale G binasının doğu duvarının üzerinden ele geçen sap kısmı kırılmış bir damga mührün (Lev. XXVII/1) ve Beycesultan Geç Tunç Çağı'na tarihlenen Ib tabakasından ele geçen fildişi bir damga mührün (Lev. XXVI/6) baskı yüzeyinde görülen semboller bu tiptedir. Beycesultan örneğinde haçın kolları arasına yerleştirilen spiral bu tipteki diğer örneklerle göre daha kıvrımlıdır ve bu örnekte “signe royal” sembolünün etrafını iki sıra kafes taramadan oluşan bir daire çevrelemektedir. Boğazköy, Aşağı Şehir 4. tabakadan ele geçen bir mühür baskısı üzerinde görülen bu tipte bir “signe

royal” sembolünü (Lev. XXVII/2), damga mühürdeki sembolder (Lev. XXVII/1) ayıran tek özellik mühürde sembolü çevreleyen daireyi birbirine paralel kısa eğik çizgiler oluştururken; mühür baskısı üzerinde sembolü çevreleyen daire ilmek motifi şeklindedir. Boğazköy örnekleri ve Beycesultan mühründe haçın spiralsiz kolları üç diş çatal şeklinde bitmektedir. Boğazköy, Büyükkale Ib (Lev. XXVI/7) ve Aşağı Şehir 2. tabakadan (Lev. XXVI/8) ele geçen seramik parçaları üzerinde görülen “signe royal” sembolleri de bu tiptedir. Bunların birinde (Lev. XXVI/8) sembolün çevresini tek sıra kafes motifi çevreler.

Bu tipe giren “signe royal” sembolü örneklerine Girit’te Orta Minos Dönemi’nde mühürlerin baskı yüzeyinde rastlanır.²⁹¹

VII.6 6.Tip

“Signe Royal” sembolünü oluşturan daire içerisindeki haçın, yatay ya da dikey kollarından biri eksiktir. Mevcut kolun yanlarında ikişer “S” motifi yer alır.

Kültepe Warsama Sarayı 51 nolu odadan bulunan bir damga mühür baskısındaki “signe royal”li güneş alemi (Lev. XXVII/3) ve Konya - Karahöyük I. tabakadan ele geçen kolcuklu bronz balta üzerinde insize işlenmiş “signe royal” sembolü (Lev. XXVII/4) bu tipte değerlendirilmiştir. Burada sembolün etrafını birbirine paralel kısa dik çizgilerden oluşan bir bant, bunun da etrafını zikzak motifiyle oluşturulmuş bir başka bant çevreler.

²⁹¹ Aruz 2000, s.365a, lev. CXLV, 865f-g.

VII.7 7.Tip

“Signe Royal” sembolünü oluşturan daire içerisindeki haçın yatay ya da dikey kollarından biri eksiktir. Mevcut kolun yanlarında ikişer “S” motifi yer alır, ancak “S” motifinin yanındaki noktalar ile 6. tipten farklılık gösterir.

Dede Mezarı’ndan ele geçen bir mezar küpünün omzu üzerindeki dikey kabartıların her biri arasında simetrik olarak 8 kez basılmış “signe royal” sembolü (Lev. XXVII/5) bu tiptedir, Boğazköy’den yüzey buluntusu olarak ele geçen bir seramik parçasının üzerinde yer alan sembolün (Lev. XXVIII/1) korunan kısmından anlaşıldığı kadarıyla, sembol bu tip altında değerlendirilebilir. Ancak burada mevcut kolun üstünde görülen “S” motifi birleşmiş adeta “omega” işaretine benzer bir hal almıştır. “S” motifinin iki yanında birer nokta yer alır. Büyükkale IVc tabakasından ele geçen kurşundan bir madalyon üzerinde yer alan “signe royal” (Lev. XXVIII/2) sembolünü de 7. tipte değerlendirmek uygun olacaktır. Ancak söz konusu örnekte, bu tipteki diğer örneklerden farklı olarak “S” motiflerinin yanlarında iki nokta yer alır. Birinin arasında bir dal motifi mevcuttur.

VII.8 8.Tip

Bir daireyi bölen üç doğru, daireyi altı bölüme ayırır, herbir bölüm arasında yer alan “S” motifi ile temsil edilir.

Alaca Höyük 4. Tabakada (Lev. XXVIII/3), Boğazköy - Büyükkale IVa (Lev. XXVIII/5) ve IVc (Lev. XXVIII/4) tabakalarından ele geçen seramik parçaları üzerinde görülen “signe royal” sembolleri bu tiptedir. Alaca Höyük ve Büyükkale IVc tabakasından ele geçen örneklerde sembolü çevreleyen dairenin etrafına yarım ay şeklinde birbirine bitişik dalgalı hatlarla süsleme yapıldığı görülür. Büyükkale IVa

tabakasından ele geçen örneğin (Lev. XXVIII/5) ise muhtemelen basılırken yapılan bir hatadan dolayı şekli bozuktur.

VII.9 9.Tip

Bir daire içinde birbirini ortak bir merkezde kesen iki doğru, bir haç oluşturur. Söz konusu haçın her dört kolu da üç dişli bir yaba şeklinde sonlanır.

İmikuşağı 10. tabakadan ele geçen nakışlı iki küp (Lev. XXIX/1-2), nakışlı bir kapaklı vazo (Lev. XXX/1) ve üç adet seramik parçası üzerinde rastlanan “signe royal” sembolleri (Lev. XXX/2-4) bu tiptedir. 9. tipe ait “signe royal” sembollerine yalnızca İmikuşağı Yerleşimi’nde rastlanır.

VII.10 10.Tip

Yabaların içinde birer nokta bulunması ve yabaların aralarından birer çizginin daha geçirilmiş olması ile 9. tipten ayrılmaktadır.

İmikuşağı 10. tabakadan ele geçen çok az bir kısmı korunmuş iki seramik parçası üzerinde görülen “signe royal” sembolleri (Lev. XXX/5, Lev. XXXI/1) bu tiptedir.

VII.11 11.Tip

Bir ucu üç dişli yaba şeklinde sonlanan üç doğru, birbirini bir merkezde kesmektedir.

Elbistan- Karahöyük’de, Hitit İmparatorluk Çağı’na ait bir binanın altındaki yığintıdan ele geçen seramik parçası üzerinde yer alan “signe royal” sembolü (Lev. XXXI/3) bu tipe aittir. Burada yer alan sembolde, üç dişli yabaların uçlarında birer nokta bulunur. Alaca Höyük’ten ele geçen Hitit Dönemi’ne ait olduğu belirtilen bir seramik parçası üzerinde yer alan “signe royal” sembolü (Lev. XXXI/2) ve yine Alaca Höyük Hitit Dönemi tabakalarından ele geçen yuvarlak ağızlı silindir boyunlu bir testinin omzu üzerinde yer alan “signe royal” sembolü de (Lev. XXXI/4) 11. tip altında değerlendirilmelidir. Ancak burada birbirini bir merkezde kesen üç doğru yerine merkezdeki nokta etrafında beş kollu yıldız yer alır. Bunlardan ikisinin ucu üç dişli bir yaba şeklinde belirtilirken, birinin ucunda üç dişli yabanın dişlerinden biri eksiktir. Sembol acemice işlenmiştir.

Tell Munbaqa-Ekalte’den ele geçen (Lev. XXXIV/6) iki yüzü işlenmiş gümüş bir madalyon üzerinde yer alan “signe royal” sembolü 11. tip içinde değerlendirilmelidir.

VIII. DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Bu çalışmada M.Ö. II. Binde Anadolu Tasvirli Sanat Eserlerinde görülen “signe royal” sembolleri incelenmiştir.

“Signe royal”, “Hitit Kralı İşareti”, “Kapadokya sembolü” gibi çeşitli isimlerle bilinir. Mezopotamya güneş kursundan türediği düşünülen sembol, Anadolu’da kendine has özellikler kazanmıştır, Anadolu’da ilk kez Asur Ticaret Kolonileri Çağı’nın erken evresinde mühürler üzerinde astral sembol olarak karşılaşılır, Asur Ticaret Kolonileri Çağı’nın geç evresinde seramikler, silahlar, mühürler üzerinde görülür. Takip eden Eski Hitit Dönemi’nde de yaygın iken, Hitit İmparatorluk Çağı’nda sayıları azalmış, Başkent Boğazköy dışında Uluburun ve Beycesultan’dan “signe royal” sembolü ile süslü örnekler ele geçmiştir. M.Ö. I. binde kullanımı oldukça azalmıştır.

Çalışmada, Anadolu’dan ele geçen “signe royal” sembolü ile süslü 142 parça derlenmiş, bunlar 11 farklı tip ve bu tiplere bağlı alt tiplere ayrılmıştır. Tipoloji çalışması sonucunda, en yoğun olarak 1. tipin kullanıldığı görülmüştür. Anadolu dışına yayılımlarına baktığımızda ise en sevilen tipin 2b tipi olduğu anlaşılmaktadır. Bu tipin Anadolu dışındaki yayılım alanı geniştir. Megiddo’dan steatitten iki yüzlü bir kalıp (Lev. XXXIII/1) ve fayanstan iki madalyon (Lev. XXXIII/2) Ras Shamra’dan bronz üzerine gümüş kakma bir plakada (Lev. XXXIV/5), Amarna’dan bir kalıp (Lev. XXXIV/1), Hazor’dan pişmiş toprak bir kulp üzerinde, (Lev. XXXII/3) Tell Brak’ta çok az kısmı kırılmış bir seramik üzerinde (Lev. XXXII/4), Kamid el-Loz’dan ele geçen (Lev. XXXIII/4) altın levhadan üç madalyon, Qatna’dan (Lev. XXXIV/2), Shechem’den (Lev. XXXIII/3) ve Mısır’da Harageh yerleşiminden

(Lev. XXXIV/4) ele geçen madalyonlar üzerinde görülen semboller bu tiptedir. Ayrıca Megiddo'dan Demir Çağı I'e tarihlenen bir mezardan ele geçen, altın bir madalyon üzerinde görülen "signe royal" sembolleri bu tipin Demir Çağı'nda da devam ettiğini gösterir.²⁹²

Aynı tipte "signe royal" sembolü ile damgalanmış eserlerin birkaç tanesi dışında²⁹³ diğerlerinin küçük ayrıntılarına baktığımızda aynı mührü ait baskılar olmadığı görülür.

Kültepe, Acemhöyük, Alişar, Boğazköy, Alaca Höyük, Eskişar, Kaman-Kalehöyük, Boyalı Höyük gibi Orta Anadolu M.Ö. II. bin yerleşimlerinde görülen "signe royal" sembollerinde bölgesel farklılıklar açıktır. Orta Anadolu'nun güneyinde yer alan Kültepe ve Alişar'dan ele geçen örnekler birbirine daha çok benzerken, Orta Anadolu'nun kuzeyinde bulunan Boğazköy, Alaca Höyük, Eskişar örnekleri de kendi içinde birbirlerine benzemektedir.

Şu ana kadar ele geçen örnekler içinde "signe royal" sembolünün görüldüğü Anadolu'nun en doğusundaki merkez İmikuşağı'dır. Eski Hitit Dönemi'ne tarihlenen 10. tabakasından ele geçen "signe royal" sembolleri 9. ve 10. Tip altında değerlendirilir ve bu tipler İmikuşağı'na özgüdür.

Beycesultan, Boğazköy ve Alaca Höyük'ten ele geçen damga mühür baskılarında görülen haç kollarının arasında basitleştirilmiş spiral olan 5. Tipte

²⁹² Guy 1938, s.119, fig.169.

²⁹³ Calmeyer-Seidl 1972, s.16, fig..1, A12; fig.. 2, A16; fig..3, A26a

değerlendirilen örnekler Orta Minos Dönemi'nde Girit'te mühürlerin baskı yüzeyinde görülür.²⁹⁴

Tipolojik çalışma sonucunda Boğazköy ve Alaca Höyük'ün Hitit İmparatorluk Çağı tabakalarından ele geçen “signe royal” sembollü örnekler ile tiplerin dönemsel olarak bir fark göstermediği, aynı tiplerin devam ettiği görülmüştür.

Anadolu'dan ele geçen “signe royal” sembolü ile süslü eserlerin büyük çoğunluğunu formları belirlenemeyen seramik parçaları oluşturmaktadır, bunların yanında kapaklı vazolar, gagası boğa başı biçiminde olan testiler, yuvarlak ağızlı silindir boyunlu testiler, iri küpler, çift ve dört kulplu çömlekler ele geçmiştir. Dede Mezarı'ndan ele geçen bir mezar küpünde “signe royal” sembolünün yer alması ilginçtir. Seramikler dışında, kolcuklu baltalar, madalyonlar, damga mühürler üzerinde görülmektedir. Silindir ve damga mühür baskılarında, astral sembol olarak uygulanmıştır.

Geç Tunç Çağı'nda altın gümüş ve kurşun gibi değerli madenlerden yapılan madalyonlarda kullanımının artması sembole yüklenen dini anlamın göstergesidir.

Seramikler üzerinde görülen semboller, seramik pişirilmeden önce mühür ya da kalıp ile basılmaktadır. Kolcuklu baltalarda yer alanlar çizilerek işlenmiştir. Madalyonlar ise baskı tekniği ile işlenmesinin yanında Shiloh'dan ele geçen madalyon örneğinden de anlaşıldığı üzere döküm tekniği ile de işlenmiştir.²⁹⁵

²⁹⁴ Aruz 2000, s.365a, lev. CXLV, 865f-g.

²⁹⁵ Finkelstein & Brandl 1985, s.23.

Çalışmada derlenen eserlerin yerleşim yeri içerisindeki buluntu durumlarına bakıldığında, yerleşimlerin belli bir konteksine bağlı olarak ele geçmediği anlaşılmaktadır.

İncelenen eserler içerisinde seramiklere basılı olanların az bir kısmında, baskının ölçüleri belirtilmiştir. Ölçüleri belirtilenlerin bir kısmı 8-10 cm çapındadır ve mühür baskısı olamayacak kadar büyük boyutludur. Olasılıkla bu tür büyük boyutlu olanlar, kaplara kalıp yardımı ile basılmaktadır. Alişar'dan ele geçen pişmiş toprak bir kalıp bu durumu destekler niteliktedir.²⁹⁶

İncelenen örneklerin yerleşimlerin belli kontekslerinden ele geçmemesi, aynı mührü ait baskılar olmaması, büyük çoğunluğunun kalıp ile basılmış olmaları göz önünde bulundurulduğunda, sembolün krali bir işaret ya da bir hanedanlığın sembolü olması ihtimali azalmaktadır. Krali bir işaret olsaydı, T. Beran'ın da belirttiği gibi, yerleşimlerin belli kontekslerinden ele geçmesi²⁹⁷ gerekirdi. Ayrıca kalıp yerine mührün tercih edilmesi ve yönetsel mekanizmaya ait bir mühür olacağından kaplar üzerindeki “signe royal” sembollerinin baskılarının aynı olması gerekirdi. Dolayısıyla sembol için kullanılan “signe royal” adlandırılması uygun değildir. Söz konusu sembol dini bir anlam yüklenmiş süsleme unsurundan başka bir şey değildir. Mezopotamya Güneş tanrısı Šamaš'ın sembolü ile benzerlikleri açıktır.²⁹⁸ Tell Feheriye'den fildişi kanatlı bir güneş kursunun merkezinde görülmesi sembolün güneş sembolü ile ilişkisinin somut kanıtıdır.²⁹⁹

²⁹⁶Schmidt 1932, s.146, b 1529, fig. 184.

²⁹⁷ Beran 1965, s.65.

²⁹⁸ Beran 1965, 64 vd.

²⁹⁹ Beran 1965, s.64.

“Signe royal” sembolü, MÖ. III. Binde Mezopotamya’da görülmeye başlayan güneş sembolünün Anadolu’da değişime uğramış ve üsluplaşmış halidir. Anadolu “signe royal” sembolü ile Asur Ticaret Kolonileri Çağı’nda tanışmıştır. Anadolu’da şu ana kadar, söz konusu tarihten önce böylesi bir sembolün kökeni olabilecek bir motif ele geçmemiştir. Sembolün üsluplaşmış ve artık Anadolululaşmış halinin Asur Ticaret Kolonileri Çağı’nda Anadolu dışında bir başka coğrafyada ele geçmemesi dikkat çekicidir. Hitit İmparatorluk Çağı’nda ise Hititlerin siyasi hakimiyetinin güneye yoğunlaştığı dönemde, Suriye, Filistin, İsrail ve Mısır’a kadar güneş tanrısına tapınımın olduğu kültürlerle, muhtemelen güneşin bereketi ile bağlantılı olarak yayılmıştır. Megiddo ve Amarna’dan ele geçen madalyon yapmak amacıyla kullanılmış olan kalıplar³⁰⁰, söz konusu yerleşimlerde Anadolu’dan aldıkları sembolün üretiminin yapıldığını gösterir. Ayrıca Anadolu-Amarna ilişkisi, Amarna’dan ele geçen, şuan Mısır Müzesi’nde bulunan, 2. 86 cm boyunda gümüş bir Hitit pendentifi ile de sağlanır.³⁰¹

³⁰⁰ Petrie 1894, pl. XVIII,.440 m;

³⁰¹ Bell 1986, Lev. 8, fig. 1-4.

IX. KISALTMALAR VE KAYNAKÇA

Metin İçerisinde Kullanılan Kısaltmalar

C.:	Cilt
cm.:	Santimetre
Ed.:	Editör
G:	Genişlik
kal.:	Kalınlık
km.:	Kilometre
m.:	Metre
MÖ.:	Milattan Önce
Res.:	Resim
s.:	Sayfa
S.:	Sayı
Tab:	Tablo
Uz.:	Uzunluk
vd.:	ve devamı
ve diğ.:	ve diğ erleri
vol:	Sayı
Y:	Yükseklik
yy:	Yüzyıl

Kaynakçada Kullanılan Kısaltmalar

AA:	Archäologischer Anzeiger
AltOrF:	Altorientalische Forschungen
AJA:	American Journal of Archaeology
AnSt:	Anatolian Studies
APAW:	Abhandlungen der Preussischen Akademie der Wissenschaften Jahrgang
ArOr	Archív Orientální
AST:	Araştırma Sonuçları Toplantısı
BAR:	British Archaeological Reports
ErIsr:	Eretz Israel, Archaeological Historical and Geographical Studies
JNES:	Journal of Near Eastern Studies
IstMitt:	Istanbul Mitteilungen
KST:	Kazı Sonuçları Toplantısı
MDOG:	Mitteilungen der Deutschen Orient-Gesellschaft
MüzeKKS:	Müze Çalışmaları ve Kurtarma Kazıları Sempozyumu
OIP:	Oriental Institute Publications
OIC:	Oriental Institute Communications
PBF:	Prähistorische Bronze Funde
YKY:	Yapı Kredi Yayınları
TTK:	Türk Tarih Kurumu
TTKY:	Türk Tarih Kurumu Yayınları
WVDOG:	Wissenschaftliche Veröffentlichungen der Deutschen Orient-Gesellschaft, Leipzig / Berlin

Kaynakça

- Abay, E. (2010),** “Çağlar Arası 40 Kültür Tabakası”, **Aktüel Arkeoloji Dergisi Mayıs 2010**, s. 40-41.
- Alexander, R.L. (1977),** “The Signe Royal at Fraktin” **JNES 36, no.3**, s. 199-207.
- Alp, S. (1992),** “Konya Karahöyük 1990 Kazısı” **KST XIII, I. Cilt**, s.313-317, Çanakkale
- Alp, S. (1994),** Konya Civarında Karahöyük Kazılarında Bulunan Silindir ve Damga Mühürleri, TTKY, Ankara.
- Alp, S. (2011),** “Konya Karahöyük Hafriyatının Neticeleri”, **VI. Türk Tarih Kongresi**, s.43-44.
- Anderson, J. G. C.(1903),** A Journey of Exploration in Pontus, Studia Pontica I, Lamertin, Bruxelles.
- Andrae, W. (1943),** Ausgrabungen in Sendschirli V: Die Kleinfunde von Sendschirli, Walter de Gruyter, Berlin.
- Arık, O. A. (1937),** Türk Tarih Kurumu Tarafından Yapılan Alaca Höyük Hafriyatı 1935’deki Çalışmalara ve Keşiflere ait İlk Rapor, TTKY V/1, Ankara.
- Arık, O. A. (1956),** Ankara-Konya, Eskişehir-Yazılıkaya Gezileri, Baskıya Hazırlayan; T. Özgüç, TTKY V/13.

- Aruz, J. (2000),** The Aegean and the Orient in the Neolithic and Bronze Ages: The Evidence of Stamp and Cylinder Seals, Yayınlanmamış Doktora Tezi, New York.
- Baltacıoğlu, H. (1996),** “Alaca Höyük’te 1994 Yılında Yapılan Çevre Düzenlemesi ve Temizlik Çalışmaları” **VI. MüzeKKS**, s. 91-106.
- Baltacıoğlu, H. (1997),** “Alaca Höyük 1995 Yılı Kazıları”, XVIII. KST, I. Cilt, s. 353-367.
- Barnett, R. D. & Wiseman D. J. (1960)** Fifty masterpieces of ancient Near Eastern art in the Department of Western Asiatic Antiquities British Museum, Trustees of the British Museum, London.
- Bayburtluoğlu, İ. (1979),** “Eskiyapar, Frig Çağı”, **VIII. Türk Tarih Kongresi, C.I**, s. 293-305.
- Bass, G. F. (1986),** “The Ulu Burun Shipwreck”, **KST VII**, s. 233-256.
- Bass, G. F. ve diğ. (1989),** “The Bronze Age Shipwreck at Ulu Burun: 1986 Campaign”, **AJA 93**, s. 1-29.

- Bell, R. M. (1986),** “A Hittite Pendant from Amarna” **AJA 90, No. 2**, s. 145-151.
- Beran, T. (1965),** “Das Zeichen “Sonne” in der Hethitischen Hieroglyphenschrift” Anadolu Araştırmaları, Cilt II- Sayı 1-2, Helmuth Theodor Bossert’in Hatırasına Armağan, İstanbul Edebiyat Fakültesi Basımevi, s. 64-69.
- Beran, T. (1967),** Die Hethitische Glyptik von Bogazköy, Die Siegel und Siegelabdrücke der vor und Althethitischen Perioden und Die Siegel der Hethitischen Grosskonige , WVDOG 76, Berlin
- Bilgen, N. vd. (2011),** “Seyitömer Höyük Projesi 2009 Yılı Kazı Sonuç Raporu”, Seyitömer Höyük Kazısı Ön Raporu 2006-2010, s. 204-372, Kütahya.
- Bilgi, Ö. (2006),** İkiztepe’den “W” Kabartma Bezekli Kap” Hayat Erkanal’a Armağan Kùltürlerin Yansıması/Studies Honor of Hayat Erkanal Cultural Reflections, (Ed.) B. Avunç, Homer Kitabevi, Barış Matbaa, İstanbul, s. 158-161.
- Bittel, K. (1932),** “Die Jamos Simon-Grabung in Boğazköy September 1931”, **MDOG 70**, s.1-24

- Bittel, K. (1936),** “Das Sogenannte ‘signe royal’ ”, **MDOG 74**, s.62-64.
- Bittel, K. (1937),** Boğazköy Die Kleinfunde der Grabungen 1906-1912, I Funde Hethitischer Zeit, WVDOG 60, Leipzig
- Bittel, K. (1972),** Boğazköy Rehberi, Ankara Turizmi Eski Eserleri ve Müzeleri Sevenler Derneği Yayınları, 1972, Ankara.
- Bittel, K. (1976),** Die Hethiter, München: Verlag C. H. Beck.
- Bittel, K. ve diğ. (1958),** Boğazköy-Hattusa 2: Die Hethitischen Grabfunde von Osmankaya1, Mann, Berlin.
- Bittel, K. &**
- Schneider, A., M. (1940),** “Archäologische funde aus der Türkei im Jahre 1939”, **AA 1940**, s.554-596.
- Bittel, K. ve diğ. (1975),** Boğazköy V, Funde aus den Grabungen 1970 und 1971, Gebr. Mann Verlag, Berlin.
- Boehmer, R. M. (1983),** Die Reliefkeramik von Boğazköy. Grabungskampagnen 1906-1912. 1931-1939. 1952-1978, Berlin
- Boehmer, R. M.&**

- Güterbock, H.G. (1987),** Glyptik Aus Dem Stadtgebiet von Boğazköy, Grabungskampagnen 1931-1939, 1952-1978, Berlin.
- Bossert, T.H., (1942),** Altanatolien. Kunst und Handwerk in Kleinasien von den Anfängen Bis Zum Völligen Aufgehen in der Griechischen Kultur, Wasmuth, Berlin.
- Bossert, T.H., (1957),** “Meine Sonne” **Orientalia 26,** s.97-126.
- Bossert, T.H., (1959),** “Bild-Luwisches”, Festschrift Johannes Friedrich zum 65. Geburtstag am 27. August 1958 gewidmet, s. 61-90, Berlin.
- Braidwood, R. J. (1937),** Mounds in The Plain of Antioch, an Archeological Survey, University of Chicago Press, Chicago.
- Buchholz, H. G. &**
- Drescher, H. 1987** “Einige frühe Metallgeräte aus Anatolie”, **Acta Praehistorica et Archaeologica,** vol. 19, s. 37-70.
- Dussaud, R. (1931)** “Fouilles de M. Ploix deRoutrou dans la Citadelle d’Alep”, **Syria XI,** s. 95-96.
- Calmeyer-Seidl, U. (1972),** Gefäßmarken von Boğazköy, WVDOG 88, Gebr. Mann Verlag, Berlin.

- Calmeyer-Seidl, U. (1983),** Beiträge zur Alterstumkunde Kleinasiens. Mainz.
- Chantre, E. (1898),** Mission en Cappadoce 1893-1894, E. Leroux, Paris.
- Czichon, R., M. &**
- Werner, P. (1998),** Tall Munbāqa - Ekalte I DieBronzezeitlichen Kleinfunde, WVDOG 97, Saarbrücken.
- Çınaroğlu, A. & Çelik, D. (2010),** Atatürk& Alaca Höyük, Ankara.
- Çınaroğlu, A. & Genç, E.(2000),** “Alaca Höyük 1998 Yılı Kazı Çalışmaları” **KST XXI, I. Cilt,** s.327-334, Ankara
- Çoker, F. (1983),** Türk Tarih Kurumu, Kuruluş Amacı ve Çalışmaları, TTKY XVI/48.
- Davies, N. G. (1922)** The Tomb of Puyemrê at Thebes, Publications of the Metropolitan Museum of Art Egyptian Expedition, New York.
- Delaporte, L. (1920),** Catalogue Des Cylinder Orientaux, Cachets Et Pierres Gravées De Style Oriental, Paris.
- Dessenne, A. (1957),** Le Sphinx : étude iconographique. 1, Des origines à la fin du Second millénaire, E. de Boccard, Paris.

- Dusinberre, E., R., M. (2005),** Gordion Seals and Sealings Individuals and Society, UPenn Museum of Archaeology.
- Ediz, İ. (1994)** “Çorum Müzesi Müdürlüğü 1992 Yılı Eskiyaar Kazısı”, **IV. MüzeKKS**, Marmaris, 109-113.
- Emre, K. (1963),** “The Pottery of the Assyrian Colony Period According to the Building Levels of The Kanis Karum” **Anadolu VII**, s.87-99.
- Emre, K. (1968),** “Acemhöyük Seramiği / The Pottery from Acemhöyük” **Anadolu X**, s.53-98/99-153.
- Emre, K. (1971),** Anadolu Kurşun Figürinleri ve Taş Kalıpları, TTKY, VI. Seri, Sayı14, Ankara.
- Emre, K. (1978),** Yanarlar. Afyon Yöresinde Bir Hitit Mezarlığı/ A Hittite Cemetery near Afyon. TTKY VI-22, Ankara.
- Emre, K. (1993),** “Hittite Statuettes From Alaca Höyük” **ISTMITT 43**.
- Erkanal, H. (1977),** Die Äxte und Beile des 2. Jahrtausends in Zentralanatolien, **PBF IX-8**, München.
- Ertem, H. (1988),** Korucutepe I: Erken Hitit-İmparatorluk Çağı Buluntuları 1973-1975, TTKY, Ankara.

- Fairbairn, A.&Omura, S. (2005),** “Archaeological identification and significance of ESAG (agricultural storage pits) at Kaman-Kalehöyük, central Anatolia” **AnSt 55**, s.15-23.
- Finkelstein, I. &**
- Brandl, B. (1985),** “A Group of Metal Objects from Shiloh” **Israel Museum Journal 4**, s. 17-26.
- Frankfort, H. (1970),** The Art and Architecture of the Ancient Orient, Yale University Press, London.
- Gachet-Bizzolon, J. (2001),** “Le panneau de lit en ivoire de la cour III du palais royal d'Ougarit”, **Syria 78**, s.19-82
- Garstang, J. (1910),** The Land of Hittites, London.
- Gelb, I. (1939),** Hittite Hieroglyphic Monuments, OIP XLV, Chicago.
- Genouillac, H. De. (1926),** Céramique Cappadocienne, Tome I, Introduction, Collection Chantre Musée du Louvre, Département des Antiquités Orientales Série Archéologique, Librairie Orientaliste Paul Geuthner, Paris.
- Goldman, H. (1937),** “Excavations at Gözlü Kule, Tarsus, 1936,” **AJA 41**, s. 262-286.

- Gorny, R. (1990),** Alişar Höyük in the Second Millenium B.C.,
Yayınlanmamış Doktora Tezi, Chicago.
- Grothe, H. (1911),** Meine Vorderasien expedition 1906 & 1907,
Vol.I: Die fachwissenschaftlichen Ergebnisse
- Guy, P.L.O.(1938),** Megiddo Tombs, OIP XXXIII, University of
Chicago Press Chicago.
- Günbattı, C. (2008),** “An Eponym List(KEL G) from Kültepe”,
AltOrF 35, s. 1-30.
- Güterbock, H.G.&**
- Bittel, K.(1935),** Boğazköy I, Neue Untersuchungen in der
hethitischen Hauptstadt. Berlin
- Haas, V. (1994),** Geschichte Der Hethitischen Religion, Brill
Academic Publishers, Leiden.
- Haas, V. (2002),** “Hitit Dini” Hititler ve Hitit İmparatorluğu-1000
Tanrılı Halk, Almanya-Bonn Sergi Kataloğu,
Konrad Theiss Verlag GmbH, Stuttgart, s. 438-
442.
- Hall, H.R. (1928),** Babylonian and Assyrian Sculpture in British
Musem, Paris, Brussels, Les Éditions G. van
Oest,

- Hamilton, J. W. (1842),** Researches in Asia Minor, Pontus and Armenia :with some account of their antiquities and geology, London.
- Hogarth, D. G. (1914),** Carchemish : Report on the Excavations at Djerabis on Behalf of The British Museum Part 1 Introductory, Printed by order of the Trustees, London.
- Hogarth, D. G. (1920),** Hittite Seals, with Particular Reference to The Ashmolean Collection, Oxford.
- Humann, K. &**
- Puchstein, O. (1890),** Reisen in Kleinasien und Nordsyrien, ausgeführt im Auftrage der Königlichen preussischen Akademie der Wissenschaften, Berlin.
- Huot, J.- L. (1982),** Les Céramiques Monochromes Lissées en Anatolie A L' époque Du Bronze Ancien, Librairie Oreintaliste Paul Geuthner S. A., Paris.
- Kantor, H. J. (1958),** "The Ivories From Floor 6 of Sounding IX", Soundings at Tell Fakhariyah, OIP LXXIX, s. 57-68.
- Knies, W. (1983)** Frühe Phöniker im Libanon, Verlag Philipp von Zabern, Rhein.

- Konyar, E. (2002),** “İmikuşağı 10. Yapı Katı (Eski Hitit Dönemi) Çanak Çömlekleri”, **Anadolu Araştırmaları XVII**, s. 381-424.
- Koşay, H. Z. (1938),** Türk Tarih Kurumu Tarafından Yapılan Alaca Höyük Hafriyatı 1936’daki Çalışmalara ve Keşiflere ait İlk Rapor, TTKY V/2, Ankara.
- Koşay, H. Z. (1951),** Türk Tarih Kurumu Tarafından Yapılan Alaca Höyük Kazısı 1937-1939’daki Çalışmalara ve Keşiflere ait İlk Rapor / Les Fouilles d’Alaca Höyük Entreprises Par La Societe D’Histoire Turque Rapport Preliminaire Sur Les Travaux En 1937-1939, TTKY V. 5, Ankara
- Koşay, H. Z. (1965),** “Alaca Höyük Çanak Çömlekleri Üzerindeki İşaret ve Damgalar” **Belleten XXIX/113**, s. 1-2.
- Koşay, H. Z. (1967),** “1964 Alaca Höyük Kazısı Raporu” **TAD 14,1-2**, s.161-216.
- Koşay, H. Z. & Akok, M. (1964),** “Alaca Höyük 1963 Kazısı Ön Raporu” **TAD 13-1**, s. 63-95.
- Koşay, H. Z. & Akok, M. (1966)** Türk Tarih Kurumu Tarafından Yapılan Alaca Höyük Kazısı 1940-1948’daki Çalışmalara ve Keşiflere Ait İlk Rapor / Ausgrabungen von Alaca Höyük Vorbericht Über Die Forschungen

und Entdeckungen von 1940-1948, TTKY V/6,
Ankara.

Koşay, H. Z. & Akok, M. (1973), Türk Tarih Kurumu Tarafından Yapılan Alaca Höyük Kazısı 1963-1967 Çalışmalara ve Keşiflere Ait İlk Rapor / Alaca Höyük Excavations Preliminary Report on Research and Discoveries 1963-1967, TTKY V/28,
Ankara

Koşay, H. Z. & Akok, M. (1982), “Alaca Höyük Kazıları 1981 Yılı Çalışmaları”
Belleten XLVI/184, 972-973.

Kulakoğlu, F. (2011), “Kültepe Kaniş Karumu: Anadolu’nun En Eski Uluslararası Ticaret Merkezi”, Anadolu’nun Önsözü Kültepe Kaniş Karumu, Edt.
Kulakoğlu, F. vd., s. 40-51, İstanbul.

Kulakoğlu, F., Kangal, S. (2011), Edt., Anadolu’nun Önsözü Kültepe Kaniş Karumu, İstanbul.

Lamon, R. S. &

Shipton, G. M. (1939), Megiddo I, Seasons of 1925-34, Strata I-V, OIP XLII, The University of Chicago Press,
Chicago.

- Laroche, E. (1960),** Les Hiéroglyphes Hittites, Paris: Editions Centre National de la Recherche Scientifique.
- Lloyd, S. & Mellaart, J.(1955),** “Beycesultan Excavations: First Preliminary Report”, **AnSt (5)**, s.39-92.
- Lloyd, S. & Mellaart, J.(1956),** “Beycesultan Excavations: Second Preliminary Report, 1955”, **AnSt (6)**, s.101-135.
- Lloyd, S. & Mellaart, J.(1962),** Beycesultan Vol. I The Chalcolithic and Early Bronze Levels, British Institute of Archaeology at Ankara, London.
- Loud, G. (1948),** Megiddo II, Seasons of 1935-39, OIP LXII, text and plates, The University of Chicago Press , Chicago.
- Macridy, T. (1908),** La porte des sphinx à Euyuk. : Fouilles du musée impérial Ottoman, W. Peiser, Berlin.
- Maxwell-Hyslop, R. (1953),** “Bronze Lugged Axe- or Adze Blades from Asia”, **Iraq, Vol. 15/ 1**, s. 69-87.
- Maxwell-Hyslop, R. (1971),** Western Asiatic Jewellery, c. 3000-612 B.C., London.
- Mazzoni, S., ve diğ. (2010),** “Survey of the Archaeological Landscape of Usakli/Kusakli Huyuk (Yozgat)”, **Anatolica XXXVI**, s. 111-163.

- Mellaart, J. (1958),** “Second Millenium Pottery from the Konya Plain and Neighbourhood”, **Belleten XXXII-87**, s. 311-345.
- Mellink, J.M. (1956),** A Hittite Cemetery at Gordion. Philadelphia: The University Museum, University of Pennsylvania, Philadelphia.
- Mellink, J.M. (1965),** “Anatolian Chronology” Chronologies in Old World Archaeology, (Ed.) Robert W. Ehrich, The University of Chicago Press, Chicago and London, s. 101-127.
- Mellink, J.M. (1967)** “Excavations at Karataş-Semayük in Lycia” **AJA 71, No.3**, s.251-267.
- Mellink, J.M. (1993),** “Aspects of Minor And Major Arts in Kanish and and Acemhöyük” Nimet Özgüç’e Armağan Aspects of Art and Iconography: Anatolia and Its Neighbors Studies in Honor of Nimet Özgüç, (Ed.) M. J. Mellink, E. Porada, T. Özgüç, Ankara, s. 423-433.
- Mikami, T. & Omura, S., (1987),** “1986 Yılı Kaman-Kalehöyük Kazıları” **KST IX, II. Cilt**, s.1-20, Ankara.
- Montet, P. (1928),** Byblos et L’Egyppte, Paris.

- Murray, A. (1995),** Beycesultan III, part II, Late Bronze Age and Phrygian Pottery and Middle and Late Bronze Age Small Objects, London .
- Müller-Karpe, A. (1988),** “M.Ö. III. Ve II. Binde Anadolu’da El Sanatları Konusunda Yapılan Araştırmalar 1986”, **V. AST, II. Cilt**, s. 203-210, Ankara.
- Neve, P. (1982),** Büyükale Die Bauwerke, Grabungen 1954-1966, Gebr, Mann Verlag, Berlin.
- Oates, D. &Oates, J. (1997)** Excavations et Tell Brak vol 1: The Mitanni and Old Babylonian Period, University of Cambridge.
- Omura, S. (1988),** “1987 Yılı Kaman-Kalehöyük Kazıları” **KST X, I. Cilt**, s.353-368, Ankara
- Omura, S. (1992),** “1990 Yılı Kaman-Kalehöyük Kazıları” **KST XIII, I. Cilt**, s.319-336, Çanakkale
- Omura, S. (1994),** “1993 Yılı Kaman-Kalehöyük Kazıları” **KST XVI, I. Cilt**, s.313-330, Ankara
- Omura, S. (1996),** “1994 Yılı Kaman Kalehöyük Kazıları”, **KST XVII, I. Cilt**, s.189-207, Ankara.
- Omura, S. (2008),** “2003-2006 Yılları Kaman-Kalehöyük Kazıları” **KST XXIX, III. Cilt**, s. 1-16, Ankara.

- Orthmann, W, (1963), Die Keramik der Frühen Bronzezeit aus Inneranatolien, Verlag Gebr, Mann, Berlin.
- Özgüç, N. (1964), “Acemhöyük Kazıları”, **TAD XIII-2**, s. 96-97.
- Özgüç, N, (1965), Kültepe Mühür Baskılarında Anadolu Grubu / The Anatolian Group of Cylinder Seal Impressions from Kültepe, TTKY. V/22, Ankara.
- Özgüç, N, (1966a), “Afyonkarahisar, Kayseri ve Malatya Çevresinden Derlenmiş Olan Mühürler/ Seals Allegedly From The Regions of Kayseri, Afyonkarahisar and Malatya” **Anadolu X**, s. 155-166/167-178.
- Özgüç, N, (1966b), “Acemhöyük Kazıları / Excavations at Acemhöyük” **Anadolu X**, s.1-28/29-52.
- Özgüç, N. (1968), Kaniş Karumu Ib Katı Mühürleri ve Mühür Baskıları / Seals and Seal Impressions of Level Ib from Karum Kanis, TTKY V/25, Ankara.
- Özgüç, N. (1971), “Niğde Çevresinde Bulunmuş Bir Damga Mühür ve Acemhöyük’ten Dört Mühür Baskısı” **Anadolu XV**, s.9-27.
- Özgüç, N. (1977), “Acemhöyük Saraylarında bulunmuş olan Mühür Baskıları” **Belleten XLI/162**, s.357-381.

- Özgüç, N. (1980), “Seal Impressions From Acemhöyük” Ancient Art in Seals, (Ed.) E. Porada, Princeton, s. 61-100.
- Özgüç, N. (1988), “1988 Acemhöyük Kazıları” **Höyük I**, s.17-21.
- Özgüç, N. (1990), “An Early Bronze Age Jar from Acemhöyük”, **ErIsr Vol. XXI**, s. 70-73.
- Özgüç, N. (1991), “The Composite Creatures in Anatolian Art During The Period Of Assyrian Trading Colonies”, Near Eastern Studies Dedicated to H.I.H. Prince Takahito Mikasa on the Occasion of His Seventy-Fifty Brithday, (Ed.) M. Mori, H. Ogawa, M., Yoshikawa, Otto Harrassowitz-Wiesbaden, s.293-317.
- Özgüç, N. & Tunca, Ö. (2001), Mühürlü ve Yazıtlı Kil Bullalar / Sealed and Inscribed Clay Bullae, TTKY V/48, Ankara.
- Özgüç, T. (1948), “Elbistan Ovasındaki Tetkik Gezileri ve Karahöyük Kazısı”, **Belleten XII/45**, s. 226-232.
- Özgüç, T. (1950), Türk Tarih Kurumu Tarafından Yapılan Kültepe Kazısı Raporu 1948 / Ausgrabungen in Kültepe. Bericht über die im Auftrage der Türkischen

- Historischen Gesellschaft 1948 durchgefhrten Ausgrabungen, TTKY V/10, Ankara.
- Özgüç, T. (1953),** “Kültepe’de 1950 Ylnda Yapılan Kazlar Hakkında n Rapor/Grabung von 1950 in Kültepe” **Belleten XVII/65**, s.101-122.
- Özgüç, T. (1955),** “Koloni Devrinin Geç Safhasna Ait (Ib) Bir Atölye Hakkında” **Belleten XIX/73**, s.73-76.
- Özgüç, T. (1959),** Kültepe-Kaniş, Asur Ticaret Kolonilerinin Merkezinde Yapılan Yeni Araştırmalar / New Researches at the Center of the Assyrian Trade Colonies, TTKY V/19, Ankara.
- Özgüç, T. (1978),** Maat Höyük Kazları ve çevresindeki Araştırmalar / Excavations At Maat Höyük And Investigations In Its Vicinity, TTKY, Ankara.
- Özgüç, T. (1982),** Maat Hyk II : Boazky’n kuzeydousunda bir Hitit merkezi/A Hittite center northeast of Boazky, TTKY V/38a, Ankara.
- zg, T. (1983),** “New Finds From Kanesh and What They Mean for Hittite Art” Beitrage zur Altertumskunde Kleinasiens, Festschrift Fr Kurt Bittel (Ed.) R.M. Boehmer, H. Hauptmanns.412-426, Taf. 84-86.

- Özgüç, T. (1986), Kültepe-Kaniş II, Eski Yakındoğu'nun Ticaret Merkezinde Yeni Araştırmalar / New researches at the Trading Center of the Ancient Near East, TTKY V/41, Ankara.
- Özgüç, T. (1993), “Studies on Hittite Relief Vases, Seals, Figurines and Rock-Carvings” Nimet Özgüç'e Armağan Aspects of Art and Iconography: Anatolia and Its Neighbors Studies in Honor of Nimet Özgüç, (Ed.) M. J. Mellink, E. Porada, T. Özgüç, Ankara, s.473-499.
- Özgüç, T. (1988), İnandıktepe, Eski Hitit Çağında Önemli Bir Kült Merkezi / An Important Cult Center in the Old Hittite Period, TTKY V/43, Ankara.
- Özgüç, T. (1996), “An Obsidian Storehouse Close to the Temples Built by Anitta, King of Neşa”, **Collectanea Orientalia** 3, s. 279-283.
- Özgüç, T. (1999), Kültepe-Kaniş/Neşa Sarayları ve Mabetleri / The Palaces and Temples of Kültepe-Kaniş/Neşa, TTKY V/46, Ankara.
- Özgüç, T. (2002a), “Alaca Höyük: İmparatorluğun Çekirdek Bölgesinde Bir Kült Merkezi”, **Hititler ve Hitit İmparatorluğu-1000 Tanrılı Halk**, Almanya-

- Bonn Sergi Kataloğu, Konrad Theiss Verlag GmbH, Stuttgart, s. 468-469.
- Özgüç, T. (2002b),** “Neşa, Bir Şehrin Gelişim Öyküsü”, **Hititler ve Hitit İmparatorluğu-1000 Tanrılı Halk**, Almanya-Bonn Sergi Kataloğu, Konrad Theiss Verlag GmbH, Stuttgart, s. 458-459.
- Özgüç, T. (2005),** Kültepe-Kanis/ Nesa, YKY, İstanbul
- Özgüç, T. & Özgüç, N., (1949),** Türk Tarih Kurumu Tarafından Yapılan Karahöyük Hafriyatı Raporu 1948 / Ausgrabungen in Kültepe. Bericht über die im Auftrage der Türkischen Historischen Gesellschaft 1947 durchgeführten Ausgrabungen, TTKY V/7, Ankara.
- Özgüç, T. & Özgüç, N., (1953),** Türk Tarih Kurumu Tarafından Yapılan Kültepe Kazısı Raporu 1949/ Ausgrabungen in Kültepe. Bericht über die im Auftrage der Türkischen Historischen Gesellschaft. 1949. Durchgeführten Ausgrabungen, TTKY V/12, Ankara .
- Öztan, A. (1989),** “A Group of Early Bronze Age Pottery from the Konya and Niğde Region”, Tahsin Özgüç’e Armağan Anatolia and the Ancient Near East, (Ed.) Mellink, M. J. vd, s. 407-418, Ankara.

- Öztan, A. (1991),** “1989 Yılı Acemhöyük Kazıları”, **KST XII, I.**
Cilt, s. 247-258.
- Perk, H. (2005),** “Koleksiyondan Yayına”, **Tuliya 1**, s. 9-12.
- Petrie, W. M. F. (1890),** Kahun, Gurob and Hawara, London.
- Petrie, W. M. F. (1894),** Tell el Amarna, Aris & Phillips LTD, Wiltshire.
- Petrie, W. M. F. (1986),** 3000 Decorative Patterns of the Ancient World,
Courier Dover Publications.
- Perrot, G. & Chipiez, C. (1887),** Histoire de l’art dans l’Antiquite. Egypte-
Assyrie- Etrurie- Rome, Tome IV (Judée-
Sardaigne- Syrie, Cappadoce), Paris.
- Przeworski, S. (1935),** “Der Grottenfund von Ordu”, **ArOr 7**, s. 390-
414.
- Przeworski, S. (1967),** “Die Metallindustrie Anatoliens in der Zeit von
1500 - 700 vor Chr.” **Opera Selecta** Warszawa
s.69-351.
- Rowe, A. (1936),** A catalogue of Egyptian scarabs, scaraboids,
seals and amulets: in the Palestine
Archaeological museum, Imprimerie de
L’Institut Français D’archéologie Orientale,
Cairo.
- Rossberger E. & Sams, K. (2007),** “Gordion ve Frigler”, Friglerin Gizemli
Uygarlığı, YKY, İstanbul.

- Rossberger, E. (2009),** “Schmuck für Könige und Götter- Funde aus der Königsgruft” Schätze des Alten Syrien, Die Entdeckung des Königreichs Qatna, s. 229-234.
- Schaeffer C. F. A. (1931),** “Les Fouilles De Minet-El-Beida Et De Ras Shamra, Deuxime Campagne (Printemps 1930), Rapport Sommaire” **Syria 12**, s.1-14.
- Schaeffer C. F. A. (1954),** “Les Fouilles de Ras Shamra- Ugarit. Quinzibme, seizibme et dix-septibme campagnes (1951, 1952 et 1953). Rapport sommaire” **Syria 31**, s. 14-67.
- Schmidt, E. F. (1932),** The Alishar Hüyük. Seasons of 1928 and 1929, Part I, OIP XIX, The University of Chicago Press, Chicago.
- Seeher, J. (2000),** “Hattuşa/Boğazköy'ün Yerleşim Tarihine Yeni Katkılar: Büyükkaya Kazılarına Toplu bir Bakış, Neue Aspekte der Besiedlungsgechichte von Hattusa/Bogazköy: Die Grabung auf Büyükkaya”, **TÜBA-AR 3 (2000)**, s. 15-34.
- Seeher, J. (2002),** “Hattuşa-Boğazköy, Hitit Devletinin Başkenti; Kentin Gelişimi ve İmparatorluk Metropolü Oluşu” Hititler ve Hitit İmparatorluğu-1000 Tanrılı Halk, Almanya-Bonn Sergi Kataloğu, Konrad Theiss Verlag GmbH, Stuttgart, s. 460-461.

- Seeher, J. (2006), Hattuša Rehberi Hitit Başkentinde Bir Gün, Ege Yayınları, 2006, İstanbul.
- Sevin, V. (1983), “İmikuşağı Kazıları 1982” **KST V**, s.137-142, İstanbul.
- Sevin, V. (1984), “İmikuşağı Kazıları 1983” **KST VI**, s.93-102, İzmir.
- Sevin, V. (1987), “İmikuşağı Kazıları 1986” **KST IX**, *I. Cilt*, s.299-333, Ankara.
- Sevin, V. (1995), İmikuşağı I, TTKY, Ankara.
- Sevin, V. & Derin. Z. (1986), “İmikuşağı Kazıları 1985” **KST VIII**, *I. Cilt*, s.181-204. Ankara.
- Sipahi, T. (2010), “Çorum’un Batısında Hitit’lere Ait Yeni Yerleşimler” **VII. Uluslararası Hititoloji Kongresi Bildirileri**, *II. Cilt*, s. 725-736, Ankara.
- Sipahi, T. (2011), “Eskiyapar Kazıları”, **1. Çorum Kazı ve Araştırmalar Sempozyumu**, s. 79-92.
- Sipahi, T. (2012), “Eskiyapar Kazısı 2010”, **KST XXXIII**, *III. Cilt*, s.515-529, Ankara.
- Sipahi, T. & Ediz, İ. (2007) “2005 Yılı Boyalı Höyük Kazısı” **KST XXVIII**, *II. Cilt*, s. 481-492.

- Taracha, P. (2009),** Religions of Second Millennium Anatolia,
Otto Harrassowitz Verlag.
- Temizer, R. (1949)** “Kalinkaya Tümülüsü Kazısı”, **Belleten** **XIII/52**, 795-806.
- Tezcan, B. (1958),** “Aksaray evresinden Derlenen Eserler”, **Belleten** **XXII/88**, s. 517-526.
- Toker A. (2002),** “Hitit Kültürü’nn Başlangıcı: Karum Dönemi Eserleri” Hititler ve Hitit İmparatorluğu-1000 Tanrılı Halk, Almanya-Bonn Sergi Kataloğu, Konrad Theiss Verlag GmbH, Stuttgart, s.531-544.
- Üyümez ve diğ. (2008),** “Afyonkarahisar/Bayat İlçesi Dede Mezarı Orta Tun ağı Nekropol 2006 Yılı Kazıları” **KST XXIX, II. Cilt**, s. 413-416.
- ymez ve diğ. (2010),** “Dede Mezarı Nekropol Kazıları 2009 Yılı alışmaları” **KST XXXII, II. Cilt**, s. 117-132, İstanbul
- Voigt, M. M., (2005),** “Old Problems and New Solutions: Recent Excavations at Gordion,” The Archaeology of Midas and the Phrygians. Recent Work at Gordion, ed. L. Kealhofer, Philadelphia, s. 22–35.

- von der Osten, H.H. (1929),** Researches in Anatolia vol. 1, Explorations in Central Anatolia Season of 1926, OIP V, The University of Chicago Press, Chicago.
- von der Osten, H.H. (1930),** Explorations in Hittite Asia Minor, The University of Chicago Press, Chicago.
- von der Osten, H.H. (1937a),** The Alishar Hüyük Seasons of 1930-32 Researches in Anatolia, Part I, OIP XXVIII, The University of Chicago Press, Chicago.
- von der Osten, H.H. (1937b),** The Alishar Hüyük Seasons of 1930-32 Researches in Anatolia, Part II, OIP XXIX, The University of Chicago Press, Chicago.
- von der Osten, H.H. (1957),** Altorientalische Siegelsteine der Sammlung Hans Silvius von Aulock, Uppsala: Almqvist och Wiksells Boktr.
- von der Osten, H.H. & Schmidt, E.F. (1930),** The Alishar Hüyük Season of 1927, Part I, OIP VI, The University of Chicago Press, Illionis.
- Ünal, A. (2003),** Hititler Devrinde Anadolu, cilt II, Mart Matbaacılık, İstanbul.
- Wainwright, G.A. (1954),** “Keftiu and Karamania (Asia Minor)” **AnSt** 4, s. 33-48.

- Wainwright, G.A. (1956),** “The Cappadocian Symbol” **AnSt 6**, s.137-143.
- Wainwright, G. A. (1958),** “The ‘Signe Royal’ or ‘Cappadocian Symbol’”,
Orientalia 27, s. 287.
- Winckler, H. (1906),** “Die im Sommer 1906 in Kleinasien
Ausgeführten Ausgrabungen” Orientalistische
Litteratur-Zeitung (Ed.) F. E. Peiser, s. 621-634.
- Woolley, C.L. (1939),** “Excavations at Atchana-Alalakh, 1938”
Antiquaries Journal 19, s. 1-37.
- Woolley, C.L. (1955),** Alalakh: An Account of the Exavations at Tell
Atchana in the Hatay 1937-1949, Society of
Antiquaries, London.
- Yadin ve diğ. (1989),** Hazor III - IV. An Account of the Third and
Fourth Seasons of Excavations, 1957-1958. The
James A. De Rothschild Expedition at Hazor,
Magnes Press, Jerussalem.
- Yakar, J. (1985),** The Later Prehistory of Anatolia: The
Chalcolithic and Early Bronze Age (ed) Hand,
A., R., ve diğ., BAR International Series 268(i),
Great Britain.
- Yalçın, Ü. ve diğ. (2006)** Uluburun Gemisi 3000 Yıl Önce Dünya
Ticareti, Ege Yayınları, İstanbul.

- Yener, K. A. (2007),** “The Anatolian Middle Bronze Age Kingdoms and Alalakh Mukish, Kanesh and trade”, **AnSt 57**, s. 151-160.
- Yener, K. A., (2013),** “New Excavations at Alalakh: The 14th-12th centuries BC”, Across the Border: Late Bronze-Iron Age Relations between Syria and Anatolia: Proceedings of a Symposium held at the Research Center of Anatolian, s.11-35.
- Yener, K. A. & Akar, M. (2013),** “2011 Yılı Aana Hyk, Antik Alalakh Kenti Kazı alışmaları”, **KST XXXIV, 1. Cilt**, s. 335.348.
- Yıldırım, T. & Sipahi, T. (1999),** “1997 Yılı Çorum Bölgesi Yüzey Araştırmaları” **AST 22, I. Cilt**, s.433-450.

X. ÖZET

“MÖ. II. Binde Anadolu Tasvirli Sanat Eserlerinde ‘‘Signe Royal’’ Motifi” isimli yüksek lisans tez çalışmasında sistemli kazılardan ve yüzey araştırmalarından ele geçen ayrıca çeşitli müzelerde bulunan 142 adet “signe royal” motifi incelenmiştir. Ayrıca motifin Anadolu dışındaki benzerleri ile karşılaştırması yapılmıştır.

Anadolu’da ilk kez Asur Ticaret Kolonileri Çağı’nın erken evresinde mühürler üzerinde astral sembol olarak görülen “signe royal” motiflerinin Mezopotamya güneş kursundan türediği ve Asurlu tüccarlar aracılığı ile Anadolu’ya tanıtıldığı düşünülmektedir. Anadolu’da kendine has yenilikler kazanan motif Asur Ticaret Kolonileri Çağı’nın geç evresinde seramikler, damga mühürler, silahlar üzerinde görülür. Geç Tunç Çağı’nda ise Anadolu ve Anadolu dışındaki yerleşimlerde madalyonlar üzerinde karşımıza çıkar.

Anadolu’da ele geçen “signe royal” motiflerinde görülen tipolojik farklılıkların sebebi dönemsel ve bölgesel farklılıklardır.

XI. ABSTRACT

In this master thesis which is called " "Signe Royal" Motif on Anatolian Depicted Artworks in the Second Millenium B.C.", 142 pieces of "signe royal" motif are examined. These pieces have been reached through systematic excavations or brought by museums and all of these have been published. Motif has been compared with similar non-Anatolian examples.

"Signe Royal" motif emerged on seals in the early stages of the Assyrian Trade Colonies Period. It is believed that motif is derived from Mesopotamian sun disks and it is introduced by Assyrian merchants to Anatolia. Motif which bears unique Anatolian features is seen on ceramics, stamps, and weapons during the late stages of the Assyrian Trade Colonies Period. During the Late Bronze Age it appears on medallions both in Anatolia and other settlements.

Typological differences of "signe royal" motif that unearthed in Anatolia are the results of periodic and regional differences.

Kat No: 001	Levha No I/1	Tipoloji:	1a Tipi
Kazı Envanter No: Al.s.20		Bulunduğu	
Eserin Adı:	yuvarlak ağızlı, silindir boyunlu testi	Müze ve Env. No:	
Maddesi:	pişmiş toprak	Kazıda	Alaca Höyük, 3a tabakası
Dönemi:	Orta Hitit Dönemi	Bulunduğu	
Ölçüleri:	Yük. 62 cm, gen. 30 cm	Yer ve Tabakası:	
Yayın yeri:	Koşay & Akok 1973, s.12, Lev. 24, 75		
Tanımı:			
Yuvarlak ağızlı, silindir boyunlu testi, yumurta biçimli gövdeli, dışa çekik ağız kenarlıdır. Ağız kenarının altına bağlanan yuvarlak kulbu vardır. Kulbun karşısında “signe royal” sembolü, sembolün yanında üç köşeli düğme şeklinde iki kabartı yer alır. Ağız kenarı hariç diğer kısımları tamdır. Yumurta gövdenin üçte ikisi koyu kırmızı astarlı ve perdahlı, üçte biri ise hamurunun rengindedir. Signe royal sembolü: Bir daire içinde bir haç ve onun her bir kolu arasına birbirine simetrik olarak yerleştirilmiş, bir ucu haçın merkezinden uzanan “S” motifleri yer alır. Haçın merkezinde nokta ve bu noktayı çevreleyen bir daire vardır.			

Kat No: 002	Levha No I/2	Tipoloji:	1a Tipi
Kazı Envanter No: Al.c.13		Bulunduğu	
Eserin Adı:	seramik parçası	Müze ve Env. No:	
Maddesi:	pişmiş toprak	Kazıda	Alaca Höyük / Mabed
Dönemi:	Hitit	Bulunduğu	güneyinde döşeme
Ölçüleri:	Baskı çapı 5.8-6.5 cm	Yer ve Tabakası:	seviyesinde
Yayın yeri:	Koşay 1951, s.99, Lev. LXXVII, Res. 1b		
Tanımı:			
Kiremit renginde pişmiş topraktan, küp kenarı üzerinde yer alan “signe royal” sembolü baskısı. Signe royal sembolü: Guilloche bir bandın çevirdiği bir daire içinde bir haç ve onun her bir kolu arasına birbirine simetrik olarak yerleştirilmiş, bir ucu haçın merkezinden uzanan “S” motifleri yer alır. Haçın merkezinde bir nokta vardır.			

Kat No: 003	Levha No I/3	Tipoloji: 1a Tipi
Kazı Envanter No:		Bulunduğu
Eserin Adı: seramik parçası		Müze ve Env. No:
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda
Dönemi: Hitit		Bulunduğu Alaca Höyük
Ölçüleri:		Yer ve Tabakası:
Yayın yeri: Koşay 1951, Lev. LXXVII, res. 3 s. 99.		
Tanımı:		
Seramik parçası üzerinde yer alan, “signe royal” sembolü baskısı.		
Signe royal sembolü: Bir daire içinde bir haç ve onun her bir kolu arasına birbirine simetrik olarak yerleştirilmiş, bir ucu haçın merkezinden uzanan “S” motifleri yer alır.		
Kat No: 004	Levha No II/1	Tipoloji: 1a Tipi
Kazı Envanter No:		Bulunduğu
Eserin Adı: levha		Müze ve Env. No:
Maddesi: bronz		Kazıda
Dönemi: Hitit İmparatorluk Çağı		Bulunduğu Alaca Höyük
Ölçüleri: yük. 16.3, gen. 7 cm.		Yer ve Tabakası:
Yayın yeri: Kosay 1951, Lev. LXVII, Res. 4, s.127.		
Tanımı:		
Levhanın alt tarafındaki düzleştirilmiş çıkıntı, bir kaideye monte edileceğini ve belki standart olarak taşınmış olabileceğini göstermektedir. Arka yüzü işlenmeden bırakılmış, önyüzünde iki güneş kursu iki boğa adam tarafından taşınmaktadır. Boğa adamlar, dağlar üzerine yerleştirilmiş iki boğa üzerinde ayakta durmaktadır. Aralarında stilize hayat ağacı yer alır.		
Signe royal sembolü: Bir daire içinde bir haç ve onun kolları arasında yer alan “S” motifleri ile temsil edilir. Haç kollarının birleştiği merkezde bir nokta mevcuttur.		

Kat No: 005	Levha No II/2	Tipoloji:	1a Tipi
Kazı Envanter No: Kt. 1. 196		Bulunduğu	
Eserin Adı: damga mühür		Müze ve Env. No:	
Maddesi: taş		Kazıda	1960 yılında Karahöyük
Dönemi: Asur Ticaret Kolonileri Çağı, Geç Evresi		Bulunduğu	Köyü’nden Kültepe
Ölçüleri: Yük. 1.7, gen. 1.9 cm		Yer ve Tabakası:	menşeli olarak satın alınmış.
Yayın yeri: Özgüç N. 1968, Lev. XXXVI, 6b			
Tanımı:			
Satırlı kulbu kırık, kurs kaideli bir damga mühür. Baskı yüzeyinde iki telli saç örgüsü ve tek merkezli iki daireden ibaret çerçeve ortasında “signe royal” sembolü vardır.			
Signe royal sembolü: Saç örgüsü bir bantın çevirdiği bir daire içinde bir haç ve onun her bir kolu arasına birbirine simetrik olarak yerleştirilmiş, bir ucu haçın merkezinden uzanan “S” motifleri yer alır. “S” motifleri şematik işlenmiştir.			

Kat No: 006	Levha No II/3	Tipoloji:	1a Tipi
Kazı Envanter No: Kt. 00/k. 147		Bulunduğu	Anadolu Medeniyetleri
Eserin Adı: Damga mühür		Müze ve Env. No:	Müzesi env. no. 1-42 -2000
Maddesi: taş		Kazıda	Kültepe
Dönemi: Asur Ticaret Kolonileri Çağı, Geç Evresi		Bulunduğu	
Ölçüleri: yük. 2.2 cm, çap: 1.8 cm		Yer ve Tabakası:	
Yayın yeri: Kulakoğlu & Kangal 2011, kat. 487			
Tanımı:			
Yuvarlak şeklinde sonlanan konik kulplu, kurs biçimli kaidesi olan damga mühür. Baskı yüzeyinde “signe royal” sembolü yer alır.			
Signe royal sembolü; Birbirine paralel eğik çizgilerin oluşturduğu bir daire içinde bir haç ve onun kolları arasında yer alan “S” motifleri ile temsil edilir. Haç kollarının birleştiği merkezde bir nokta mevcuttur.			

Kat No: 007	Levha No III/1	Tipoloji:	1a Tipi
Kazı Envanter No: Kt.99/k. 034		Bulunduğu	Kayseri Müzesi, env.
Eserin Adı: kapaklı vazo		Müze ve Env. No:	no 99/15
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda	Kültepe, Kaniş-Karumu
Dönemi: Asur Ticaret Kolonileri Çağı, Geç Evresi		Bulunduğu	Ib tabakası
Ölçüleri: yük. 48.1 cm, çap: 43.1 cm		Yer ve Tabakası:	
Yayın yeri: Kulakoğlu & Kangal 2011, kat. 124			
Tanımı:			
Geniş silindir biçimli boyun üzerine dışa taşkın ağızlıdır. Küresel gövdeli, yuvarlak dipli. Kahverengi astarlı ve çok iyi perdahlı, omuz üzerinde krem astarlı bir bant yer alır. Bantın içi kahverengi boya ile taralı üçgenlerle ve satranç tahtası motifi ile bezelidir. Dört dik kulp, bu bantın hemen altına karın üzerine yerleştirilmiştir. Kulplar arasında krem astar üzerine dört “signe royal” baskısı vardır.			
Signe royal sembolü; Çok net olmasa da bir daire içinde bir haç ve onun kolları arasına birbirine simetrik olarak yerleştirilmiş, bir ucu haçın merkezinden uzanan “S” motifleri yer alır. Haçın merkezinde bir nokta ve bu noktayı çevreleyen bir daire vardır.			

Kat No: 008	Levha No III/2	Tipoloji:	1a Tipi
Kazı Envanter No: 207		Bulunduğu	
Eserin Adı: kapaklı vazo		Müze ve Env. No:	
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda	Kültepe-Kaniş Karumu Ib
Dönemi: Asur Ticaret Kolonileri Çağı, Geç Evresi		Bulunduğu	tabakası, B ocağı
Ölçüleri: yük.56 cm, gen. 39 cm		Yer ve Tabakası:	
Yayın yeri: Özgüç T. & Özgüç N. 1953, s.50, Lev. XXXIII, Res. 231			
Tanımı:			
Geniş silindir biçimli boyun üzerine dışa doğru geniş ağızlı, küresel gövdeli, yuvarlak diplidir. Her tarafı şarap kırmızısı astarlı ve perdahlıdır, gövdesinin üst kısmı üç paralel yiv ile süslenmiştir. Dört dikey kulp bu yivin hemen altına, karın üzerine yerleştirilmiştir, Kulplar arasında krem astar üzerine “signe royal” sembolünün dört baskısı yer alır.			
Signe royal sembolü: Saç örgüsü bir bantın çevirdiği bir daire içinde bir haç ve onun her bir kolu arasına birbirine simetrik olarak yerleştirilmiş, bir ucu haçın merkezinden uzanan “S” motifleri yer alır. Haçın merkezinde bir nokta ve bu noktayı çevreleyen bir daire vardır.			

Kat No: 009	Levha No IV/1	Tipoloji:	1a Tipi
Kazı Envanter No: Kt. G/K1		Bulunduğu	
Eserin Adı: kapaklı vazo		Müze ve Env. No:	
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda	Kültepe-Kaniş Karumu Ib
Dönemi: Asur Ticaret Kolonileri Çağı, Geç Evresi		Bulunduğu	tabakası
Ölçüleri: yük. 68 cm, ağız çapı 43 cm		Yer ve Tabakası:	
Yayın yeri: Özgüç T. 1959, s.51, Lev. XXXII/I, Res. 59.			
Tanımı:			
Geniş silindir biçimli boyun üzerine dışa doğru geniş ağızlıdır. Ağız kenarı dışa taşkın, küresel gövdeli, yuvarlak diplidir. Kahverengi astarlı ve perdahlı, omuz üzerinde alttan ve üstten üçer paralel yiv ile sınırlı, krem astarlı bir bant yer alır. Bantın içi kahverengi boya ile taralı üçgenlerle ve satranç tahtası motifi ile bezelidir; karşılıklı iki dik, iki yatay kulp bu bantın hemen altına karın üzerine yerleştirilmiştir, Kulplar arasında krem astar üzerinde dört “signe royal” sembolü baskısı vardır.			
Signe royal sembolü: Saç örgüsü bir bantın çevirdiği bir daire içinde bir haç ve onun her bir kolu arasına birbirine simetrik olarak yerleştirilmiş, bir ucu haçın merkezinden uzanan “S” motifleri yer alır. Haçın merkezinde bir nokta ve bu noktayı çevreleyen bir daire vardır.			

Kat No: 010	Levha No IV/2	Tipoloji:	1a Tipi
Kazı Envanter No:		Bulunduğu	
Eserin Adı: kapaklı vazo		Müze ve Env. No:	
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda	Kültepe-Kaniş Karumu Ib
Dönemi: Asur Ticaret Kolonileri Çağı, Geç Evresi		Bulunduğu	tabakası
Ölçüleri:		Yer ve Tabakası:	
Yayın yeri: Özgüç T. 2005, s. 141, no. 145			
Tanımı:			
Kalın silindir biçimli boyun üzerine geniş dışa çekik ağızlı, küresel gövdeli, halka diplidir. Kahverengi astarlı ve çok iyi perdahlı, omzun hemen altına, karın üzerine dört dik kulp yerleştirilmiş, Her bir kulbun yanında iki dikey uzanmış şerit şeklinde kabartı ve bu kabartıların arasında krem astar üzerine birer “signe royal” sembolü olmak üzere kabın üzerinde toplam dört “signe royal” sembolü vardır.			
Signe royal sembolü: Bir daire içinde bir haç ve onun her bir kolu arasına birbirine simetrik olarak yerleştirilmiş, bir ucu haçın merkezinden uzanan “S” motifleri yer alır. Haçın merkezinde bir nokta ve bu noktayı çevreleyen bir daire vardır.			

Kat No: 011	Levha No V/1	Tipoloji:	1a Tipi
Kazı Envanter No: Kt./k 043		Bulunduğu	Anadolu Medeniyetleri
Eserin Adı: kapaklı vazo		Müze ve Env. No:	Müzesi env. no, 177-41-74
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda	Kültepe, Geç Saray 24
Dönemi: Asur Ticaret Kolonileri Çağı, Geç Evresi		Bulunduğu	nolu oda
Ölçüleri: yük. 60 cm, gen. 48 cm		Yer ve Tabakası:	
Yayın yeri: Kulakoğlu & Kangal 2011, kat.125			

Tanımı:

Kalın silindir biçimli boyun üzerine geniş dışa taşkın ağızlıdır. Ağız kenarının İçinde iki geniş yiv vardır. Kahverengi astarlı ve çok iyi perdahlı, omuz üzerinde alttan ve üstten üçer paralel yiv ile sınırlı krem astarlı bir bant yer alır. Bantın içi kahverengi boya ile taralı üçgenlerle ve satranç tahtası motifi ile bezelidir. Dört dik kulp, bu bantın hemen altına karın üzerine yerleştirilmiş, Kulplar arasında krem astar üzerine dört “signe royal” sembolü baskısı vardır.

Signe royal sembolü; Bir daire içinde bir haç ve onun her bir kolu arasına birbirine simetrik olarak yerleştirilmiş, bir ucu haçın merkezinden uzanan “S” motifleri yer alır. Haçın merkezinde bir nokta ve bu noktayı çevreleyen bir daire vardır.

Kat No: 012	Levha No V/2	Tipoloji:	1a Tipi
Kazı Envanter No:		Bulunduğu	
Eserin Adı: çift kulplu çömlek		Müze ve Env. No:	
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda	Kültepe Kaniş-Karumu Ib
Dönemi: Asur Ticaret Kolonileri Çağı, Geç Evresi		Bulunduğu	tabakası, atölyeden
Ölçüleri:		Yer ve Tabakası:	
Yayın yeri: Özgüç T. 1955, s. 75, fig.29			

Tanımı:

Yumurta gövdeli, geniş silindir boyun üzerinde, dışa doğru genişleyen ağızlı. Ağız kenarı dışa taşkındır. Omzu üzerinde karşılıklı dikey çift kulbu olan çömlek, yuvarlak diplidir. Gövdenin üst kısmı kırmızı astarlı, alt kısmı hamur rengindedir. Gövdesinin üzerinde “signe royal” sembolünün iri bir baskısı yer alır.

Signe royal sembolü: Bir daire içinde bir haç ve onun her bir kolu arasına birbirine simetrik olarak yerleştirilmiş, bir ucu haçın merkezinden uzanan “S” motifleri yer alır. Haçın merkezinde bir nokta ve bu noktayı çevreleyen bir daire vardır.

Kat No: 013	Levha No VI/1	Tipoloji: 1a Tipi
Kazı Envanter No:		Bulunduğu
Eserin Adı: seramik parçası		Müze ve Env. No:
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda Kültepe
Dönemi: Asur Ticaret Kolonileri Çağı, Geç Evresi		Bulunduğu
Ölçüleri:		Yer ve Tabakası:
Yayın yeri: von der Osten 1930, s.27, fig.14a		
Tanımı:		
Seramik parçası üzerinde yer alan “signe royal” sembolü baskısı.		
Signe royal sembolü: Bir daire içinde bir haç ve onun her bir kolu arasında birbirine simetrik olarak yerleştirilmiş, bir ucu haçın merkezinden uzanan “S” motifleri yer alır. Haçın merkezinde bir nokta ve bu noktayı çevreleyen bir daire vardır.		

Kat No: 014	Levha No VI/2	Tipoloji: 1a Tipi
Kazı Envanter No:		Bulunduğu
Eserin Adı: seramik parçası		Müze ve Env. No:
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda Kültepe
Dönemi: Asur Ticaret Kolonileri Çağı, Geç Evresi		Bulunduğu
Ölçüleri:		Yer ve Tabakası:
Yayın yeri: Özgüç, T. & Özgüç, N., 1953, s.56, Lev. XLI, Res. 308		
Tanımı:		
Seramik parçası üzerinde yer alan “signe royal” sembolü baskısı. Küçük bir kısmı kırıktır.		
Signe royal sembolü: Bir daire içinde bir haç ve onun her bir kolu arasına birbirine simetrik olarak yerleştirilmiş, bir ucu haçın merkezinden uzanan “S” motifleri yer alır. Haçın merkezinde bir nokta ve bu noktayı çevreleyen bir daire yer alır.		

Kat No: 015	Levha No VI/3	Tipoloji:	1a Tipi
Kazı Envanter No:		Bulunduğu	
Eserin Adı:	seramik parçası	Müze ve Env. No:	
Maddesi:	pişmiş toprak	Kazıda	Kültepe
Dönemi:	Asur Ticaret Kolonileri Çağı, Geç Evresi	Bulunduğu	
Ölçüleri:		Yer ve Tabakası:	
Yayın yeri:	Genouillac 1926, Lev. 25, fig.114.		
Tanımı:			
Seramik parçası üzerinde yer alan “signe royal” sembolü baskısı, baskının ufak bir kısmı kırıktır.			
Signe royal sembolü; Bir daire içinde bir haç ve onun her bir kolu arasına birbirine simetrik olarak yerleştirilmiş, bir ucu haçın merkezinden uzanan “S” motifleri yer alır. Haçın merkezinde bir nokta ve bu noktayı çevreleyen bir daire vardır.			
Kat No: 016	Levha No VII/1	Tipoloji:	1a Tipi
Kazı Envanter No:	Kt. 79/k. 047, env.no. 79/171	Bulunduğu	Kayseri Müzesi
Eserin Adı:	gagası boğa başı şeklinde testi	Müze ve Env. No:	
Maddesi:	pişmiş toprak	Kazıda	Kültepe-Kaniş Karumu Ib
Dönemi:	Asur Ticaret Kolonileri Çağı, Geç Evresi	Bulunduğu	tabakası
Ölçüleri:	yük. 124 cm	Yer ve Tabakası:	
Yayın yeri:	Kulakoğlu & Kangal 2011, kat.132		
Tanımı:			
Gövdenin yukarı kesimi açık kırmızı astarlı, perdahlı, aşağısı devetüyü astarlı ve perdahlıdır. Yumurta gövdeli, düz dipli. Kısa-silindir boyunlu. Kısa, geniş gagasının ucu boğa başı biçiminde. Omuzu üstünde iki paralel dik şerit kulp yer alır, üçüncü kulp ise ağız kenarını omuza bağlamaktadır. Göğsünde “signe royal” sembollü aynı mührün birden fazla baskısı vardır.			
Signe royal sembolü; Bir daire içinde bir haç ve onun her bir kolu arasına birbirine simetrik olarak yerleştirilmiş, bir ucu haçın merkezinden uzanan “S” motifleri yer alır. Haçın merkezinde bir nokta ve bu noktayı çevreleyen bir daire vardır.			

Kat No: 017	Levha No VII/2	Tipoloji:	1a Tipi
Kazı Envanter No: Kt. j/k 518		Bulunduğu	
Eserin Adı: silindir mühür baskısı		Müze ve Env. No:	
Maddesi:		Kazıda	Kültepe, Kaniş Karumu
Dönemi: Asur Ticaret Kolonileri Çağı, Erken Evresi		Bulunduğu	II. tabakası
Ölçüleri:		Yer ve Tabakası:	
Yayın yeri: Özgüç N. 1965, Lev. XIX/57			
Tanımı:			
Oturana, sol elinde kadeh, sağ elinde sap delikli balta tutan ve arkasında Koruyucu Tanrı bulunan Savaş Tanrısının huzurunda: Hilâlli kurslu alemler taşıyan boğa-adam çifti. Alemin iki tarafında yıldızlar ve balıklar; Kitabenin iki satırı arasında sağ elinde antilop, sol elinde gaga ağızlı testi tutan tanrı.			
Signe royal sembolü: Bir daire içinde bir haç ve onun her bir kolu arasında birbirine simetrik olarak yerleştirilmiş, bir ucu haçın merkezinden uzanan “S” motifleri yer alır.			

Kat No: 018	Levha No VII/3	Tipoloji:	1a Tipi
Kazı Envanter No: Kt. ş/k. 027		Bulunduğu	Anadolu Medeniyetleri
Eserin Adı: silindir boyunlu, yuvarlak ağızlı testi		Müze ve Env. No:	Müzesi 177.40.74
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda	Kültepe Kaniş Karumu Ib
Dönemi: Asur Ticaret Kolonileri Çağı, Geç Evresi		Bulunduğu	tabakası
Ölçüleri: yük. 58.5, gen. 41 cm		Yer ve Tabakası:	
Yayın yeri: Kulakoğlu & Kangal 2011, kat. 40			
Tanımı:			
Yuvarlak ağızlı, silindir boyunlu, yumurta biçimli gövdeli, omuzu üzerinde dikey kalın şerit kulbu olan testi yuvarlak diplidir. Devetüyü rengi hamurlu üst kısmı kırmızı boya astarlı, parlak perdahlıdır. Karında ve omuzda üç sıra halinde 16 daire biçimli kabartma düğme ve orta sırada krem zemin üzerinde “signe royal” sembolünün üç baskısı yer alır.			
Signe royal sembolü: Korunan kısımdan anlaşıldığı kadarıyla, bir daire içinde bir haç ve onun kolları arasında birbirine simetrik olarak yerleştirilmiş, bir ucu haçın merkezinden uzanan “S” motifleri yer alır. Haçın kolları merkezden uca doğru daralmaktadır ve bu haliyle dört kollu bir yıldız görünümündedir. Haçın merkezinde bir nokta ve bu noktayı çevreleyen bir daire vardır.			

Kat No: 019	Levha No VIII/1	Tipoloji:	1a Tipi
Kazı Envanter No: Kt. e/k 239		Bulunduğu	
Eserin Adı: yuvarlak ağızlı, silindir boyunlu testi		Müze ve Env. No:	
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda	Kültepe
Dönemi: Asur Ticaret Kolonileri Çağı, Geç Evresi		Bulunduğu	
Ölçüleri:		Yer ve Tabakası:	
Yayın yeri: Emre 1963, Kt. e/k 239.			
Tanımı:			
Yuvarlak ağızlı, silindir boyunlu, yumurta biçimli gövdeli, omuzu üzerinde dikey kalın şerit kulbu olan testi yuvarlak diplidir. Göğsündeki üç köşeli iki düğmenin ortasında “signe royal” sembolünün bir baskısı vardır.			
Signe royal sembolü: Bir daire içinde bir haç ve onun her bir kolu arasına birbirine simetrik olarak yerleştirilmiş, bir ucu haçın merkezinden uzanan “S” motifleri yer alır. Haçın merkezinde bir nokta ve bu noktayı çevreleyen bir daire vardır.			

Kat No: 020	Levha No VIII/2	Tipoloji:	1a Tipi
Kazı Envanter No: Kt. b/k 197		Bulunduğu	
Eserin Adı: yuvarlak ağızlı, silindir boyunlu testi		Müze ve Env. No:	
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda	Kültepe-Kaniş Karumu Ib
Dönemi: Asur Ticaret Kolonileri Çağı, Geç Evresi		Bulunduğu	tabakası
Ölçüleri: Yük. 50 cm., Karın gen. 31 cm		Yer ve Tabakası:	
Yayın yeri: Özgüç, T. & Özgüç, N. 1953, s.39, Lev. XXVI, 126			
Tanımı:			
Yuvarlak ağızlı, silindir boyunlu, yumurta biçimli gövdeli, omuzu üzerinde dikey kalın şerit kulbu olan testi yuvarlak diplidir. Testinin yumurta gövdesinin 2/3ü koyu kırmızı, parlak astarlı, perdahlı; 1/3’ü de hamurun rengindedir. Göğsündeki üç köşeli iki düğmenin ortasında “signe royal” sembolü baskısı vardır.			
Signe royal sembolü: Bir daire içinde bir haç ve onun her bir kolu arasına birbirine simetrik olarak yerleştirilmiş, bir ucu haçın merkezinden uzanan “S” motifleri yer alır. Haçın merkezinde bir nokta ve bu noktayı çevreleyen bir daire yer alır.			

Kat No: 021	Levha No IX/1	Tipoloji:	1a Tipi
Kazı Envanter No:		Bulunduğu	
Eserin Adı:	yuvarlak ağızlı, silindir boyunlu testi	Müze ve Env. No:	
Maddesi:	pişmiş toprak	Kazıda	Kültepe-Kaniş Karumu Ib
Dönemi:	Asur Ticaret Kolonileri Çağı, Geç Evresi	Bulunduğu	tabakası
Ölçüleri:		Yer ve Tabakası:	
Yayın yeri:	Özgüç T. 2005, s. 121, no. 106		
Tanımı:			
Yuvarlak ağızlı, silindir boyunlu, yumurta biçimli gövdeli, omuzu üzerinde dikey kalın şerit kulbu olan testi yuvarlak diplidir. Devetüyü rengi hamurlu testinin gövdesinin üst kısmı koyu kırmızı astarlı, perdahlı; alt kısmı ise hamurun rengindedir. Göğsündeki üç köşeli iki düğmenin ortasında “signe royal” sembolünün bir baskısı vardır.			
Signe royal sembolü: Bir daire içinde bir haç ve onun her bir kolu arasına birbirine simetrik olarak yerleştirilmiş, bir ucu haçın merkezinden uzanan “S” motifleri yer alır. Haçın merkezinde bir nokta ve bu noktayı çevreleyen bir daire vardır.			

Kat No: 022	Levha No IX/2	Tipoloji:	1a Tipi
Kazı Envanter No:	Kt. 73/t 47	Bulunduğu	
Eserin Adı:	Yuvarlak ağızlı, silindir boyunlu testi	Müze ve Env. No:	
Maddesi:	pişmiş toprak	Kazıda	Kültepe, Geç Saray, 33
Dönemi:	Asur Ticaret Kolonileri Çağı, Geç Evresi	Bulunduğu	nolu oda
Ölçüleri:	yük. 48 cm; gen. 33 cm	Yer ve Tabakası:	
Yayın yeri:	Özgüç T. 1999, Lev. 68, 2; Şek. A/19		
Tanımı:			
Yuvarlak ağızlı, silindir boyunlu, yumurta biçimli gövdeli, omuzu üzerinde dikey kalın şerit kulbu olan testi yuvarlak diplidir. Devetüyü rengi hamurlu testinin gövdesinin üst kısmı koyu kırmızı astarlı, perdahlı; alt kısmı ise hamurun rengindedir. Göğsündeki üç köşeli iki düğmenin ortasında “signe royal” sembolünün bir baskısı vardır.			
Signe royal sembolü: Bir daire içinde bir haç ve onun her bir kolu arasında birbirine simetrik olarak yerleştirilmiş, bir ucu haçın merkezinden uzanan “S” motifleri yer alır. Haçın merkezinde bir nokta ve bu noktayı çevreleyen bir daire vardır.			

Kat No: 023	Levha No X/1	Tipoloji:	1a Tipi
Kazı Envanter No: Kt. 73/t 46		Bulunduğu	
Eserin Adı: yuvarlak ağızlı, silindir boyunlu testi		Müze ve Env. No:	
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda	Kültepe, Geç Saray, 33
Dönemi: Asur Ticaret Kolonileri Çağı, Geç Evresi		Bulunduğu	nolu oda
Ölçüleri: yük. 50.5 cm; gen. 34 cm		Yer ve Tabakası:	
Yayın yeri: Özgüç T. 1999, s.21, Lev. 68, 1; Şek. A/18			
Tanımı:			
Yuvarlak ağızlı, silindir boyunlu, yumurta biçimli gövdeli, omuzu üzerinde dikey kalın şerit kulbu olan testi yuvarlak diplidir. Devetüyü rengi hamurlu testinin gövdesinin üst kısmı koyu kırmızı astarlı, perdahlı; alt kısmı ise hamurun rengindedir. Göğsündeki üç köşeli iki düğmenin ortasında “signe royal” sembolünün bir baskısı vardır.			
Signe royal sembolü: Bir daire içinde bir haç ve onun her bir kolu arasına birbirine simetrik olarak yerleştirilmiş, bir ucu haçın merkezinden uzanan “S” motifleri yer alır. Haçın merkezinde bir nokta ve bu noktayı çevreleyen bir daire vardır.			

Kat No: 024	Levha No X/2	Tipoloji:	1a Tipi
Kazı Envanter No: Kt. e/t 239		Bulunduğu	Anadolu Medeniyetleri
Eserin Adı: yuvarlak ağızlı, silindir boyunlu testi		Müze ve Env. No:	Müzesi
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda	Kültepe, resmi depo
Dönemi: Asur Ticaret Kolonileri Çağı, Geç Evresi		Bulunduğu	binası
Ölçüleri: yük. 48 cm, gen. 32.5 cm		Yer ve Tabakası:	
Yayın yeri: Özgüç T. 1996, s.280, Pl.2/ fig.2a-b; Özgüç T. 1999, s. 54, Lev. 104, 3a-b, şek.			
Tanımı: E.11			
Yuvarlak ağızlı, silindir boyunlu, yumurta biçimli gövdeli, omuzu üzerinde dikey kalın şerit kulbu olan testi yuvarlak diplidir. Testinin gövdesinin üst kısmı koyu kırmızı astarlı, perdahlı; alt kısmı ise hamurun rengindedir. Göğsündeki üç köşeli iki düğmenin ortasında “signe royal” sembolünün bir baskısı vardır.			
Signe royal sembolü: Bir daire içinde bir haç ve onun her bir kolu arasına birbirine simetrik olarak yerleştirilmiş, bir ucu haçın merkezinden uzanan “S” motifleri yer alır. Haçın merkezinde bir nokta ve bu noktayı çevreleyen bir daire vardır.			

Kat No: 025	Levha No XI/1	Tipoloji:	1a Tipi
Kazı Envanter No:		Bulunduğu	Louvre Müzesi
Eserin Adı:	yuvarlak ağızlı, silindir boyunlu testi	Müze ve Env. No:	
Maddesi:	pişmiş toprak	Kazıda	
Dönemi:	Asur Ticaret Kolonileri Çağı, Geç Evresi	Bulunduğu	
Ölçüleri:	yük. 41.6, gen. 31.8 cm.	Yer ve	
Yayın yeri:	Genouillac 1926, fig.113 Pl.24.	Tabakası:	
Tanımı:			
Silindir boyunlu, yumurta biçimli gövdeli, omuzu üzerinde dikey kalın şerit kulbu olan testi yuvarlak diplidir. Ağız kısmı kırıktır. Testinin yumurta gövdesinin üst kısmı kırmızı astarlı, perdahlı; alt kısmı ise hamurun rengindedir. Göğsündeki üç köşeli iki düğmenin ortasında “signe royal” sembolü baskısı vardır.			
Signe royal sembolü: Bir daire içinde bir haç ve onun her bir kolu arasına birbirine simetrik olarak yerleştirilmiş, bir ucu haçın merkezinden uzanan “S” motifleri yer alır. Haçın merkezinde bir nokta ve bu noktayı çevreleyen bir daire vardır.			

Kat No: 026	Levha No XI/2	Tipoloji:	1a Tipi
Kazı Envanter No:		Bulunduğu	
Eserin Adı:	yuvarlak ağızlı, silindir boyunlu testi	Müze ve Env. No:	
Maddesi:	pişmiş toprak	Kazıda	Acemhöyük, Kazı
Dönemi:	Asur Ticaret Kolonileri Çağı, Geç Evresi	Bulunduğu	buluntusu değil.
Ölçüleri:		Yer ve	
Yayın yeri:	Bittel & Schneider 1940, s.579.	Tabakası:	
Tanımı:			
Yuvarlak ağızlı, silindir boyunlu, yumurta biçimli gövdeli, omuzu üzerinde dikey kalın şerit kulbu olan testi yuvarlak diplidir. Devetüyü rengi hamurlu testinin gövdesinin üst kısmı koyu kırmızı astarlı, perdahlı; alt kısmı ise hamurun rengindedir. Göğsündeki üç köşeli iki düğmenin ortasında “signe royal” sembolünün bir baskısı vardır.			
Signe royal sembolü: Bir daire içinde bir haç ve onun her bir kolu arasında birbirine simetrik olarak yerleştirilmiş, bir ucu haçın merkezinden uzanan “S” motifleri yer alır. Haçın merkezinde bir nokta ve bu noktayı çevreleyen bir daire vardır.			

Kat No: 027	Levha No XII/1	Tipoloji:	1a Tipi
Kazı Envanter No: Ac.k 79		Bulunduğu	
Eserin Adı: damga mühür baskısı		Müze ve Env. No:	
Maddesi:		Kazıda	Acemhöyük, Aşağı Şehir,
Dönemi: Asur Ticaret Kolonileri Çağı		Bulunduğu	I. tabakaya ait bir evin
Ölçüleri:		Yer ve Tabakası:	tahrip edilmiş tabanından
Yayın yeri: Özgüç N. 1980, s.86, Fig. III-48; Özgüç N. 1991, s. 302			
Tanımı:			
Baskıda, arka arkaya oturan ve yukarı kaldırdıkları kuyrukları birbirine değen çift grifon, “signe royal” taşıyıcısı olarak görülmektedir.			
Signe royal sembolü: Bir daire içinde bir haç ve onun her bir kolu arasına birbirine simetrik olarak yerleştirilmiş, bir ucu haçın merkezinden uzanan “S” motifleri yer alır. Haçın merkezinde bir nokta vardır.			

Kat No: 028	Levha No XII/2	Tipoloji:	1a Tipi
Kazı Envanter No: Ac. i 1132		Bulunduğu	
Eserin Adı: damga mühür baskısı		Müze ve Env. No:	
Maddesi:		Kazıda	Acemhöyük, Sarıkaya
Dönemi: Asur Ticaret Kolonileri Çağı		Bulunduğu	Sarayı
Ölçüleri:		Yer ve Tabakası:	
Yayın yeri: Özgüç N. 1991, s. 298			
Tanımı:			
Baskıda, aralarında bir sunak olan karşılıklı oturan tanrı ve tanrıça çiftinin oluşturduğu sahnede, kübik bir tahta oturan tanrıçanın arkasında iki balık motifi yer alır ve tanrıçanın karşısında tahtında oturan tanrının ayağının altında uzanan kanatlı bir sfenks vardır. Tanrının kafasına tünemiş bir kuş görülür. Sahnenin üstünde ise astral bir sembol olarak “signe royal” sembolü yer alır.			
Signe royal sembolü: Bir daire içinde bir haç ve onun her bir kolu arasında birbirine simetrik olarak yerleştirilmiş, bir ucu haçın merkezinden uzanan “S” motifleri yer alır. Haçın kolları merkezden uca daralır şeklindedir, merkezinde bir nokta ve bu noktayı çevreleyen bir daire vardır.			

Kat No: 029	Levha No XII/3	Tipoloji:	1a Tipi
Kazı Envanter No: Ac. i. 645-650		Bulunduğu	
Eserin Adı: damga mühür baskısı		Müze ve Env. No:	
Maddesi:		Kazıda	Acemhöyük, Sarıkaya
Dönemi: Asur Ticaret Kolonileri Çağı		Bulunduğu	Sarayı bulla odası
Ölçüleri:		Yer ve Tabakası:	
Yayın yeri: Özgüç N. 1971, Fig. 2, Lev. II/1			
Tanımı:			
Baskıda, iki defa aynen tekrar eden, arka arkaya oturmuş iki aslan, iki antilop ve bir maymundan oluşan figürlerin oluşturduğu bir dairenin çevrelediği saç örgüsü şeriti yer alır. Onun içinde merkezde bir “signe royal” sembolü görülür. Antilopların ve kuyruğu birbirine dolanan aslanların başları birbirine dönüktür. Antilopların başları arasında birer yıldız vardır. Signe royal sembolü: Bir daire içinde bir haç ve onun her bir kolu arasına birbirine simetrik olarak yerleştirilmiş, bir ucu haçın merkezinden uzanan “S” motifleri yer alır. Haçın merkezinde bir nokta vardır.			

Kat No: 030	Levha No XII/4	Tipoloji:	1a Tipi
Kazı Envanter No: d 1906		Bulunduğu	
Eserin Adı: damga mühür		Müze ve Env. No:	
Maddesi: serpantin		Kazıda	Alişar, Q31 2.50-2.90m
Dönemi: Asur Ticaret Kolonileri Çağı		Bulunduğu	derinlikte ele geçmiş.
Ölçüleri:		Yer ve Tabakası:	
Yayın yeri: von der Osten 1937b, fig. 251, d 1906, s.221			
Tanımı:			
Yuvarlak bir şekilde sonlanan konik bir kulbun tepesinde yatay deliği vardır. Kurs biçimli mühür kaidesine sahiptir. Kulbu saran yatay yivlerle süslüdür. Baskı yüzeyinde “signe royal” sembolü yer alır. Signe royal sembolü: Birbirine paralel eğik çizgilerin oluşturduğu bir daire içinde bir haç ve onun her bir kolu arasına birbirine simetrik olarak yerleştirilmiş, bir ucu haçın merkezinden uzanan “S” motifleri yer alır. Haçın merkezinde bir nokta vardır.			

Kat No:	031	Levha No	XII/5	Tipoloji:	1a Tipi
Kazı Envanter No:				Bulunduğu	
Eserin Adı:	seramik parçası			Müze ve Env. No:	
Maddesi:	pişmiş toprak			Kazıda	Alişar, Hitit Şehir
Dönemi:				Bulunduğu	duvarının W1-2'nin
Ölçüleri:				Yer ve	yakınında bulunmuştur.
				Tabakası:	
Yayın yeri:	von der Osten 1937b, e 1251, fig. 257				
Tanımı:					
kırmızı astarlı seramik parçası üzerinde yer alan “signe royal” sembolü baskısının 3/4’ü korunmuştur.					
Signe royal sembolü: Korunan kısımdan anlaşıldığı kadarıyla, bir daire içinde bir haç ve onun kolları arasında birbirine simetrik olarak yerleştirilmiş, bir ucu haçın merkezinden uzanan “S” motifleri yer alır. Haçın kolları merkezden uca doğru daralmaktadır ve bu haliyle dört kollu bir yıldız görünümündedir. Haçın merkezinde bir nokta ve bu noktayı çevreleyen bir daire vardır.					

Kat No:	032	Levha No	XII/6	Tipoloji:	1a Tipi
Kazı Envanter No:				Bulunduğu	
Eserin Adı:	seramik parçası			Müze ve Env. No:	
Maddesi:	pişmiş toprak			Kazıda	Alişar, şehir terasının
Dönemi:				Bulunduğu	güneyinde, O 33-34’de
Ölçüleri:				Yer ve	bulunmuştur.
				Tabakası:	
Yayın yeri:	von der Osten 1937b, d 1628, fig. 257				
Tanımı:					
Kırmızı astarlı, gri özlü, seramik parçası üzerinde yer alan “signe royal” sembolü baskısının küçük bir kısmı korunmuştur.					
Signe royal sembolü: Korunan kısımdan anlaşıldığı kadarıyla, bir daire içinde bir haç ve onun kolları arasına birbirine simetrik olarak yerleştirilmiş, bir ucu haçın merkezinden uzanan “S” motifleri yer alır. Haçın kolları merkezden uca doğru daralmaktadır.					

Kat No:	033	Levha No	XII/7	Tipoloji:	1a Tipi
Kazı Envanter No:		Bulunduğu		Müze ve Env. No:	
Eserin Adı:	seramik parçası	Kazıda		Bulunduğu	Alişar, R 31’de Hitit
Maddesi:	pişmiş toprak	Yer ve		Tabakası:	Dönemi dolgusundan bulunmuştur.
Dönemi:					
Ölçüleri:					
Yayın yeri:	von der Osten 1937b, d 2838, fig. 257				
Tanımı:	Seramik parçası üzerinde yer alan, “signe royal” sembolü baskısının küçük bir kısmı korunmuştur.				
Signe royal sembolü: Korunan kısımdan anlaşıldığı kadarıyla, bir daire içinde bir haç ve onun kolları arasına birbirine simetrik olarak yerleştirilmiş, bir ucu haçın merkezinden uzanan “S” motifleri yer alır. Haçın kolu merkezden uca doğru daralmaktadır. Haçın merkezinde bir nokta yer alır.					

Kat No:	034	Levha No	XII/8	Tipoloji:	1a Tipi
Kazı Envanter No:				Bulunduğu	
Eserin Adı:	seramik parçası			Müze ve Env. No:	
Maddesi:	pişmiş toprak			Kazıda	Kaman-Kalehöyük III.
Dönemi:	M.Ö. II. Bin			Bulunduğu	tabaka
Ölçüleri:				Yer ve Tabakası:	
Yayın yeri:	Omura S. 1992, s.324, Res. 9/11.				
Tanımı:	Seramik parçası üzerinde yer alan “signe royal” sembolü baskısı. Sembolün az bir kısmı korunmuştur.				
Signe royal sembolü: Korunan kısımdan anlaşıldığı kadarıyla, bir daire içinde dikey kolu birbirine paralel iki doğrudan oluşan bir haç ve onun kolları arasına birbirine simetrik olarak yerleştirilmiş, bir ucu haçın kollarından uzanan “S” motifleri yer alır.					

Kat No: 035	Levha No XIII/1	Tipoloji:	1a Tipi
Kazı Envanter No: 68/144		Bulunduğu	
Eserin Adı: seramik parçası		Müze ve Env. No:	
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda	Boğazköy, I nolu tapınak
Dönemi: Hitit İmparatorluk Çağı		Bulunduğu	magazini.
Ölçüleri: çap: 3 cm		Yer ve Tabakası:	
Yayın yeri: Calmeyer-Seidl 1972, s.16, Abb.1, A9			
Tanımı:			
Seramik parçası üzerinde yer alan “signe royal” sembolü baskısı.			
Signe royal sembolü: Bir daire içinde bir haç ve onun her bir kolu arasına birbirine simetrik olarak yerleştirilmiş, bir ucu haçın merkezinden uzanan “S” motifleri yer alır. “S” motiflerinin ucu boğumlu bitmektedir. Haçın merkezi ise geniştir. Olasılıkla basılırken motifin şekli bozulmuştur.			

Kat No: 036	Levha No XIII/2	Tipoloji:	1a Tipi
Kazı Envanter No: (a) 309/n; (b) 1965		Bulunduğu	
Eserin Adı: seramik parçası		Müze ve Env. No:	
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda	Boğazköy, Büyükkale
Dönemi:		Bulunduğu	t/12, BK cc-dd/22-23/4,
Ölçüleri: çap: 4,8 cm		Yer ve Tabakası:	tabakası belli değil
Yayın yeri: Calmeyer-Seidl 1972, s.16, Abb.1, A12			
Tanımı:			
Seramik parçası üzerinde yer alan “signe royal” sembolü baskısı. Bir kısmı kırılmıştır.			
Signe royal sembolü: Bir daire içinde bir haç ve onun her bir kolu arasında birbirine simetrik olarak yerleştirilmiş, bir ucu haçın merkezinden uzanan “S” motifleri yer alır. Haçın merkezinde bir nokta ve bu noktayı çevreleyen bir daire vardır.			

Kat No: 037	Levha No XIII/3	Tipoloji: 1a Tipi
Kazı Envanter No: 158/n		Bulunduğu
Eserin Adı: seramik parçası		Müze ve Env. No:
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda
Dönemi: Demir Çağı ?		Bulunduğu Boğazköy, Büyükkale II
Ölçüleri: çap: 4,4 cm		Yer ve Tabakası: u/15
Yayın yeri: Calmeyer-Seidl 1972, s.16, Abb.1, A10		
Tanımı:		
Seramik parçası üzerinde yer alan “signe royal” sembolü baskısı. Çok az kısmı korunmuştur.		
Signe royal sembolü: Korunan kısmından anlaşıldığı kadarıyla 1a tipindedir. Bir daire içinde bir haç ve onun her bir kolu arasında birbirine simetrik olarak yerleştirilmiş, bir ucu haçın merkezinden uzanan “S” motifleri yer alır. “S” motiflerinin ucu boğumlu bitmektedir. Haçın merkezi ise geniştir.		

Kat No: 038	Levha No XIII/4	Tipoloji: 1a Tipi
Kazı Envanter No: 1964/Braun B/9		Bulunduğu
Eserin Adı: seramik parçası		Müze ve Env. No:
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda
Dönemi: Asur Ticaret Kolonileri Çağı		Bulunduğu Boğazköy, Büyükkale
Ölçüleri: çap: 4,8 cm		Yer ve Tabakası: IV/d y/17
Yayın yeri: Calmeyer-Seidl 1972, s.16, Abb.1, A11		
Tanımı:		
Seramik parçası üzerinde yer alan “signe royal” sembolü baskısı.		
Signe royal sembolü: Bir daire içinde bir haç ve onun her bir kolu arasında birbirine simetrik olarak yerleştirilmiş, bir ucu haçın merkezinden uzanan “S” motifleri yer alır. “S” motiflerinin ucu boğumlu bitmektedir. Haçın merkezinde bir nokta ve bu noktayı çevreleyen bir daire vardır.		

Kat No: 039	Levha No XIII/5	Tipoloji:	1a Tipi
Kazı Envanter No:		Bulunduğu	
Eserin Adı:	damga mühür	Müze ve Env. No:	
Maddesi:		Kazıda	
Dönemi:	Eski Hitit Dönemi	Bulunduğu	Boğazköy, 6 nolu evin
Ölçüleri:	yük. 2.2 cm, çap: 1.4 cm	Yer ve	üzerinden, modern çatı
Yayın yeri:	Boehmer & Güterbock 1987, s.51, Lev. XIV; No.144	Tabakası:	oluğundan J/19
Tanımı:	Tepesinde yatay deliği bulunan yuvarlak bir şeklinde sonlanan fasetli konik kulplu, kurs biçimli kaidesi olan damga mühür. Baskı yüzeyinde “signe royal” sembolü yer alır. Signe royal sembolü: Bir daire içinde bir haç ve onun her bir kolu arasına birbirine simetrik olarak yerleştirilmiş, bir ucu haçın merkezinden uzanan “S” motifleri yer alır. Haçın kolları arasından merkeze doğru uzanan bir dal motifi seçilebilmektedir.		

Kat No: 040	Levha No XIII/6	Tipoloji:	1a Tipi
Kazı Envanter No:		Bulunduğu	Ashmolean Müzesi
Eserin Adı:	halka kulplu damga mühür	Müze ve Env. No:	
Maddesi:	bronz	Kazıda	
Dönemi:		Bulunduğu	Halep’ten ele geçmiştir.
Ölçüleri:		Yer ve	
Yayın yeri:	Hogarth 1920, s.74, fig. 76	Tabakası:	
Tanımı:	Halka kulplu damga mühür, baskı yüzeyinde “signe royal” sembolü yer alır. Signe royal sembolü: Bir daire içinde bir haç ve onun her bir kolu arasında birbirine simetrik olarak yerleştirilmiş, bir ucu haçın merkezinden uzanan “S” motifleri yer alır.		

Kat No: 041	Levha No XIII/7	Tipoloji: 1a Tipi
Kazı Envanter No:		Bulunduğu
Eserin Adı: damga mühür		Müze ve Env. No:
Maddesi: steatit		Kazıda
Dönemi:		Bulunduğu
Ölçüleri: 31x22x22 mm		Yer ve Tabakası:
Yayın yeri: Delaporte 1920, Lev. 98, fig.12		
Tanımı:		
Yuvarlak bir şeklinde sonlanan konik bir kulbun tepesinde yatay deliği vardır. Kurs biçimli mühür kaidesine sahiptir. Baskı yüzeyinde “signe royal” sembolü yer alır.		
Signe royal sembolü: Bir daire içinde bir haç ve onun her bir kolu arasına birbirine simetrik olarak yerleştirilmiş, bir ucu haçın merkezinden uzanan “S” motifleri yer alır. Haçın merkezinde bir nokta vardır.		

Kat No: 042	Levha No XIII/8	Tipoloji: 1a Tipi
Kazı Envanter No:		Bulunduğu
Eserin Adı: damga mühür		Müze ve Env. No:
Maddesi: steatit		Kazıda
Dönemi:		Bulunduğu
Ölçüleri: 29x20x20 mm		Yer ve Tabakası:
Yayın yeri: Delaporte 1920, Lev.98, fig.14a-14b		
Tanımı:		
Tepesinde yatay deliği olan konik kulplu, kurs biçimli mühür kaidesine sahip damga mührün, kulbu yatay yivlerle süslüdür. Baskı yüzeyinde “signe royal” sembolü görülür.		
Signe royal sembolü: İki sıra kafes taramadan oluşan bir daire içerisinde bir haç ve onun her bir kolu arasına birbirine simetrik olarak yerleştirilmiş, bir ucu haçın merkezinden uzanan “S” motifleri yer alır.		

Kat No: 043	Levha No XIV/1	Tipoloji:	1a Tipi
Kazı Envanter No:		Bulunduğu	
Eserin Adı:	damga mühür	Müze ve Env. No:	
Maddesi:	steatit	Kazıda	1893 yılında satın alınmış
Dönemi:		Bulunduğu	
Ölçüleri:	21x15x15 mm	Yer ve Tabakası:	
Yayın yeri:	Delaporte 1920, Lev. 98, fig.16a-16b.		
Tanımı:			
Yuvarlak bir şeklinde sonlanan konik bir kulbun tepesinde yatay deliği vardır. Kurs biçimli mühür kaidesine sahiptir. Kulbu saran yatay yivlerle süslüdür. Baskı yüzünde “signe royal” sembolü görülür.			
Signe royal sembolü: Bir daire içinde bir haç ve onun her bir kolu arasında birbirine simetrik olarak yerleştirilmiş, bir ucu haçın merkezinden uzanan “S” motifleri yer alır.			

Kat No: 044	Levha No XIV/2	Tipoloji:	1a Tipi
Kazı Envanter No:		Bulunduğu	Kayseri Müzesi
Eserin Adı:	kolcuklu balta	Müze ve Env. No:	
Maddesi:	bronz	Kazıda	Yozgat Boğazlıyan
Dönemi:	Asur Ticaret Kolonileri Çağı, Geç Evresi	Bulunduğu	Yakınında, Müftüler
Ölçüleri:		Yer ve Tabakası:	Köyü’nden
Yayın yeri:	Bossert 1959, 76f. Abb.5; Erkanal 1977, Taf.1/7		
Tanımı:			
Kolcuklu balta: Balta yüzü, sivri kolcuklardan itibaren içbükey olarak devam etmekte ve kesici kısımda tekrar genişlemektedir. Kolcukların arasında çizilerek yapılmış “signe royal” sembolü bezemesi vardır.			
Signe royal sembolü: Etrafı zikzak motifleri ile çevrelenmiş bir daire içinde bir haç ve onun her bir kolu arasına birbirine simetrik olarak yerleştirilmiş, bir ucu haçın merkezinden uzanan “S” motifleri yer alır. Burada “S” motiflerinin bir ucu geriye doğru kıvrılmaktadır.			

Kat No: 045	Levha No XIV/3	Tipoloji: 1b1 Tipi
Kazı Envanter No:		Bulunduğu
Eserin Adı: Fraktin Kaya Kabartması		Müze ve Env. No:
Maddesi:		Kazıda Fraktin
Dönemi: Hitit İmparatorluk Çağı		Bulunduğu
Ölçüleri:		Yer ve Tabakası:
Yayın yeri: Alexander 1977, fig.3		
Tanımı:		
Fraktin Kaya Kabartmasında Kraliçe Puduhepa'nın başının üzerinde yer aldığı iddia edilen "signe royal" sembolü.		
Signe royal sembolü: Söz konusu sembolün çiziminde bir daire içinde bir haç ve onun kolları arasında yer alan bir "S" motifi ile temsil edilir. Haçın her bir kolu arasına birbirine simetrik olarak yerleştirilmiş, bir ucu haçın merkezinden uzanan "S" motifleri yer alır.		

Kat No: 046	Levha No XIV/4	Tipoloji: 1b1 Tipi
Kazı Envanter No: Al.r. 29		Bulunduğu
Eserin Adı: seramik parçası		Müze ve Env. No:
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda Alaca Höyük
Dönemi: Hitit		Bulunduğu
Ölçüleri: parçanın uzunluğu 12 cm		Yer ve Tabakası:
Yayın yeri: Koşay&Akok 1973, s. 20, Lev. 36		
Tanımı:		
Seraamik parçası üzerinde "signe royal" sembolünün baskısı yer alır,		
Signe royal sembolü: Bir daire içinde bir haç ve onun kolları arasında yer alan bir "S" motifi ile temsil edilir. Haçın her bir kolu arasına birbirine simetrik olarak yerleştirilmiş, bir ucu haçın merkezinden uzanan "S" motifleri yer alır.		

Kat No: 047	Levha No XIV/5	Tipoloji: 1b1 Tipi
Kazı Envanter No:		Bulunduğu
Eserin Adı: seramik parçası		Müze ve Env. No:
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda
Dönemi: Hitit Dönemi		Bulunduğu Alaca Höyük
Ölçüleri:		Yer ve Tabakası:
Yayın yeri: Koşay 1965, no.30		
Tanımı:		
Seramik parçası üzerinde “signe royal” sembolünün baskısı yer alır.		
Signe royal sembolü: Çentiklerle süslenmiş bir daire içinde bir haç ve onun kolları arasında yer alan bir “S” motifi ile temsil edilir. Haçın her bir kolu arasına birbirine simetrik olarak yerleştirilmiş, bir ucu haçın merkezinden uzanan “S” motifleri yer alır.		

Kat No: 048	Levha No XIV/6	Tipoloji: 1b1 Tipi
Kazı Envanter No: 183/m		Bulunduğu
Eserin Adı: seramik parçası		Müze ve Env. No:
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda
Dönemi:		Bulunduğu Boğazköy, Büyükkale
Ölçüleri: çap: 6.5 cm		Yer ve Tabakası: z/12
Yayın yeri: Calmeyer-Seidl 1972, s.16, Abb.1, A4		
Tanımı:		
Seramik parçası üzerinde “signe royal” sembolünün baskısı yer alır, sembolün az bir kısmı korunmuştur.		
Signe royal sembolü: Sembolün korunan kısmından anlaşıldığı kadarıyla 1b1 tipindedir. Bir daire içinde bir haç ve onun kolları arasında yer alan bir “S” motifi ile temsil edilir. Haçın her bir kolu arasına birbirine simetrik olarak yerleştirilmiş, bir ucu haçın merkezinden uzanan “S” motifleri yer alır. Sembolü çevreleyen dairenin etrafında birbirinden bağımsız, yan yana yarım ay şeklinde süslemeler vardır.		

Kat No: 049	Levha No XIV//7	Tipoloji: 1b1 Tipi
Kazı Envanter No: 1193/c		Bulunduğu
Eserin Adı: seramik parçası		Müze ve Env. No:
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda
Dönemi: Hitit İmparatorluk Çağı		Bulunduğu Boğazköy, Büyükkale
Ölçüleri: çap: 5 cm		Yer ve Tabakası: IIb, A açması 6 nolu oda
Yayın yeri: Calmeyer-Seidl 1972, s.16, Abb.1, A2		
Tanımı:		
Seramik parçası üzerinde “signe royal” sembolünün baskısı yer alır, sembolün az bir kısmı korunmuştur.		
Signe royal sembolü: Sembolün korunan kısmından anlaşıldığı kadarıyla 1b1 tipindedir. Bir daire içinde bir haç ve onun kolları arasında yer alan bir “S” motifi ile temsil edilir. Haçın her bir kolu arasına birbirine simetrik olarak yerleştirilmiş, bir ucu haçın merkezinden uzanan “S” motifleri yer alır. Sembolün ortasında bir nokta vardır.		

Kat No: 050	Levha No XIV/8	Tipoloji: 1b1 Tipi
Kazı Envanter No: 250/a		Bulunduğu
Eserin Adı: seramik parçası		Müze ve Env. No:
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda
Dönemi: Hitit İmparatorluk Çağı		Bulunduğu Boğazköy, Büyükkale
Ölçüleri:		Yer ve Tabakası: IIb, A açması oda 3
Yayın yeri: Calmeyer-Seidl 1972, s.16, Abb.1, A5		
Tanımı:		
Seramik parçası üzerinde “signe royal” sembolünün baskısı yer alır, sembolün az bir kısmı korunmuştur.		
Signe royal sembolü: Sembolün korunan kısmından anlaşıldığı kadarıyla 1b1 tipindedir. Bir daire içinde bir haç ve onun kolları arasında yer alan bir “S” motifi ile temsil edilir. Haçın her bir kolu arasında birbirine simetrik olarak yerleştirilmiş, bir ucu haçın merkezinden uzanan “S” motifleri yer alır.		

Kat No: 051	Levha No XV/1	Tipoloji:	1b1 Tipi
Kazı Envanter No: 381/c		Bulunduğu	
Eserin Adı:	seramik parçası	Müze ve Env. No:	
Maddesi:	pişmiş toprak	Kazıda	Boğazköy, Büyükkale
Dönemi:	Hitit İmparatorluk Çağı	Bulunduğu	IIIb, A açması
Ölçüleri:	çap: 5 cm	Yer ve Tabakası:	
Yayın yeri:	Calmeyer-Seidl 1972, s.16, Abb.1, A1		

Tanımı:

Seramik parçası üzerinde “signe royal” sembolü baskısı yer alır, sembolün az bir kısmı korunmuştur.

Signe royal sembolü: Korunan kısımdan anlaşıldığı kadarıyla 1b1 tipindedir. Bir daire içinde bir haç ve onun kolları arasında yer alan bir “S” motifi ile temsil edilir. Haçın her bir kolu arasına birbirine simetrik olarak yerleştirilmiş, bir ucu haçın merkezinden uzanan “S” motifleri yer alır.

Kat No: 052	Levha No XV/2	Tipoloji:	1b1 Tipi
Kazı Envanter No: 1964/Rot K/8		Bulunduğu	
Eserin Adı:	seramik parçası	Müze ve Env. No:	
Maddesi:	pişmiş toprak	Kazıda	Boğazköy Büyükkale
Dönemi:	Hitit İmparatorluk Çağı Erken Evresi	Bulunduğu	IVb, M açması, IVb
Ölçüleri:	çap: 6 cm	Yer ve Tabakası:	tabanından daha eski
Yayın yeri:	Calmeyer-Seidl 1972, s.22, Abb.4, A34		

Tanımı:

Seramik parçası üzerinde “signe royal” sembolünün baskısı yer alır, sembolün bir kısmı kırıktır.

Signe royal sembolü: Bir daire içinde bir haç ve onun kolları arasında yer alan bir “S” motifi ile temsil edilir. Haçın her bir kolu arasında birbirine simetrik olarak yerleştirilmiş, bir ucu haçın merkezinden uzanan “S” motifleri yer alır.

Kat No: 053	Levha No XV/3	Tipoloji:	1b1 Tipi
Kazı Envanter No: 500/0		Bulunduğu	
Eserin Adı:	seramik parçası	Müze ve Env. No:	
Maddesi:	pişmiş toprak	Kazıda	Boğazköy,J/21-h/1ob.
Dönemi:	Hitit İmparatorluk Çağı	Bulunduğu	Aşağı Şehir 2.
Ölçüleri:		Yer ve Tabakası:	
Yayın yeri:	Calmeyer-Seidl 1972, s.16, Abb.1, A3		
Tanımı:			
Seramik parçası üzerinde “signe royal” sembolünün baskısı yer alır, sembolün bir kısmı korunmuştur.			
Signe royal sembolü: Sembolün korunan kısmından anlaşıldığı kadarıyla 1b1 tipindedir. Bir daire içinde bir haç ve onun kolları arasında yer alan bir “S” motifi ile temsil edilir. Haçın her bir kolu arasına birbirine simetrik olarak yerleştirilmiş, bir ucu haçın merkezinden uzanan “S” motifleri yer alır.			

Kat No: 054	Levha No XV/4	Tipoloji:	1b1 Tipi
Kazı Envanter No: 69/1134		Bulunduğu	
Eserin Adı:	seramik parçası	Müze ve Env. No:	
Maddesi:	pişmiş toprak	Kazıda	Boğazköy, J/18, güney
Dönemi:	Hitit İmparatorluk Çağı	Bulunduğu	bölümü, Aşağı Şehir 2
Ölçüleri:	çap: 7,2 cm	Yer ve Tabakası:	
Yayın yeri:	Calmeyer-Seidl 1972, s.16, Abb.1, A7		
Tanımı:			
Seramik parçası üzerinde “signe royal” sembolünün baskısı yer alır, sembolün az bir kısmı korunmuştur.			
Signe royal sembolü: Sembolün korunan kısmından anlaşıldığı kadarıyla 1b1 tipindedir. Bir daire içinde bir haç ve onun kolları arasında yer alan bir “S” motifi ile temsil edilir. Haçın her bir kolu arasına birbirine simetrik olarak yerleştirilmiş, bir ucu haçın merkezinden uzanan “S” motifleri yer alır.			

Kat No: 055	Levha No XV/5	Tipoloji:	1b1 Tipi
Kazı Envanter No: 71/249		Bulunduğu	
Eserin Adı: seramik parçası		Müze ve Env. No:	
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda	Boğazköy, J20, XII/8-NO
Dönemi: Hitit İmparatorluk Çağı		Bulunduğu	Aşağı Şehir 2 veya daha
Ölçüleri: 5.2 cm		Yer ve	eski
Yayın yeri: Calmeyer-Seidl 1972, s.16, Abb.1, A14		Tabakası:	
Tanımı:			
Seramik parçası üzerinde “signe royal” sembolünün baskısı yer alır.			
Signe royal sembolü: Bir daire içinde bir haç ve onun kolları arasında yer alan bir “S” motifi ile temsil edilir. Haçın her bir kolu arasında birbirine simetrik olarak yerleştirilmiş, bir ucu haçın merkezinden uzanan “S” motifleri yer alır. Sembolün merkezinde nokta vardır.			

Kat No: 056	Levha No XV/6	Tipoloji:	1b1 Tipi
Kazı Envanter No:		Bulunduğu	
Eserin Adı: seramik parçası		Müze ve Env. No:	
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda	Boğazköy, Osmankayası
Dönemi:		Bulunduğu	
Ölçüleri: çap: 4.4 cm		Yer ve	
Yayın yeri: Calmeyer-Seidl 1972, s.16, Abb.1, A8		Tabakası:	
Tanımı:			
Seramik parçası üzerinde “signe royal” sembolünün baskısı yer alır, baskının bir kısmı kırıktır.			
Signe royal sembolü: Sembolün korunan kısmından anlaşıldığı kadarıyla 1b1 tipindedir. Bir daire içinde bir haç ve onun kolları arasında yer alan bir “S” motifi ile temsil edilir. Haçın her bir kolu arasında birbirine simetrik olarak yerleştirilmiş, bir ucu haçın merkezinden uzanan “S” motifleri yer alır. Haçın merkezinde bir nokta ve bu noktayı çevreleyen bir daire vardır.			

Kat No: 057	Levha No XV/7	Tipoloji: 1b1 Tipi
Kazı Envanter No:		Bulunduğu
Eserin Adı: seramik parçası		Müze ve Env. No:
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda
Dönemi:		Bulunduğu Boğazköy, Osmankayası
Ölçüleri: çap: 4.3 cm.		Yer ve Tabakası:
Yayın yeri: Calmeyer-Seidl 1972, s.16, Abb.1, A13		
Tanımı:		
Seramik parçası üzerinde “signe royal” sembolünün baskısı yer alır, sembolün az bir kısmı korunmuştur.		
Signe royal sembolü: Sembolün korunan kısmından anlaşıldığı kadarıyla 1b1 tipindedir. Bir daire içinde bir haç ve onun kolları arasında yer alan bir “S” motifi ile temsil edilir. Haçın her bir kolu arasına birbirine simetrik olarak yerleştirilmiş, bir ucu haçın merkezinden uzanan “S” motifleri yer alır.		

Kat No: 058	Levha No XV/8	Tipoloji: 1b2 Tipi
Kazı Envanter No: 71/16		Bulunduğu
Eserin Adı: seramik parçası		Müze ve Env. No:
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda
Dönemi:		Bulunduğu Boğazköy, yüzey enkazından
Ölçüleri: çap: 4.2 cm		Yer ve Tabakası:
Yayın yeri: Calmeyer-Seidl 1972, s.20, Abb.3, A27		
Tanımı:		
Seramik parçası üzerinde “signe royal” sembolü baskısı yer alır, baskının bir kısmı kırıktır.		
Signe royal sembolü: Bir daire içinde bir haç ve onun kolları arasında yer alan bir “S” motifi ile temsil edilir. Haçın her bir kolu arasında, haçın merkezinden ve kollarından bağımsız uzanan, rastgele yerleştirilmiş “S” motifleri yer alır. Haçın merkezinde büyük bir nokta ve bu noktayı çevreleyen bir daire vardır.		

Kat No: 059	Levha No XVI/1	Tipoloji:	1b2 Tipi
Kazı Envanter No:		Bulunduğu	Anadolu Medeniyeteri
Eserin Adı:	kapaklı vazo	Müze ve Env. No:	Müzesi 73-1-67
Maddesi:	pişmiş toprak	Kazıda	Eskiyapar, Kazı
Dönemi:	Eski Hitit Dönemi	Bulunduğu	buluntusu değil.
Ölçüleri:	yük. 59.7 cm, karın çapı 40.5 cm	Yer ve Tabakası:	
Yayın yeri:	Toker 2002, kat. no. 82; Özgüç T. 1988, s.145, Lev. D.3		
Tanımı:	Yuvarlak ağızlı, huni biçimli boyunlu, oval gövdeli, yuvarlak diplidir. Omuz üzerinde dört dikey üçgen kesitli kulp yer almaktadır. Ağız kenarı içinde, ağız çepeçevre saran içi boş boru yer alır. Küçük dikdörtgen tekne aracılığı ile boruya geçen sıvı ağzın iç tarafında yer alan dört boğa başının ağzından, vazanın içine akmalıdır. Kulpların arasında dört boğa oturur durumda betimlenmiştir. Boğalar arasında nokta sırası ile çevrili baskı halkalar ve boğaların altında “signe royal” sembolünün dört baskısı yer almaktadır. Signe royal sembolü: Bir daire içinde bir haç ve onun kolları arasında yer alan bir “S” motifi ile temsil edilir. Haçın her bir kolu arasında, haçın merkezinden ve kollarından bağımsız uzanan, rastgele yerleştirilmiş “S” motifleri yer alır. Haçın merkezinde bir nokta ve bu noktayı çevreleyen bir daire vardır.		

Kat No: 060	Levha No XVI/2	Tipoloji:	1b2 Tipi
Kazı Envanter No: 498/0		Bulunduğu	
Eserin Adı:	seramik parçası	Müze ve Env. No:	
Maddesi:	pişmiş toprak	Kazıda	Boğazköy, Aşağı şehir 2
Dönemi:	Hitit İmparatorluk Çağı	Bulunduğu	
Ölçüleri:	çap: 6 cm	Yer ve Tabakası:	
Yayın yeri:	Calmeyer-Seidl 1972, s.20, Abb.3, A30		
Tanımı:	Seramik parçası üzerinde “signe royal” sembolü baskısı yer alır, baskının küçük bir kısmı kırıktır. Signe royal sembolü: Bir daire içinde bir haç ve onun kolları arasında yer alan bir “S” motifi ile temsil edilir. Haçın her bir kolu arasında, haçın merkezinden ve kollarından bağımsız uzanan, rastgele yerleştirilmiş “S” motifleri yer alır. Haçın merkezinde bir nokta vardır.		

Kat No: 061	Levha No XVI/3	Tipoloji: 1b2 Tipi
Kazı Envanter No: (a) 268/0 (b) 308/s		Bulunduğu
Eserin Adı: seramik parçası		Müze ve Env. No:
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda
Dönemi: Hitit İmparatorluk Çağı		Bulunduğu
Ölçüleri: çap: 4.9 cm		Yer ve Tabakası:
Yayın yeri: Calmeyer-Seidl 1972, s.20, Abb.3, A26a		
Tanımı:		
Seramik parçası üzerinde “signe royal” sembolü baskısı yer alır.		
Signe royal sembolü: Bir daire içinde bir haç ve onun kolları arasında yer alan bir “S” motifi ile temsil edilir. Haçın her bir kolu arasında, haçın merkezinden ve kollarından bağımsız uzanan, rastgele yerleştirilmiş “S” motifleri yer alır. Haçın merkezinde büyük bir nokta ve bu noktayı çevreleyen bir daire vardır.		

Kat No: 062	Levha No XVI/4	Tipoloji: 1b2 Tipi
Kazı Envanter No: 218/h		Bulunduğu
Eserin Adı: seramik parçası		Müze ve Env. No:
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda
Dönemi: Hitit İmparatorluk Çağı		Bulunduğu
Ölçüleri: çap: 5 cm		Yer ve Tabakası:
Yayın yeri: Calmeyer-Seidl 1972, s.20, Abb.3, A32		
Tanımı:		
Seramik parçası üzerinde “signe royal” sembolü baskısı yer alır, baskının çok az bir kısmı korunmuştur.		
Signe royal sembolü: Bir daire içinde bir haç ve onun kolları arasında yer alan bir “S” motifi ile temsil edilir. Haçın her bir kolu arasında, haçın merkezinden ve kollarından bağımsız uzanan, rastgele yerleştirilmiş “S” motifleri yer alır. Haçın merkezinde büyük nokta ve bu noktayı çevreleyen bir daire vardır.		

Kat No: 063	Levha No XVI/5	Tipoloji: 1b2 Tipi
Kazı Envanter No: 796/f		Bulunduğu
Eserin Adı: seramik parçası		Müze ve Env. No:
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda Boğazköy, BK III (?)
Dönemi: Hitit İmparatorluk Çağı		Bulunduğu
		Yer ve
Ölçüleri: çap: 4 cm		Tabakası:
Yayın yeri: Calmeyer-Seidl 1972, s.20, Abb.3, A28		
Tanımı:		
Seramik parçası üzerinde “signe royal” sembolü baskısı yer alır, baskının çok az bir kısmı korunmuştur.		
Signe royal sembolü: Bir daire içinde bir haç ve onun kolları arasında yer alan bir “S” motifi ile temsil edilir. Haçın her bir kolu arasında, haçın merkezinden ve kollarından bağımsız uzanan, rastgele yerleştirilmiş “S” motifleri yer alır. Haçın merkezinde büyük bir nokta ve bu noktayı çevreleyen bir daire vardır.		

Kat No: 064	Levha No XVII/1	Tipoloji: 1b2 Tipi
Kazı Envanter No: 264/d		Bulunduğu
Eserin Adı: seramik parçası		Müze ve Env. No:
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda Boğazköy, BK III
Dönemi: Hitit İmparatorluk Çağı		Bulunduğu
		Yer ve
Ölçüleri: çap: 5.4 cm		Tabakası:
Yayın yeri: Calmeyer-Seidl 1972, s.20, Abb.3, A29		
Tanımı:		
Seramik parçası üzerinde “signe royal” sembolü baskısı yer alır, baskının bir kısmı kırıktır.		
Signe royal sembolü: Bir daire içinde bir haç ve onun kolları arasında yer alan bir “S” motifi ile temsil edilir. Haçın her bir kolu arasında, haçın merkezinden ve kollarından bağımsız uzanan, rastgele yerleştirilmiş “S” motifleri yer alır. Haçın merkezinde büyük bir nokta ve bu noktayı çevreleyen bir daire vardır.		

Kat No: 065	Levha No XVII/2	Tipoloji: 1b2 Tipi
Kazı Envanter No: 1952		Bulunduğu
Eserin Adı: seramik parçası		Müze ve Env. No:
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda
Dönemi:		Bulunduğu Boğazköy, Osmankayası
		Yer ve
Ölçüleri: çap: 5.2 cm		Tabakası:
Yayın yeri: Calmeyer-Seidl 1972, s.20, Abb.3, A31		
Tanımı:		
Seramik parçası üzerinde “signe royal” sembolü baskısı yer alır, baskının çok az bir kısmı korunmuştur.		
Signe royal sembolü: Bir daire içinde bir haç ve onun kolları arasında yer alan bir “S” motifi ile temsil edilir. Haçın her bir kolu arasında, haçın merkezinden ve kollarından bağımsız uzanan, rastgele yerleştirilmiş “S” motifleri yer alır.		

Kat No: 066	Levha No XVII/3	Tipoloji: 2a Tipi
Kazı Envanter No: Al.e.72		Bulunduğu
Eserin Adı: seramik parçası		Müze ve Env. No:
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda
Dönemi: Hitit Dönemi		Bulunduğu Alaca Höyük
		Yer ve
Ölçüleri: çap: 5.3 cm		Tabakası:
Yayın yeri: Koşay & Akok 1966, s. 46, L. 22, Koşay 1965, no. 66		
Tanımı:		
Seramik parçası üzerinde yer alan “signe royal” sembolü baskısı.		
Signe royal sembolü: Bir daire içinde kolları birleşmeyen bir haç ve onun kolları arasında yer alan bir “S” motifleri ile temsil edilir, haçın kolları arasındaki her “S” motifinin bir yanında bir nokta yer alır. Haçın merkezinde bir nokta ve bu noktayı çevreleyen bir daire vardır.		

Kat No: 067	Levha No XVII/4	Tipoloji: 2a Tipi
Kazı Envanter No: Al. P.97		Bulunduğu
Eserin Adı: seramik parçası		Müze ve Env. No:
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda Alaca Höyük
Dönemi: Hitit Dönemi		Bulunduğu
Ölçüleri:		Yer ve Tabakası:
Yayın yeri: Koşay 1967, s.169, Al. P.97		
Tanımı:		
Seramik parçası üzerinde yer alan “signe royal” sembolü baskısı.		
Signe royal sembolü: Bir daire içinde kolları birleşmeyen bir haç ve onun kolları arasında yer alan bir “S” motifleri ile temsil edilir, haçın kolları arasındaki her “S” motifinin bir yanında bir nokta yer alır. Haçın merkezinde bir nokta ve bu noktayı çevreleyen bir daire vardır.		

Kat No: 068	Levha No XVII/5	Tipoloji: 2a Tipi
Kazı Envanter No: Al.18		Bulunduğu
Eserin Adı: seramik parçası		Müze ve Env. No:
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda Alaca Höyük, yaklaşık
Dönemi: Hitit Dönemi		Bulunduğu 2m derinlikten ele
Ölçüleri: çap. 7 cm		Yer ve Tabakası: geçmiş.
Yayın yeri: Arık 1937, s. 32, Lev. XII		
Tanımı:		
Kırmızı astarlı seramik parçası üzerinde yer alan “signe royal” sembolü baskısı. Baskının küçük bir kısmı kırıktır.		
Signe royal sembolü: Bir daire içinde kolları birleşmeyen bir haç ve onun kolları arasında yer alan bir “S” motifleri ile temsil edilir, haçın kolları arasındaki her “S” motifinin bir yanında bir nokta yer alır. Haçın merkezinde bir nokta ve bu noktayı çevreleyen bir daire yer alır.		

Kat No: 069	Levha No XVII/6	Tipoloji: 2a Tipi
Kazı Envanter No: AL e.72		Bulunduğu
Eserin Adı: seramik parçası		Müze ve Env. No:
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda Alaca Höyük
Dönemi: Hitit Dönemi		Bulunduğu
Ölçüleri:		Yer ve Tabakası:
Yayın yeri: Koşay 1965, no.51		
Tanımı:		
Seramik parçası üzerinde yer alan “signe royal” sembolü baskısı. Sembolün bir kısmı kırıktır.		
Signe royal sembolü: Bir daire içinde kolları birleşmeyen bir haç ve onun kolları arasında yer alan bir “S” motifleri ile temsil edilir, haçın kolları arasındaki her “S” motifinin bir yanında bir nokta yer alır. Haçın merkezinde bir nokta ve bu noktayı çevreleyen bir daire vardır.		

Kat No: 070	Levha No XVII/7	Tipoloji: 2a Tipi
Kazı Envanter No:		Bulunduğu
Eserin Adı: seramik parçası		Müze ve Env. No:
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda Alaca Höyük, 4. tabaka
Dönemi: Asur Ticaret Kolonileri Çağı, Geç Evresi		Bulunduğu
Ölçüleri: çap: 4.4 cm		Yer ve Tabakası:
Yayın yeri: Prof. Dr. Aykut Çınaroğlu’nun izni ile		
Tanımı:		
Seramik parçası üzerinde yer alan “signe royal” sembolü baskısı. Sembolün bir kısmı kırıktır.		
Signe royal sembolü: Bir daire içinde kolları birleşmeyen bir haç ve onun kolları arasında yer alan bir “S” motifleri ile temsil edilir, haçın kolları arasındaki her “S” motifinin bir yanında bir nokta yer alır. Haçın merkezinde bir nokta ve bu noktayı çevreleyen bir daire vardır.		

Kat No: 071	Levha No XVII/8	Tipoloji: 2a Tipi
Kazı Envanter No:		Bulunduğu
Eserin Adı: seramik parçası		Müze ve Env. No:
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda
Dönemi: Asur Ticaret Kolonileri Çağı, Geç Evresi		Bulunduğu
Ölçüleri: çap: 5 cm		Yer ve Tabakası:
Yayın yeri: Prof. Dr. Aykut Çınaroğlu'nun izni ile		
Tanımı:		
Seramik parçası üzerinde yer alan “signe royal” sembolü baskısı.		
Signe royal sembolü: Bir daire içinde kolları birleşmeyen bir haç ve onun kolları arasında yer alan bir “S” motifleri ile temsil edilir, haçın kolları arasındaki her “S” motifinin bir yanında bir nokta yer alır. Haçın merkezinde bir nokta ve bu noktayı çevreleyen bir daire vardır.		

Kat No: 072	Levha No XVIII/1	Tipoloji: 2a Tipi
Kazı Envanter No:		Bulunduğu
Eserin Adı: seramik parçası		Müze ve Env. No:
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda
Dönemi: Asur Ticaret Kolonileri Çağı, Geç Evresi		Bulunduğu
Ölçüleri:		Yer ve Tabakası:
Yayın yeri: Çınaroğlu & Çelik 2010, s.123, Lev. LXII, c		
Tanımı:		
Seramik parçası üzerinde yer alan “signe royal” sembolü baskısı.		
Signe royal sembolü: Bir daire içinde kolları birleşmeyen bir haç ve onun kolları arasında yer alan bir “S” motifleri ile temsil edilir, haçın kolları arasındaki her “S” motifinin bir yanında bir nokta yer alır. Haçın merkezinde bir nokta ve bu noktayı çevreleyen bir daire vardır.		

Kat No: 073	Levha No XVIII/2	Tipoloji:	2a Tipi
Kazı Envanter No: Ac.i 205; i 156, i 117		Bulunduğu	Anadolu Medeniyetleri
Eserin Adı: damga mühür baskısı		Müze ve Env. No:	Müzesi
Maddesi:		Kazıda	Acemhöyük, Sarıkaya
Dönemi: Asur Ticaret Kolonileri Çağı		Bulunduğu	Sarayı
Ölçüleri:		Yer ve Tabakası:	
Yayın yeri: Özgüç N., 1980,s.85, Fig. III-38a-c			
Tanımı:			
Baskıda, gür bir ırmağın kenarından yükselen küçük yapraklı, kalın gövdeli bir ağacın gölgesinde oturan tanrıça yer alır. Çeşitli baskılardan öğrenildiği kadarıyla, sağ elinde kadeh tutan elbisesi pullu tanrıçanın omuzlarına kadar inen saçları düz olarak taranmıştır. Başı hizasına rastlayan dala bir kuş konmuştur. Tanrıçanın hizasındaki figür iki elini ona doğru uzatmıştır. Baskının üst kısmında astral sembol olarak “signe royal” sembolü bulunur. Signe royal sembolü: Bir daire içinde bir haç ve onun kolları arasında yer alan bir “S” motifleri ile temsil edilir, haçın kolları arasındaki her “S” motifinin bir yanında bir kabartı nokta yer alır. Haçın merkezinde bir nokta vardır.			

Kat No: 074	Levha No XVIII/3	Tipoloji:	2a Tipi
Kazı Envanter No: Ac. g.133-135		Bulunduğu	
Eserin Adı: damga mühür baskısı		Müze ve Env. No:	
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda	Acemhöyük
Dönemi: Asur Ticaret Kolonileri Çağı		Bulunduğu	
Ölçüleri:		Yer ve Tabakası:	
Yayın yeri: Özgüç N. 1991, s. 308			
Tanımı:			
Baskıda, bir podyumun üzerinde, antitetik boğa adamlar, başlarının her iki yanında da üç bukleli çapraz iki kahraman tarafından savunulurlar. Figürlerin arasında “signe royal” sembollü güneş standardı yer alır. Signe royal sembolü: Bir daire içinde bir haç ve onun kolları arasında yer alan bir “S” motifleri ile temsil edilir, haçın kolları arasındaki her “S” motifinin bir yanında bir nokta yer alır.			

Kat No: 075	Levha No XVIII/4	Tipoloji: 2a Tipi
Kazı Envanter No: Ac. 88-13		Bulunduğu
Eserin Adı: damga mühür baskısı		Müze ve Env. No:
Maddesi:		Kazıda
Dönemi: Asur Ticaret Kolonileri Çağı		Bulunduğu Acemhöyük Sarıkaya Sarayı
Ölçüleri:		Yer ve Tabakası:
Yayın yeri: Özgüç N. 1988, s.19		
Tanımı:		
Damga mühür baskısında saç örgüsü, daire, yapraklı helezon ve ip şeridinden oluşan çerçeve ortasında “signe royal” sembolü yer alır.		
Signe royal sembolü: Bir daire içinde kolları birleşmeyen bir haç ve onun kolları arasında yer alan bir “S” motifleri ile temsil edilir, haçın kolları arasındaki her “S” motifinin bir yanında bir nokta yer alır. Haçın merkezinde bir nokta ve bu noktayı çevreleyen bir daire yer alır.		

Kat No: 076	Levha No XVIII/5	Tipoloji: 2a Tipi
Kazı Envanter No:		Bulunduğu
Eserin Adı: damga mühür baskısı		Müze ve Env. No:
Maddesi:		Kazıda
Dönemi: Asur Ticaret Kolonileri Çağı		Bulunduğu Acemhöyük, Sarıkaya Sarayı
Ölçüleri:		Yer ve Tabakası:
Yayın yeri: Özgüç N. 1966b, s.15, Lev. XVIII/2.		
Tanımı:		
Saç örgüsü motifinin çevrelediği bir daire içerisinde, geniş aralıklı helezon şeridi ve merkezde bir dairenin içinde “signe royal” sembolü yer alır.		
Signe royal sembolü: Bir daire içinde bir haç ve onun kolları arasında yer alan bir “S” motifleri ile temsil edilir, haçın kolları arasındaki her “S” motifinin bir yanında bir nokta yer alır. Haç kollarının birleştiği merkezde nokta vardır.		

Kat No: 077	Levha No XVIII/6	Tipoloji:	2a Tipi
Kazı Envanter No: e 1611		Bulunduğu	
Eserin Adı: seramik parçası		Müze ve Env. No:	
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda	Alişar, Toprak yığımından
Dönemi:		Bulunduğu	bulunmuştur.
Ölçüleri:		Yer ve Tabakası:	
Yayın yeri: von der Osten 1937b, s.229, e 1611, (fig. 257)			
Tanımı:			
Devetüyü hamurlu, gri özlü seramik parçası üzerinde yer alan “signe royal” sembolünün küçük bir kısmı kırıktır. Signe royal sembolü: Bir daire içinde kolları birleşmeyen bir haç ve onun kolları arasında yer alan bir “S” motifleri ile temsil edilir, haçın kolları arasındaki her “S” motifinin bir yanında bir nokta yer alır. Haçın merkezinde bir nokta ve bu noktayı çevreleyen bir daire vardır. Buradaki ”S” motifleri çok şematik işlenmiştir.			

Kat No: 078	Levha No XVIII/7	Tipoloji:	2a Tipi
Kazı Envanter No:		Bulunduğu	
Eserin Adı: seramik parçası		Müze ve Env. No:	
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda	Gordion, çöp çukuru
Dönemi: Geç Tunç Çağı		Bulunduğu	
Ölçüleri: uz. 0.0498, gen. 0.0342		Yer ve Tabakası:	
Yayın yeri: Dusinberre 2005, s.39-40, fig. 135.			
Tanımı:			
Seramik parçası üzerinde yer alan “signe royal” sembolü baskısı. Signe royal sembolü: Bir daire içinde kolları birleşmeyen bir haç ve onun kolları arasında yer alan bir “S” motifleri ile temsil edilir, haçın kolları arasındaki her “S” motifinin bir yanında bir nokta yer alır.			

Kat No: 079	Levha No XVIII/8	Tipoloji: 2b Tipi
Kazı Envanter No:		Bulunduğu
Eserin Adı: seramik parçası		Müze ve Env. No:
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda
Dönemi: Eski Hitit Dönemi		Bulunduğu Boyalı Höyük
Ölçüleri:		Yer ve Tabakası:
Yayın yeri: Sipahi 2010, s. 736, şek. 4		
Tanımı:		
Seramik parçası üzerinde yer alan “signe royal” sembolü baskısı. Baskının yarısı korunmuştur.		
Signe royal sembolü: Bir daire içinde bir haç ve onun kolları arasında yer alan bir “S” motifleri ile temsil edilir, Haç kolları arasındaki her “S” motifinin iki yanında birer nokta yer alır. Haçın merkezinde bir nokta ve bu noktayı çevreleyen bir daire vardır.		

Kat No: 080	Levha No XIX/1	Tipoloji: 1a Tipi
Kazı Envanter No:		Bulunduğu
Eserin Adı: yuvarlak ağızlı, silindir boyunlu testi		Müze ve Env. No: Boston Müzesi, 1982.409
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda
Dönemi: Eski Hitit Dönemi		Bulunduğu Doğu Anadolu’dan
Ölçüleri: yük. 49 cm.		Yer ve Tabakası:
Yayın yeri: Boston Müzesi		
Tanımı:		
Yuvarlak ağızlı, kısa silindir boyunlu, yumurta biçimli gövdeli, omuzu üzerinde dikey kulbu olan testi halka diplidir. Gövdesinin üst kısmı koyu kırmızı astarlı, perdahlı; alt kısmı ise hamurun rengindedir. Omuzu üzerinde “signe royal” sembolünün iki baskısı vardır.		
Signe royal sembolü: Bir daire içinde bir haç ve onun her bir kolu arasında birbirine simetrik olarak yerleştirilmiş, bir ucu haçın merkezinden uzanan “S” motifleri yer alır. Haçın merkezinde bir nokta ve bu noktayı çevreleyen bir daire vardır.		

Kat No: 081	Levha No XIX/2	Tipoloji: 2b Tipi
Kazı Envanter No:		Bulunduğu
Eserin Adı: seramik parçası		Müze ve Env. No:
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda
Dönemi: MÖ. II. Bin		Bulunduğu Kaman-Kalehöyük
Ölçüleri:		Yer ve Tabakası:
Yayın yeri: Omura S. 1994, s.320, çizim 10:10		
Tanımı:		
Seramik parçası üzerinde yer alan “signe royal” sembolü baskısı. Baskının çok az bir kısmı korunmuştur.		
Signe royal sembolü: Bir daire içinde bir haç ve onun kolları arasında yer alan bir “S” motifleri ile temsil edilir, Haç kolları arasındaki her “S” motifinin iki yanında birer nokta yer alır. Haçın merkezinde bir nokta ve bu noktayı çevreleyen bir daire vardır.		

Kat No: 082	Levha No XIX/3	Tipoloji: 2b Tipi
Kazı Envanter No: AT/38/79		Bulunduğu
Eserin Adı: plaka		Müze ve Env. No:
Maddesi: fildişi		Kazıda
Dönemi: Hitit İmparatorluk Çağı		Bulunduğu Alalah / Niqmepa
Ölçüleri: çap: 3 cm		Yer ve Tabakası: Sarayı’nın 18 nolu odası, IV. tabaka
Yayın yeri: Woolley 1955, s. 32, Lev. LXXVII a-b, Woolley 1939, s.12, Lev. XIV a;		
Tanımı:		
Altın kaplama fildişi bir plaka üzerinde yer alan “signe royal” sembolü.		
Signe royal sembolü: Bir daire içinde bir haç ve onun kolları arasında yer alan bir “S” motifleri ile temsil edilir, haç kolları arasındaki her “S” motifinin iki yanında birer nokta yer alır. Haçın merkezinde bir nokta vardır.		

Kat No: 083	Levha No XIX/4	Tipoloji: 2b Tipi
Kazı Envanter No: b 1529		Bulunduğu
Eserin Adı: kalıp		Müze ve Env. No:
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda
Dönemi:		Bulunduğu Alişar, 1. Tabaka GG II (11) planında 7. Bölümün ocağında bulunmuştur.
Ölçüleri: kal. 0,24 cm		Yer ve Tabakası:
Yayın yeri: Schmidt 1932, s.146, b 1529, fig. 184		
Tanımı:		
Pişmiş topraktan kenarları düzeltilmiş, yuvarlak bir kalıp. Üzerinde negatif olarak işlenmiş “signe royal” sembolü yer alır.		
Signe royal sembolü: Bir daire içinde bir haç ve onun kolları arasında yer alan bir “S” motifleri ile temsil edilir, Haç kolları arasındaki her “S” motifinin iki yanında birer nokta yer alır. Haçın merkezinde bir nokta ve bu noktayı çevreleyen bir daire vardır.		

Kat No: 084	Levha No XIX/5	Tipoloji: 2b Tipi
Kazı Envanter No: b 2175		Bulunduğu
Eserin Adı: seramik parçası		Müze ve Env. No:
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda
Dönemi:		Bulunduğu Alişar, Tabaka 1 ve 2 arasında DD EE 10 planlarından
Ölçüleri:		Yer ve Tabakası:
Yayın yeri: Schmidt 1932, s. 147, b 2175, fig. 184		
Tanımı:		
Seramik parçası üzerinde yer alan “signe royal” sembolü baskısı.		
Signe royal sembolü: Bir daire içinde bir haç ve onun kolları arasında yer alan bir “S” motifleri ile temsil edilir, haç kolları arasındaki her “S” motifinin iki yanında birer kabartı nokta yer alır. Haçın merkezinde nokta şeklinde bir kabartı ve bu noktayı çevreleyen bir daire vardır.		

Kat No:	085	Levha No	XX/1	Tipoloji:	2b Tipi
Kazı Envanter No:	e 1218	Bulunduğu		Müze ve Env. No:	
Eserin Adı:	seramik parçası	Kazıda		Bulunduğu	Alişar, Hitit Şehir
Maddesi:	pişmiş toprak	Yer ve		Tabakası:	duvarının W1-2'nin
Dönemi:					yakınında bulunmuştur.
Ölçüleri:					
Yayın yeri:	von der Osten 1937b, e 1218, fig. 257				
Tanımı:					
Seramik parçası üzerinde yer alan “signe royal” sembolü baskısı.					
Signe royal sembolü: Bir daire içinde bir haç ve onun kolları arasında yer alan bir “S” motifleri ile temsil edilir, Haç kolları arasındaki her “S” motifinin iki yanında birer nokta yer alır. Haçın merkezinde bir nokta ve bu noktayı çevreleyen bir daire vardır.					

Kat No:	086	Levha No	XX/2	Tipoloji:	2b Tipi
Kazı Envanter No:	e 1584			Bulunduğu	
Eserin Adı:	seramik parçası			Müze ve Env. No:	
Maddesi:	pişmiş toprak			Kazıda	Alişar, HH-II 7 poternin
Dönemi:				Bulunduğu	güneyinden bulunmuştur.
Ölçüleri:				Yer ve	
				Tabakası:	
Yayın yeri:	von der Osten 1937b, e 1584, (fig. 257)				
Tanımı:					
Seramik parçası üzerinde yer alan “signe royal” sembolü baskısı, buradaki sembol muhtemelen kalıpla basılmış ve el ile düzeltilmiştir. Alişar örnekleri arasında en büyüğüdür.					
Signe royal sembolü: Bir daire içinde bir haç ve onun kolları arasında yer alan bir “S” motifleri ile temsil edilir, haç kolları arasındaki her “S” motifinin iki yanında birer kabartı nokta yer alır.					

Kat No: 087	Levha No XX/3	Tipoloji:	2b Tipi
Kazı Envanter No: Kt. k/K 225		Bulunduğu	Anadolu Medeniyetleri
Eserin Adı: gagası boğa başı şeklinde testi		Müze ve Env. No:	Müzesi
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda	Kultepe Kaniş-Karumu Ib
Dönemi: Asur Ticaret Kolonileri Çağı, Geç Evresi		Bulunduğu	tabakasında zengin bir
Ölçüleri: yük. 80 cm. gen. 48 cm,		Yer ve	yerlinin evinden
Yayın yeri: Özgüç T., 1986, s.55, Lev. 105, 3a-b		Tabakası:	
Tanımı:			
Yukarı kesimi açık kırmızı astarlı, perdahlı, aşağısı devetüyü astarlıdır. Yumurta gövdeli. Düz dipli. Kısa-silindir boyunlu. Kısa, geniş gagasının ucu boğa başı biçiminde. Göğsünü ve gövdenin daraldığı kesimi üç yatay yiv çevirmekte. Bunların araları 8 dik kabartma şerit ile 16 çerçeveye bölünmüş. Omuzu üstünde iki paralel dikey şerit kulp. Üçüncü kulp, ağız kenarını omuza bağlamakta. Göğsünde “signe royal” sembolü aynı mühürün üç ayrı baskısı yer alır.			
Signe royal sembolü: Bir daire içinde bir haç ve onun kolları arasında yer alan bir “S” motifleri ile temsil edilir, Haç kolları arasındaki her “S” motifinin iki yanında birer nokta yer alır.			

Kat No: 088	Levha No XXI/1	Tipoloji:	2b Tipi
Kazı Envanter No:		Bulunduğu	
Eserin Adı: çömlek		Müze ve Env. No:	
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda	Kultepe-Kaniş Karumu Ib
Dönemi: Asur Ticaret Kolonileri Çağı, Geç Evresi		Bulunduğu	tabakası
Ölçüleri: yük. 27 cm, gen. 31 cm.		Yer ve	
Yayın yeri: Özgüç T. 2005, s.136, no. 138, Özgüç T. 1986, s.52-53, Lev. 102/5		Tabakası:	
Tanımı:			
Dört kulplu bir çömlek üzerinde yer alan “signe royal” sembolü baskısı.			
Signe royal sembolü: Bir daire içinde bir haç ve onun kolları arasında yer alan bir “S” motifleri ile temsil edilir, Haç kolları arasındaki her “S” motifinin iki yanında birer nokta yer alır. Haçın merkezinde bir nokta ve bu noktayı çevreleyen bir daire vardır.			

Kat No: 089	Levha No XXI/2	Tipoloji:	2b tipi
Kazı Envanter No: Kt. s/k 36		Bulunduğu	Anadolu Medeniyetleri
Eserin Adı: Emzik ucu boğa başı biçiminde içki kabı		Müze ve Env. No:	Müzesi
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda	Kültepe, Ib tabakası
Dönemi: Asur Ticaret Kolonileri Çağı, Geç Evresi		Bulunduğu	
Ölçüleri: yük. 26, gen. 28.5 cm		Yer ve Tabakası:	
Yayın yeri: Özgüç T. 2005, s. 158, No. 177 ; Özgüç T. 1986, s.54, Lev. 104,4.			
Tanımı:			
Keskin gövdeli, küçük halka dipli, ağız kenarı kalın, omzu iki yivlidir. Gövdesinin keskin kesiminde iki paralel düğmecik bulunur. Boğanın boynuzları birer kulp şeklinde başından ibriğin omzuna bağlanmıştır. Gövdesi “signe royal” sembolü aynı mühür ile iki defa damgalanmıştır.			
Signe royal sembolü: Bir daire içinde bir haç ve onun kolları arasında yer alan bir “S” motifleri ile temsil edilir, Haç kolları arasındaki her “S” motifinin iki yanında birer nokta yer alır. Haçın merkezinde bir nokta ve bu noktayı çevreleyen bir daire vardır.			

Kat No: 090	Levha No XXII/1	Tipoloji:	2b Tipi
Kazı Envanter No:		Bulunduğu	Ankara Anadolu
Eserin Adı: kapaklı vazo		Müze ve Env. No:	Medeniyetleri Müzesi
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda	Kültepe-Kaniş Karum Ib
Dönemi: Asur Ticaret Kolonileri Çağı, Geç Evresi		Bulunduğu	tabakasına ait bir evden
Ölçüleri: yük. 60; gen. 46 cm		Yer ve Tabakası:	ele geçmiş.
Yayın yeri: Özgüç T.1978, s.47, fig. 110; lev. 81/1-2.			
Tanımı:			
Geniş silindirik biçimli boyun üzerine dışa doğru geniş ağızlıdır. Ağız kenarı dışa taşkındır, küresel gövdeli, yuvarlak diplidir. Kahverengi astarlı ve perdahlı, omuz üzerinde krem astarlı bir bant, alttan ve üstten üçer paralel yiv ile sınırlı. karşılıklı dört kulp, bu bantın hemen altına karın üzerine yerleştirilmiştir. Kulpların arasında “signe royal” sembolü yer alır.			
Signe royal sembolü: Bir daire içinde bir haç ve onun kolları arasında yer alan bir “S” motifleri ile temsil edilir, Haç kolları arasındaki her “S” motifinin iki yanında birer nokta yer alır. Haçın merkezinde bir nokta ve bu noktayı çevreleyen bir daire vardır.			

Kat No: 091	Levha No XXII/2	Tipoloji:	2b Tipi
Kazı Envanter No: Kt. 89/k. 013, env.no.89/300		Bulunduğu	Kayseri Müzesi
Eserin Adı: damga mühür		Müze ve Env. No:	
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda	Kültepe-Kaniş Karumu Ib
Dönemi: Asur Ticaret Kolonileri Çağı, Geç Evresi		Bulunduğu	tabakası
Ölçüleri: yük. 3.8 cm, çap: 7.9 cm		Yer ve Tabakası:	
Yayın yeri: Kulakoğlu&Kangal 2011, kat. 488			

Tanımı:

Pişmiş topraktan bir damga mührün yuvarlak baskı yüzünde “signe royal” sembolü yer alır.

Signe royal sembolü: Bir daire içinde bir haç ve onun kolları arasında yer alan bir “S” motifleri ile temsil edilir, Haç kolları arasındaki her “S” motifinin iki yanında birer nokta yer alır. Haçın merkezinde bir nokta ve bu noktayı çevreleyen bir daire vardır.

Kat No: 092	Levha No XXII/3	Tipoloji:	1a Tipi
Kazı Envanter No: Kt. a/k. 799		Bulunduğu	
Eserin Adı: seramik parçası		Müze ve Env. No:	
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda	Kültepe
Dönemi: Asur Ticaret Kolonileri Çağı, Geç Evresi		Bulunduğu	
Ölçüleri:		Yer ve Tabakası:	
Yayın yeri: Özgüç T., 1950, s.64, Lev. XXXIX 162a.			

Tanımı:

Seramik parçası üzerinde yer alan “signe royal” sembolü baskısı.

Signe royal sembolü: Bir daire içinde bir haç ve onun kolları arasında yer alan bir “S” motifleri ile temsil edilir. Haç kolları arasındaki her “S” motifinin iki yanında birer nokta yer alır. Haçın merkezinde bir nokta ve bu noktayı çevreleyen bir daire vardır.

Kat No: 093	Levha No XXII/4	Tipoloji: 2b Tipi
Kazı Envanter No:		Bulunduğu
Eserin Adı: seramik parçası		Müze ve Env. No:
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda Kültepe
Dönemi: Asur Ticaret Kolonileri Çağı, Geç Evresi		Bulunduğu
Ölçüleri:		Yer ve Tabakası:
Yayın yeri: Genouillac 1926, Lev. 25, fig.116,		
Tanımı:		
Seramik parçası üzerinde yer alan “signe royal” sembolü baskısı.		
Signe royal sembolü: Bir daire içinde bir haç ve onun kolları arasında yer alan bir “S” motifleri ile temsil edilir, Haç kolları arasındaki her “S” motifinin iki yanında birer nokta yer alır. Haçın merkezinde bir nokta ve bu noktayı çevreleyen bir daire vardır.		

Kat No: 094	Levha No XXII/5	Tipoloji: 2b Tipi
Kazı Envanter No:		Bulunduğu
Eserin Adı: seramik parçası		Müze ve Env. No:
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda Kültepe
Dönemi: Asur Ticaret Kolonileri Çağı, Geç Evresi		Bulunduğu
Ölçüleri:		Yer ve Tabakası:
Yayın yeri: Genouillac 1926, Lev.25, fig.115		
Tanımı:		
Seramik parçası üzerinde yer alan “signe royal” sembolü baskısı.		
Signe royal sembolü: Bir daire içinde bir haç ve onun kolları arasında yer alan bir “S” motifleri ile temsil edilir, Haç kolları arasındaki her “S” motifinin iki yanında birer nokta yer alır. Haçın merkezinde bir nokta ve bu noktayı çevreleyen bir daire vardır.		

Kat No: 095	Levha No XXIII/1	Tipoloji: 2b Tipi
Kazı Envanter No:		Bulunduğu
Eserin Adı: seramik parçası		Müze ve Env. No:
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda Kültepe
Dönemi: Asur Ticaret Kolonileri Çağı, Geç Evresi		Bulunduğu
Ölçüleri:		Yer ve Tabakası:
Yayın yeri: Özgüç T.1982, s.147, Lev. 87/3		

Tanımı:

Seramik parçası üzerinde yer alan “signe royal” sembolü baskısı. Çok az kısmı korunmuştur.

Signe royal sembolü: Bir daire içinde bir haç ve onun kolları arasında yer alan bir “S” motifleri ile temsil edilir, Haç kolları arasındaki her “S” motifinin iki yanında birer nokta yer alır.

Kat No: 096	Levha No XXIII/2	Tipoloji: 2b Tipi
Kazı Envanter No: 2.5.90 KW 1672		Bulunduğu Bodrum Sualtı
Eserin Adı: madalyon		Müze ve Env. No: Arkeoloji Müzesi
Maddesi: altın		Kazıda Uluburun
Dönemi: Geç Tunç Çağı M.Ö.14. yüzyıl		Bulunduğu
Ölçüleri: çap: 11 cm		Yer ve Tabakası:
Yayın yeri: Yalçın ve diğ. 2006, fig.107.		

Tanımı:

Şerit ya da rulo halinde zincir geçirme gözü bulunan, yuvarlak altın levha baskı tekniğiyle işlenmiştir. Üzerinde “signe royal” sembolü yer alır.

Signe royal sembolü: Bir daire içinde bir haç ve onun kolları arasında yer alan bir “S” motifleri ile temsil edilir, Haç kolları arasındaki her “S” motifinin iki yanında birer nokta yer alır. Haçın merkezinde bir nokta ve bu noktayı çevreleyen bir daire vardır.

Kat No: 097	Levha No XXIII/3	Tipoloji:	2b Tipi
Kazı Envanter No: 4.5.87 KW. 756.		Bulunduğu	Bodrum Sualtı
Eserin Adı: madalyon		Müze ve Env. No:	Arkeoloji Müzesi
Maddesi: altın		Kazıda	Uluburun
Dönemi: Geç Tunç Çağı M.Ö.14. yüzyıl		Bulunduğu	
Ölçüleri: çap: 4 cm		Yer ve Tabakası:	
Yayın yeri: Yalçın ve diğ. 2006, fig.106.			
Tanımı:			
Şerit ya da rulo halinde zincir geçirme gözü bulunan, yuvarlak altın levhanın üzerinde baskı tekniğiyle işlenmiş “signe royal” sembolü yer alır.			
Signe royal sembolü: Bir daire içinde bir haç ve onun kolları arasında yer alan bir “S” motifleri ile temsil edilir, Haç kolları arasındaki her “S” motifinin iki yanında birer nokta yer alır. Haçın merkezinde bir nokta ve bu noktayı çevreleyen bir daire vardır. Rozetin dış sınırını yer yer hasar görmüş ve art arda yerleştirilmiş noktalar çevreler.			

Kat No: 098	Levha No XXIII/4	Tipoloji:	2b Tipi
Kazı Envanter No: (a) 497/0, (b) 993/f		Bulunduğu	
Eserin Adı: seramik parçası		Müze ve Env. No:	
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda	Boğazköy, J/21-h/1ob.
Dönemi: Hitit İmparatorluk Çağı		Bulunduğu	Aşağı Şehir 2
Ölçüleri: çap: 4.3 cm		Yer ve Tabakası:	
Yayın yeri: Calmeyer-Seidl 1972, s.18, Abb.2, A15a			
Tanımı:			
Seraamik parçası üzerinde yer alan “signe royal” sembolü.			
Signe royal sembolü: Bir daire içinde bir haç ve onun kolları arasında yer alan bir “S” motifleri ile temsil edilir, Haç kolları arasındaki her “S” motifinin iki yanında birer nokta yer alır. Haçın merkezinde bir nokta ve bu noktayı çevreleyen bir daire vardır. Rozetin dış sınırını yer yer hasar görmüş ve art arda yerleştirilmiş kabartma noktalar çevreler.			

Kat No: 099	Levha No XXIII/5	Tipoloji: 2b Tipi
Kazı Envanter No: 427/v		Bulunduğu
Eserin Adı: seramik parçası		Müze ve Env. No:
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda
Dönemi:		Bulunduğu Boğazköy
Ölçüleri:		Yer ve Tabakası:
Yayın yeri: Calmeyer-Seidl 1972, s.18, Abb.2, A17		
Tanımı:		
Seramik parçası üzerinde yer alan “signe royal” sembolü baskısı. Çok az kısmı korunmuştur.		
Signe royal sembolü: Bir daire içinde bir haç ve onun kolları arasında yer alan bir “S” motifleri ile temsil edilir, Haç kolları arasındaki her “S” motifinin iki yanında birer nokta yer alır.		

Kat No: 100	Levha No XXIII/6	Tipoloji: 2b Tipi
Kazı Envanter No: 310/n		Bulunduğu
Eserin Adı: seramik parçası		Müze ve Env. No:
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda
Dönemi:		Bulunduğu Boğazköy, Büyükkale
Ölçüleri: çap: 2.8 cm		Yer ve Tabakası: U/17 enkaz
Yayın yeri: Calmeyer-Seidl 1972, s.18, Abb.2, A18		
Tanımı:		
Seramik parçası üzerinde yer alan “signe royal” sembolü baskısı. Sembolün çok az kısmı korunmuştur.		
Signe royal motifi: Bir daire içinde bir haç ve onun kolları arasında yer alan bir “S” motifleri ile temsil edilir, haç kolları arasındaki her “S” motifinin iki yanında birer kabartı nokta yer alır.		

Kat No: 101	Levha No XXIII/7	Tipoloji: 2b Tipi
Kazı Envanter No: 470/0		Bulunduğu
Eserin Adı: seramik parçası		Müze ve Env. No:
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda
Dönemi: Geç Demir Çağı ?		Bulunduğu Boğazköy, Aşağı Şehir I, J/20
Ölçüleri: çap: 5.1 cm		Yer ve Tabakası:
Yayın yeri: Calmeyer-Seidl 1972, s.22, Abb.4, A35		
Tanımı:		
Seramik parçası üzerinde yer alan “signe royal” sembolü baskısı. Çok az kısmı korunmuştur.		
Signe royal sembolü: Bir daire içinde bir haç ve onun kolları arasında yer alan bir “S” motifleri ile temsil edilir, Haç kolları arasındaki her “S” motifinin iki yanında birer nokta yer alır.		

Kat No: 102	Levha No XXIII/8	Tipoloji: 2b Tipi
Kazı Envanter No: 72/h		Bulunduğu
Eserin Adı: seramik parçası		Müze ve Env. No:
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda
Dönemi: Hitit İmparatorluk Çağı		Bulunduğu Boğazköy, Aşağı Şehir 2
Ölçüleri: çap: 4.2 cm		Yer ve Tabakası:
Yayın yeri: Calmeyer-Seidl 1972, s.18, Abb.2, A16		
Tanımı:		
Seramik parçası üzerinde yer alan “signe royal” sembolü baskısı. Çok az kısmı korunmuştur.		
Signe royal sembolü: Bir daire içinde bir haç ve onun kolları arasında yer alan bir “S” motifleri ile temsil edilir, Haç kolları arasındaki her “S” motifinin iki yanında birer nokta yer alır.		

Kat No: 103	Levha No XXIV/1	Tipoloji: 2b Tip
Kazı Envanter No: 588/f		Bulunduğu
Eserin Adı: seramik parçası		Müze ve Env. No:
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda
Dönemi: Hitit İmparatorluk Çağı		Bulunduğu Boğazköy, Büyükkale
Ölçüleri: çap: 8.5 cm		Yer ve IIIb ve IVa arasında, A
Yayın yeri: Calmeyer-Seidl 1972, s.22, Abb.4, A37		Tabakası: açması, 6 nolu oda
Tanımı:		
Seramik parçası üzerinde yer alan “signe royal” sembolü baskısı. Çok az kısmı korunmuştur.		
Signe royal sembolü: Bir daire içinde bir haç ve onun kolları arasında yer alan bir “S” motifleri ile temsil edilir, Haç kolları arasındaki her “S” motifinin iki yanında birer nokta yer alır. Haç kolları merkezden uca doğru üçgen şeklinde daralmaktadır.		

Kat No: 104	Levha No XXIV/2	Tipoloji: 2b Tipi
Kazı Envanter No: 615/t		Bulunduğu
Eserin Adı: seramik parçası		Müze ve Env. No:
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda
Dönemi:		Bulunduğu Boğazköy, K/15, Frig’in
Ölçüleri: çap: 8 cm		Yer ve altında, tabakada
Yayın yeri: Calmeyer-Seidl 1972, s.22, Abb.4, A36		Tabakası:
Tanımı:		
Seramik parçası üzerinde yer alan “signe royal” sembolü baskısı. Çok az kısmı korunmuştur.		
Signe royal sembolü: Bir daire içinde bir haç ve onun kolları arasında yer alan bir “S” motifleri ile temsil edilir, Haç kolları arasındaki her “S” motifinin iki yanında birer nokta yer alır. Haç kolları merkezden uca doğru üçgen şeklinde daralmaktadır.		

Kat No: 105	Levha No XXIV/3	Tipoloji: 3a Tipi
Kazı Envanter No:		Bulunduğu
Eserin Adı: seramik parçası		Müze ve Env. No:
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda
Dönemi: Hitit Dönemi		Bulunduğu Alaca Höyük
Ölçüleri:		Yer ve Tabakası:
Yayın yeri: Koşay 1967, s.169, Al. P.161		
Tanımı:		
Kırmızı boya astarlı seramik parçası üzerinde “signe royal” sembolü baskısı yer alır. Baskının bir kısmı kırıktır.		
Signe royal sembolü: Bir daire içinde haç ve haçın kolları arasında birbirine karşılıklı bakan iki “S” motifi yer alır.		

Kat No: 106	Levha No XXIV/4	Tipoloji: 3a Tipi
Kazı Envanter No:		Bulunduğu
Eserin Adı: seramik parçası		Müze ve Env. No:
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda
Dönemi:		Bulunduğu Boğazköy, yüzey
Ölçüleri: çap: 5.5 cm		Yer ve Tabakası: döküntüsü, J/19 ,I/ 9NO ,
Yayın yeri: Boehmer & Güterbock 1987, s. 51, Lev. XLII; No.328		
Tanımı:		
Kahverengimsi-gri renkli seramik parçası üzerinde “signe royal” sembolü baskısı yer alır.		
Signe royal sembolü: Bir daire içinde haç ve haçın kolları arasında birbirine karşılıklı bakan iki “S” motifi yer alır. Sembolün ortasında bir daire vardır.		

Kat No: 107	Levha No XXIV/5	Tipoloji: 3a Tipi
Kazı Envanter No: 74/u		Bulunduğu
Eserin Adı: seramik parçası		Müze ve Env. No:
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda
Dönemi:		Bulunduğu Boğazköy, Büyükkale
Ölçüleri: çap: 6 cm		Yer ve BKbb/17. BK Ib, enkaz
Yayın yeri: Calmeyer-Seidl 1972, s.18, Abb.2, A19		Tabakası: dolgusu
Tanımı:		
Seramik parçası üzerinde “signe royal” sembolü baskısı yer alır. Baskının çok az bir kısmı korunmuştur.		
Signe royal sembolü: Bir daire içinde haç ve haçın kolları arasında birbirine karşılıklı bakan iki “S” motifi yer alır.		

Kat No: 108	Levha No XXIV/6	Tipoloji: 3a Tipi
Kazı Envanter No: 589/f		Bulunduğu
Eserin Adı: seramik parçası		Müze ve Env. No:
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda
Dönemi: Hitit İmparatorluk Çağı		Bulunduğu Boğazköy, Büyükkale A
Ölçüleri: çap: 3.8 cm		Yer ve açması 5 nolu oda,
Yayın yeri: Calmeyer-Seidl 1972, s.18, Abb.2, A20		Tabakası: Büyükkale IIIb veya daha eski
Tanımı:		
Seramik parçası üzerinde “signe royal” sembolü baskısı yer alır. Baskının yarısı kırıktır.		
Signe royal sembolü: Bir daire içinde haç ve haçın kolları arasında birbirine karşılıklı bakan iki “S” motifi yer alır.		

Kat No: 109	Levha No XXIV/7	Tipoloji: 3a Tipi
Kazı Envanter No:		Bulunduğu
Eserin Adı: seramik parçası		Müze ve Env. No:
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda
Dönemi: Geç Tunç Çağı		Bulunduğu Gordion, çöp çukuru
Ölçüleri:		Yer ve Tabakası:
Yayın yeri: Dusinberre 2005, s.39-40, fig. 136.		
Tanımı:		
Seramik parçası üzerinde “signe royal” sembolü baskısı.		
Signe royal sembolü: Bir daire içinde haç ve haçın kolları arasında birbirine karşılıklı bakan iki “S” motifi yer alır.		

Kat No: 110	Levha No XXIV/8	Tipoloji: 3a Tipi
Kazı Envanter No:		Bulunduğu
Eserin Adı: seramik parçası		Müze ve Env. No:
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda
Dönemi: Asur Ticaret Kolonileri Çağı, Geç Evresi		Bulunduğu Alaca Höyük, 4. tabaka
Ölçüleri: çap: 4.2 cm		Yer ve Tabakası:
Yayın yeri: Çınaroğlu & Çelik 2010, s.123, Lev. LXII, a		
Tanımı:		
Seramik parçası üzerinde “signe royal” sembolü baskısı.		
Signe royal sembolü: Bir daire içinde haç ve haçın kolları arasında birbirine karşılıklı bakan iki “S” motifi yer alır. Haç kolları sembolün ortasındaki bir dairede birleşmiştir.		

Kat No: 111	Levha No XXV/1	Tipoloji: 3b Tipi
Kazı Envanter No: Kt. c/k 638, i/k 58		Bulunduğu
Eserin Adı: silindir mühür baskısı		Müze ve Env. No:
Maddesi:		Kazıda
Dönemi: Asur Ticaret Kolonileri Çağı, Erken Evresi		Bulunduğu Kültepe, Kaniş Karumu
Ölçüleri:		Yer ve Tabakası: II. tabakası
Yayın yeri: Özgüç N. 1965, Lev. III/8		
Tanımı:		
Oturmakta olan keçi-balığa basan, önünde boğa ayaklı sunak bulunan Ea'nın huzurunda: koruyucu tanrı; aslanın başına basan, sol elinde hançer, sağında gürz tutan kısa etekli tanrı (savaş tanrısı) ; elindeki vazodan sular taşan diz çökmüş çıplak kahraman; kendisine bi maymunun gaga ağızlı bir testi sunduğu alevli tanrı; aslanı yenen çıplak kahraman; yatan sığır ve aslanlar; hayvan başları; sunak üstünde çanaklar, küçük, ayaklı kase ve insan bacakları Ea'nın başı hizasında iri bir "signe royal" sembolü yer alır.		
Signe royal sembolü: Bir daire içinde haç ve haçın kolları arasında birbirine paralel iki "S" motifi yer alır.		

Kat No: 112	Levha No XXV/2	Tipoloji: 3b Tipi
Kazı Envanter No: Kt. f/k 180		Bulunduğu
Eserin Adı: silindir mühür baskısı		Müze ve Env. No:
Maddesi:		Kazıda
Dönemi: Asur Ticaret Kolonileri Çağı, Geç Evresi		Bulunduğu Kültepe, Kaniş Karumu
Ölçüleri:		Yer ve Tabakası: II. tabakası
Yayın yeri: Özgüç N. 1965, Lev. XIV/40		
Tanımı:		
İki sahne. Birincisi: Oturan, sağ elinde kadeh ve hydriadan çıkan kamışı, sol omuzunda sap delikli baltayı tutan Savaş Tanrısının huzurunda: iri bir ibrik sunan tanrı kıyafetli şahıs. "signe royal" sembolü, hydria yanında meyvelik sunak, kuş, balık, ceylân, hayvan başları, ikinci sahne: Gaga ağızlı bir testi tutan maymunun iki yanında iki boğa-adamın kaldırdığı bir tabla içinde iki kollu, sırtı konili boğa ve onun huzurunda Koruyucu Tanrı.		
Signe royal sembolü: Bir daire içinde haç ve hacın kolları arasında birbirine paralel iki "S" motifi yer alır.		

Kat No: 113	Levha No XXV/3	Tipoloji:	3b Tipi
Kazı Envanter No: Kt. a/k 276.		Bulunduğu	
Eserin Adı: silindir mühür baskısı		Müze ve Env. No:	
Maddesi:		Kazıda	Kültepe, Kaniş Karumu
Dönemi: Asur Ticaret Kolonileri Çağı, Erken Evresi		Bulunduğu	II. tabakası
Ölçüleri:		Yer ve Tabakası:	
Yayın yeri: Özgüç N. 1965, Lev. II/6			
Tanımı:			
Oturan sağ elinde ayaklı kadeh, sol elinde omuzuna dayalı balta tutan, tahtının arkasında balık, önünde boğa ayaklı sunağın alt tarafında ejder bulunan tanrının huzurunda ; ibrik getiren takkeli şahıs; Koruyucu tanrı; külahından, omuzundan, el ve eteğinden alevler çıkan tanrı; Maymun, yatay dizilmiş dört nokta üzerinde çıplak kahraman; arkaya uzattığı sağ elinde gürz tutan tanrı. Baş tanrının başı hizasında “signe royal” sembolü ve bir yıldız yer alır. Signe royal sembolü: Bir daire içinde haç ve hacın kolları arasında birbirine paralel iki “S” motifi yer alır.			

Kat No: 114	Levha No XXVI/1	Tipoloji:	4. Tip
Kazı Envanter No: 70.4.88; KW 1512		Bulunduğu	Bodrum Sualtı
Eserin Adı: madalyon		Müze ve Env. No:	Arkeoloji Müzesi
Maddesi: altın		Kazıda	Uluburun
Dönemi: Geç Tunç Çağı, MÖ. 14. yy		Bulunduğu	
Ölçüleri: uz. 7.0 cm; gen. 6.6 cm		Yer ve Tabakası:	
Yayın yeri: Yalçın ve diğ. 2006, fig.108.			
Tanımı:			
Şerit ya da rulo halinde zincir geçirme gözü bulunan, yuvarlak altın levhanın üzerinde baskı tekniğiyle işlenmiş “signe royal” sembolü yer alır. Signe royal sembolü: Bir daire içinde haç ve hacın kolları arasında birbirine paralel iki “S” motifi yer alır. “S” motiflerinin her iki yanında birer nokta bulunur.			

Kat No: 115	Levha No XXVI/2	Tipoloji:	4. Tip
Kazı Envanter No: 68.31.84. Kazı no.KW 138		Bulunduğu	Bodrum Sualtı
Eserin Adı: madalyon		Müze ve Env. No:	Arkeoloji Müzesi
Maddesi: altın		Kazıda	Uluburun
Dönemi: Geç Tunç Çağı MÖ.14. yüzyıl		Bulunduğu	
Ölçüleri: çap: 7.5 cm		Yer ve Tabakası:	
Yayın yeri: Yalçın ve diğ. 2006, fig.105.			
Tanımı:			
Şerit ya da rulo halinde zincir geçirme gözü bulunan, yuvarlak altın levhanın üzerinde baskı tekniğiyle işlenmiş “signe royal” sembolü yer alır.			
Signe royal sembolü: Bir daire içinde haç ve haçın kolları arasında birbirine paralel iki “S” motifi yer alır. “S” motiflerinin her iki yanında birer nokta bulunur.			

Kat No: 116	Levha No XXVI/3	Tipoloji:	5a Tipi
Kazı Envanter No: 616/t		Bulunduğu	
Eserin Adı: seramik parçası		Müze ve Env. No:	
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda	Boğazköy, L/18 b/6
Dönemi: Hitit İmparatorluk Çağı		Bulunduğu	alüvyal tabakadan, Aşağı
Ölçüleri: çap: 3.9 cm		Yer ve Tabakası:	Şehir 1
Yayın yeri: Calmeyer-Seidl 1972, s.18, Abb.2, A21			
Tanımı:			
Seramik parçası üzerinde yer alan “signe royal” sembolü baskısı. Sembolün bir kısmı kırıktır.			
Signe royal sembolü: Bir daireyi bölen haç kollarının her biri arasına basitleştirilmiş spiral yerleştirilmiştir. Haçın kolları arasına yerleştirilen spirallerin başlangıç noktası merkezdendir.			

Kat No: 117	Levha No XXVI/4	Tipoloji: 5a Tipi
Kazı Envanter No: 1959		Bulunduğu
Eserin Adı: seramik parçası		Müze ve Env. No:
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda
Dönemi: Hitit İmparatorluk Çağı		Bulunduğu Boğazköy, Büyükkale
		Yer ve IVb, K açması, B odası
Ölçüleri: çap: 3.2 cm		Tabakası:
Yayın yeri: Calmeyer-Seidl 1972, s.20, Abb.3, A23		
Tanımı:		
Seramik parçası üzerinde yer alan “signe royal” sembolü baskısı. Baskının çok az kısmı korunmuştur.		
Signe royal sembolü: Bir daireyi bölen haç kollarının her biri arasına basitleştirilmiş spiral yerleştirilmiştir. Haçın kolları arasına yerleştirilen spirallerin başlangıç noktası merkezdedir. Buradaki spiraller çok stilizedir, adeta çengel görünümü almıştır.		

Kat No: 118	Levha No XXVI/5	Tipoloji: 5b Tipi
Kazı Envanter No:		Bulunduğu
Eserin Adı: damga mühür		Müze ve Env. No:
Maddesi: siyah taştan		Kazıda
Dönemi: Hitit İmparatorluk Çağı		Bulunduğu Alaca Höyük / 3.70- 4.00
		Yer ve m derinliklerinde
Ölçüleri: yük.: 2.9 cm, kaide çapı: 2.34 cm		Tabakası:
Yayın yeri: Koşay 1951, s.96 Lev. LXXIX res.7		
Tanımı:		
Tepesinde yatay deliği bulunan yuvarlak bir şekilde sonlanan konik kulplu, kurs biçimli kaidesi olan damga mühür. Baskı yüzeyinde “signe royal” sembolü yer alır.		
Signe royal sembolü: Bir daireyi bölen haç kollarının her biri arasına basitleştirilmiş spiral yerleştirilmiştir. Haçın kolları arasına yerleştirilen spirallerin başlangıç noktası, haçın dikey kollarıdır.		

Kat No: 119	Levha No XXVI/6	Tipoloji: 5b Tipi
Kazı Envanter No:		Bulunduğu
Eserin Adı: çekiç başlı damga mühür		Müze ve Env. No:
Maddesi: fildişi		Kazıda
Dönemi: Geç Tunç Çağı		Bulunduğu Beycesultan Ib tabakası
Ölçüleri:		Yer ve Tabakası:
Yayın yeri: Lloyd & Mellaart 1956, s. 126, XII/c, fig.343		
Tanımı:		
Çekiç şeklindeki başında silindirik bir deliği bulunan, sekizgen konik kulplu damga mührün kaidesi kurs biçimlidir. Baskı yüzeyinde iki sıra kafes taramadan oluşan bir bant tarafından çevrelenen “signe royal” sembolü yer alır. Signe royal sembolü: Bir daireyi bölen haç kollarının her biri arasına basitleştirilmiş spiral yerleştirilmiştir. Haçın kolları arasına yerleştirilen spirallerin başlangıç noktası, haçın dikey kollarıdır		

Kat No: 120	Levha No XXVI/7	Tipoloji: 5a Tipi
Kazı Envanter No: 425/v		Bulunduğu
Eserin Adı: seramik parçası		Müze ve Env. No:
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda
Dönemi:		Bulunduğu Boğazköy, Büyükkale Ib
Ölçüleri: çap: 4 cm		Yer ve Tabakası: enkaz dolgusu
Yayın yeri: Calmeyer-Seidl 1972, s.22, Abb.4, A38		
Tanımı:		
Seramik parçası üzerinde yer alan “signe royal” sembolü baskısı. Baskının bir kısmı kırıktır. Signe royal sembolü: Bir daireyi bölen haç kollarının her biri arasına basitleştirilmiş spiral yerleştirilmiştir. Haçın kolları arasına yerleştirilen spirallerin başlangıç noktası merkezdendir.		

Kat No: 121	Levha No XXVI/8	Tipoloji: 5b tipi
Kazı Envanter No: (a) 6/h (b) 71/171		Bulunduğu
Eserin Adı: seramik parçası		Müze ve Env. No:
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda
Dönemi: Hitit İmparatorluk Çağı		Bulunduğu
Ölçüleri: çap: 4,3 cm		Yer ve Tabakası:
Yayın yeri: Calmeyer-Seidl 1972, s.22, Abb.4, A39		
Tanımı:		
Seramik parçası üzerinde yer alan “signe royal” sembolü baskısı. Baskının bir kısmı kırıktır.		
Signe royal sembolü: Bir daireyi bölen haç kollarının her biri arasına basitleştirilmiş spiral yerleştirilmiştir. Haçın kolları arasına yerleştirilen spirallerin başlangıç noktası merkezdedir.		

Kat No: 122	Levha No XXVII/1	Tipoloji: 5b Tipi
Kazı Envanter No:		Bulunduğu
Eserin Adı: damga mühür		Müze ve Env. No:
Maddesi:		Kazıda
Dönemi:		Bulunduğu
Ölçüleri: yük. 0.8 cm		Yer ve Tabakası:
Yayın yeri: Beran 1967, Taf. 3, 24, s. 20.		
Tanımı:		
Seramik parçası üzerinde yer alan “signe royal” sembolü baskısı. Baskının bir kısmı kırıktır.		
Signe royal sembolü: Bir daireyi bölen haç kollarının her biri arasına basitleştirilmiş spiral yerleştirilmiştir. Haçın kolları arasına yerleştirilen spirallerin başlangıç noktası merkezdedir.		

Kat No: 123	Levha No XXVII/2	Tipoloji: 5b Tipi
Kazı Envanter No:		Bulunduğu
Eserin Adı: damga mühür baskısı		Müze ve Env. No:
Maddesi:		Kazıda
Dönemi: Asur Ticaret Kolonileri Çağı		Bulunduğu Boğazköy, Aşağı Şehir 4
Ölçüleri:		Yer ve Tabakası:
Yayın yeri: Boehmer & Güterbock 1987, no. 21		
Tanımı:		
Seramik parçası üzerinde yer alan “signe royal” sembolü baskısı. Baskının bir kısmı kırıktır.		
Signe royal sembolü: Bir daireyi bölen haç kollarının her biri arasına basitleştirilmiş spiral yerleştirilmiştir. Haçın kolları arasına yerleştirilen spirallerin başlangıç noktası merkezdendir.		

Kat No: 124	Levha No XXVII/3	Tipoloji: 6. Tip
Kazı Envanter No: Kt. 74/t 13		Bulunduğu
Eserin Adı: damga mühür baskısı		Müze ve Env. No:
Maddesi:		Kazıda
Dönemi: Asur Ticaret Kolonileri Çağı, Geç Evresi		Bulunduğu Kültepe 51 nolu odadan kontrol
Ölçüleri: 4.9 x 4.2 x 3.5 cm		Yer ve Tabakası:
Yayın yeri: Özgüç N. & Tunca 2001, s.64, Lev. 79/19, st. 48		
Tanımı:		
İsli, pişmiş, testi tıkcı biçiminde, her tarafında ip yivleri var; Bir damga mührün iki kısmı baskısı. Saç örgüsü çerçeve içinde “Signe royalli” güneş alemini tutan karşılıklı diz çökmüş iki kanatlı kahraman görülür.		
Signe royal sembolü: Bir daire içerisindeki haçın, yatay ya da dikey kollarından biri eksiktir. Mevcut kolun yanlarında ikişer “S” motifi yer alır.		

Kat No: 125	Levha No XXVII/4	Tipoloji: 6. Tip
Kazı Envanter No:		Bulunduğu Konya Müzesi
Eserin Adı: kolcuklu balta		Müze ve Env. No:
Maddesi: bronz		Kazıda Konya-Karahöyük
Dönemi: Asur Ticaret Kolonileri Çağı, Geç Evresi		Bulunduğu
Ölçüleri: uz.: 12.4 gen.: 4.8 cm		Yer ve Tabakası:
Yayın yeri: Alp 1994, Taf. 249,758		
Tanımı:		
Kolcuklu balta: Balta yüzü sivri kolcuklardan itibaren içbükey olarak devam etmekte ve kesici kısımda tekrar genişlemektedir. Kolcukların arasında çizilerek yapılmış “signe royal” sembolü bezemesi vardır.		
Signe royal sembolü: Sembolü oluşturan daire içerisindeki haçın, yatay ya da dikey kollarından biri eksiktir. Mevcut kolun yanlarında ikişer “S” motifi yer alır. Sembolün etrafını birbirine paralel kısa dik çizgilerden oluşan bir bant, bunun da etrafını zikzak motifiyle oluşturulmuş bir başka bant çevreler.		

Kat No: 126	Levha No XXVII/5	Tipoloji: 7. tip
Kazı Envanter No:		Bulunduğu
Eserin Adı: mezar küpü		Müze ve Env. No:
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda Dede Mezarı
Dönemi: Orta Tunç Çağı		Bulunduğu
Ölçüleri:		Yer ve Tabakası:
Yayın yeri: Üyümez ve diğ. 2010, s. 120, Res. 3-4.		
Tanımı:		
Küpün ağız kısmının altında iki adet paralel bant vardır. Bu bantlarında altında iki adet simetrik ve dikey kulp yer almaktadır. Kulpların arasında dikey kabartılar ve bunların arasında da simetrik 8 adet “signe royal” baskısı bulunur.		
Signe royal sembolü: Sembolü oluşturan daire içerisindeki haçın yatay ya da dikey kollarından biri eksiktir. Mevcut kolun yanlarında ikişer “S” motifi yer alır, ancak “S” motifinin yanındaki birer nokta bulunur.		

Kat No: 127	Levha No XXVIII/1	Tipoloji: 7. Tip
Kazı Envanter No: 306/q		Bulunduğu
Eserin Adı: seramik parçası		Müze ve Env. No:
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda
Dönemi:		Bulunduğu Boğazköy, yüzeyden
Ölçüleri:		Yer ve Tabakası:
Yayın yeri: Calmeyer-Seidl 1972, s.20, Abb.3, A25		
Tanımı:		
Seramik parçası üzerinde yer alan “signe royal” sembolü baskısı. Motifin bir kısmı kırıktır.		
Signe royal sembolü: Sembolü oluşturan daire içerisindeki haçın yatay ya da dikey kollarından biri eksiktir. Mevcut kolun yanlarında ikişer “S” motifi yer alır, ancak “S” motifinin yanındaki birer nokta yer alır.		

Kat No: 128	Levha No XXVIII/2	Tipoloji: 7. Tip
Kazı Envanter No:		Bulunduğu
Eserin Adı: Madalyon		Müze ve Env. No:
Maddesi: Kurşun		Kazıda
Dönemi: Eski Hitit Dönemi		Bulunduğu Boğazköy, Büyükkale
Ölçüleri:		Yer ve Tabakası: IVc
Yayın yeri: Bittel K. ve diğ. 1975, Abb. 35		
Tanımı:		
İki yüzlü kurşun bir madalyonun bir yüzünde yer alan “signe royal” sembolü.		
Signe royal sembolü: Sembolü oluşturan daire içerisindeki haçın yatay ya da dikey kollarından biri eksiktir. Mevcut kolun yanlarında ikişer “S” motifi yer alır,		

Kat No: 129	Levha No XXVIII/3	Tipoloji: 8. Tip
Kazı Envanter No:		Bulunduğu
Eserin Adı: Seramik parçası		Müze ve Env. No:
Maddesi: Pişmiş toprak		Kazıda Alaca Höyük 4. tabaka
Dönemi: Asur Ticaret Kolonileri Çağı, Geç Evresi		Bulunduğu
Ölçüleri:		Yer ve Tabakası:
Yayın yeri: Çınaroğlu & Çelik 2010, s.123, Lev. LXII, a.		
Tanımı:		
Seramik parçası üzerinde yer alan “signe royal” sembolü baskısı. Baskının bir kısmı kırıktır.		
Signe royal sembolü: Bir daire içerisine yerleştirilmiş altı kollu yıldız ve bunun kollarının iki yanındaki S helezonlarından oluşur. Sembolü çevreleyen dairenin etrafına dalgalı motiflerle süsleme yapılmıştır.		

Kat No: 130	Levha No XXVIII/4	Tipoloji: 8. Tip
Kazı Envanter No:		Bulunduğu
Eserin Adı: Seramik parçası		Müze ve Env. No:
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda Boğazköy, BK IVc
Dönemi: Eski Hitit Dönemi		Bulunduğu
Ölçüleri:		Yer ve Tabakası:
Yayın yeri: Seidl 1972, s.22, Abb.4, A40		
Tanımı:		
Seramik parçası üzerinde yer alan “signe royal” sembolü baskısı. Baskının bir kısmı kırıktır.		
Signe royal sembolü: Bir daire içerisine yerleştirilmiş altı kollu yıldız ve bunun kollarının iki yanındaki S helezonlarından oluşur. Motifi çevreleyen dairenin etrafına dalgalı motiflerle süsleme yapılmıştır.		

Kat No: 131	Levha No XXVIII/5	Tipoloji: 8. Tip
Kazı Envanter No:		Bulunduğu
Eserin Adı: Seramik parçası		Müze ve Env. No:
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda Boğazköy, BK IVa
Dönemi: Hitit İmparatorluk Çağı Erken Evresi		Bulunduğu
Ölçüleri:		Yer ve Tabakası:
Yayın yeri: Seidl 1972, s.22, Abb.4, A41		
Tanımı:		
Seramik parçası üzerinde yer alan “signe royal” sembolü baskısı. Baskının bir kısmı kırıktır.		
Signe royal sembolü: Bir daire içerisine yerleştirilmiş altı kollu yıldız ve bunun kollarının iki yanındaki “S” helezonlarından oluşur. Sembolü çevreleyen dairenin etrafına dalgalı motiflerle süsleme yapılmıştır. Muhtemelen basılırken yapılan bir hatadan kaynaklı olarak baskının şekli bozuktur.		

Kat No: 132	Levha No XXIX/2	Tipoloji: 9. tip
Kazı Envanter No:		Bulunduğu
Eserin Adı: küp		Müze ve Env. No:
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda İmikuşağı, 10. tabaka
Dönemi: Eski Hitit Dönemi		Bulunduğu
Ölçüleri:		Yer ve Tabakası:
Yayın yeri: Konyar 2002, Lev. XIII, 4.		
Tanımı:		
İki kulplu, iri bir küpün, ağız kenarına yakın bir yerde “signe royal” sembolü baskısı.		
Signe royal sembolü: Bir daire içinde birbirini ortak bir merkezde kesen iki doğru, bir haç oluşturur. Söz konusu haçın her dört kolu da üç dişli bir yaba şeklinde sonlanır.		

Kat No: 133	Levha No XXX/1	Tipoloji: 9. tip
Kazı Envanter No:		Bulunduğu
Eserin Adı: Küp		Müze ve Env. No:
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda İmikuşağı
Dönemi: Eski Hitit Dönemi		Bulunduğu
Ölçüleri:		Yer ve Tabakası:
Yayın yeri: Konyar 2002, Lev.XIII,3.		
Tanımı:		
Dört kulplu, iri bir küpün, kulpları arasında yer alan “signe royal” sembolü baskısı.		
Signe royal sembolü: Bir daire içinde birbirini ortak bir merkezde kesen iki doğru, bir haç oluşturur. Söz konusu haçın her dört kolu da üç dişli bir yaba şeklinde sonlanır.		

Kat No: 134	Levha No XXX/2	Tipoloji: 9. Tip
Kazı Envanter No: İU 43. 85.		Bulunduğu
Eserin Adı: Kapaklı vazo		Müze ve Env. No:
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda İmikuşağı, 10. tabaka
Dönemi: Eski Hitit Dönemi		Bulunduğu
Ölçüleri:		Yer ve Tabakası:
Yayın yeri: Sevin 1987, s.305, Res. 17/c		
Tanımı:		
Dört kulplu bir kapaklı vazonun omzu üzerinde yer alan “signe royal” sembolü baskısı.		
Signe royal sembolü: Bir daire içinde birbirini ortak bir merkezde kesen iki doğru, bir haç oluşturur. Söz konusu haçın her dört kolu da üç dişli bir yaba şeklinde sonlanır.		

Kat No: 135	Levha No XXX/3	Tipoloji: 9. tip
Kazı Envanter No:		Bulunduğu
Eserin Adı: seramik parçası		Müze ve Env. No:
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda
Dönemi: Eski Hitit Dönemi		Bulunduğu
Ölçüleri:		Yer ve Tabakası:
Yayın yeri: Konyar 2002, Lev.XIII/5.		
Tanımı:		
Seramik parçası üzerinde yer alan “signe royal” sembolü baskısı		
Signe royal sembolü: Bir daire içinde birbirini ortak bir merkezde kesen iki doğru, bir haç oluşturur. Söz konusu haçın her dört kolu da üç dişli bir yaba şeklinde sonlanır.		

Kat No: 136	Levha No XXXI/4	Tipoloji: 9. Tip
Kazı Envanter No:		Bulunduğu
Eserin Adı: Seramik parçası		Müze ve Env. No:
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda
Dönemi: Eski Hitit Dönemi		Bulunduğu
Ölçüleri:		Yer ve Tabakası:
Yayın yeri: Sevin & Derin 1986, s.188, Res. 12		
Tanımı:		
Seramik parçası üzerinde yer alan “signe royal” sembolü baskısı.		
Signe royal sembolü: Bir daire içinde birbirini ortak bir merkezde kesen iki doğru, bir haç oluşturur. Söz konusu haçın her dört kolu da üç dişli bir yaba şeklinde sonlanır.		

Kat No: 137	Levha No XXX/5	Tipoloji: 9. Tip
Kazı Envanter No:		Bulunduğu
Eserin Adı: Seramik parçası		Müze ve Env. No:
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda
Dönemi: Eski Hitit Dönemi		Bulunduğu
Ölçüleri:		Yer ve Tabakası:
Yayın yeri: Sevin & Derin 1986, s.188, Res. 13		
Tanımı:		
Seramik parçası üzerinde yer alan “signe royal” sembolü baskısı		
Signe royal sembolü: Bir daire içinde birbirini ortak bir merkezde kesen iki doğru, bir haç oluşturur. Söz konusu haçın her dört kolu da üç dişli bir yaba şeklinde sonlanır.		

Kat No: 138	Levha No XXXI/1	Tipoloji: 10. Tip
Kazı Envanter No: İU 30. 86.		Bulunduğu
Eserin Adı: Seramik parçası		Müze ve Env. No:
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda
Dönemi: Eski Hitit Dönemi		Bulunduğu
Ölçüleri:		Yer ve Tabakası:
Yayın yeri: Sevin 1987, s.324, Res. 12, s.305		
Tanımı:		
Seramik parçası üzerinde yer alan “signe royal” sembolü, baskının çok az bir kısmı korunmuştur.		
Bir daire içinde birbirini ortak bir merkezde kesen iki doğru, bir haç oluşturur. Söz konusu haçın her dört kolu da üç dişli bir yaba şeklinde sonlanır. Yabaların içinde birer nokta yer alır.		

Kat No: 139	Levha No XXXI/2	Tipoloji: 10. tip
Kazı Envanter No:		Bulunduğu
Eserin Adı: seramik parçası		Müze ve Env. No:
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda
Dönemi: Eski Hitit Dönemi		Bulunduğu
Ölçüleri:		Yer ve Tabakası:
Yayın yeri: Konyan 2002, Lev. XIII, 6.		
Tanımı:		
Seramik parçası üzerinde yer alan “signe royal” sembolü, baskının çok az bir kısmı korunmuştur.		
Bir daire içinde birbirini ortak bir merkezde kesen iki doğru, bir haç oluşturur. Söz konusu haçın her dört kolu da üç dişli bir yaba şeklinde sonlanır. Yabaların içinde birer nokta yer alır.		

Kat No: 140	Levha No XXXI/2	Tipoloji: 11. Tip
Kazı Envanter No: Al.g.148		Bulunduğu
Eserin Adı: seramik parçası		Müze ve Env. No:
Maddesi: pişmiş toprak		Kazıda
Dönemi: Hitit Dönemi		Bulunduğu
Ölçüleri: parçanın yük. 15 cm; gen. 17 cm.		Yer ve Tabakası:
Yayın yeri: Koşay & Akok 1966, s. 46, L.22; Koşay 1965, no.65.		
Tanımı:		
Seramik parçası üzerinde yer alan “signe royal” sembolü baskısı.		
Signe royal sembolü: Bir daire içinde bir ucu üç dişli yaba şeklinde sonlanan üç doğru, birbirini bir merkezde kesmektedir.		

Kat No: 141	Levha No XXXI/3	Tipoloji: 11. Tip
Kazı Envanter No:		Bulunduğu
Eserin Adı: küp parçası		Müze ve Env. No:
Maddesi: Pişmiş toprak		Kazıda
Dönemi: Eski Hitit Dönemi		Bulunduğu Karahöyük, Büyük Hitit Çağı'na ait binanın altındaki yığıntıda
Ölçüleri:		Yer ve Tabakası:
Yayın yeri: Özgüç T. & Özgüç N. 1949, s.43, Lev. XLVIII, res. 14		
Tanımı:		
Seramik parçası üzerinde yer alan “signe royal” sembolü baskısı.		
Signe royal sembolü: Guilloche bir bantın çevirdiği bir daire içinde bir ucu üç dişli yaba şeklinde sonlanan üç doğru, birbirini bir merkezde kesmektedir.		

Kat No: 142	Levha No XXXI/4	Tipoloji: 11. Tip
Kazı Envanter No: Al/b.57		Bulunduğu
Eserin Adı: silindir boyunlu yuvarlak ağızlı testi		Müze ve Env. No:
Maddesi: Pişmiş toprak		Kazıda
Dönemi: Hitit Dönemi		Bulunduğu Alaca Höyük
Ölçüleri:		Yer ve Tabakası:
Yayın yeri: Koşay 1951, s.99, L.49, res. 1.		
Tanımı:		
Yuvarlak ağızlı, silindir boyunlu testi, yumurta biçimli gövdeli, dışa çekik ağız kenarlıdır. Ağız kenarının altına bağlanan yuvarlak kulbu vardır. Kulbun karşısında “signe royal” sembolü, sembolün yanında üç köşeli düğme şeklinde iki kabartı yer alır.		
Signe royal sembolü: Bir daire içinde birbirini bir merkezde kesen üç doğru yerine merkezdeki nokta etrafında beş kollu yıldız yer alır. Bunlardan ikisinin ucu üç dişli bir yaba şeklinde belirtilirken, birinin ucunda üç dişli yabanın dişlerinden biri eksiktir. Sembol acemice işlenmiştir.		

Harita1
Tablo 1
Levha
No:

“Signe Royal” sembolünün ele geçtiği yerleşimlerin dağılım haritası
Tipoloji Tablosu

Kat	Eserin Adı	Yerleşim	Yayın
001	Yuvarlak ağızlı, silindir boyunlu testi	Alaca Höyük	Koşay & Akok 1973, s.12, Lev. 24, 75
002	Seramik parçası	Alaca Höyük	Koşay 1951, s.99, Lev.LXXVII, Res. 1b
003	Seramik parçası	Alaca Höyük	Koşay 1951, Lev. LXXVII, res. 3 s. 99.
004	Bronz levha	Alaca Höyük	
005	Damga mühür	Kültepe	Özgüç N. 1968, Lev. XXXVI, 6b
006	Damga mühür	Kültepe	Kulakoğlu & KANGAL 2011, kat. 487
007	Kapaklı vazo	Kültepe	Kulakoğlu & KANGAL 2011, kat. 124
008	Kapaklı vazo	Kültepe	Özgüç T. & Özgüç N. 1953, s.50, Lev. XXXIII, Res. 231
009	Kapaklı vazo	Kültepe	Özgüç T 1959, s.51, Lev. XXXII/I, Res. 59
010	Kapaklı vazo	Kültepe	Özgüç T. 2005, s. 141, no. 145
011	Kapaklı vazo	Kültepe	Kulakoğlu & KANGAL 2011, kat.125
012	Çift kulplu çömlek	Kültepe	Özgüç, T. 1955, s. 75, fig.29
013	Seramik parçası	Kültepe	Osten 1930, s.27, fig.14a
014	Seramik parçası	Kültepe	ÖzgüçT. & Özgüç, N., 1953, s.56, Lev. XLI, Res. 308
015	Seramik parçası	Kültepe	Genouillac 1926, fig.114, Pl.25
016	Gagası Boğa başı şeklinde testi	Kültepe	Kulakoğlu & KANGAL 2010, kat.132
017	Silindir mühür	Kültepe	Özgüç N. 1965, Lev. XIX/57
018	Silindir boyunlu, yuvarlak ağızlı testi	Kültepe	Kulakoğlu & KANGAL 2011, kat. 40
019	Silindir boyunlu, yuvarlak ağızlı testi	Kültepe	Emre 1963
020	Yuvarlak ağızlı, silindir boyunlu testi	Kültepe	Özgüç T. & Özgüç N. 1953, s.39, Lev. XXVI, 126
021	Seramik parçası	Kültepe	Özgüç T. 2005, s. 121, no. 106
022	Seramik parçası	Kültepe	Özgüç T. 1999, Lev. 68, 2; Şek. A/19
023	Seramik parçası	Kültepe	Özgüç T. 1999, s.21, Lev. 68, 1; Şek. A/18
024	Seramik parçası	Kültepe	Özgüç T. 1996, s.280, Pl.2/ fig.2a-b; Özgüç

				T. 1999, s. 54, Lev. 104, 3a-b, şek. E.11
XI/1	025	Seramik parçası		Genouillac 1926, fig.113 Pl.24; Dussaud 1953, s. 119, Fig. 25
XI/2	026	Silindir boyunlu, yuvarlak ağızlı testi	Acemhöyük	Bittel & Schneider 1940, s.579.
XII/1	027	Damga mühür baskısı	Acemhöyük	Özgüç N. 1980, s.86, Fig. III-48; Özgüç N. 1991, s. 302
XII/2	028	Damga mühür baskısı	Acemhöyük	Özgüç N. 1991, s. 298
XII/3	029	Damga mühür baskısı	Acemhöyük	Özgüç N. 1971, Fig. 2, Lev. II/1
XII/4	030	Damga mühür	Alişar	von der Osten 1937b, fig. 251, d 1906, s.221
XII/5	031	Seramik parçası	Alişar	von der Osten 1937b, e 1251, fig. 257
XII/6	032	Seramik parçası	Alişar	von der Osten 1937b, d 1628, fig. 257
XII/7	033	Seramik parçası	Alişar	von der Osten 1937b, d 2838, fig. 257
XII/8	034	Seramik parçası	Kaman-Kalehöyük	Omura S. 1992, s.324, Res. 9/11
XIII/1	035	Seramik parçası	Boğazköy	Seidl 1972, s.16, Abb.1, A9
XIII/2	036	Seramik parçası	Boğazköy	Seidl 1972, s.16, Abb.1, A12
XIII/3	037	Seramik parçası	Boğazköy	Seidl 1972, s.16, Abb.1, A10
XIII/4	038	Seramik parçası	Boğazköy	Seidl 1972, s.16, Abb.1, A11
XIII/5	039	Damga mühür	Boğazköy	Boehmer & Güterbock 1987, s.51, Lev. XIV; No.14
XIII/6	040	Halka kulplu damga mühür	Halep'ten ele geçmiştir	Hogarth 1920, s.74, fig. 76
XIII/7	041	Damga mühür		Delaporte 1920, Lev. 98, fig.12
XIII/8	042	Damga mühür		Delaporte 1920, Lev.98, fig.14a-14b
XIV/1	043	Damga mühür		Delaporte 1920, Lev. 98, fig.16a-16b.
XIV/2	044	Kolcuklu balta	Müftüler Köyü'nden	Bossert 1959, 76f. Abb.5; Erkanal Taf.1/7
XIV//3	045	Fraktin Kaya Kabartması	Fraktin	Alexander 1977, fig.3
XIV//4	046	Seramik parçası	Alaca Höyük	Koşay&Akok 1973, s. 20, Lev. 36
XIV//5	047	Seramik parçası	Alaca Höyük	Koşay 1965, no.30
XIV//6	048	Seramik parçası	Boğazköy	Seidl 1972, s.16, Abb.1, A4

XIV//7	049	Seramik parçası	Boğazköy	Seidl 1972, s.16, Abb.1, A2
XIV/8	050	Seramik parçası	Boğazköy	Seidl 1972, s.16, Abb.1, A5
XV/1	051	Seramik parçası	Boğazköy	Seidl 1972, s.16, Abb.1, A1
XV/2	052	Seramik parçası	Boğazköy	Seidl 1972, s.22, Abb.4, A34
XV/3	053	Seramik parçası	Boğazköy	Seidl 1972, s.16, Abb.1, A3
XV/4	054	Seramik parçası	Boğazköy	Seidl 1972, s.16, Abb.1, A7
XV/5	055	Seramik parçası	Boğazköy	Seidl 1972, s.16, Abb.1, A14
XV/6	056	Seramik parçası	Boğazköy	Seidl 1972, s.16, Abb.1, A8
XV/7	057	Seramik parçası	Boğazköy	Seidl 1972, s.16, Abb.1, A13
XV/8	058	Kapaklı vazo	Eski yapar	Özgüç T. 1988, s.145, Lev. D.3
XVI/1	059	Seramik parçası	Boğazköy	Seidl 1972, s.20, Abb.3, A27
XVI/2	060	Seramik parçası	Boğazköy	Seidl 1972, s.20, Abb.3, A30
XVI/3	061	Seramik parçası	Boğazköy	Seidl 1972, s.20, Abb.3, A26a
XVI/4	062	Seramik parçası	Boğazköy	Seidl 1972, s.20, Abb.3, A32
XVI/5	063	Seramik parçası	Boğazköy	Seidl 1972, s.20, Abb.3, A28
XVII/1	064	Seramik parçası	Boğazköy	Seidl 1972, s.20, Abb.3, A29
XVII/2	065	Seramik parçası	Boğazköy	Seidl 1972, s.20, Abb.3, A31
XVII/3	066	Seramik parçası	Alaca Höyük	Koşay & Akok 1966, s. 46, L. 22,
XVII/4	067	Seramik parçası	Alaca Höyük	Koşay 1967, Al. P.97
XVII/5	068	Seramik parçası	Alaca Höyük	Arık 1937, s. 32, Lev. XII
XVII/6	069	Seramik parçası	Alaca Höyük	Koşay 1965, no.51
XVII/7	070	Seramik parçası	Alaca Höyük	Prof. Dr. Aykut Çınaroğlu'nun izni ile
XVII/8	071	Seramik parçası	Alaca Höyük	Prof. Dr. Aykut Çınaroğlu'nun izni ile
XVIII/1	072	Seramik parçası	Alaca Höyük	Çınaroğlu & Çelik 2010, s.123, Lev. LXII, c
XVIII/2	073	Damga mühür baskısı	Acemhöyük	Özgüç N., 1980,s.85, Fig. III-38a-c
XVIII/3	074	Damga mühür baskısı	Acemhöyük	Özgüç, N. 1991, s. 308
XVIII/4	075	Mühür baskısı	Acemhöyük	Özgüç N. 1988, s.19
XVIII/5	076	Damga mühür baskısı	Acemhöyük	Özgüç N. 1966b, s.15, Lev. XVIII/2.
XVIII/6	077	Seramik parçası	Alişar	von der Osten 1937b, e 1611, fig. 257
XVIII/7	078	Seramik parçası	Gordion	Dusinberre 2005, s.39-40, fig. 135
XVIII/8	079	Seramik parçası	Boyali Höyük	Sipahi 2010, s. 736, şek. 4
XIX/1	080	Yuvarlak ağızlı, silindir boyunlu testi	Doğu Anadolu'dan	Boston Müzesi

XIX/1	081	Seramik parçası	Kaman-Kalehöyük	Omura S. 1994, s.320, çizim 10:10
XIX/3	082	Fildişi plaka	Alalah	Woolley 1955, s. 32, Lev. LXXVII a-b, Woolley 1939, s.12, Lev. XIV a
XIX/4	083	Pişmiş toprak kalıp	Alişar	Schmidt 1932, s.146, b 1529, fig. 184
XIX/5	084	Seramik parçası	Alişar	Schmidt 1932, s. 147, b 2175, fig. 184
XX/1	085	Seramik parçası	Alişar	von der Osten 1937b, e 1218, fig. 25
XX/2	086	Seramik parçası	Alişar	von der Osten 1937b, e 1584, fig. 257
XX/3	087	Gagası boğa başı şeklinde testi	Kültepe	Kaniş 1986, s.55, Lev. 105, 3a-b
XXI/1	088	Çömlek	Kültepe	Özgüç T. 2005, s.136, no. 138, Kaniş II, s.52-53, Lev. 102/5
XXI/2	089	Emzik ucu boğa başı biçiminde içki kabı	Kültepe	Özgüç T. 2005, s. 158, No. 177; Özgüç T. 1986, s.54, Lev. 104,4
XXII/1	090	Kapaklı vazo	Kültepe	Özgüç T.1978, s.47, fig. 110; Lev. 81/1-2.
XXII/2	091	Damga mühür	Kültepe	Kulakoğlu & Kangal 2011, kat. 488
XXII/3	092	Seramik parçası	Kültepe	Özgüç T., 1950, s.64, Lev. XXXIX 162a
XXII/4	093	Seramik parçası	Kültepe	Genouillac, H. De, 1926, Tome I. fig.116 Pl.25
XXII/5	094	Seramik parçası	Kültepe	Genouillac 1926, Tome I. fig.115 Pl.25
XXIII/1	095	Seramik parçası	Kültepe	Özgüç T.1982, s.147, Lev. 87/3
XXIII/2	096	Madalyon	Uluburun	Yalçın ve diğ. 2006, fig.107.
XXIII/3	097	Madalyon	Uluburun	Yalçın ve diğ. 2006, fig.106.
XXIII/4	098	Seramik parçası	Boğazköy	Seidl 1972, s.18, Abb.2, A15a
XXIII/5	099	Seramik parçası	Boğazköy	Seidl 1972, s.18, Abb.2, A17
XXIII/6	100	Seramik parçası	Boğazköy	Seidl 1972, s.18, Abb.2, A18
XXIII/7	101	Seramik parçası	Boğazköy	Seidl 1972, s.22, Abb.4, A35
XXIII/8	102	Seramik parçası	Boğazköy	Seidl 1972, s.18, Abb.2, A16
XXIV/1	103	Seramik parçası	Boğazköy	Seidl 1972, s.22, Abb.4, A37
XXIV/2	104	Seramik parçası	Boğazköy	Seidl 1972, s.22, Abb.4, A36
XXIV/3	105	Seramik parçası	Alaca Höyük	Koşay 1967, s.169, Al. P.161

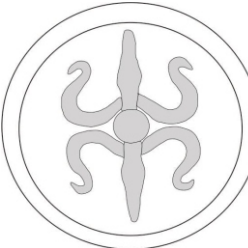
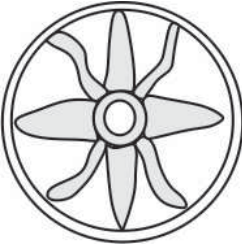
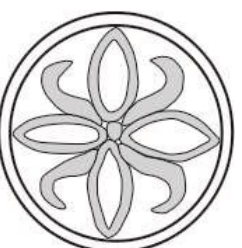
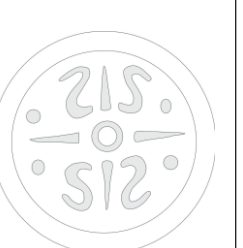
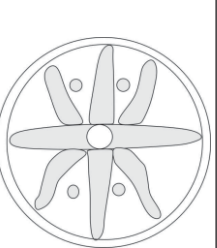
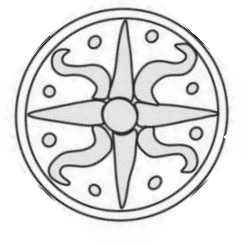
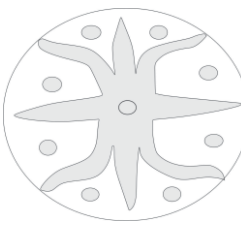
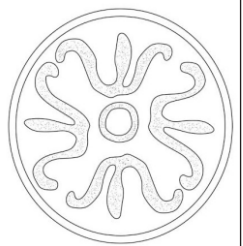
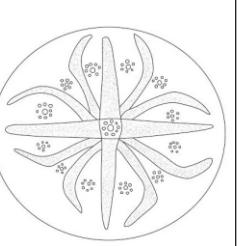
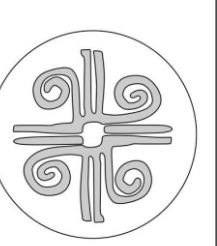
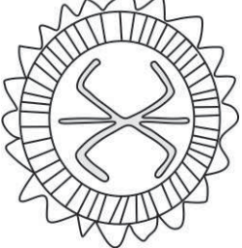
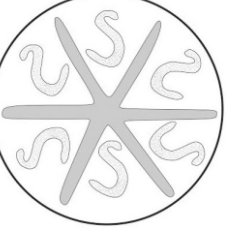
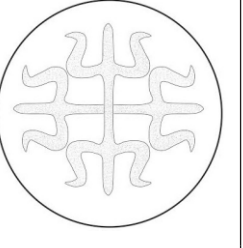
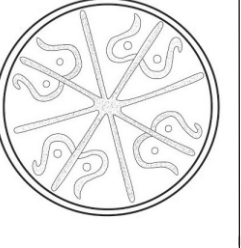
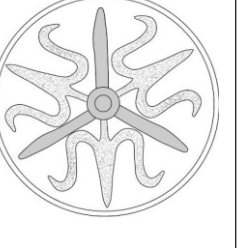
XXIV/4	106	Seramik parçası	Boğazköy	Boehmer & Güterbock 1987, s. 51, Lev. XLII; No.328
XXIV/5	107	Seramik parçası	Boğazköy	Seidl 1972, s.18, Abb.2, A19
XXIV/6	108	Seramik parçası	Boğazköy	Seidl 1972, s.18, Abb.2, A20
XXIV/7	109	Seramik parçası	Gordion	Dusinberre 2005, s.40-41, fig. 136
XXIV/8	110	Seramik parçası	Alaca Höyük	Çınaroğlu & Çelik 2010, s.123, Lev. LXII,a
XXV/1	111	Silindir mühür	Kültepe	Özgüç N. 1965, Lev. III/8
XXV/2	112	Silindir mühür	Kültepe	Özgüç N. 1965, Lev. XIV/40
XXV/3	113	Silindir mühür	Kültepe	Özgüç N. 1965, Lev. II/6
XXVI/1	114	Madalyon	Uluburun	Yalçın Ü. ve diğ. 2006, fig.108.
XXVI/2	115	Madalyon	Uluburun	Yalçın Ü. ve diğ. 2006, fig.105.
XXVI/3	116	Seramik parçası	Boğazköy	Seidl 1972, s.18, Abb.2, A21
XXVI/4	117	Seramik parçası	Boğazköy	Seidl 1972, s.20, Abb.3, A23
XXVI/5	118	Damga Mühür	Alaca Höyük	Koşay 1951, s.96 Lev. LXXIX res.7
XXVI/6	119	Damga mühür	Beycesultan	Lloyd & Mellaart 1956, s. 126, XII/c, fig.343
XXVI/7	120	Seramik parçası	Boğazköy	Seidl 1972, s.22, Abb.4, A38
XXVI/8	121	Seramik parçası	Boğazköy	Seidl 1972, s.22, Abb.4, A39
XXVII/1	122	Damga mühür	Boğazköy	Beran 1967, Taf. 3, 24, s. 20.
XXVII/2	123	Damga mühür baskısı	Boğazköy	Boehmer & Güterbock Boğazköy no. 21
XXVII/3	124	Damga mühür baskısı	Kültepe	Özgüç N. & Tunca 2001,s.64, L.79-19, st. 48
XXVII/4	125	Kolcuklu balta	Konya	Alp 1994, 108 f. Taf. 249,758
			Karahöyük	
XXVII/5	126	Küp	Dede Mezarı	Üyümez ve diğ., 2010, s. 120 , Res. 3-4
XXVIII/1	127	Seramik parçası	Boğazköy	Seidl 1972, s.20, Abb.3, A25
XXVIII/2	128	Madalyon	Boğazköy	Bittel, K. ve diğ. Abb. 35.
XXVIII/3	129	Seramik parçası	Alaca Höyük	Çınaroğlu & Çelik 2010, s.123, Lev. LXII, a.
XXVIII/4	130	Seramik parçası	Boğazköy	Seidl 1972, s.22, Abb.4, A40
XXVIII/5	131	Seramik parçası	Boğazköy	Seidl 1972, s.22, Abb.4, A41
XXIX/1	132	Küp	İmikuşağı	Konyar 2002, Lev. XIII, 4.
XXIX/2	133	Küp	İmikuşağı	Konyar 2002, Lev.XIII,3.
XXX/1	134	Kapaklı vazo	İmikuşağı	Sevin 1987, s.305, Res. 17/c
XXX/2	135	Küp	İmikuşağı	Konyar 2002, Lev.XIII,5.
XXX/3	136	Seramik parçası	İmikuşağı	Sevin & Derin 1986, s.188, Res. 12

XXX/4	137	Seramik parçası	İmikuşağı	Sevin & Derin 1986, s.188, Res. 13
XXX/5	138	Seramik parçası	İmikuşağı	Sevin 1987, s.324,Res. 12, s.305
XXX1/1	139	Seramik parçası	İmikuşağı	Konyar 2002, Lev. XIII, 6.
XXXI/2	140	Seramik Parçası	Alaca Höyük	Koşay & Akok 1966, s. 46, L.22;Koşay 1965 no.65
XXXI/3	141	Seramik parçası	Karahöyük Elbistan	Özgüç T. & Özgüç N. 1949, s.43, Lev. XLVIII, res. 14
XXXI/4	142	Yuvarlak ağızlı testi	Alaca Höyük	Koşay 1951, s.99, L.49 res. 1
XXXII/1		Fildişi güneş kursu	Tell Feheriye	Kantor 1958, Lev. 62
XXXII/2		Madalyon	Amarna	Petrie 1894, Lev. XVIII/440m
XXXII/3		Seramik parçası	Tell Hazor	Yadin ve diğ. 1989, Lev. CCXLV/14
XXXII/4		Seramik parçası	Tell Brak	Oates D. & Oates J. 1997, Fig. 180.25
XXXIII/1		Taş kalıp	Megiddo	Lamon & Shipton 1939, s. 157, Lev. 105/6
XXXIII/2		Madalyon	Megiddo	Loud 1948, Lev. 212, 55.
XXXIII/3		Madalyon	Shechem	Maxwell-Hyslop 1971, s. 144, Lev. 115.
XXXIII/4		Madalyonlar	Kamid el-Loz	Knies 1983, Lev. XXVI/7
XXXIV/ 1		Madalyon	Amarna	Petrie 1894, pl. XVIII,.440 m
XXXIV/ 2		Madalyon	Qatna	Rossberger 2009, s.232.
XXXIV/ 3		Mısır	Harageh	Petrie 1986, no.29-9
XXXIV/ 4		Madalyon	Shiloh	Finkelstein & Brandl 1985, s.23, fig.5
XXXIV/ 5		Bronz obje	Ras Shamra	Schaeffer 1931, pl. XIII, 4.
XXXIX/ 16		Madalyon	Tell Munbaqa/Ekalte	Czichon&Werner 1998, Lev. 130, 2073.
XXXV/1		Duvar resmi	Puyembre Thebes Mezarlığı	Davies 1922, s.90.
XXXV/2		Yatak panosu	Ras Shamra	Gachet-Bizzolon 2001, fig.7

Harita 1

Tablo 1

TİP 1								TİP 2		
Tip 1a						Tip 1b1	Tip 1b2	Tip 2a		
Seramik	Mühür	Mühür Baskısı Astral Sembol		Kolcuklu Balta	Bronz Levha	Kanath Güneş Kursu	Seramik	Seramik	Seramik	Mühür Baskısı Astral Sembol
										
TİP 2						TİP 3		TİP 4	TİP 5	
Tip 2b						Tip 3a	Tip 3b		Tip 5a	
Seramik	Mühür	Kalıp	Madalyon	Fildişi Disk	Bronz Plaka	Fildişi Yatak Paneli	Seramik	Mühür Baskısı	Madalyon	Seramik
										
TİP 5		TİP 6		TİP 7		TİP 8	TİP 9	TİP 10	TİP 11	
Tip 5b										
Mühür	Mühür Baskısı	Kolcuklu Balta	Mühür Baskısı	Seramik	Madalyon	Seramik	Seramik	Seramik	Seramik	Madalyon
										

1

2

3

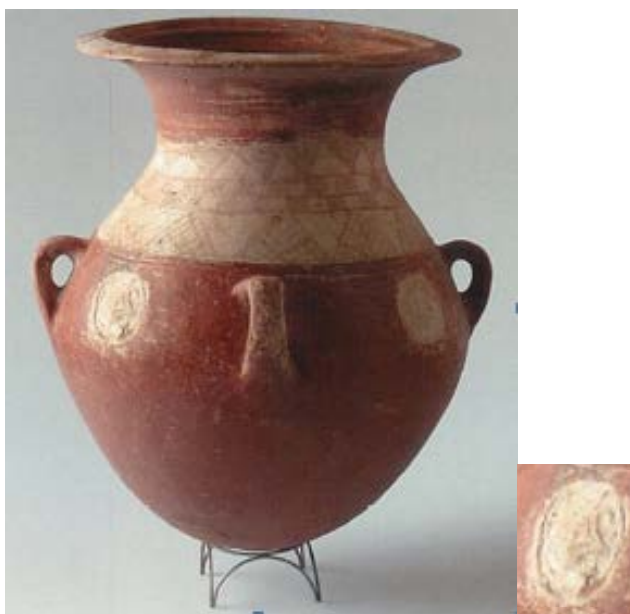
1

2

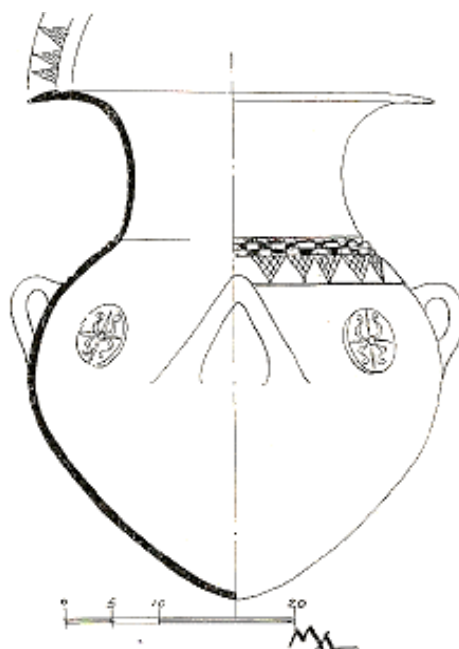
3

1

2

1

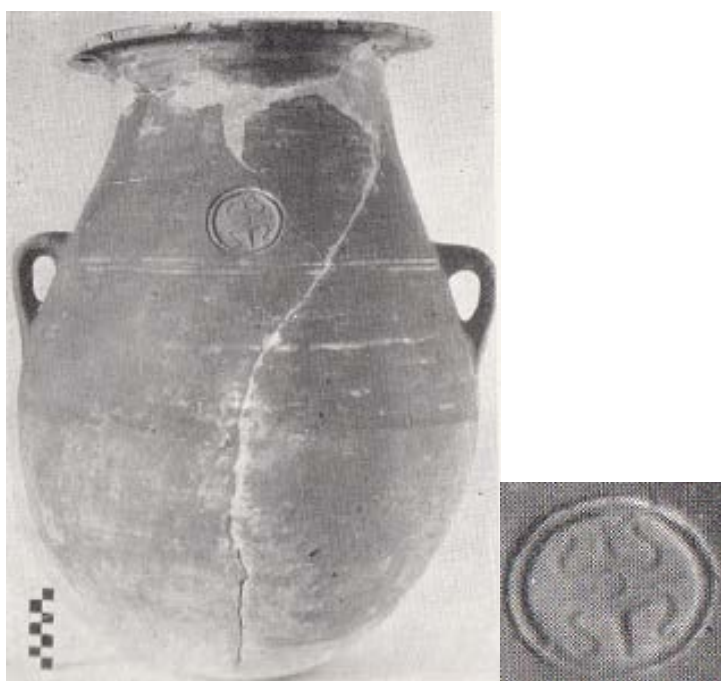

2

Lev.V

1

2

1

2

3

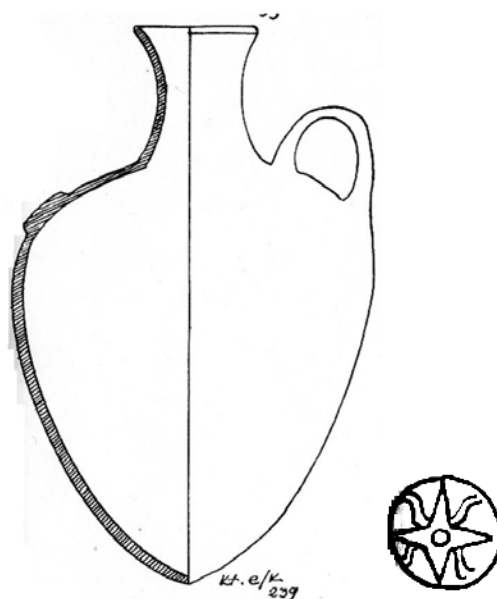
1

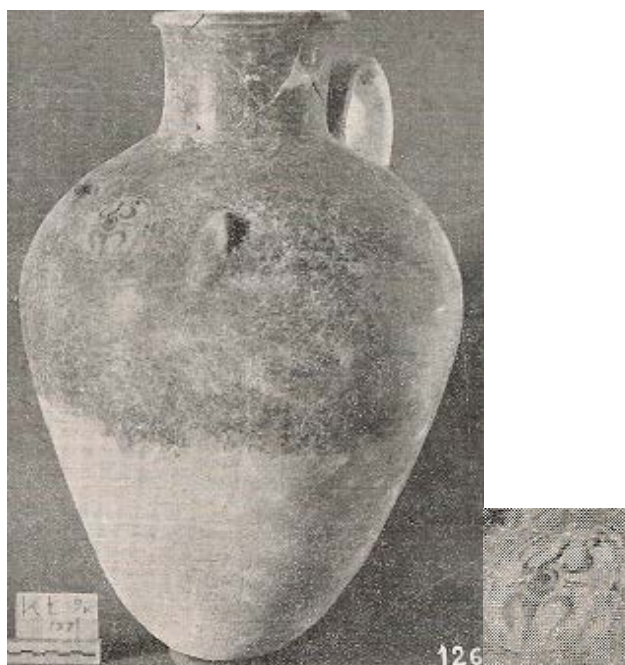
2

3

1

2

Lev. IX

1

2

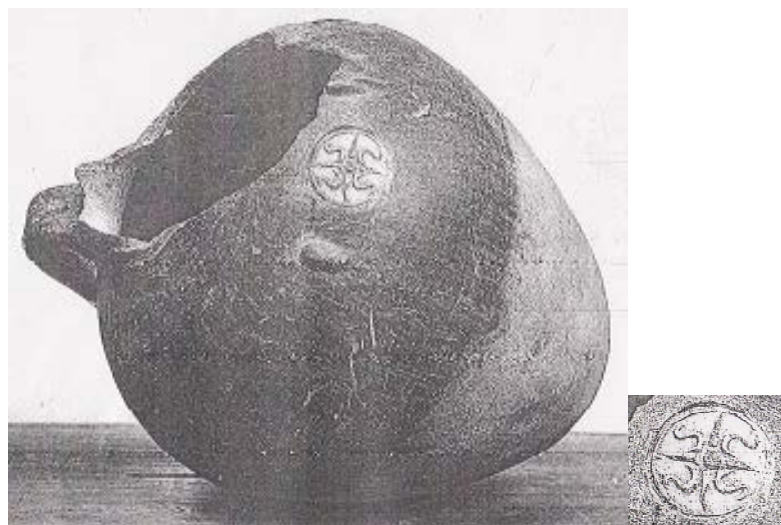
Lev. X

1

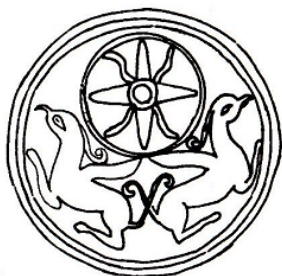
2

1

2

1

5

2

6

3

7

4

8

1

5

2

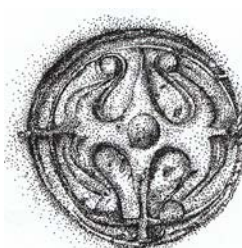
6

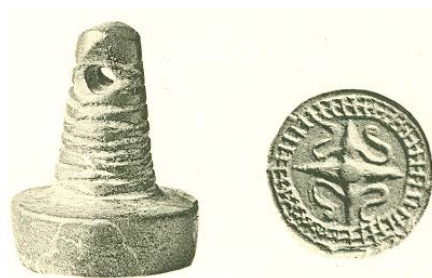
3

7

4

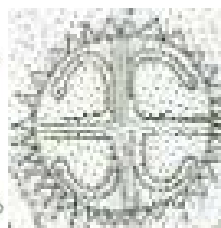
8

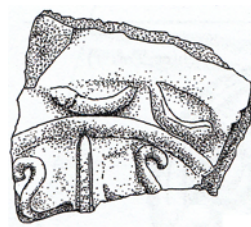
1

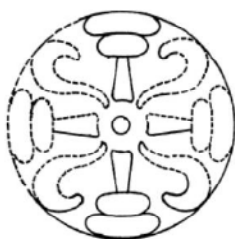
5

2

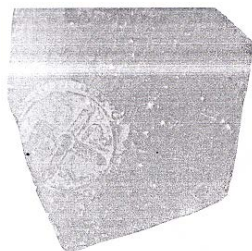
6

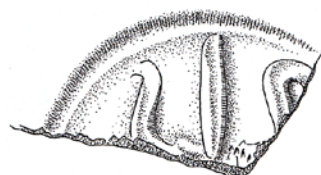
3

7

4

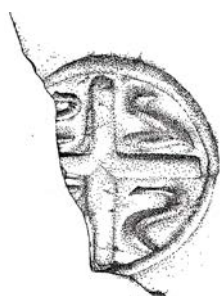
8

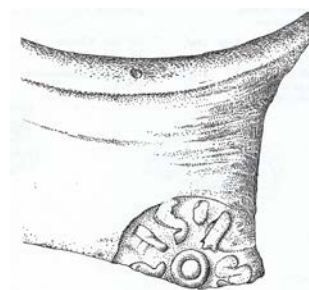
1

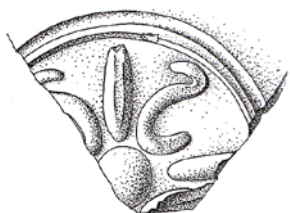
5

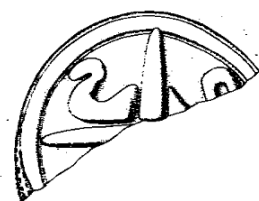
2

6

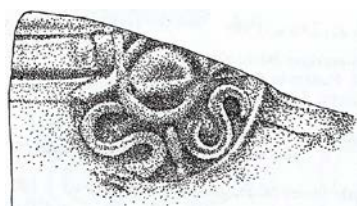
3

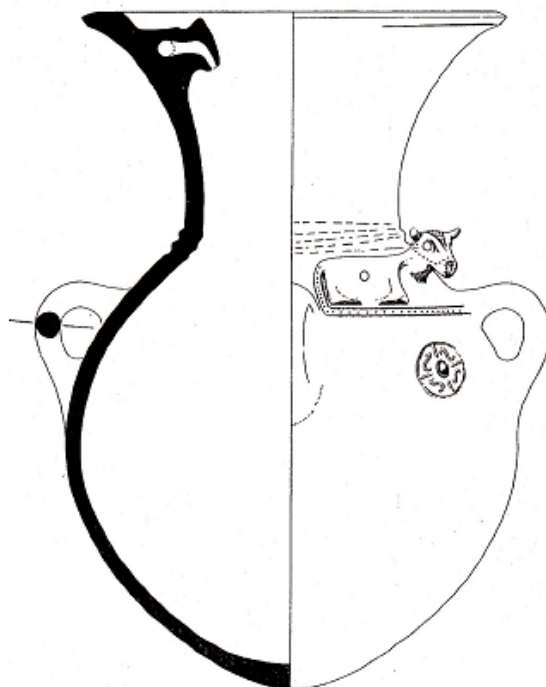
7

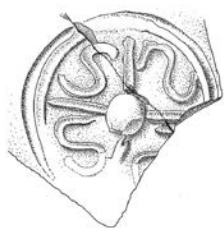
4

8

1

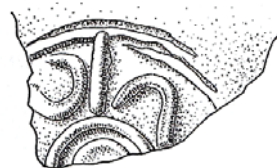
2

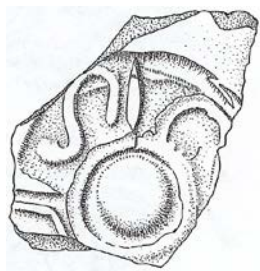
4

3

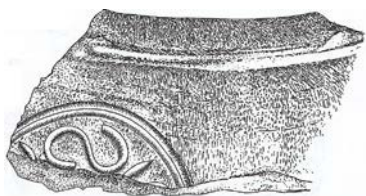
5

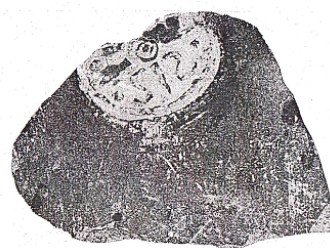
1

5

2

6

3

7

4

8

1

5

2

6

3

7

4

8

1

2

4

3

5

1

2

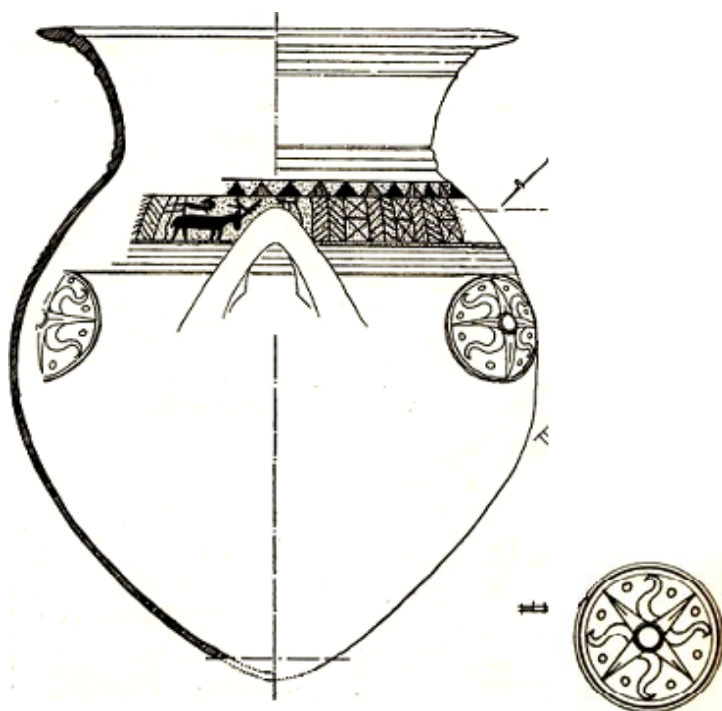
3

1

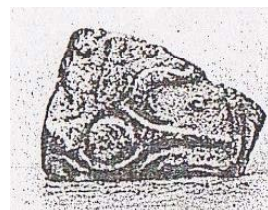
2

1

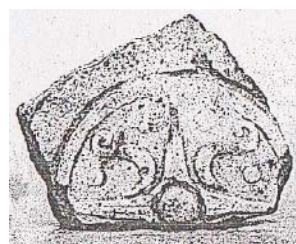
2

4

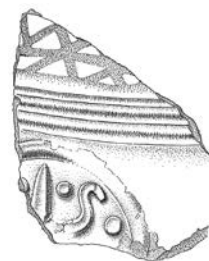
3

5

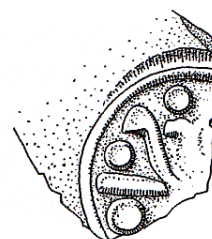
1

5

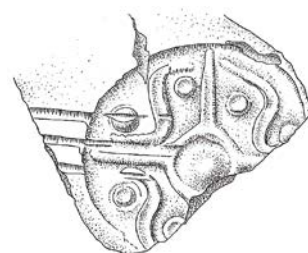
2

6

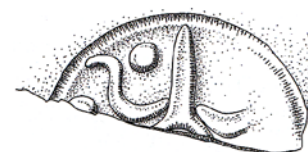
3

7

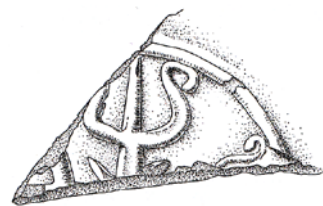
4

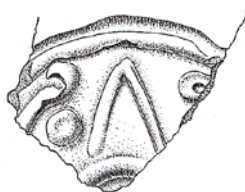
8

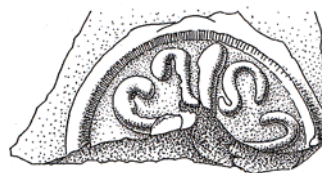
1

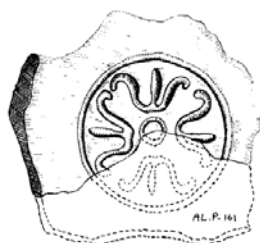
5

2

6

3

7

4

8

1

2

3

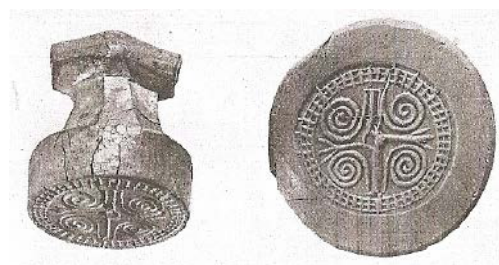
1

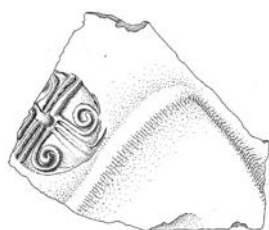
5

2

6

3

7

4

8

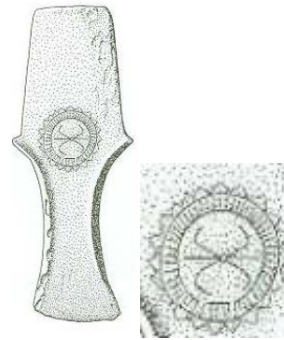
1

3

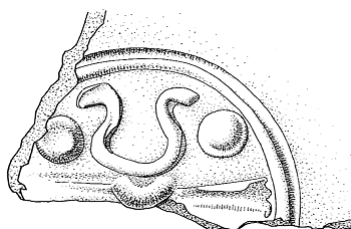
2

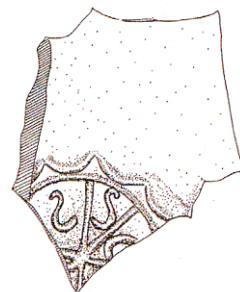
4

5

1

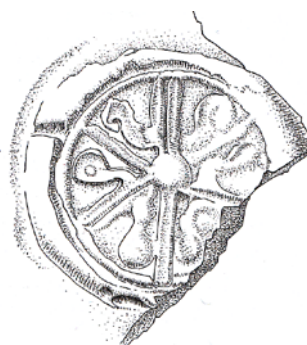
3

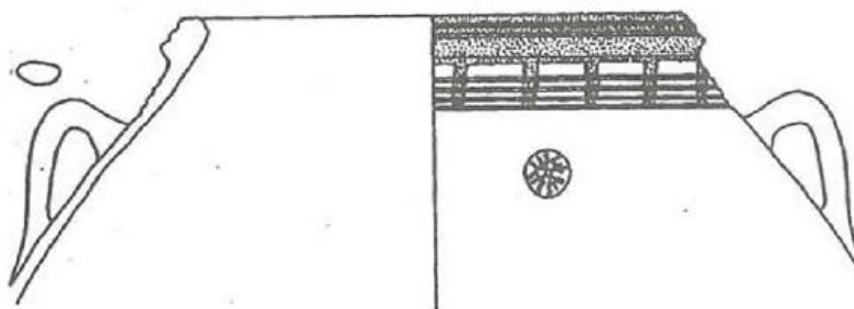
2

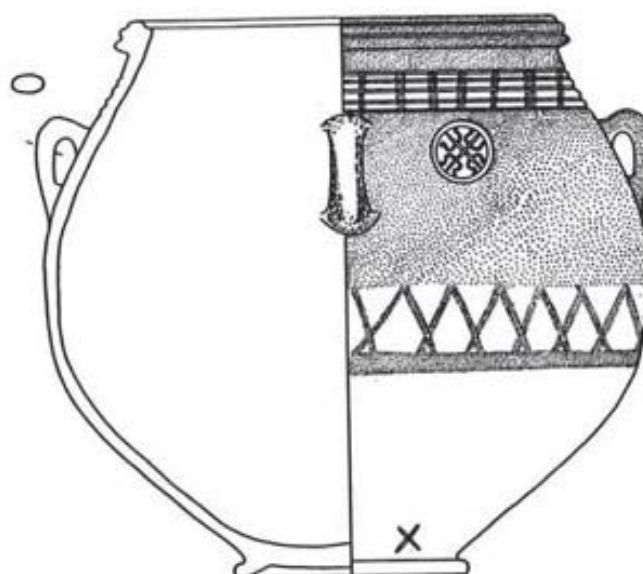
4

5

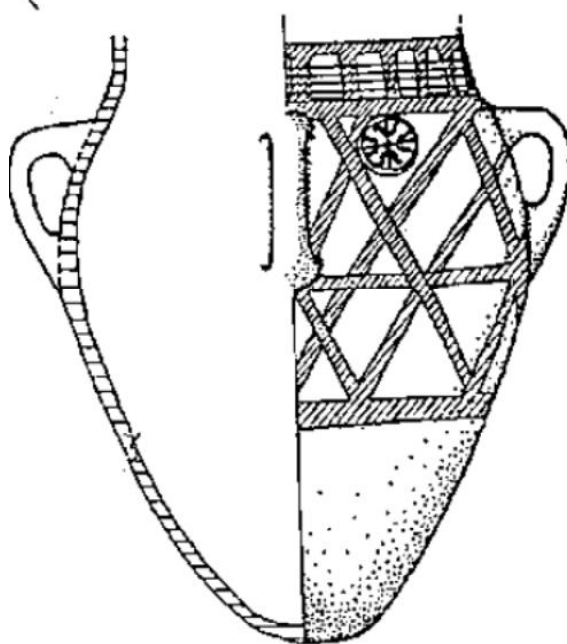

1

0 10 20 cm.

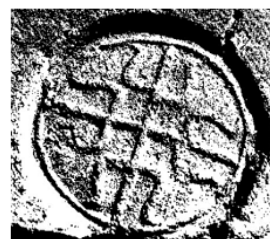
2

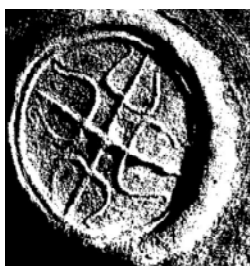
1

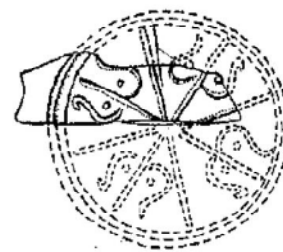
2

4

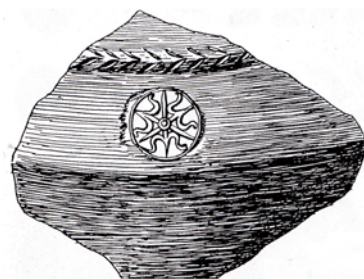
3

5

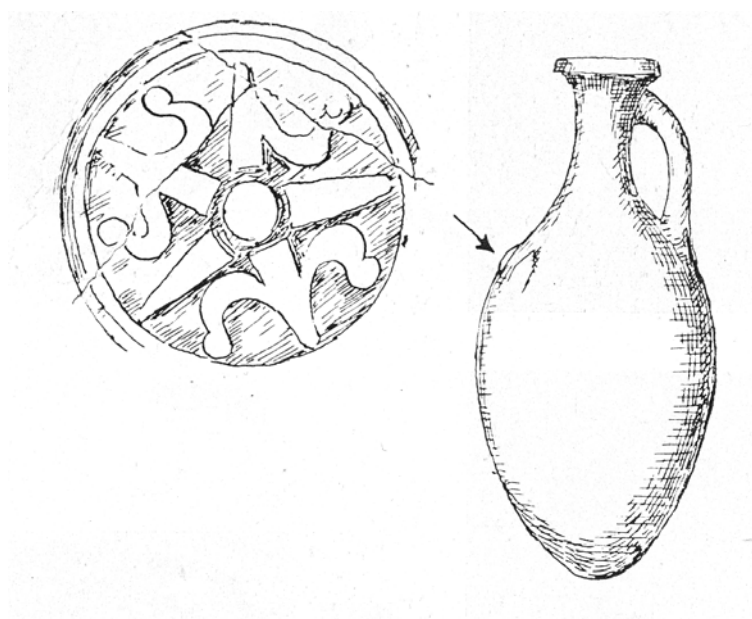
1

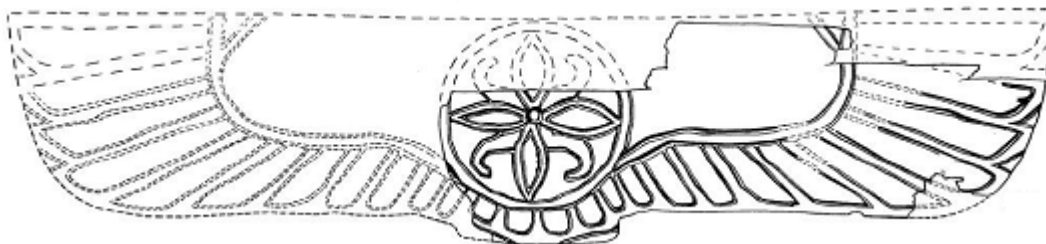
2

3

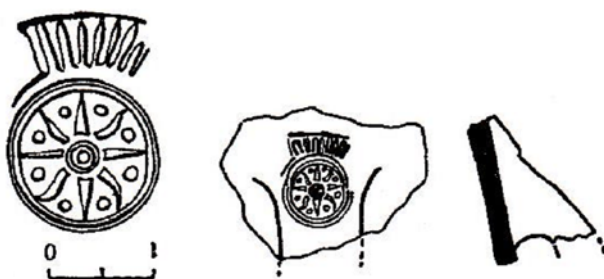
4

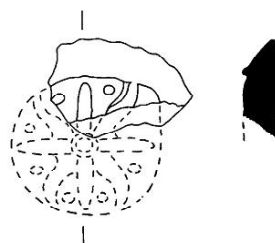
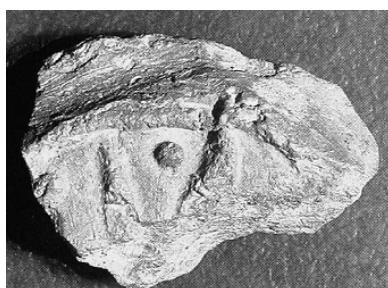
1

2

3

4

1

2

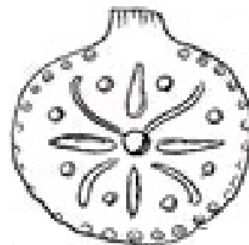
3

4

1

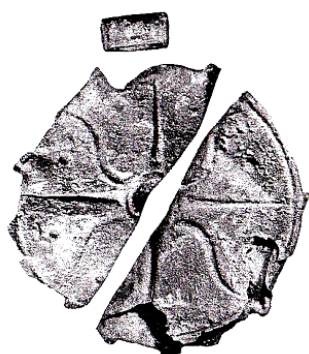
4

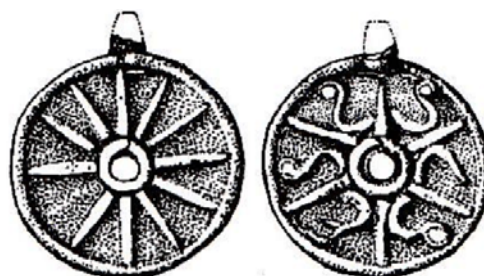
2

5

3

6

1

2